

STRATEGIE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V ÚSTECKÉM KRAJI 2015–20

A. ANALYTICKÁ ČÁST

Pořizovatel: Ústecký kraj, Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem
Zpracovatel: SPF Group, s.r.o., Bozděchova 99/6, 400 01 Ústí nad Labem
Datum zpracování: leden - květen 2015

Obsah.....	2
Seznam tabulek, grafů a map	4
Seznam zkratk.....	6
1 Analýza nabídky v cestovním ruchu	7
1.1 Metodika	7
1.2 České Švýcarsko a Šluknovsko	8
1.2.1 Atraktivity cestovního ruchu	8
1.2.2 Infrastruktura cestovního ruchu	15
1.3 Krušnohoří	19
1.3.1 Atraktivita cestovního ruchu	19
1.3.2 Infrastruktura cestovního ruchu.....	28
1.4 České Středohoří a Podřipsko	32
1.4.1 Atraktivita cestovního ruchu	33
1.4.2 Infrastruktura cestovního ruchu.....	39
1.5 Dolní Poohří.....	41
1.5.1 Atraktivita cestovního ruchu	41
1.5.2 Infrastruktura cestovního ruchu.....	45
1.6 Další formy cestovního ruchu v Ústeckém kraji	47
1.7 Cestovní kanceláře	48
1.8 Místa, která se lidem líbí	49
1.9 Klíčové závěry	50
2 Analýza poptávky v cestovním ruchu	52
2.1 Vývoj návštěvnosti Ústeckého kraje.....	52
2.1.1 Počet příjezdů hostů.....	52
2.1.2 Průměrný počet přenocování.....	59
2.2 Vývoj návštěvnosti turistických regionů Ústeckého kraje.....	61
2.3 Charakteristiky a potřeby návštěvníků.....	64

2.3.1	Pozice Ústeckého kraje.....	65
2.4	Pozice Ústeckého kraje jako turistické destinace mezi obyvateli Česka a Saska	69
2.4.1	Metodika průzkumu	69
2.4.2	Stávající situace	70
2.4.3	Důvody, proč lidé do turistických regionů ÚK nejezdí.....	73
2.5	Shrnutí	74
3	Institucionální analýza	76
3.1	Analýza potřeb a názorů vybraných místních aktérů	76
3.1.1	Respondenti.....	76
3.1.2	Průběh šetření, témata a otázky	77
3.1.3	Interpretace odpovědí.....	77
3.1.4	Výsledky šetření.....	78
3.2	Zmapování strategií.....	86
3.2.1	Strategické plány měst a turistických regionů.....	87
3.2.2	Plány péče o velkoplošná chráněná území.....	100
3.2.3	Strategie CR zaměřené na území Ústeckého kraje.....	106
3.2.4	Shrnutí	110
4	Analýza SWOT.....	113
4.1	Nabídka v cestovním ruchu – atraktivita a atrakce	113
4.2	Nabídka v cestovním ruchu – infrastruktura a vybavenost.....	114
4.3	Poptávka v cestovním ruchu	115
4.4	Marketing	117
4.5	Organizace cestovního ruchu a lidské zdroje	118
5	Použité zdroje.....	120

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A MAP

Tabulka 1: Hromadná ubytovací zařízení v regionu České Švýcarsko a Šluknovsko v roce 2014	16
Tabulka 2: Turistická informační centra v regionu České Švýcarsko a Šluknovsko v roce 2015	18
Tabulka 3: Lyžařské areály v regionu Krušnohoří v roce 2015	23
Tabulka 4: Počet HUZ v regionu Krušnohoří dle kategorií v roce 2013.....	29
Tabulka 5: Turistická informační centra v regionu Krušnohoří v roce 2015.....	31
Tabulka 6: Turistické trasy jako produkty CR v Českém středohoří v roce 2015	33
Tabulka 7: Vybrané rozhledny v Českém středohoří.....	34
Tabulka 8: Počet HUZ v regionu České středohoří a Podřipsko dle kategorií v roce 2013	40
Tabulka 9: Turistická informační centra v regionu České středohoří a Podřipsko v roce 2015	41
Tabulka 10: Počet HUZ v regionu Poohří dle kategorií v roce 2013	46
Tabulka 11: Turistická informační centra v regionu Poohří v roce 2015.....	47
Tabulka 12: Vývoj počtu příjezdů hostů do HUZ v krajích ČR 2005 – 2013	52
Tabulka 13: Počet přenocování v HUZ v krajích ČR 2005 – 2013	55
Tabulka 14: Počet přenocování domácích návštěvníků v HUZ v krajích 2005-2013	56
Tabulka 15: Počet přenocování zahraničních návštěvníků v HUZ v krajích 2005-2013	57
Tabulka 16: Vývoj průměrného počtu přenocování v krajích ČR 2001 – 2013	59
Tabulka 17: Vývoj návštěvnosti HUZ v Ústeckém kraji v letech 2000 - 2013.....	61
Tabulka 18: Návštěvnost HUZ v turistických oblastech Ústeckého kraje.....	62
Tabulka 19: Atraktivita regionů pro letní dovolenou* podle vzdálenosti bydliště respondenta od ÚK70	
Tabulka 20: Ubytovaní turistů ze Saska.....	72
Tabulka 21: Srovnání české a německé strany Českého Švýcarska a Krušných hor.....	72
Tabulka 22: Důvody, proč lidé z ČR do turistických regionů ÚK nejezdí	73
Tabulka 23: Důvody, proč lidé ze Saska do turistických regionů ÚK nejezdí.....	73
Tabulka 24: Organizace zapojené do řízených rozhovorů.....	76
Tabulka 24: Struktura cílů Koncepce rozvoje CR v regionu České Švýcarsko do r. 2020	90
Tabulka 25: Přehled rozvojových cílů rozvojových dokumentů měst a turistických regionů	99
Tabulka 26: Logika tvorby analýzy SWOT.....	113

Graf 1: Vývoj počtů příjezdů do HUZ v krajích v období 2000-2013	53
Graf 2: Vývoj počtu přenocování v HUZ v krajích ČR 2000 - 2013.....	55
Graf 3: Počet přenocování domácích návštěvníků v krajích ČR 2000 – 2013	57
Graf 4: Vývoj počtu přenocování zahraničních návštěvníků v krajích ČR 2000-2013	58
Graf 5: Vývoj průměrného počtu přenocování v krajích ČR 2000 – 2013	60
Graf 6: Vývoj počtu příjezdů hostů v turistických oblastech Ústeckého kraje	63
Graf 7: Vývoj počtu přenocování v turistických oblastech Ústeckého kraje	63
Graf 8: Vývoj průměrného počtu přenocování v turistických oblastech Ústeckého kraje.....	64
Graf 9: Hodnocení pobytu ze strany českých návštěvníků jednotlivých regionů.....	71
Mapa 1: Hromadná ubytovací zařízení v regionu České Švýcarsko a Šluknovsko v roce 2014.....	16
Mapa 2: Hromadná ubytovací zařízení v regionu Krušnohoří 2014.....	29
Mapa 3: TIC v regionu Krušnohoří v roce 2015	30
Mapa 4: Hromadná ubytovací zařízení v regionu České Středohoří a Podřipsko v roce 2014	39
Mapa 5: Hromadná ubytovací zařízení v regionu Dolní Pooří v roce 2014	46
Mapa 6: Cestovní kanceláře a cestovní agentury Ústeckého kraje v databázích AČCKA a ACKČR	49

SEZNAM ZKRATEK

AČCKA	Asociace českých cestovních kanceláří a agentur
ACKČR	Asociace cestovních kanceláří České republiky
CK	cestovní kancelář
CR	cestovní ruch
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČŠ	České Švýcarsko
ČSÚ	Český statistický úřad
DA	destinační agentura
EU	Evropská unie
GPS	Globální polohovací systém
HUZ	hromadné ubytovací zařízení
CHKO	chráněná krajinná oblast
MAS	místní akční skupina
MICE	Meetings, Incentives, Conferences, Events (forma cestovního ruchu založená na konferencích, kongresech, firemních akcích a tematických událostech)
m n.m.	metry nad mořem
NP	národní park
NPP	národní přírodní památka
NPÚ	Národní památkový ústav
NS	naučná stezka
SCR	strategie cestovního ruchu
SRN	Spolková republika Německo
TIC	turistické informační centrum
ÚK	Ústecký kraj
VDB	veřejná databáze ČSÚ

1 ANALÝZA NABÍDKY V CESTOVNÍM RUCHU

1.1 METODIKA

V následující kapitole rozdělujeme Ústecký kraj pro potřeby Strategie rozvoje cestovního ruchu v Ústeckém kraji 2015-2020 na čtyři základní regiony cestovního ruchu. Vymezení regionů je částečně odlišné od vymezení, které provedla agentura CzechTourism v roce 1999 (která území Ústeckého kraje dělí na 3 turistické oblasti), a naopak odpovídá vymezení provedenému předchozí verzí Strategie rozvoje cestovního ruchu v Ústeckém kraji 2010–15, podle něhož je území Ústeckého kraje rozděleno mezi 4 destinační agentury. Těmito regiony jsou:

- České Švýcarsko a Šluknovsko
- Krušnohoří
- České Středohoří a Podřipsko
- Dolní Poohří

V jednotlivých podkapitolách analýzy nabídky sledujeme v každém z turistických regionů ÚK dva základní segmenty, a to atraktivitu a atrakce (tj. primární potenciál, resp. lokalizační předpoklady) cestovního ruchu a infrastrukturu (tj. sekundární potenciál, resp. realizační předpoklady) cestovního ruchu.

V podkapitole, která se zaměřuje na atraktivitu cestovního ruchu, uvádíme významné formy cestovního ruchu a to tak, aby bylo jednoduše možné vyzorovat rozdíly mezi regiony. Analýza nabídky jednotlivých forem cestovního ruchu je v každém regionu zpracována v obdobné struktuře s cílem maximální přehlednosti textu. Z tohoto důvodu tedy může být některá z forem zařazena v textu dříve, přestože jiné formy CR, řazené následně, mohou mít pro daný region větší význam. Atraktivita cestovního ruchu jsou zpracovány tak, aby pokrývaly co nejširší spektrum zálib, zájmů a aktivit návštěvníku jednotlivých regionů. Zmíněné jsou tudíž atraktivita v rámci pěší turistiky, cykloturistiky, zimní turistiky, poznávací, lázeňské či vinařské turistiky a rovněž ostatních možností aktivní dovolené (hipoturistika, horolezectví, golf). Vybrané formy cestovního ruchu, které nejsou územně selektivní, jsou v závěru kapitoly zpracovány společně pro všechny regiony. Celá podkapitola je zpracovaná spíše jako analýza a popis širších produktů než jako popis jednotlivých míst a solitérů. Proto jsou tedy například u pěších a cyklistických tras uváděny i přilehlé významné památky nebo služby. Vzhledem k rozsahu analýzy také nejsou představeny zdaleka všechny atraktivita a atrakce v zájmovém území, ale spíše jejich průřez představující nejvýznamnější a reprezentativní atraktivita a atrakce.

V podkapitole, která se věnuje infrastruktuře cestovního ruchu, jsou uvedené informace o hromadných ubytovacích kapacitách, stravovacích zařízeních a turistických informačních centrech. Informace o hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) jsou čerpány především z databáze hromadných ubytovacích zařízení ČSÚ, která však obsahuje poměrně nepřesné údaje. Na úrovni turistických regionů však prakticky není možné tyto údaje zpřesnit vlastním šetřením, mj. z důvodu zastaralosti údajů na internetových prezentacích mnoha HUZ, resp. na webech, které na příslušná HUZ odkazují. Jednotlivé obce jsou v mapách a tabulkových přehledech kapacity HUZ přiřazeny vždy pouze k jednomu turistickému regionu, aby nedošlo ke zkreslení celkových údajů za celý kraj, do

nichž by se některé obce dostaly dvakrát. Hranice turistických regionů ve skutečnosti není vždy zcela ostrá a „marketingově“ tedy nemusí být jednotlivé mapy a tabulky zcela přesné.

1.2 ČESKÉ ŠVÝCARSKO A ŠLUKNOVSKO

V České republice nejmladší, v pořadí čtvrtý národní park České Švýcarsko, je jádrem turistického regionu, který je v marketingovém a turistickém smyslu chápán jako širší oblast Labských pískovců, doplněná o oblast Šluknovského výběžku. Již od druhé poloviny 19. století se území stalo velmi vyhledávaným, s řadou turisticky zajímavých míst, jako např. Pravčické brány, soutěsek Kamenice nebo vyhlídek u Jetřichovic. Dnes je oblast Českého Švýcarska patrně jedinou souvislejší částí Ústeckého kraje, jejíž turistický potenciál přesahuje nejen regionální, ale i celostátní měřítko. Národní park České Švýcarsko byl vyhlášen k 1. 1. 2000 na celkové rozloze 79 km², kde 97 % tvoří lesy. Sídlem Správy NP ČŠ je město Krásná Lípa. Hlavním předmětem ochrany v NP České Švýcarsko je jak unikátní reliéf s typickými skalními hřbety, kaňony, pískovcovými věžemi a stolovými horami, doplněný v okrajových částech o kopce vulkanického původu, tak i rozmanitá fauna a flóra. V přirozených lesích, které se v malé rozloze zachovaly, se vyskytují vzácní živočichové i rostliny. Jedinečnou harmonii krajiny dotváří četné památky lidové architektury i další významné stavby (rozhledny, zámky, skalní hrady, sakrální památky apod.).

1.2.1 ATRAKTIVITY CESTOVNÍHO RUCHU

Pěší turistika

Pěší turistika má v regionu Českého Švýcarska a Šluknovska unikátní prostor ke svému uplatnění. K využití pro pěší turistiku jsou vhodná především jak území NP České Švýcarsko, tak další chráněná území CHKO Labské Pískovce a CHKO Lužické hory, ale i zbývající část území patřící zejména do Šluknovského výběžku. Největší návštěvnický potenciál mají tyto atraktivity cestovního ruchu:

1. **Pravčická brána** - největší přirozená skalní brána na našem kontinentu, která má od r. 1992 statut národní přírodní památky (NPP). Její rozměry jsou úctyhodné, rozpětí oblouku u dna je 26,5 m, výška otvoru 16 m, šířka 7-8 m, minimální tloušťka 3m, vrcholová plošina brány je 21m nad jejím dnem. Je jedním z nejnavštěvovanějších míst a zároveň symbolem Českého Švýcarska, příp. celého Ústeckého kraje. Cílem ochrany je zachování současného stavu a přirozeného vývoje pískovcových skalních masivů a minimalizace negativního působení lidské činnosti. Pravčická brána se v roce 2009 dostala do užšího kola ankety "New7Wonder" o sedm přírodních divů světa, když postoupila mezi 71 semifinalistů.
2. **Tichá (Edmundova) a Divoká soutěska řeky Kamenice** - Tichá soutěska se nachází na dolním toku Kamenice nedaleko Hřenska. Údolí má 50 - 150 m hluboké, strmé, místy až svislé skalní stěny. Vířením vody a písku vznikly v korytě obří hrnce a různé prohlubně. Díky inverzním klimatickým stupňům se tady daří rostlinám typickým pro vyšší polohu. Divoká soutěska je výše proti proudu říčky Kamenice a navazuje na Tichou soutěsku u Mezního můstku. Oplývá podobnými přírodními krásami jako Tichá soutěska. V Soutěskách se provozuje převoz na lodičkách s výkladem převozníků. Edmundova soutěska je splavná v délce 990 m a Divoká soutěska v délce 490 m. Sezóna začíná každý rok v pátek před Velikonocemi a končí koncem října. Přístup k Soutěskám je z obce Hřensko po naučné stezce. Některé úseky Soutěsek nejsou kvůli ochraně přírody přístupné veřejnosti.

3. **Jetřichovické stěny** - Oblast Jetřichovických stěn je označována jako nejkrásnější území u nás a můžeme tu vidět pískovcová skalní města, stěny či samostatné skalní věže. Oblast také oplývá mnoha rozmanitými vyhlídkovými skalními útvary (Rudolfův kámen, Vilemínina stěna, Mariina skála aj.). Nachází se zde také přírodní rezervace Babylon. Velké zásluhy na tom, že celá oblast byla již během 19. století zpřístupněna turistům, nese šlechtický rod Kinských, po jehož rodinných příslušnících byly také některé vyhlídky pojmenovány. Okolím Jetřichovic vede několik značených turistických tras i naučná stezka.
4. **Tiské stěny** - Skalní město Tiské stěny (613 m n. m.) leží na okraji krušnohorského zlomu na rozhraní turistických regionů Českého Švýcarska a Krušných hor. Tiské stěny patří k nejstarším turistickým oblastem Labských pískovců. Dělí se na dvě velké části – Velké a Malé stěny, jimiž vedou prohlídkové trasy. Obě spojuje naučná stezka. Po hřebeni Velkých stěn vede také červeně značená turistická stezka, která je nejkratší spojnici mezi vstupním areálem a východním koncem skalního města u Turistické chaty. Tiské stěny jsou vyhledávané nejen pěšími turisty, ale také horolezci a patří mezi nejvýznamnější lezecké terény v celém Česku.
5. **Růžový hřeben a kaňon Labe** - Mohutná členěná stěna nad pravým břehem Labe (v nadmořské výšce 420 m n. m.) od Děčína směrem ke státní hranici se nazývá Růžový hřeben. Směrem k západu vybíhá ze stěny výrazný skalní ostroh, na kterém je upravená vyhlídková plošina, z níž je krásný výhled na unikátní kaňon Labe, klikatící se ke státní hranici. Výhledy se nabízejí i z dalších míst Růžového hřebenu na červené turistické stezce vedoucí z Děčína na Belvedér. Kaňon Labe následně po proudu řeky pokračuje do Německa jako jedna z hlavních atraktivit Saského Švýcarska.
6. **Rozhledny** - v regionu se nachází řada rozhleden, vyhlídek a vyhlídkových míst. Mezi nejznámější patří (seřazeny sestupně dle nadmořské výšky, v závorce uvedeno také umístění):
 - Jedlová (774 m n.m., jižně od Jiřetína p. J.),
 - Studenec (737 m n. m., u České Kamenice),
 - Děčínský Sněžník (723 m n. m., poblíž Jílového),
 - Tanečnice (597 m n. m., nejsevernější rozhledna, Mikulášovice),
 - Kohout (589 m n. m., Benešov nad Ploučnicí),
 - Vlčí hora u Krásné Lípy (581 m n. m.),
 - Kamenický hrad (529 m n. m., Česká Kamenice),
 - Dymník (516 m n. m., Rumburk),
 - Velký Chlum (508 m n. m., Děčín),
 - Hrádek (467 m n. m., Varnsdorf),
 - Pastýřská stěna (288 m n. m., Děčín),
 - Belveder (250 m n. m., 130 m nad hladinou řeky Labe, součást Růžového hřebenu),
 - Ploučnická vyhlídka (220 m n. m., Sokolovský vrch v Benešově nad Ploučnicí).

7. **Zlatý vrch** - Národní přírodní památka Zlatý vrch je výrazný čedičový kopec o nadmořské výšce 657 m vyčnívající asi 0,5 km nad východním okrajem vesnice Líska. Rozloha NPP Zlatý vrch je 4,13 ha a hlavním předmětem ochrany je od roku 1964 mohutná lomová stěna tvořená až 30 m dlouhými pravidelnými čedičovými sloupci. Tato stěna je mohutnější než podstatně známější Panská skála. Skalnatý vrchol a sutěmi pokryté svahy kopce jsou porostlé téměř 120 let starým řídkým bukovým lesem.
8. **Další atraktivita** - Úzké a Příkré schody, Myší díry, Kyjovské údolí, Údolí Suché Kamenice, Brtnický a Vlčí hrádek, Růžovský vrch atd.

Mezi turistické cíle patří přírodní rezervace (10 v regionu) a přírodní památky (9 v regionu, z toho 2 NPP - Pravčická brána, Zlatý vrch). Rozmístění turistických stezek je po celém území regionu, jejich největší koncentrace je v NP České Švýcarsko a jeho výchozích bodech Hřensko, Jetřichovice, Mezní Louka, Vysoká Lípa, Kyjov, ze strany Šluknovského výběžku pak v Mikulášovicích. Jako doplněk turistických tras se nabízejí tematické naučné stezky, např. NS přátelství ČR - SRN, NS Jetřichovické skály, NS Okolím Studence, NS Růžová, Köglerova NS nebo Hornická NS - Údolí Milířky. V posledních letech je právě rozvoj naučných stezek, příp. jiných značených cest rozšiřujících možnosti okružních pěších výletů jednou z priorit rozvoje CR v regionu.

Cykloturistika

Cykloturistika je další formou cestovního ruchu, která je široce uplatňována v regionu Českého Švýcarska a Šluknovska. Svědčí o tom i zmíněné zvyšující se množství ubytovacích či stravovacích zařízení s certifikovanou známkou "Cyklisté vítáni". Přestože cykloturistika z pohledu klíčových regionálních aktérů (Správa NP ČŠ, České Švýcarsko o.p.s.) nepatří mezi prioritní odvětví rozvoje CR s ohledem na preferenci maximálně šetrného CR zejména v jádrových částech ČŠ, v okrajových částech regionu (resp. mimo území NP ČŠ) naopak patří mezi ty formy CR, které mají rozvojový potenciál. V posledních letech byla v této souvislosti realizována řada marketingových projektů i menších investičních akcí a rovněž byla podstatně rozšířena nabídka pro převoz jízdních kol dopravními prostředky veřejné dopravy. Cykloturistika je navzdory výše zmíněnému upřednostňování pěší turistiky v NP ČŠ vnímána jako šetrná forma turistiky v území, která má při propojení s veřejnou dopravou, půjčovnami kol a rozvinutí doplňkové cykloinfrastruktury potenciál k omezení zatížení území individuální automobilovou dopravou.

S ohledem na ochranu přírody a krajiny je v regionu (především pak v NP České Švýcarsko) řada cest, kde je pohyb cyklistů zakázán. Tím více jsou pak cykloturisty využívány trasy, které jsou naopak pro cyklisty výslovně určené. Značný potenciál mají také přeshraniční cyklotrasy a cyklookruhy, které umožňují půldenní i celodenní výlety s poznáváním atraktivit a atrakcí na obou stranách hranice.

Mezi nejvýznamější cyklotrasy na území Českého Švýcarska a Šluknovska patří:

- č. 2 Labská stezka (cyklistická trasa I. třídy – mezinárodní dálková); Dolní Žleb – Děčín – Ústí nad Labem – Roudnice nad Labem – Praha
- č. 15 Ploučnice (cyklistická trasa II. třídy – dálková); Děčín – Benešov nad Ploučnicí – Žandov (po jiných cyklotrasách vede až k pramenům Ploučnice u Osečné)
- č. 21 Hřensko – Vysoká Lípa – Jetřichovice – Česká Kamenice – Kytlice – Nová huť
- č. 23 Děčín – Sněžník – Tisá – Cínovec – Měděnec, jejíž krušnohorská část (tedy mimo zájmové území) je součástí Krušnohorské magistrály
- č. 211 (cyklistická trasa III. třídy – regionální); Kamenický Šenov – Kytlice – Staré Křečany – Rožany
- č. 3013 Křínická stezka (cyklistická trasa IV. třídy – místní); Kytlice – Kyjov
- č. 3014 Dymnická cesta; Rumburk – Mikulášovice – Dolní Poustevna

- č. 3015 Kytlice – Jiřetín pod Jedlovou – Varnsdorf
- č. 3017 Děčín – Sněžník – Tisá
- č. 3029 Vysoká Lípa – Vlčí hora
- č. 3030 Mezní Louka – Ptačí Kameny
- č. 3031 Doubice – Zadní Doubice
- č. 3032 Křínická stezka; Kyjov - Brtníky
- č. 3033 Vlčí hora – Turistický most
- č. 3041 Mikulášovice – Velký Šenov – Lipová
- č. 3041a Tomášov – Mikulášovice
- č. 3042 Šluknov – Rumburk – Filipov
- č. 3043 Dolní Poustevna – Šluknov – Filipov
- č. 3043a Lobendava – Langburkersdorf
- č. 3043b Lobendava – Severní
- č. 3052 Děčín – Česká Kamenice – Horní Podluží
- č. 3076 Jetřichovice – Labská Stráň

Všechny cyklistické trasy nejvyšších tří tříd jsou vedeny převážně na silnicích III. třídy (úsek Cyklostezky Ploučnice dokonce částečně po silnici II. třídy), resp. místních a účelových komunikacích (Cyklostezka Labe). To vede ke kolizním souběhům s frekventovanou automobilovou dopravou (místa i pohybem pěších uživatelů), které jsou citelné obzvláště v hlavní turistické sezóně, kdy kumuluje intenzita cyklistické i silniční motorové dopravy (zejména na cyklotrasách č. 15, 21 a 23). Naopak většina cyklistických tras IV. třídy vede po účelových komunikacích (zejména zpevněných lesních a polních cestách), případně po nezpevněných lesních cestách. To se týká zejména cyklistických tras vedoucích jádrovým územím oblasti, kde je poměrně velké území bez silničních komunikací (Studie přeshraniční cyklosítě 2014).

Cykloturisticky nejvýznamnější je Labská stezka. Ta je jako turistický produkt rozvíjena v Německu posledních několik desetiletí a patří mezi nejnámější cyklotrasy Německa (v posledních letech je vůbec nejlépe hodnocenou cyklotrasou v SRN). Na českém území je trasa postupně překládána ze silničních komunikací do samostatné dopravní stopy, a to vč. rozsáhlé investiční činnosti ze strany Ústeckého kraje, příp. dalších krajů, jimiž protéká Labe. Díky tomu je dnes její velká část (v Ústeckém kraji výrazná většina) vedena jako samostatná komunikace pro cyklisty. Protože se Labská stezka v ÚK nachází převážně na území turistického regionu České středohoří a Podřipsko (jeho DA má rozvoj cyklotrasy na starost v celé délce na území ÚK), je podrobnější informace o Labské stezce uvedena v podkapitole České středohoří a Podřipsko.

Cykloturisté mohou v regionu využívat také vlaky a cyklobusy, které značně rozšiřují možnosti využití cyklotras v zájmovém území. Zatímco vlakové linky umožňují mj. (i díky znovuzprovoznění spojení Dolní Poustevna – Sebnitz) přepravu cyklistů i s koly mezi údolím Labe a Šluknovskem, linky cyklobusů zpřístupňují méně výkonným cykloturistům území NP ČŠ a vrcholové partie Děčínské vrchoviny.

Lyžařská a zimní turistika

V zimním období má region Českého Švýcarska a Šluknovska omezenější možnosti ve srovnání s letní sezónou. K dispozici jsou lyžařské areály lokálního charakteru, terény pro běžecké lyžování či celoročně otevřené zámky. Nejvýznamnější je Skiareál Jedlová, který se nachází v Lužických horách. Kromě několika kilometrů běžeckých tratí jsou součástí areálu v Jiřetíně pod Jedlovou dvě moderní sjezdovky (delší měří 1400 m a kratší 1250 m) a dvě dětské sjezdovky (Pod Lanem - 100 m a Mezičky - 200 m). Sousedním zimním střediskem je Skiareál Horní Podluží. K dispozici jsou tři sjezdové tratě (v celkové délce 650 m), lyžařská škola, půjčovna lyží a snowboardů, skiservis a restaurace. Kromě okolí

vrchu Jedlová, jsou běžecké trasy upravovány také v obci Doubice, kde je upravována poměrně hustá síť běžeckých tratí, převážně však v intravilánu obce a jejím blízkém okolí. Na jihovýchodní okraj zájmového území částečně zasahují poměrně rozsáhlé sítě udržovaných běžeckých tratí, které propojují několik zimních středisek Lužických hor a okrajově i Českého středohoří. V oblasti Děčínské vrchoviny je lyžařským střediskem místního až regionálního významu obec Tisá, kde je situován stejnojmenný skiareál se sjezdovkou o délce cca 400 m. V okolí obce je možnost využít síť běžeckých lyžařských tras propojujících sídla a místní části Rájec - Ostrov - Sněžník - Tisá a navazující na Krušnohorskou lyžařskou magistrálu. Vzhledem k nižší poloze regionu i místních zimních středisek, klimatickým podmínkám i parametrům lyžařských areálů a udržovaných běžeckých tratí je však lyžařská sezóna v regionu zpravidla krátká a její význam pro potenciální návštěvnost regionu je omezený.

Některé přírodní atraktivity je možné navštěvovat také v zimním období. V zimní sezóně je v některých dnech zpřístupněna Pračická brána na Hřensku. Unikátní jsou zimní výlety k Brtnickým ledopádům na pískovcových skalách.

Další druhy aktivní dovolené

Specifickou formou cestovního ruchu, která má v regionu Českého Švýcarska dlouhou tradici, je **horolezectví**. První výstupy skalní věže zde byly prováděny již v 19. století. Horolezecká činnost je na území NP České Švýcarsko organizována Českým horolezeckým svazem a organizací U.I.A.A. (Union Internationale des Associations d'Alpinism). K nejvíce atraktivním skalním útvarům patří skály jak na levém, tak na pravém břehu Labe (mezi Děčínem a Dolním Žlebem, Děčínský Sněžník a zejména pak skály v Tiských stěnách). V rámci zážitkové turistiky se nabízí využití např. horolezeckých kurzů, speleologických návštěv jeskyň či skupinové pracovní výlety vhodné pro pracovní teambuildingové akce.

Turistika na koni neboli **hipoturistika** je jednou z forem rekreace, která v posledních letech nabývá na významu. Na území NP České Švýcarsko byla jízda na koních a jejich používání k tahu (např. povoz, kočár) povolena zatím pouze po silnicích, místních komunikacích a vybraných cestách. V zájmu podpory udržitelného turistického a rekreačního využívání území vymezuje NP Správa NP ČŠ pro tyto účely tyto trasy (tzv. hipostezky):

- První trasa sleduje tzv. Českou silnici od jejího vstupu do NP ve Vysoké Lípě a vedoucí až do Zadních Jetřichovic.
- Druhá trasa prochází od tzv. První brány (Doubice) přes lesy až k silnici vedoucí směrem do osady Na Tokání (její ústí je nedaleko pod velkým rozcestím před vstupem do samotné osady).
- Třetí trasa je vymezena v úseku Dolní Chřibská, rozcestím U Sloupu neboli Saula (hájozna a informační středisko NP) a osadou Na Tokání.
- Čtvrtou trasu tvoří podstatná část Kyjovského údolí od svého ústí v Kyjově až po soutok Křinice a Brtnického potoka.
- Pátá trasa spojuje Kyjov a Doubici.

Možnosti vyjížděk po okolí (mimo území národního parku víceméně bez omezení se dají realizovat v jízdárnách, které se nacházejí mimo centrální částí Českého Švýcarska: v Horním Podluží, Doubnici, Chřibské, Všemilech, Jánské a Ludvíkovicích.

Důkazem velkého zájmu o hipoturistiku je i organizování historicky první konference v Ústeckém kraji, která se uskutečnila 12. 05. 2014. Konference se zúčastnili, kromě zástupců kraje, také zástupci jezdeckých klubů, rančů, informačních středisk, i ubytovatelé poskytující zázemí hipoturistům.

Sportem, který určuje jednu z rozvíjejících se forem CR, je **golf**. Jen pár kilometrů od hraničního přechodu s Německem Hřensko - Schmilka se nachází golfové hřiště Janov. Golfové hřiště bylo otevřeno v roce 2003. Je přírodního typu a jsou zde k dispozici dva greeny, 18 jamkový a 9 jamkový. K dispozici je několik verzí programových balíčků pro návštěvníky, od amatérů až po náročné zákazníky. Zajímavou alternativou, která spojuje fotbal a golf, je **fofbalgolf**. Unikátní fofbalgolfové hřiště vzniklo na Dymníku u Rumburka. První certifikované fofbalgolfové hřiště (s 18 jamkami, s párem 72) bylo otevřeno 30. května 2014. Pro velký úspěch se zde od 5. do 7. září 2014 uskutečnilo první mezinárodní mistrovství ČR.

Poznávací turistika

Poznávací turistika se ve většině regionů soustřeďuje do větších měst s koncentrací historických, kulturních a dalších stavebních památek a souborů. V případě Českého Švýcarska je však podstatnou atraktivitou poznávací turistiky také venkov, který se vyznačuje neobyčejnou koncentrací památek lidové architektury, větších i menších sakrálních památek, pozůstatků po hornické činnosti i nehmotných památek (např. velikonoční jízdy v Mikulášovicích, tradice stavby betlémů v regionu).

Statutární město **Děčín** je turisticky velmi atraktivní součástí Českého Švýcarska. Vedle přírodních atraktivit je Děčín známý díky kulturně-historickým pamětihodnostem. Hlavní památkou je Zámek Děčín umístěný na pravém břehu Labe nad soutokem Labe a Ploučnice. Zámek byl v 70. a 80. letech 20. století velmi poničen pobytem sovětských vojsk, následně se však podařilo jej citlivě zrekonstruovat. Kromě pečlivě restaurovaných interiérů s expozicemi oblastního muzea patří k zámku Růžová zahrada na severní zámecké terase se salou terrenou (zahradní sál), gloriem a pěkným výhledem na město. Zámek je chráněn jako kulturní památka, je v něm umístěno také infocentrum, kavárna a nově také restaurace. Další zajímavostí Děčina je Staroměstský most přes řeku Ploučnice z 16. století. Za zmínku stojí také budova synagogy se zajímavými interiérovými prvky. Dominantou levého břehu Labe v Děčíně je Pastýřská stěna se zoologickou zahradou a vyhlídkovou restaurací. Pod Pastýřskou stěnou je v místní části Podmokly umístěna také oddělená expozice ZOO – Rajské ostrovy s obřím akváriem. Vodní radovánky mohou návštěvníci města zažít v děčínském aquaparku. Ve městě se nachází několik kostelů, které reprezentují široké spektrum architektonických slohů (baroko, gotika, romantismus). Nabídka kulturních, společenských či sportovních akcí v Děčíně je pestrá. Mezi nejvýznamnější patří Městské slavnosti Děčín, které se každoročně konají v květnu a zahrnují seriál kulturních a sportovních akcí jako např. Historický trh májový, Hudební festival Labe, Děčínska kotva, Mladé Labe, Adrenalin Challenge, Labský streetballový pohár, Festival pouličního divadla a další.

V **Benešově nad Ploučnicí** se dochoval významný komplex dvou oddělných samostatných zámeckých celků - Horního a Dolního zámku, které představují výjimečnou ukázkou „saské renesance“ a poměrně rozsáhlý komplex většího množství památkově chráněných objektů. Většina zámeckého komplexu byla vybudována v průběhu 16. století. Na zámecký komplex navazuje goticko-renesanční kostel Narození Panny Marie, vystavěný v průběhu 15. a 16. století. Historické jádro města je městskou památkovou zónou. Turisticky má město poměrně velký potenciál, který zatím není plně využitý. Z hlediska CR lze město zařadit také do oblasti České středohoří a Podřipsko.

Na území města **Česká Kamenice** se stýkají tři CHKO: Lužické hory, Labské Pískovce a České středohoří. V historickém centru, které je rovněž památkovou zónou, je možnost navštívit řadu kulturně-historických památek, např. Kostel sv. Jakuba Většího z poloviny 14. století, zámek z první poloviny 16. století, budovu radnice, budovu spořitelny či Kaply Narození Panny Marie, která je národní kulturní památkou. Nabídku pro poznávací CR doplňuje také Muzeum psacích strojů a na

oměry malého města rozvinutá síť ubytovacích a stravovacích sluib, která patrně také souvisí s funkcí města jako jednoho z výchozích bodů pro návštěvy NP České Švýcarsko.

Město **Rumburk**, které se v minulosti proslavilo tzv. "rumburskou vébou" (hrubší bělená tkanina určená k výrobě ložního prádla), leží ve Šluknovském výběžku. Nejvýznamnější pamětihodností je Loretánská kaple Panny Marie (neboli Svatá chýše) ze začátku 18. století, která je součástí komplexu bývalého kapucínského kláštera. Ke Svaté chýši byl později přistaven ambit, do něhož jsou zakomponovány Svaté schody s kaplí Kalvárie. Loreta, která je národní kulturní památkou, je kopií svého italského originálu a je nejen nejsevernější loretou v Čechách, ale i v Evropě. V areálu Lorety se nachází expozice církevního umění. Ve městě se dále nachází vesnická památková rezervace Šmilovského ul. se souborem podstávkových domů.

Šluknov je nejsevernějším městem České republiky. Nachází se zde např. Šluknovský zámek ve stylu saské renesance, anebo raně barokní kostel svatého Václava.

V obci **Jiřetín pod Jedlovou** proběhla v poslední době řada projektů zaměřených na rekonstrukci stavebních památek. Za zmínku stojí oprava rozhledny včetně restaurace na vrcholu Jedlová (774 m n. m.). Na zřícenině středověkého hradu Tolštejn (670 m n. m.) jsou pořádány akce pro návštěvníky. V Jiřetíně se také nachází původně renesanční kostel Nejsvětější Trojice z konce 16. století. Zmíněné tři objekty jsou v seznamu památkově chráněných objektů. Na svahu jižně od Jiřetína, který stoupá směrem k Tolštejnu a masivu Jedlové, se nachází unikátní křížová cesta. Od roku 1992 má obec statut městské památkové zóny. V roce 1998 získala obec titul Vesnice roku.

Specifikem Šluknovska je vysoká koncentrace **Kalvárií**, které mají podobu křížových cest se 14 zastaveními. Díky intenzivní zbožnosti obyvatel regionu i zřejmému vymezení proti sousednímu protestantskému území Saska a Horní Lužice zde v průběhu 18. – 20. století vzniklo celkem 14 křížových cest. V rámci České republiky se jedná o zcela mimořádný fenomén, pro nějž nenalezneme srovnání. Zdejší křížové cesty jsou ojedinělé různorodým uměleckým ztvárněním, kromě tradičních 14 zastavení vyprávějících příběh Ježíše Krista od odsouzení až po ukřížování, zahrnovaly i další kaple, studánky a umělé jeskyně.

V regionu České Švýcarsko a Šluknovsko se nachází řada **sakrálních památek**. Vedle zmíněné rumburské Lorety, početných farních kostelů, poutních kaplí a křížových cest mají svoje místo v kulturním a spirituálním dědictví regionu také četné drobné sakrální památky (boží muka, křížky, náhrobky). Pro **venkovskou architekturu** Českého Švýcarska a Šluknovska (ale také Lužických hor a některých částí Českého středohoří a Máchova kraje) jsou typické především tzv. podstávkové domy s podstávkou nesoucí první patro odděleně od přízemí.

Celkově se v regionu nachází 4 městské památkové zóny (Benešov nad Ploučnicí, Česká Kamenice, Jiřetín pod Jedlovou a Šluknov), 3 vesnické památkové zóny (Dlouhý Důl, Kamenická Stráň a Vysoká Lípa) a 1 vesnická památková rezervace (v Rumburku).

Produkty cestovního ruchu

Region Českého Švýcarska a Šluknovska nabízí řadu produktů cestovního ruchu. Některé z nich jsou „formalizované“ do velmi konkrétní nabídky pobytových programů využívajících jednotlivé služby a atraktivní místa (a nabízených pomocí konkrétní sady marketingových aktivit zejména prostřednictvím destinačního managementu o.p.s. České Švýcarsko). Existuje ale i široké portfolio obecnějších témat a lokalit spojených s využíváním služeb, které mají charakter produktů nabízených návštěvníkům a marketingově jsou nabízené spíše dlouhodobě a „mimoděk“ prostřednictvím vydávaných publikací, webových portálů apod. (např. krajina podstávkových domů, sakrální památky, rozhledny a vyhlídková místa). Následuje přehled vybraných produktů regionu Českého Švýcarska, který také naznačuje hlavní směry současného rozvoje produktové nabídky regionu, jimiž jsou

například udržitelnost cestovního ruchu, redistribuce návštěvníků mimo centrální části (tj. mimo první zónu NP ČČ), využití veřejné turistické dopravy, nabídka exkluzivní kombinace služeb a zážitků v jedinečné krajině, propojování nabídky napříč státní hranicemi a další.

"Českosaské Švýcarsko – To jede!", aneb busem, parníkem, vlakem i tramvají do světa skalních měst. Jedná se o ucelenou přeshraniční nabídku zážitkových programů pro veřejnost s využitím všech dostupných typů turistické dopravy a infrastruktury s propojením na nejatraktivnější místa Českosaského Švýcarska. Jedná se o tyto programy:

- Autobusem za výhledy ze stolových hor
- Parníkem labským kaňonem do skalního města
- Parním vlakem do skalního hradu
- Tramvají do skal

Rozšířená nabídka víkendových produktů se nabízí v jednotlivých programových balíčcích a to v závislosti na převažující aktivitě v daném produktu:

- Highlights národních parků České Švýcarsko a Saské Švýcarsko - prodloužené víkendové pobyty v Českém Švýcarsku (pěší výlety, plavba na pramicích v Edmundově soutěsce s převozníkem, kurs golfu s osobním trenérem, jízda tramvají do skal, relaxační pobyt v lázních Toscana Therme a další),
- Národní park České Švýcarsko - 6denní putování s bohatým balíčkem
- Alles Gute novomanželům, stříbrným i zlatým párům - luxusní balíček pro páry, který zahrnuje kromě ubytování a all inclusive stravování, také masáž, vstup do vodního světa, výlety do okolí,
- Programové balíčky pro golfisty na hřišti v Janově - Golf Start (vstup, instruktor, zapůjčení sportovního náčiní), Golf Play (celodenní golfová hra, 50 míčků na cvičném hřišti, občerstvení), Golf Enjoy (uzavřená společnost, miniturnaj, noční golf, občerstvení, mimogolfové aktivity),
- Po zajištěných cestách (via ferrata) Českosaského Švýcarska – kurzy lezení společně s instruktorem
- Fotografické workshopy – zážitkové fotografování ve variacích dle ročního období, lehká turistika

1.2.2 INFRASTRUKURA CESTOVNÍHO RUCHU

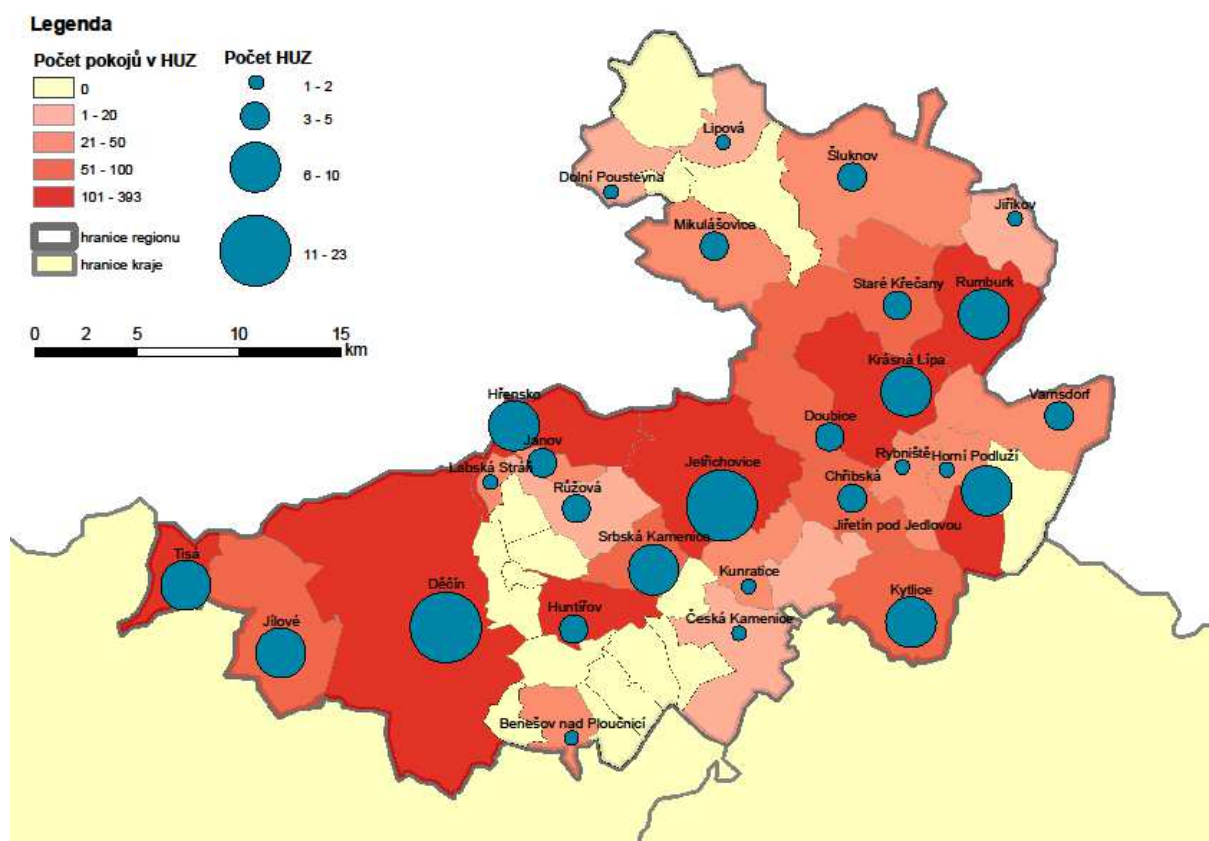
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)

V regionu Českého Švýcarska a Šluknovska se podle Databáze HUZ nacházelo ke konci roku 2014 153 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ). V rámci Ústeckého kraje to bylo 34,3 % z celkového počtu HUZ (viz **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**).

Z Mapa 1 je patrné, že nejvyšší počet HUZ je lokalizován v obcích, které jsou největšími městy a/nebo turistickými centry regionu. Nejvyšší počet HUZ je ve městě Děčín (23 HUZ), které následují Jetřichovice (19 HUZ). Nejvyšší počet pokojů v jednotlivých HUZ je také v Děčíně (393 pokojů v HUZ).

Za Děčínem následují obce Jetřichovice (276 pokojů v HUZ) a Rumburk (165 pokojů v HUZ). Další oblastí s vyšším počtem HUZ jsou Lužické hory (zde brána v potaz pouze jejich část na území ÚK), ale také jižní části šluknovského výběžku. Ve zmíněné oblasti mají nejvyšší počet HUZ obce Jiřetín pod Jedlovou (8 HUZ), Rumburk (8 HUZ), Krásná Lípa (8 HUZ) a Kytlice (7 HUZ).

Mapa 1: Hromadná ubytovací zařízení v regionu České Švýcarsko a Šluknovsko v roce 2014

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015), Databáze HUZ ČSÚ (2015)

Co se týče struktury jednotlivých kategorií HUZ, nejvyšší podíl mají penziony (66 ze 153 HUZ v regionu, tj. 43 %), které jsou typické pro převážně venkovskou oblast regionu. Pro náročnější klientelu je ve sledovaném regionu k dispozici 19 HUZ v kategorii hotel, motel, hotel *** (12,4 % z celkového počtu HUZ v regionu), přirozeně koncentrovaných v největších městech (zejména Děčín, Rumburk). Jako další v pořadí HUZ dle kategorií najdeme turistické ubytovny (celkem 13), tedy ubytování pro méně náročné návštěvníky regionu.

Tabulka 1: Hromadná ubytovací zařízení v regionu České Švýcarsko a Šluknovsko v roce 2014

HUZ celkem	v tom kategorie									
	Hotel ****	Hotel ***	Hotel **	Hotel *	Hotel garni	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní HUZ
ÚK	24	82	19	11	4	153	31	11	40	71
ČS a Šluknovsko	6	19	9	8	1	66	9	2	13	20
%	25	23,2	47,4	72,7	25	43,1	29	18,2	32,5	28,2

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Ukazatelem, který může sloužit k hodnocení kvality poskytovaných služeb v HUZ, je rozšíření různých systémů certifikace. V regionu České Švýcarsko a Šluknovsko je k dispozici několik certifikovaných HUZ. Asociace hotelů a restaurací České republiky spolu se svou evropskou organizací HOTREC pracují od roku 2004 na podpoře Oficiální jednotné klasifikace ubytovacích zařízení ČR. Ve sledovaném regionu se dle portálu www.hotelstars.cz nachází jenom malé množství takto certifikovaných HUZ, a to Hotel Česká Koruna v Děčíně (***), Penzion Dvůr Pohody ve Varnsdorfu (**) a Hotel Formule v Nebočadech u Děčína (**). Na území Česka existuje také certifikace podporující udržitelné formy cestovního ruchu, poskytuje jí sdružení ECEAT ČR (www.eceat.cz), v regionu Českého Švýcarska a Šluknovska však není certifikován žádný objekt. Certifikace kvality služeb ubytovacích a stravovacích zařízení, kempů a turistických cílů, poskytujících zázemí pro turisty i jejich kola nabízí www.cyklivitan.cz. Certifikaci Cyklisté vítání realizuje Nadace Partnerství od roku 2005 a to aktuálně v 8 zemích Evropy. V regionu České Švýcarsko a Šluknovsko je možné najít více než 40 ubytovacích kapacit, stravovacích zařízení, kempů, anebo turistických cílů s logem Cyklisté vítání.

Je však třeba upozornit na to, že v Česku systémy certifikace a hodnocení kvality služeb obecně málo fungují, resp. postihují pouze část těchto služeb, jejichž provozovatelé mají o certifikaci aktivní zájem. Tím, že v Česku veškeré certifikace (včetně klasifikace hotelů a dalších zařízení pomocí hvězdiček) jsou na dobrovolné bázi, a že podnikatelé v cestovním ruchu nejsou povinně členy profesních komor atd., má v Česku certifikace služeb spíše orientační, nikoli plně vypovídající charakter.

Stravovací zařízení

V regionu je relativně hustá síť stravovacích zařízení, které slouží nejen pro uspokojování potřeb místního obyvatelstva, ale také pro potřeby cestovního ruchu. Stravovací zařízení jsou koncentrována do měst (zejména Děčín), do lokalit, jež jsou výchozím bodem pro návštěvu NP České Švýcarsko nebo jsou přímo lokalizovány u atrakcí a atrakcí CR (u Pravčické brány, u Tiských skal apod.), příp. podél významných komunikací.

Z hlediska nabídky stravovacích zařízení převládají restaurace s českou a mezinárodní kuchyní, které jsou ve větších městech doplňovány restauracemi italskými, mexickými či čínskými. Kvalita většiny restaurací je průměrná, dle Monitoringu návštěvníků v turistickém regionu Severozápadní Čechy jsou však turisté se stravovacími službami spokojeni. Jako velmi dobré je označilo 28,6 % českých a 40,7 % zahraničních návštěvníků, toto hodnocení je v Česku nadprůměrné. V regionu působí minipivovar Kocour ve Varnsdorfu, Křinický pivovar v Krásné Lípě, minipivovar v penzionu Helene v Kytlici a minipivovar Děčín (v nákupním centru Centrum Pivovar Děčín).

Turistická informační centra

V regionu je k dispozici 21 turistických informačních center (TIC; viz tabulka). TIC mají různé provozovatele, od čehož se odvíjí také odlišný přístup k rozsahu otvírací doby, k míře prodeje jednotlivého zboží a služeb atd. V některých obcích v centrální části Českého švýcarska je možné využít víc než jedno TIC. V regionu České Švýcarsko a Šluknovsko provozují TIC následující organizace:

- Obecně prospěšná společnost České Švýcarsko,
- České Švýcarsko - Turistické informace, s. r. o.,
- jednotlivé obce v regionu.

TIC jsou v převážné části k dispozici celoročně. Omezení provozu je v některých případech způsobeno ročním obdobím, některé TIC mají omezení pouze částečné a to jeden den v týdnu. TIC v okolí NP České Švýcarsko jsou velmi dobře provázána a nabízejí turistům a návštěvníkům všechny podstatné informace a v různém zastoupení také např.:

- kompletní turistické informace (region, ubytování, doprava),
- tipy na výlety, průvodcovské služby a pobytové balíčky na klíč,
- široký sortiment turistického zboží a prodej certifikovaných regionálních výrobků,
- služby pro veřejnost - kopírování, internet, tisk, fax,
- denní tisk k nahlédnutí,
- prodej vstupenek do expozice a na atraktivity v regionu a na kulturní akce,
- drobné občerstvení (balené nápoje, káva, čaj),
- ekokoutek a ekoporadna.

Tabulka 2: Turistická informační centra v regionu České Švýcarsko a Šluknovsko v roce 2015

Obec	Název	Provoz
Brtníky	Centrum turistiky a Galerie Ametyst	Toto informační centrum je v současnosti uzavřeno.
Česká Kamenice	Městské informační centrum	Celoroční provoz (PO - SO)
Děčín	Informační centrum zámek Děčín	Celoroční provoz (PO - SO)
Děčín	Informační středisko Hotel U Zeleného stromu	Celoroční provoz (1. květen - 31. říjen denně; 1. listopad - 30. duben - SO a NE)
Děčín	Městské informační centrum Atlantik	Celoroční provoz (denně)
Děčín	Městské informační centrum Nádraží (Podmokly)	Celoroční provoz (denně)
Hřensko	České Švýcarsko - turistické informace	Celoroční provoz (denně)
Hřensko - Pravčická brána	Informační centrum Českého Švýcarska - Pravčická brána	Celoroční provoz (denně)
Jetřichovice	Informační středisko Jetřichovice	duben (PÁ, SO, NE); květen - září (denně); říjen (PO, SO, NE)
Jiřetín pod Jedlovou	Informační centrum Místní akční skupiny Šluknovsko	listopad - duben (ÚT - NE); květen - říjen (ÚT - PÁ)
Kamenický Šenov	Prácheň - Městské informační centrum	červenec - srpen (denně); duben - květen, září - říjen (ST - NE)
Krásná Lípa	Informační středisko Českého Švýcarska	Celoroční provoz (denně)
Lipová	Informační centrum	Celoroční provoz (denně)
Mikulášovice	Informační centrum Mikulášovice	duben - prosinec (denně)
Nový Bor	Turistické informační centrum	říjen - duben (PO -PÁ), květen - září (denně)
Rumburk	Městské informační centrum Rumburk	květen - září (PO - SO), říjen - duben (PO - PÁ)
Srbská Kamenice	Informační středisko Srbská Kamenice	Celoroční provoz (denně)
Šluknov	Regionální informační centrum	Celoroční provoz (denně)
Varnsdorf	Městské informační středisko REGIA a.s.	Celoroční provoz (ÚT - NE)

1.3 KRUŠNOHOŘÍ

Turistický region Krušnohoří sestává z Krušných hor a Chomutovsko-teplické pánve. Hranice turistického regionu Krušnohoří prochází napříč Mosteckou pánví (jižní část pánve spadá do turistického regionu Dolní Poohří), a podkrušnohorská část regionu je tak tvořena urbanizovaným územím Ústecko – Chomutovské aglomerace¹. Krušné hory představují souvislé horské pásmo na hranici mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo, konkrétně se Svobodnou zemí Sasko. Krušné hory jsou nejhornatější částí Ústeckého kraje, s nejvyšším bodem Ústeckého kraje, který se nachází těsně pod vrcholem nejvyšší hory pohoří – Klínovce (1244 m n. m.). Samotný vrchol Klínovce se však nachází na území Karlovarského kraje. Přes hornatost regionu nezasahuje na jeho území žádné velkoplošné zvláště chráněné území. To na jedné straně spolu s devastací lesních porostů v důsledku imisní zátěže (především v minulosti) přispívá k celkově spíše špatné image regionu jako oblasti s průmyslovými centry, narušenou krajinou a životním prostředím a v konečném důsledku i s poničenými horskými lesy. Na druhé straně však tato skutečnost představuje zásadní selektivní výhodu, která velmi rozšiřuje mozaiku nabídky CR Ústeckého kraje. V oblasti je možné jednak rozvíjet jinde nevídané turistické produkty vázané na unikátní specifika regionu, které návštěvníkům přinášejí originální, často zcela unikátní zážitky. V turistickém stínu hor je položená výrazně urbanizovaná a těžební činností poznamenaná pánevní oblast, která nabízí uplatnění pro odlišné formy CR. Spolu s Krušnými horami zde skýtají nemalý návštěvnícký potenciál pozůstatky průmyslové a hornické minulosti, ale i některé stávající provozy (industriální a montážní CR). I v souvislosti s probíhajícími hydrickými rekultivacemi zbytkových jam po povrchové těžbě hnědého uhlí má pánevní oblast rostoucí potenciál v oblasti vodních sportů. Velký význam z hlediska návštěvnosti má lázeňské město Teplice, specifikem jsou různé areály vzniklé na rekultivovaných plochách, které mají podmínky pro masovou návštěvnost (Autodrom Most, Hipodrom Most). Mimoto lze v regionu snáze realizovat rozvoj infrastruktury CR (značené turistické cesty, cyklostezky, lanovky, ubytovací kapacity apod.), který je jinak ve velkoplošných chráněných územích přirozeně limitován prioritní potřebou péče o přírodu a krajinu.

1.3.1 ATRAKTIVITY CESTOVNÍHO RUCHU

Pěší turistika

Nejvhodnější podmínky pro pěší turistiku jsou především v horské části území. Především rozloha, charakter reliéfu a vzdálenost mezi jednotlivými přírodními úkazy Krušných hor však ve srovnání s pěší turistikou zvyhodňují cykloturistiku.

Atraktivní z hlediska poznávacího cestovního ruchu jsou ve sledovaném regionu především cenné přírodní lokality požívající různé stupně ochrany. Mezi plošně rozsáhlejší chráněná území patří přírodní parky:

- Bezručovo údolí,
- Údolí Pruněrovského potoka,

¹ Největší město aglomerace – Ústí nad Labem však spadá do turistického regionu České Středohoří a Podřipsko, naopak Kadaň a Klášterec nad Ohří spadají do turistického regionu Dolní Poohří.

- Loučeňská hornatina,
- Východní Krušné hory.

Z maloplošně zvláště chráněných území jsou významné především národní přírodní rezervace:

- Jezerka u Jirkova,
- Novodomské rašeliniště.

Přírodní památkou a rovněž zajímavou přírodní atraktivitou jsou také Sfingy u obce Měděnec.

Za největší atraktivitu Krušných hor je rovněž možné považovat vyhlídkové body či rozhledny, kterých je v hornatém regionu Krušných hor několik a jsou vyhledávány návštěvníky v hojném počtu. Mezi nejvíce navštěvované patří Komáří Hůrka, resp. rozhledna Komáří Vížka na Teplicku, kde lze využít nejdelší sedačkovou lanovku bez mezistanice v České republice, která vede z obce Krupka. S výstupem na Komáří Vížku je zajímavé spojit návštěvu štolý Starý Martin, která se nachází pod horní stanicí zmíněné lanovky. V následujícím výčtu uvádíme významné rozhledny a vyhlídkové body dle nadmořské výšky:

- Vlčí hora u Oseku (891 m n.m.),
- Komáří Vížka (807 m n. m.),
- Jeřabina u Litvínova (785 m n. m.),
- Hora Sv. Kateřiny – rozhledna Hláska (729 m n. m.),
- Hasištejn u Kadaně (627 m n. m.),
- Hradní věž hradu Hasištejn (575 m n. m.)
- Strážiště u Chomutova (511 m n. m.),
- Hněvín v Mostu (393 m n. m.)
- Doubravka v Teplicích (393 m n. m.),

Specifikem regionu jsou rozhledny zbudované v blízkosti aktivních dolů, které mj. umožňují zajímavý pohled do velkolomů na hnědé uhlí. Mezi takové rozhledny patří (resp. budou patřit):

- rozhledna Maják u Strupčice
- rozhledna Málkov
- vyhlídka Ledvice²

Hustota turistických stezek je v Krušných horách relativně vysoká. Nejvyšší hustotu turistických stezek mají údolí, která směřují od pánevních oblastí do hor. Nižší hustotu značení najdeme na samotném hřebeni Krušných hor. Turisty však síť turistických stezek bez problémů zavede na všechny atraktivní lokality či ke všem kulturním zajímavostem. Nabídku doplňují naučné stezky (NS), které dotvářejí možnosti pěší turistiky v regionu. Naučné stezky rozvíjejí jak poznání v oblasti přírodních zajímavostí, tak v kontextu historických událostí v Krušnohoří a tudíž celé České republiky:

² Vyhlídka má být zpřístupněna v rámci exkurzí do nového výrobního bloku Elektrárny Ledvice po jeho zprovoznění.

- NS Přírodou a dějinami Oseka,
- Sklářská NS (Moldava),
- NS Tesařova cesta,
- NS Flájská hornatina,
- NS Flájský kanál,
- NS Gabrielka,
- NS Bezručovo údolí,
- Příhraniční hornická NS,
- NS Zapomenuté pohraničí,
- NS historická u Chlumce v okolí Ústí nad Labem (připomenutí napoleonských bitev z roku 1813 u Chlumce).

V oblasti Podkrušnohoří je region výrazně urbanizovanější, tudíž se možnosti pěší turistiky snižují. Síť turistických stezek je řidší, což souvisí i s mimořádnými zábory krajiny těžebními plochami, ale na druhou stranu se nabídka pro pěší turisty obohacuje o poznávací turistický ruch, rekreaci u vodních nádrží (např. zaplavené hnědouhelné lomy), industriální, montánní, sportovní CR a další formy turistiky. I pánevní oblast však má své přírodní atraktivity a místy je velmi zajímavá pro pěší poznávací turistiku. Díky poloze ve členité krajině tak má prakticky každé velké město Ústecko – Chomutovské aglomerace na svém území zajímavé vrchy, na něž jsou proznačeny pěší trasy a na nichž je vyhlídka či rozhledna (některé z nich jsou zmíněny výše). Do vymezeného regionu Krušnohoří také okrajově zasahuje České Středohoří, jehož neovulkanické vrchy tvoří krajinné dominanty JV části regionu. Patrně nejcharismatictější dominantou je vrch Bořeň u Bíliny, který je tvořen mohutným zdaleka viditelným znělcovým skalním sukem. Lokalita vrchu, která je stanovištěm chráněné fauny a flory má statut národní přírodní rezervace a je zpřístupněna prostřednictvím stejnojmenné NS.

Cykloturistika

Nižší hustota stezek pro pěší turisty je v regionu kompenzována vyšší možností využití cykloturistiky, a to zejména v hřebenové oblasti Krušných hor. Hierarchicky nejvyšší postavená je cyklotrasa č. 23, tzv. Krušnohorská magistrála, která vede vrcholovými partiemi Krušných hor podél hranic se Spolkovou republikou Německo, a to v trase Cheb – Děčín. Paralelně s ní vede hřebenová cyklotrasa i na německé straně. V roce 2014 byl realizován přeshraniční projekt „Žebřík“ zahrnující mj. proznačení 12 spojek obou hřebenových cyklotras. Cyklotrasy nižších tříd, které jsou propojeny s magistrálou, zajišťují dostupnost z horských oblastí do měst, a to v rámci Ústeckého kraje i mezinárodně. Mezi další významné cyklotrasy v regionu patří:

- č. 25 Brandov – Litvínov – Most – Měrunice – Velké Žernoseky
- č. 231 Mikulov, Nové město – Osek – Duchcov – Kostomlaty pod Milešovkou – Měrunice
- č. 3002 Krásný Les – Loučná pod Klínovcem – Vejprty (paralelní trasa k č. 23)
- č. 3003 Vejprty – Výsluní – Hora sv. Šebestiána (paralelní trasa k č. 23)
- č. 3009 Radejčín – Chabařovice – Krupka – Adolfovo (- č. 23)

- č. 3010 Fojtovice – Cínovec – Moldava (paralelní trasa k č. 23)
- č. 3017 Děčín – Petrovice – Adolfovo (paralelní trasa k č. 23)
- č. 3034 Postoloprty – Chomutov
- č. 3071 Trmice – Teplice
- č. 3078 Načetín (- č. 23) – Chomutov
- č. 3079 Hora sv. Šebestiána – Rudolice v Horách (paralelní trasa k č. 23)
- č. 3080 Celná (u Křimova) – Spořice – Březno u Chomutova – Vikletice (v.n. Nechranice)
- č. 3081 Hora sv. Šebestiána – Rudolice v Horách (paralelní trasa k č. 23)
- č. 3106 Litvínov – Braňany – Skršín – Havraň – Vysoká Pec – Horní Jiřetín – Litvínov (okružní kolem Mostu)
- č. 3107 Kyjice (- č. 3016) – Komořany – Most – Obrnice – Liběšice (- č. 3016)

Zmíněná síť cyklotras je značená přehledně a propojuje kulturně historické či přírodní zajímavosti regionu. V pánevní oblasti Podkrušnohoří se v posledních letech rapidně rozvíjí cykloinfrastruktura a dochází k budování nových cyklotras, resp. cyklostezek. Rapidní rozvoj zaznamenaly zejména cyklotrasy na Mostecku, kde i v souvislosti s rekultivacemi došlo k proznačení poměrně husté sítě cyklotras, která je vymezená okružní cyklotrasou č. 3106. I díky budování cyklostezek na rekultivovaných plochách tak vzniká kvalitní síť cyklotras, na nichž se tak místy eliminují kolizní souběhy s frekventovanými silničními komunikacemi. I když velká část (převážně místních) cyklotras v Krušných horách vede po účelových lesních komunikacích, pro území Krušných hor i pánevní oblasti platí, že na síti cyklotras je stále mnoho závadných úseků, kde dochází ke kolizím s ostatními druhy dopravy, a především pak se silniční dopravou. To se týká i dálkových cyklotras č. 23 a 25, které jsou místy vedeny po silnicích II. třídy.

Sportovněji ladění cyklisté mohou nad rámec tradiční cykloinfrastruktury využívat i různé atrakce, které jsou spojené především s Krušnými horami. Některé ski areály (Ski areál Klínovec, Sport areál Klíny) budují, nebo nabízí různé atrakce pro cyklisty (downhill, singletreky, cross-country okruhy), pro které jsou v letní sezóně provozovány také některé lanovky. Velký potenciál pro downhill cyklistiku má Komářův hůrka, kde mohou cyklisté využívat lanovku z Krupky. Lokalita je tak za tímto účelem využívána a jezdí se zde i některé sportovní podniky ve sjezdu na horských kolech, nicméně zatím zde nevznikly žádné oficiální trasy pro downhill cyklistiku.

Pro nástup na cyklotrasy vedoucí ve vrcholových partiích Krušných hor mohou cykloturisté využívat vybrané spoje autobusových linek, které jsou vybavené nástavbou nebo vlekem na přepravu jízdních kol, dále též vlakovými spoji na tratích č. 135 Most – Moldava v Krušných horách a 137 Chomutov – Vejprty (provoz pouze ve dny pracovního klidu). Dále mohou cyklisté využívat také zmíněnou lanovku na Komářův hůrku, k dolní stanici však zatím není proznačena žádná cyklotrasa.

Nedostatkem v oblasti cykloinfrastruktury a nabídky pro cykloturisty je především absence kvalitních ubytovacích a stravovacích zařízení a obecně doplňkové infrastruktury u cyklotras. To se bohužel týká i nejvýznamnějších dálkových cyklotras. V území zatím také nejsou v dostatečné míře nabízeny produkty, které by umožňovaly vyšší využití potenciálu vícedenních přejezdů. To se týká i Krušných hor, kde místy zcela chybí jakákoliv návštěvnická infrastruktura a vhodné služby a cykloturisté tak za službami jezdí na saskou stranu hor.

Lyžařská a zimní turistika

V rámci turistického ruchu je v kontextu počtu návštěvníků i nabídky atraktivit v zimním období pro oblast Krušných hor lyžařská turistika důležitá ve všech svých formách (sjezd, běžecké lyžování, snowboarding a jiné). Území Krušných hor zasahuje jak do Ústeckého kraje, tak i do Karlovarského kraje a lyžařská turistika je významným faktorem vzájemného nadregionálního propojení jednotlivých aktivit. Nejdůležitější pro region Krušných hor je nadregionálně významný areál Klínovec, jenž se rozprostírá přímo na hranici mezi oběma kraji. Lokalizace areálu Klínovec nicméně poskytuje v rámci rozvoje dostatečnou nabídku služeb i pro CR Ústeckého kraje. Proto lze vysledovat zvýšenou lokalizaci hromadných ubytovacích kapacit a také stravovacích zařízení v blízkosti areálu. Rozmanitá nabídka hromadných ubytovacích zařízení od menších objektů ubytování v soukromí až po čtyřhvězdičkové hotely nabízí možnosti ubytování také pro náročnější klientelu zejména z Německa. Mezi významná lyžařská centra v regionu Krušnohoří patří dále například areál na Bouřňáku v Mikulově v Krušných horách.

Samotný Skiareál Klínovec prodělává v posledních letech rapidní rozvoj spojený jak s instalací nových lanovek, tak s budováním nových sjezdovek a doplňkové infrastruktury. Před nedávnem začal být areál prezentován společně se sousedním německým areálem Fichtelberg jako InterSkiregion Fichtelberg – Klínovec a existuje dlouhodobý záměr na přímé propojení s areálem Fichtelberg, čímž by vzniknul největší souvislý areál sjezdového lyžování (nejen) v ČR. V samotném Skiareálu Klínovec je celkem 18 km sjezdových tratí všech obtížností se 4 sedačkovými lanovkami (1 tříseďáková a 3 čtyřseďákové) a 6 vleků, čímž se už nyní řadí mezi největší skiareály v ČR³.

Zejména návštěvníkům z krajského města Ústí nad Labem je k dispozici menší lyžařský areál Zadní Telnice, který je od něj vzdálený přibližně 20 km. V přehledné tabulce dále nabízíme výčet lokálních lyžařských sjezdovek jak pro náročné, tak pro rekreační lyžaře.

Tabulka 3: Lyžařské areály v regionu Krušnohoří v roce 2015

Areál	Obtížnost	Název sjezdovky	Délka sjezdovek (m)	Převýšení
Ski areál Klínovec	Černá	U Zabitýho, Jáchymovská II.	3650	660
	Červená	Pařezovka, Přemostěná, Slalomák, Jáchymovská	7000	1310
	Modrá	Dámská, Pod Zámečkem, Cvičná, Turistická, Snowpark, Dětský park	7550	980
Sport Centrum Bouřňák	Černá	Slalomový svah	700	256
	Červená	Stará sjezdovka, Nová sjezdovka, Pařezovka, Hrobská sjezdovka	3251	877
	Modrá	Turistická sjezdovka	2570	283
	Zelená	Dětský svah Údolíčko a Mikeska	580	
Ski areál Telnice	Černá	Slalomák	500	180
	Červená	Děčíňák - Nová, Macháček - Buben	2550	410
	Modrá	Turistická - Nová, Turistická - Stará, Cvičná louka, Meva, Kašpárek	3360	550
Sport areál Klíny	Červená	Pařezovka, Slalomák	1300	250
	Modrá	Kotva, Centrální, Snowpark	1730	310

³ Konkurenční velké skiareály v ČR jsou navíc často tvořeny více izolovanými areály, mezi kterými se lyžaři musí přesouvat skibusy, pěšky nebo vlastním dopravním prostředkem.

Areál	Obtížnost	Název sjezdovky	Délka sjezdovek (m)	Převýšení
Skiareál Pyšná	Červená	Velká	433	117
	Modrá	Malá	340	75
		Dětský skipark	100	10
Ski areál Český Jiřetín	Černá	Čerták	900	170
	Červená	U Kostela	700	125
	Modrá	U Kostela. Mlejny	730	130
Komářův Vížka	Černá	Hrana	300	66
	Červená	Slalomák	400	85
	Modrá	Cvičná louka	700	130
		Dětský svah	100	19
Ski areál Alšovka Měděnec	Červená	Velká	600	91
	Modrá	Malá	300	35
Ski areál Hora Sv. Kateřiny	Červená	Sjezdovka	300	103
	Modrá	Cvičná	300	90
Ski areál Mezihoří	Červená		360	80
	Modrá		440	80
Ski areál Meziboří	Červená		537	135
Lyžařský areál Loučná pod Klínovcem	Modrá		360	80
Ski areál Horní Halže u Měděnce	Červená		460	117
Lyžařský vlek Brandov	Modrá		425	62

Zdroj: internetové stránky jednotlivých lyžařských areálů (2015), České Sjezdovky (2015), www.mapy.cz

Především větší z výše prezentovaných skiareálů se zaměřují i na letní sezónu, kdy nabízejí návštěvníkům řadu produktů. Po vzoru zahraničních destinací pak tyto areály (Ski areál Klínovec, Sport areál Klíny) budují, nebo nabízí různé atrakce pro cyklisty (downhill, singletreky, cross-country okruhy), pro které jsou v letní sezóně provozovány také některé lanovky. Samozřejmostí je nabídka další infrastruktury pro aktivní trávení volného času.

Krušné hory dále nabízejí poměrně rozsáhlou síť udržovaných tratí pro běžecké lyžování. Nejznámější síť běžeckých tras pod názvem Krušnohorská bílá stopa (www.kbstopa.cz) vytváří spolu s lokálními běžeckými trasami běžeckou síť v celkové délce více než 200 km běžeckých tras a okruhů. Hustota upravovaných běžeckých tratí je vyšší v okolí skiareálů, mezi významné lokální běžecké trasy tak můžeme zařadit lokality Lesná, Klíny - Mračný vrch, Telnice, Bouřňák, Nakléřov či Klínovec. Zajištění potřebného servisu, zejména úpravu a značení běžeckých tras zajišťují za pomoci sdružování prostředků provozovatelé jednotlivých lyžařských areálů. Nedostatkem je absence ucelené udržované trasy napříč Krušnými horami. V území mezi okruhy středisek Lesná a Měděnec – Alšovka tak nejsou žádné upravované trasy. Velkým negativem, které limituje kvalitu i další rozvoj upravovaných běžeckých tratí je také dlouhodobý nedostatek prostředků na úpravu. V tomto ohledu nabízí lepší kvalitu i hustotu upravovaných tratí saská strana Krušných hor, která je upřednostňovaná především lyžaři-bruslaři. Naopak turisticky ladění lyžaři, kteří vyznávají spíše tzv. klasickou techniku běhu na lyžích hojně využívají i neupravené trasy. Potenciál běžeckého lyžování v Krušných horách zatím není zcela rozvinut, a stejně jako v případě cykloturistiky chybí odpovídající infrastruktura a produkty pro vícedenní přejezdy hor.

Ostatní druhy aktivní dovolené (hipoturistika, golf)

Pánevní oblast regionu má stále rostoucí předpoklady pro **vodní sporty**. K dnes již tradičním vodním rekreačním plochám a areálům (zatopený lom Barbora v Oldřichově u Duchcova, Kamencové jezero v Chomutově) postupně přibývají jezera vzniklá zatopením zbytkových jam po těžbě hnědého uhlí. Vedle většího množství menších takto vzniklých jezer (mj. zmíněné Barbory) vznikla v území Mostecké pánve i plošně velmi rozsáhlá jezera Milada a Most a je plánován vznik dalších, ještě rozsáhlejších jezer v souvislosti s plánovanou rekultivací stávajících činných dolů (ČSA, Vršany, Nástup a Bílina). Rekultivace povrchových dolů je však velice zdoluhavý proces a stejně tak plné využití rekultivačního rekreačního a turistického potenciálu lze předpokládat až v dlouhodobém horizontu. Jezero Milada u Ústí nad Labem (součást regionu České Středohoří a Podřipsko) bylo zpřístupněno veřejnosti teprve na jaře 2015 (tedy cca 18 let po ukončení těžby a 5 let po ukončení napouštění jezera) a do r. 2017 má být ve zkušebním provozu jako rekreační areál. I když zde již jsou poskytovány některé služby a postupně se rozšiřuje spektrum atrakcí, s výstavbou stálých zařízení CR se počítá až po vypořádání majetkových vztahů v území⁴. Také jezero Most již bylo napuštěno na konečnou kótu, nicméně rekultivace areálu má být ukončena až r. 2018 a lze předpokládat, že bude jezero zpřístupněno veřejnosti až po ukončení rekultivace. Obě zmíněná jezera vytvářejí spolu s jezerem Medard (vzniklém také zatopením zbytkové jámy po těžbě hnědého uhlí) největší jezera v ČR se značným rekreačním potenciálem, ten je však na druhé straně limitován polohou v blízkosti rozsáhlých průmyslových provozů, které mají na tyto areály rušivý vliv (Teplárna Trmice u jezera Milada, areál rafinerie Unipetrol RPA v sousedství areálu jezera Most). Rekultivované areály nabízející kromě vodních sportů také další možnosti vyžití (mj. sítě cyklostezek a cyklotras) tak mají význam především pro krátkodobou rekreaci obyvatel Ústecko – Chomutovské aglomerace a širšího regionu.

Zázemí pro **hipoturistiku** v podobě jezdeckých oddílů či jízdáren se rozrůstá a nabízí široké možnosti aktivit, napr. projížděk do okolí, a to jak v Krušných horách, tak i v okolí Ústí nad Labem a následně do CHKO České středohoří. K propojení jednotlivých území se postupně vytváří síť hiposteze, která je však zatím nedostatečně rozvinutá a spojitá. Do budoucna představuje potenciál využití tzv. Krušnohorských koňských stezek. Mezi atrakce spojené s hipoturistikou patří také unikátní hipodrom v Mostě, součást rekultivačního parku Velebudice, kde se nachází jedno z největších dostihových závodišť v České republice s několika unikáty (nejdelší přímá dráha pro závodní dostihy, rozsáhlé tréninkové plochy). Součástí hipodromu je (vedle parkurové a dostihové dráhy, kde se pořádají různé soutěžní podniky) také dráha pro inlinové bruslení a areál pro fotbalgolf.

Nejvyšší předpoklady pro plnohodnotné hraní **golfu**, to znamená především přítomnost 18 jamkového hřiště, má golfový areál Barbora v Oldřichově u Duchcova. Celkově jsou v krušnohorském regionu čtyři venkovní golfová hřiště. Golf jako produkt je také využíván jako doplněk k různým balíčkům pro náročnější návštěvníky podkrušnohorských měst.

Mimo tradiční pojetí sportů jsou v několika lokalitách provozovány tzv. **adrenalinové sporty**, nabízející v kontextu Česka často nešední až unikátní zážitky. Jedná se především o „novátorské“ sporty, které je možné vykonávat v těchto lokalitách:

- Loučná pod Klínovcem, Sport Areál Klíny - jízdu na horských kolech či terénních koloběžkách, bobovou dráhu, tandem paragliding, skupinové lyžování, lukostřelbu, bungee runing, disc golf,
- Blatno - projížďky na vznášadlech, sněžných skútrech či čtyřkolkách,

⁴ Zatím je areál vlastněný státem a ve správě státního podniku Palivový kombinát Ústí, který území rekultivoval, nicméně do budoucna nemá zajišťovat jeho využití.

- Moldava - kiteboarding, snowkiting, landkiting,
- Chomutov - bungee jumping z mostu Hačka,
- Most - tandemové seskoky padákem.

Rovněž atraktivní je v regionu **montánní, industriální** a také **historicko-vojenská forma** turizmu. Historické bojové vozidlo pěchoty (BVP) v Oseku jako specifickou atrakci historicko-vojenské turistiky využívají turisté k prohlídce i jízdám po okolí. Specifickou, v kontextu střední Evropy jedinečnou nabídkou je tzv. uhelné safari, kde se návštěvníkům nabízí prohlídky povrchových uhelných dolů s jejich technickým zázemím a zařízeními. Prohlídky probíhají za plného provozu, což umožňuje zblízka se seznámit s technologií těžby hnědého uhlí, ale i obnovou krajiny po těžbě. Uhelné safari nabízí 3 prohlídkové okruhy (všechny v okolí Mostu) zahrnující návštěvu dolů, prohlídku důlních strojů a zařízení, budovaných či dokončených jezer a rekultivovaných ploch atd. Kromě interaktivní návštěvy uhelného safari je region hustě pokryt různými památkami industriální a těžební historie oblasti. Především na jižním úpatí Krušných hor lze navštívit několik bývalých dolů, lomů a štol, které jsou památkami těžby, jejíž historie sahá až do středověku. Oblast Krušných hor a Podkrušnohoří se vyznačuje také hustým výskytem objektů bývalých továren z dob industrializace regionu v 19. století. Stav těchto objektů je však mnohdy velmi neuspokojivý a jejich potenciál tak dosud není plně využit.

Poznávací turistika

Město **Most** nabízí několik volnočasových areálů, které se souhrnně nazývají „mostecké dromy“ (autodrom, aerodrom, aquadrom, hipodrom). V jednotlivých „dromech“ se organizují významné aktivity pro návštěvníky nejenom z města, ale celé České republiky a zahraničí. Oblíbené jsou zejména dostihy, závody automobilů, motocyklů a také trucků. Jednotlivé areály však nenabízejí pouze možnost návštěvy akcí, ale také různé možnosti aktivního sportovního a adrenalinového vyžití (jízdy v automobilech a na čtyřkolkách, plavání a vodní sporty, inline bruslení, vyhlídkové lety atd.). Silně ovlivněn poválečným vývojem byl urbanistický ráz Mostu. Z někdejšího památkově velmi cenného historického jádra města byl před zbouráním zachráněn přesunem na nové místo pouze kostel Nanebevzetí Panny Marie. K přesunu došlo v roce 1975 za pomoci speciálních hydraulických podvozků a zajišťovací ocelové konstrukce. Přesun v délce 841 m trval 27 dnů. Region města Most je strukturálně postižen transformací průmyslových aktivit a do budoucna je možnost využít potenciálu jednotlivých volnočasových areálů nejen v kontextu cestovního ruchu, ale také v návaznosti na hospodářský rozvoj.

Nejvíce navštěvovanou turistickou atrakcí ve městě **Chomutov** je Podkrušnohorský zoopark, který navštěvuje ročně přes 200 tisíc lidí. Součástí parku je také skanzen Stará Ves, dětské lanové centrum a v jeho blízkosti je možné navštívit rekreační zónu Kamencového jezera. V rámci aktivit Ústeckého kraje je zmíněn park druhou nejnavštěvovanější po Památníku Tereziín. Město Chomutov má z velké části zrevitalizovanou městskou památkovou zónu, kterou představuje historické jádro města.

V lázeňském městě **Teplice** se nachází historická i lázeňská zóna, které však byly v minulosti značně narušeny rozsáhlými asanacemi. Ve městě se nachází zámek, sídlí v něm také regionální muzeum. Celoročně jsou ve městě otevřeny hvězdárna a botanická zahrada. Fotbalový stadion Na Stínadlech, který má kapacitu přes 18 tis. diváků, je využíván nejen k prvoligovým utkáním, ale rovněž k zápasům mezinárodním.

Na rozhraní mezi Mosteckou pánví a Českým středohořím se nachází město **Bílina**. Ve městě se dochovalo historické jádro, které je rovněž městskou památkovou zónou s řadou historických památek. Území bylo v minulosti asanováno a k postižení došlo také výstavbou silničního průtahu. Současné využití potenciálu cestovního ruchu je do určité míry limitováno nepřístupností některých

historických památek, omezeným provozem lázní, těžební činností v okolí a také organizací veřejné dopravy.

V regionu je možné navštívit také zříceniny hradu v Krupce, Hasištejn u Místa, **zámky** Duchcov, Teplice, Jezeří, Červený Hrádek u Jirkova, Litvínov a Chomutov.

Řadu kulturních památek a přírodních atraktivit nalezneme i v menších obcích. **Vejrty** se nacházejí přímo na hranici s Německem. Od německého města Bärenstein jej odděluje řeka Polava a propojuje železniční a rovněž silniční přechod. Ve městě jsou také kulturní památky, jako např. kostel sv. Martina a kostel Všech svatých. Potenciál pro otevření pro veřejnost mají také staré rudné školy. Město **Duchcov** je známé pobytem Giacomu Casanovy, který pobýval na místním zámku se zahradami, jenž je dnes národní kulturní památkou. Potenciál má i historické jádro města, které je rovněž památkovou zónou. Ve městě **Osek** se nachází národní kulturní památka Cisterciácký klášter Osek. Dále je možné navštívit nedalekou zříceninu gotického hradu Rýzmburk.

Lázeňská turistika

Jedničkou Ústeckého kraje z hlediska nabídky lázeňských služeb jsou **Teplice**. Zejména svými mezinárodními společenskými a kulturními akcemi, ubytovacími a stravovacími zařízeními silně lákají především zahraniční návštěvníky, včetně návštěvníků z exotických zemí (východní Asie, arabské státy apod.). V Teplicích je několik čtyřhvězdičkových a tříhvězdičkových hotelů a lázeňských domů. V nich se nabízí nejenom možnost využití tradičních lázeňských procedur, ale i doplňkové balíčky, které obsahují komplexní wellness pobyty. V lázních se léčí především onemocnění pohybového ústrojí, kardiovaskulární a nervové poruchy.

Regionální význam mají lázně **Dubí**. Lázně Dubí se specializují na choroby nervových poruch a pohybového ústrojí.

Lázeňské město **Bílina**, kde se nachází lázně Kyselka, má rovněž spíše pouze regionální význam. Pro jejich oživení se však dlouhodobě (od roku 1996) hledá investor, kterému by se zmíněné lázně podařilo revitalizovat a rozvinout do požadovaného stavu potřebného k využívání pro lázeňský turismus.

Vinařská turistika

Na území Ústeckého kraje zasahují dvě vinařské podoblasti, litoměřická a mělnická. Součástí litoměřické podoblasti jsou vinice v okolí města Most, kde jsou osázené velmi malé plochy vinic, které sem byly reintrodukovány mj. v rámci ojedinělého pokusu využívat vinnou révu jako rekultivační plodinu. Unikátem jsou vinice na Čepirožské výsypce v katastru města Most. V Mostě se také koná již tradiční Divadelní vinobraní, které rozvíjí potenciál vinařské turistiky v krušnohorském regionu.

Produkty cestovního ruchu

Z produktů, které návštěvníkům nabízejí konkrétní sadu či kombinaci služeb a návštěvy turistických cílů, byl v regionu donedávna nejvýznamnějším produktem 4K karta. Svým významem (ale i územním rozsahem zapojených provozovatelů služeb) přesahoval hranice Ústeckého kraje. Tento produkt byl zaveden v roce 2008 a byl určen nejen pro návštěvníky Krušných hor. Jednalo se v zásadě o slevovou kartu, která sloužila jednotlivcům či rodinám a umožňovala návštěvu mnoha atraktivit a atrakcí především v Krušnohoří, Dolním Pookří a Českém Středoohoří. Díky 4K kartě bylo možné získat mnoho slev, volné vstupy a další výhody, včetně slev na ubytovací, stravovací, relaxační a lázeňské služby. Hlavním pozitivem produktu bylo široké spektrum zapojených provozovatelů služeb cestovního ruchu bez ohledu na kraj působnosti a provozovatele. 4K kartu bylo možno zakoupit pomocí internetu nebo v informačních centrech regionu. 4K karta byla v roce 2012 převzata DA Dolní Poohří a Krušné hory se

od této doby do ní ezapojily. V roce 2014 se přidalo České středohoří. V roce 2015 je provoz přerušen a je zvažován další provoz v roce 2016.

Dílčím způsobem rozvinuté produkty nabízejí někteří poskytovatelé služeb v regionu. Jedná se například o zmíněné uhelné safari zahrnující balík služeb a vstupů do jednotlivých prostor a dolů. Charakter turistického produktu mají i výše rovněž uvedené mostecké „dromy“ (každý z nich jednotlivě, ale i všechny dohromady) nabízející velmi pestré vyžití návštěvníkům Mostecká nebo produkt Krušnohorská bílá stopa nabízející návštěvníkům rozsáhlé terény pro běžecké lyžování.

1.3.2 INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU

Hromadná ubytovací zařízení

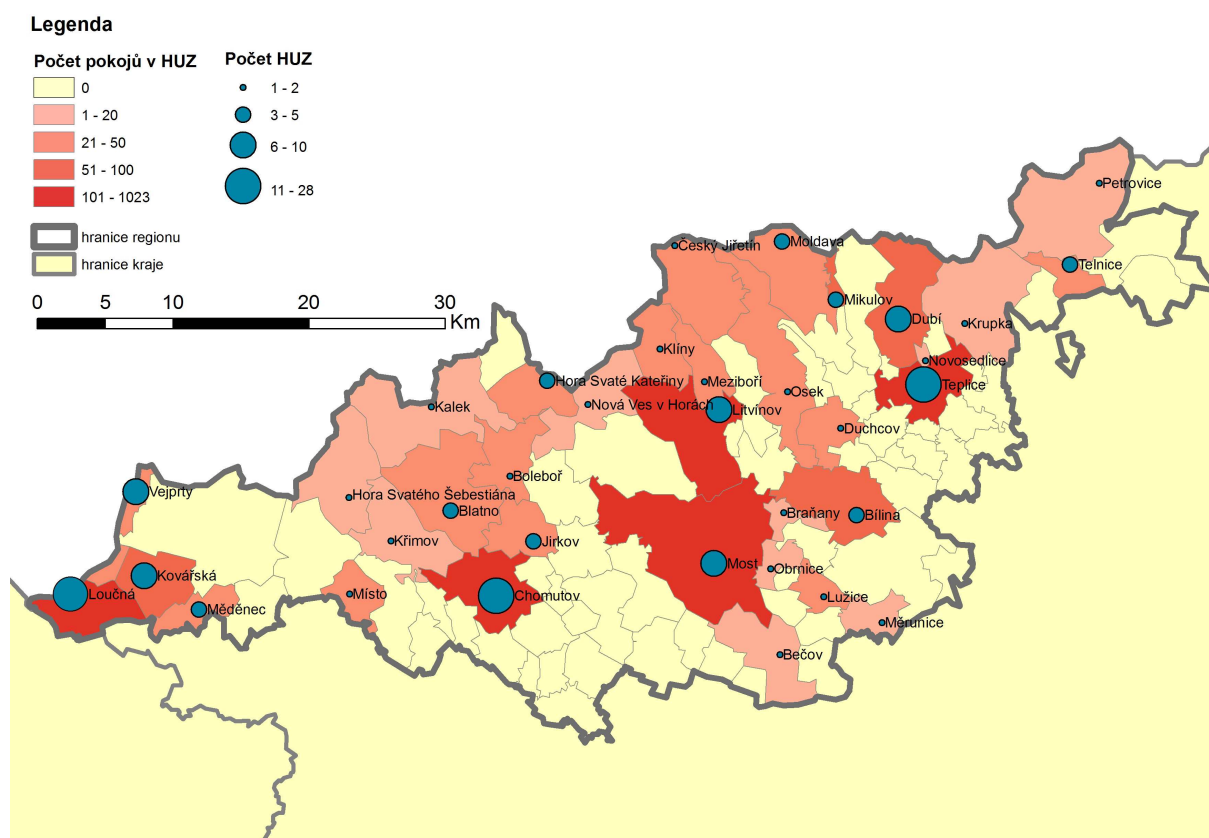
V regionu Krušnohoří se nachází 151 HUZ, co činí 33,9 % z celkového počtu ubytovacích zařízení Ústeckého kraje. Poměrně velký počet HUZ je zde spojen několika základními faktory. Především je to existence velkých měst, kde se ubytovací zařízení přirozeně koncentrují, protože slouží také pro pracovní cesty, konání seminářů apod. Dalším faktorem je přítomnost Krušných hor, která zvyšuje atraktivitu regionu a kde se HUZ soustředí především v zimních střediscích. Dalším faktorem je pak lázeňský turismus.

Místem s nejvyšší koncentrací HUZ je z těchto důvodů lázeňské město Teplice, kde se k 31.12.2014 nacházelo 28 zařízení s 1023 pokoji. V obou sledovaných kategoriích Teplice předčily i krajské město Ústí nad Labem (které však patří do regionu Českého středohoří a Podřipska). Města, kde jsou podobné kapacity HUZ v přepočtu na pokoje jsou Most (10 HUZ s 345 pokoji) a Chomutov (17 HUZ s 345 pokoji). Relativně vysoký počet HUZ se vyskytuje rovněž v blízkosti atraktivit a atrakcí CR v regionu, např. v Loučné pod Klínovcem (15 HUZ s 198 pokoji).

Ubytovací kapacity lze využít i v obcích v Krušných horách, kromě zmíněného střediska Loučná pod Klínovcem mj. v Moldavě (4 HUZ s 42 pokoji), Telnici (4 HUZ s 37 pokoji). Nabídka HUZ je rovněž znatelná i v okrese Chomutov jak ve městech (Chomutov), tak v horských oblastech (Loučná pod Klínovcem. menší kapacity pak v Kovářské, Měděnci a Vejprtech).

Obecně lze konstatovat, že se HUZ v území soustředí především do větších měst Ústecko – Chomutovské aglomerace a do turisticky atraktivních Krušných hor. Oproti tomu jsou v regionu poměrně rozsáhlá území bez ubytovacích kapacit, a to především v sousedství povrchových dolů a dále také na severozápadním okraji Českého středohoří, které plní spíše úlohu zázemí pro krátkodobou rekreaci obyvatel aglomerace, než destinaci pobytového CR.

Mapa 2: Hromadná ubytovací zařízení v regionu Krušnohoří 2014

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015), Databáze HUZ ČSÚ (2015)

Z hlediska kategorizace ubytovacích služeb převládají v celém regionu Krušnohoří ubytovací zařízení nižší kategorie. Převládají penziony, kterých je 49, tj. 32 % z celkového počtu HUZ v regionu. Jednotlivá HUZ jsou rozmístěna poměrně rovnoměrně.

Ubytovací zařízení pro náročnější hosty jsou umístěna do větších měst, především v Teplicích (Hotel Giovanni Giacomo, Hotel Prince de Ligne, Hotel Payer), Chomutově (Hotel Royal, Hotel Wellness Beethoven, Hotel 99) a v několika dalších městech a obcích (Dubí u Teplic, Loučná Pod Klínovcem) kde víceméně odpovídají výskytu atraktivit cestovního ruchu v regionu.

Do oficiální jednotné klasifikace ubytovacích zařízení v ČR je v regionu zapojen pouze Hotel Nástup v Loučné pod Klínovcem (****) a Hotel Emeran v Litvínově (***). Certifikací Cyklisté vítání disponují některá ubytovací a stravovací zařízení v Krušných horách, z pánevní oblasti pak pouze jednotlivá ubytovací a stravovací zařízení v Chomutově, Jirkově a Oldřichově u Duchcova a TIC v Duchcově. Rozšíření certifikací je tedy velmi malé a nedostačující.

Tabulka 4: Počet HUZ v regionu Krušnohoří dle kategorií v roce 2013

HUZ celkem	v tom kategorie										
	Hotel ****	Hotel ***	Hotel **	Hotel *	Hotel garni	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní HUZ	
ÚK	446	24	82	19	11	4	153	31	11	40	71
Krušnohoří	151	9	37	5	2	2	49	6	0	9	32
%	33,9	37,5	45,1	26,3	18,2	50	32	19,4	0	22,5	45,1

Zdroj: VDB ČSÚ (2015)

Stravovací zařízení

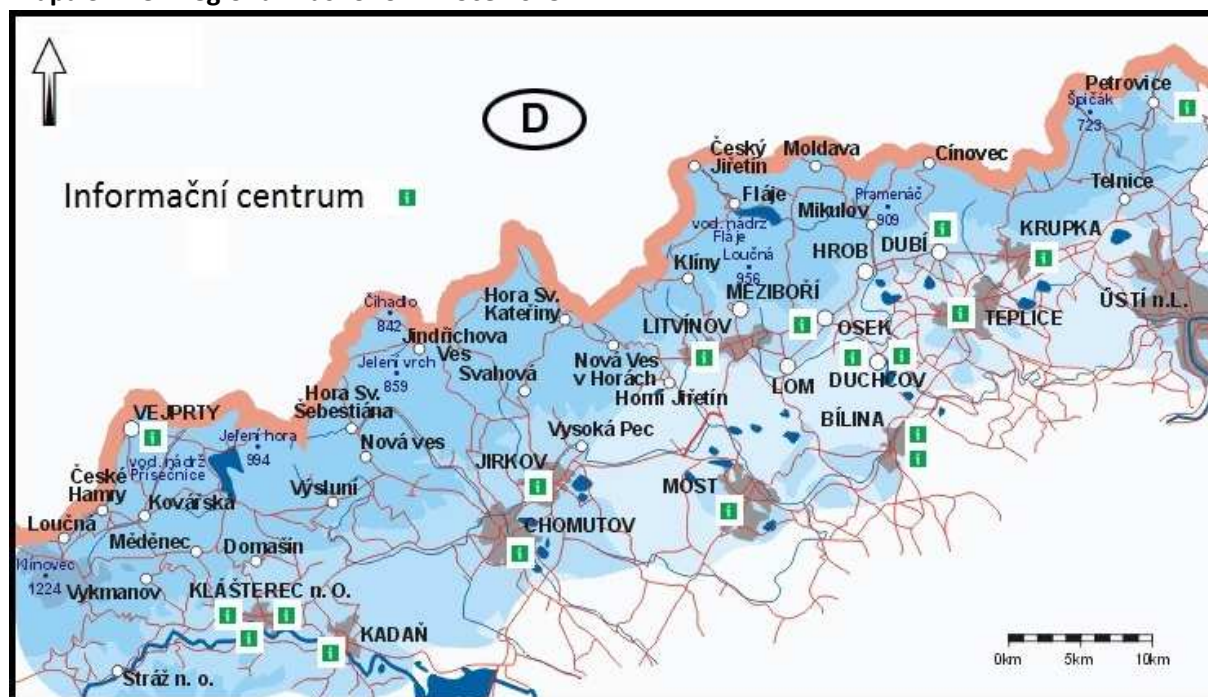
V regionu Krušnohoří je obdobně jako v regionu České Švýcarsko a Šluknovsko hustá síť stravovacích zařízení. Oblastí koncentrace je několik. Jedná se především o města, ve většině z nich však zařízení slouží primárně místnímu obyvatelstvu (s výjimkou lázeňských měst, kde jsou hojně navštěvovány lázeňskými hosty), dále v horských oblastech a podél mezinárodních silničních komunikací. Ve městech lze najít pestřejší nabídku stravovacích zařízení orientovaných na českou i mezinárodní kuchyni, pouze ojediněle lze však najít restaurace nabízející zážitkovou gastronomii. Ve venkovských a horských oblastech převládají (s výjimkou hotelů vyšší kategorie) stravovací zařízení nižší kvality nabízející ve větší míře pouze hotová jídla české kuchyně či jednoduché občerstvení (venkovské hospůdky, horské chaty apod.).

Stravovací zařízení v regionu nejsou certifikována. Na krajské úrovni ani na úrovni regionu Krušnohoří není zavedena jednotná certifikace stravovacích služeb, která by turistům umožnila orientaci v kvalitě stravovacích zařízení. Pozornost by ve stravovacích zařízeních měla být věnována kvalitě služeb, a to především obsluze, která ne vždy vystupuje vůči zákazníkům profesionálně nebo disponuje potřebnými jazykovými znalostmi.

Turistická informační centra

V regionu Krušnohoří se nachází 14 TIC (viz mapa), která jsou lokalizována jak ve větších městech (např. Most, Chomutov, Teplice, Litvínov, Bílina), tak ve městech menších (Osek, Vejprty, Dubí). Provoz jednotlivých TIC je převážně celoroční, výjimky v provozu některých TIC souvisejí se sezónností cestovního ruchu.

Mapa 3: TIC v regionu Krušnohoří v roce 2015

<http://www.ceskehory.cz/mapa/krusne-hory-sever.html>

V regionu Krušnohoří je nabídka služeb v TIC rovněž široká a turisté se můžou informovat o všem důležitém, co se děje v okolí Krušných hor:

- informace o kulturních, společenských a sportovních akcích, památkách a turistických zajímavostech v okolí, stravování, ubytování a dopravě,
- zprostředkování průvodcovské činnosti,
- prodej informačních materiálů, upomínkových předmětů, turistických potřeb, knižních publikací,
- prodej parkovacích hodin, prodej a příjem inzerce,
- prodej vstupenek na kulturní akce v okolí, anebo přes Ticketportal,
- zajištění výpisů z databáze Czech POINT (ve větších městech),
- dětský koutek,
- provoz veřejného WC, úschovna kol a zavazadel, půjčovna jízdních kol.

Výše zmiňovaná nabídka služeb se v jednotlivých TIC různí, podstatná část služeb je však stejná. Služby TIC mohou využít i provozovatelé ubytovacích, případně stravovacích zařízení, zejména v zadávání inzerce v lokálních informačních novinách, zpravodajích, bulletiních či jiných informačních materiálech. Také v regionu Krušnohoří mají zastoupení TIC sdružená v rámci Asociace informačních center České republiky (např. TIC v Duchcově, Chomutově, Mostě, Oseku, Ústí nad Labem).

Tabulka 5: Turistická informační centra v regionu Krušnohoří v roce 2015

Obec	Název	Provoz
Bílina	Informační centrum elektrárny Ledvice	Celoroční provoz (PO - PÁ)
Bílina	KC Kaskáda v Bílině	Celoroční provoz (PO - PÁ)
Dubí	Městské informační centrum	Celoroční provoz (PO - PÁ)
Duchcov	Městské informační centrum	červen - září (PO - PÁ), říjen - květen (PO - PÁ)
Duchcov	Informační centrum na zámku	říjen - květen (PO -PÁ); červen - září (denně)
Chomutov	Městské informační centrum	Celoroční provoz (denně)
Jirkov	Informační centrum Jirkov	květen - září (ÚT - NE), říjen - duben (PO - PÁ)
Krupka	Informační centrum a směnárna H+W	Celoroční provoz (PO - SO)
Litvínov	Informační centrum Intus	Celoroční provoz (PO - PÁ)
Most	Turistické informační centrum	září - duben (PO - SO); květen - září (PO - ČT)
Osek	Informační a turistické centrum Města Osek	Celoroční provoz (ÚT - NE)
Teplice	Informační centrum Statutárního města Teplice	říjen - duben (PO -PÁ); květen - září (PO - SO)
Tisá	Informační středisko Tisá	duben - září (PÁ, SO, NE)
Vejprty	Infocentrum Vejprty	Celoroční provoz (PO - PÁ)

Zdroj: Jednotlivé stránky obcí, resp. TIC (2015)

1.4 ČESKÉ STŘEDOHOŘÍ A PODŘIPSKO

Turistický region České Středohoří a Podřipsko je s výjimkou některých okrajových partií tvořen pohořím České středohoří a dále územím Dolnooharské tabule a Ralské pahorkatiny. Poměrně umělá je zde hranice s turistickým regionem Dolní Poohří, která prochází územím mezi obcemi Peruc a Raná (obě již v Dolním Poohří) tedy jak napříč Dolnooharskou tabulí a geografickým regionem Dolního Poohří, tak napříč Českým Středohořím.

Samotné pohoří České středohoří se rozprostírá mezi Louny a Českou Lípou, po obou stranách české části řeky Labe a má statut chráněné krajinné oblasti. CHKO České středohoří se svou rozlohou (1063 km²) řadí na druhé místo mezi CHKO v České republice. České středohoří vzniklo sopečnou činností, z hornin zde převažuje čedič a další výlevné vyvřeliny. Pro České středohoří jsou typické kuželovité tvary kopců, které jsou právě výsledkem třetihorní vulkanické činnosti a které se s menší četností vyskytují i na Podřipsku, kde tvoří solitérní dominanty České křídové pánve. České středohoří je díky svým přírodním předpokladům považováno za jednu z nejbohatších oblastí na množství druhů rostlin a živočichů v České republice. V dané oblasti se vyskytují teplomilná stepní společenstva a společenstva sutí a na ně vázaný výskyt několika desítek druhů, které jsou v rámci státu prohlášeny za kriticky ohrožené. Výrazným krajinným fenoménem Českého středohoří je údolí Labe nazývané v těchto místech Porta Bohemica, která rozděluje pohoří do dvou podobně velkých částí. Má rovněž velký dopravní význam (více bohužel tranzitní než místní nebo turistická doprava) a nachází se nad ní řada jedinečných vyhlídkových míst. CHKO České středohoří byla založena v roce 1976. V působnosti Správy CHKO České středohoří je také řada maloplošných chráněných území:

- Národní přírodní rezervace - NPR Lovoš, Milešovka, Sedlo, Oblík⁵, Raná⁵
- Národní přírodní památka - Bílé stráně, Boreč, Březinské tisy⁶, Dubí hora, Jánský vrch, Kamenná slunce, Panská skála v okrese Česká Lípa a Vrkoč
- Přírodní rezervace - PR Bohyňská lada⁶, PR Březina, PR Číčov, Holý vrch u Hlinné, PR Hradišťanská louka, Kalvárie, PR Kamenná hůra, PR Kozí vrch, Lipská hora, PR Milá (patří do regionu Krušnohoří), PR Sluneční stráň a Vrabinec
- Přírodní památka - Babinské louky, Bobří soutěska, Divoká rokle, Hradiště, Jílovské tisy⁶, Košťálov, Kuzov, Loupežnická jeskyně, Lužické šipáky, Magnetovec - Skalní hřib, Nebočadský luh, Plešivec, Radobýl, Stříbrný roh, Štěpánovská hora, Tobiášův vrch, Třtěnské stráně

Součástí turistického regionu je také oblast Podřipska. Jedná se o rovinaté, tradičně zemědělské, teplotně nadprůměrné a srážkově podprůměrné území „zahrady Čech“. Krajina podél Labe navazuje na typově podobnou krajinu středních Čech a severního zázemí Prahy. Důležitými fenomény zdejší krajiny jsou jednak památná hora Říp, a dále pak řeka Labe. Podřipsko se rovněž vyznačuje přítomností většího počtu měst, která v rámci regionu vyvažují jinak převážně venkovskou oblast Českého středohoří.

⁵ Patří do regionu Dolní Poohří.

⁶ Patří do regionu České Švýcarsko a Šluknovsko

1.4.1 ATRAKTIVITY CESTOVNÍHO RUCHU

Pěší turistika

Oblast Českého středohoří je velmi dobře a hustě turisticky značená. Mezi části s nejhustější sítí značených cest patří jižní Ústecko, severní a západní Lovosicko a severní Litoměřicko. Na Podřipsku je hustota turistického značení výrazně nižší a pro tuto oblast není pěší turistika nosnou formou cestovního ruchu.

V oblasti Českého středohoří je několik naučných stezek (více či méně vytvořených z iniciativy Správy CHKO České středohoří):

- Naučná stezka Boreč, Naučná stezka Lovoš, Naučná stezka Pod Vysokým Ostrým, Naučná stezka Bedřicha Smetany, Naučná stezka Luční potok, Naučná stezka Řepčice - Panna, Naučná stezka Březina, Cesta přátelství, Tyršova naučná stezka.

K dispozici je řada dalších naučných stezek, které vybudovaly a spravují jiné organizace.

Tabulka 6: Turistické trasy jako produkty CR v Českém středohoří v roce 2015

Název	Výchozí / cílové místo	Region / oblast	Délka
Horami na jih od Děčína	Těchlovice / Děčín	Děčín / Verneřické středohoří	11 km
Okruh kolem Ústí - na Vysoký kámen	Mojžíř / Děčín	Ústí n. L. / Verneřické středohoří	7 km
Virtuální naučná stezka "Bunkry v okolí Větruše	Ústí n.L. / Ústí n.L.	Ústí n. L. / Verneřické středohoří	5 km
Výlet na vyhlídky v západním úbočí Varhoště	Sebuzín, žel. stanice	Ústí n. L. - Litoměřice / Verneřické středohoří	5 km
Za starými hrady a řemesly do Českého středohoří	Třeбенice	Lovosice / Milešovské středohoří	15 km

Zdroj: převzato z <http://www.ceskestredohori.cz/turistika/turisticke-trasy.htm>

K nejvýznamnějším přírodním zajímavostem regionu a turisticky významným bodům patří především nejvyšší nebo geomorfologicky atraktivní vrcholy Českého středohoří, která jsou současně významnými vyhlídkovými body:

- Milešovka - nejvyšší hora Českého středohoří (836,6 m) kuželovitého tvaru (z geologického pohledu je kupou budovanou sodalitickým trachytem) s překrásným výhledem na krajinu. Na vrcholu se nachází meteorologická rozhledna s vyhlídkovou věží. Vrchol hory je považován za největrnější místo České republiky s průměrnou rychlostí větru 8,5 m/s (cca 30,5 km/hod.). Na vrchol hory Milešovky zavítalo v minulosti několik slavných lidí. Německým cestovatelem, přírodovědcem a geografem Alexandrem von Humboldtem byl výhled z Milešovky dokonce označen za třetí nejkrásnější na světě. Vrcholná část Milešovky byla vyhlášena za národní přírodní rezervaci.
- Lovoš - čedičový kopec tyčící se nedaleko města Lovosice do výšky 570 m n. m. je tvořen dvěma vrcholy, Malým a Velkým Lovošem. Velký Lovoš je tvořen čedičem a Malý Lovoš, zvaný též Kybička, vznikl ze znělce. Vrcholová terasa Lovoše nabízí pohled do širokého okolí a nachází se na ní jediná vrcholová turistická chata v České republice.

- Boreč - oficiálně Borečský vrch je jeden z mnoha kopců v Českém středohoří poblíž města Lovosice. Dosahuje výšky 469 m a je jedním z nejstarších maloplošných chráněných území u nás. Společně s Lovošem nabízejí okružní naučnou stezku, která byla vytvořena v roce 1981 a přibližuje vzácné přírodní jevy obou chráněných území. Borečský vrch je hojně navštěvován celoročně. Hlavním turistickým lákadlem je kromě působivého panoramatu i jedinečný systém ventarol (geologický jev související vycházením teplé páry z puklin kopce, která je viditelná především při tuhých mrazech).
- Bořeň u Bíliny - se svou nadmořskou výškou 539 m n. m. je výraznou dominantou okolí města Bíliny, od kterého je vzdálen přibližně 2 km. Bořeň je považována za největší znělcové těleso v Evropě, zároveň je označován za nejskalnatější samostatně stojící vrch České republiky. Jediněčná geologický reliéf nabízí domov řadě unikátních druhů rostlin a živočichů (92 druhů ptáků, z toho 22 zvláště chráněných).

Tabulka 7: Vybrané rozhledny v Českém středohoří

Jméno	Nadmorská výška	Další jména	Typ	Region / oblast
Česká Kamenice - hrad	529 m n. m.	Kamenic, Kamnit, Zámecký vrch, Schlossberg	hrad, hora, rozhledna	Česká Kamenice, Verneřické středohoří
Hořidla	371 m n. m.		rozhledna	Litoměřice, Verneřické středohoří
Kohout	589 m n. m.	Hahnbusc, Krohberg	hora, rozhledna	Benešov nad Ploučnicí, Verneřické středohoří
Lovoš	569 m n. m.	Lowosch, Lobosch	hora, přírodní rezervace, rozhledna	Lovosice, Milešovské středohoří
Milešovka	826,6 m n. m.	Milleschauer Berg, Donnersberg	hora, přírodní rezervace, rozhledna	Lovosice, Milešovské středohoří
Pohradická hora	419 m n. m.	Porač, Aloisova výšina	hora, rozhledna	Bílina, Milešovské středohoří
Varhošť	639 m n. m.	Kupa	hora, rozhledna	Litoměřice, Verneřické středohoří
Větruše	227 m n. m.	Ferdinandshöhe	domnělý hrad, rozhledna, výletní restaurace	Ústí nad Labem, Verneřické středohoří

Zdroj: <http://www.ceskestredohori.cz/turistika/rozhledny.htm>

Cykloturistika

Pro cykloturisty i turisty, kteří navštíví region České středohoří a Podřipsko a v návaznosti také České Švýcarsko, je k dispozici především Labská stezka (č. 2, mezinárodní cyklostezka). Okolí stezky nabízí široké spektrum atraktivit, jak přírodních, kulturně-historických, tak i související sportovní a kulturní vyžití. Na Labské stezce je možné plánovat jednodenní i vícedenní výlety s možností ubytování či využití různých kombinací dopravy. Cyklotrasa na území kraje začíná ve Štětí, vede přes Roudnici nad Labem, Terezín, Litoměřice, Velké Žernoseky, Ústí nad Labem, Děčín a končí v Dolním Žlebu, odkud pokračuje dále do Německa. Na českém území (a zejména pak v ÚK) je stezka z velké části vybudována jako samostatná komunikace pro cyklisty, výstavba dalších úseků se plánuje, některé úseky využívají málo frekventovaných místních komunikací nebo cest. Cílem je vybudovat v této podobě Labskou stezku na celém českém úseku (od pramene Labe po Dolní Žleb) tak, aby navázala na německou Elberadweg, která se v Německu těší mimořádné oblibě a byla několik let po sobě vyhlášena nejlepší dálkovou cyklotrasou v zemi.

Patrně nejkrásnější úsek Labské stezky na území ÚK je v údolí Porta Bohemica, kde kromě krásné krajiny nabízí také návštěvu žernoseckých vinařství. K dispozici je zde také litoměřický cyklobus, který umožňuje přepravu cyklistů z měst v podhůří do výše položených partií Českého Středohoří. V jednotlivých místech mohou cyklisté využít vlaková spojení, zmíněné cyklobusy i např. lanovku v Ústí nad Labem k zámečku Větruše nebo lodní spojení po Labi (jeho provoz je v posledních letech bohužel nestabilní). Oblíbenost Labské stezky je výrazná, potenciál do budoucna představují také němečtí návštěvníci, pro něž je prodloužení cesty po německé Elberadweg až na české území (vč. možnosti návštěvy Prahy) přirozeným rozšířením dálkového cestování na kole podél Labe. Zaštitění rozvoje Labské stezky poměrně úspěšnou marketingovou značkou stezky na německé straně se proto může stát (a pravděpodobně se již stává) důležitým rozvojovým impulzem pro rozvoj CR v regionu. Rozvoj Labské stezky na území ÚK je koordinován jednak samotným krajem, a jednak DA České středohoří a Podřipsko.

Regionem dále prochází mj. tyto cyklotrasy:

- č. 6 - Cyklostezka Ohře Cheb – Karlovy Vary – Kadaň – Louny – Libochovice – Budyně nad Ohří – Doksany – Litoměřice
- č. 15 Cyklostezka Ploučnice, územím prochází pouze okrajově v úseku Benešov nad Ploučnicí – Žandov
- č. 25 Brandov – Litvínov – Most – Měrunice – Velké Žernoseky
- č. 231 Mikulov, Nové město – Osek – Duchcov – Kostomplaty pod Milešovkou – Měrunice
- č. 232 Louny – Libčeves – Měrunice
- č. 3009 Radejčín – Chabařovice – Krupka – Adolfov
- č. 3057 Libochovany – Čeřeniště – Ploskovice
- č. 3066 Nakléřov – Povrly – Velké Březno – Třebušín – Litoměřice
- č. 3067 Jílové – Slavošov – Malšovice – Děčín
- č. 3071 Teplice – Trmice
- č. 3091 Radejčín – Dolní Zálezly – Ústí nad Labem
- č. 3102 Terezín – Libotenice – Roudnice nad Labem (paralelní k č. 2)

Z dálkových cyklotras je významná především Cyklostezka Ohře, která propojuje region Dolního Poohří s cyklostezkou Labe (v Litoměřicích). Také Cyklostezka Ohře má značný potenciál, jeho výraznějšímu využití však brání neuspokojivé trasování Cyklostezky (velká část je na území regionu vedena po silnicích II. a III. třídy) a nedostatečná vybavenost nácestných sídel službami a doplňkovou infrastrukturou.

Místní cyklotrasy v regionu jsou soustředěné především v Českém Středohoří v bližším zázemí velkých měst a mají tak potenciál pro krátkodobou rekreaci obyvatel území. Kvůli vedení ve výškově velmi členitém terénu nemají tyto cyklotrasy potenciál pro masovou turistiku, na druhou stranu však mohou být přístupné i méně fyzicky zdatným cyklistům, kteří mohou využít vybrané spoje veřejné dopravy umožňující přepravu kol do vyšších partií Českého Středohoří.

V zásadě lze konstatovat, že je region Českého středohoří a Podřipska pokryt cyklotrasami a cykloinfrastrukturou jen velmi selektivně, přičemž se cyklotrasy kromě koridorů řek soustředí

převážně do partií Českého středohoří v okolí velkých měst (Ústí nad Labem, Litoměřice, Děčín). Naopak rovinatější části regionu mají paradoxně jen velmi řídkou síť cyklotras, přičemž v rozsáhlých částech regionu značené cyklotrasy zcela chybí (Podřipsko, Úštěcko, Verneřicko, s výjimkou cyklotrasy č. 6 i celé dolní Poohří).

Ostatní druhy aktivní dovolené

V Českém středohoří a na Podřipsku se uplatňuje **hipoturistika**. Jízdnárny se nacházejí např. ve:

- Velké Bukovině (vyjíždky na koni a pobyty i pro mládež od 12 let na rodinném ranči, výroba westernových sedel),
- Slavošově (kromě koní a poníků na farmě Ekofarmě Natural najdete ovce, kozy, skot - méně rozšířené plemeno Galloway, párek lam, kamerunské kozičky a ovečky, pávy, různé zajímavé druhy drůbeže a další),
- Žežicích (kompletní služby v oblasti agroturistiky a výhledové hipoterapie, letních táborů a dalších kulturních akcí),
- Babinách (ekofarma s tematickými vyjíždkami na koni, exkurze s ochutnávkami BIO potravin, lázně pro koně a ubytování).

V Českém středohoří se nachází několik desítek oblíbených **horolezeckých terénů**. Nejvíce doporučovaným terénem k lezení je kopcec Bořeň (539 m n. m.), který poskytuje nejlepší lezecké terény v Česku mimo pískovcová skalní města. Mezi další vyhledávané skály patří např. Kozí vrch, Vrabinec a Zlatník.

V kontextu **vodních sportů** je v nabídce také několik atraktivních lokalit. Sportcentrum Račice u Štětí od roku 1986 nabízí zázemí pro vodní sporty a v těchto sportovních odvětvích je zařazeno do sítě tzv. národních olympijských center, jejichž rozvoj je prioritně podporovaný státem. Areál splňuje svými parametry (celková délka hlavního kanálu je 2350 m, šířka hlavního kanálu je 130 m) podmínky pro pořádání světových soutěží (např. v roce 2002 FISA World Masters Regatta, v roce 2006 Mistrovství Evropy seniorů v rychlostní kanoistice a v roce 2007 Mistrovství Světa v kanoistice juniorů). Dále je možné navštívit několik lokálních koupališť (Litoměřice, Klíše či Brná v Ústí nad Labem), termálních koupališť (v Brné), přírodních vodních ploch (Píšťanské jezero poblíž Velkých Žernosek, jezero Chmelař u Úštěka), či rekultivačních jezer (jezero Milada u Ústí nad Labem – viz předchozí kapitola). Některé jsou však v rekonstrukci a jejich návštěva je dočasně omezena. Potenciál pro vodní sporty a rekreační plavbu na lodích má také řeka Labe, která postupně ztratila svou pozici v nákladní dopravě a naopak zvolna roste její využití právě pro rekreační plavbu. Vodní trasa je postupně vybavovaná zázemím pro kotvení rekreačních lodí (marínami).

Poznávací turistika

Kulturně-historické, přírodní a také technické atraktivity patří mezi důležité faktory rozvoje cestovního ruchu zejména v oblasti Podřipska, ale také v okrajových částech Českého středohoří. Atraktivity jsou zde z různých historických období od středověku po moderní dějiny, především z 20. století. Klíčový význam přitom má přítomnost historických měst (Litoměřice, Roudnice nad Labem, Terezín), významných zámků v čele s Libochovicemi a Ploskovicemi, hradních zřícenin na skalních vyvýšeninách i některých unikátních expozic.

Krajské město **Ústí nad Labem**, centrum Ústeckého kraje má i navzdory nelehké moderní historii spojené (nejen) s devastací historického jádra a současné negativní image několik významných atraktivit cestovního ruchu. Mezi nejvýraznější ústecké památky patří neogoticky přestavěný kostel

Nanebevzetí Panny Marie s šikmou věží (důsledek bombardování města za války), dominanta vstupu do města – hrad Střekov ze 14. století (cca 35 tisíc návštěvníků ročně) anebo výletní restaurace na zámečku Větruše s lanovou dráhou propojující vyhlídkové návrší s obchodním centrem. Ve městě se nacházejí také moderní prvky v čele s Mariánským mostem přes řeku Labe. Mezi nejnavštěvovanější turistické cíle v Ústeckém kraji patří ZOO v Krásném Březně (cca 164 tisíc návštěvníků), která je umístěná na svahu dalšího symbolu města, Mariánské skále. V Ústí nad Labem je bohatá nabídka tradičních kulturních a společenských akcí:

- Mezinárodní taneční festival – koná se od roku 1969; v rámci festivalu se konají různé soutěže nejen v tanečním sportu;
- Porta (také i Tramská Porta) – založen v roce 1967; inspirován údolím Porta Bohemica - Brána do Čech; soutěž dává příležitost skupinám v žánrech tramské písně, folk a country;
- Festival romské kultury v Ústí nad Labem – účast cca 250 tanečníků a zpěváků;
- Mezinárodní festival sborového zpěvu – od roku 1994 prezentuje neprofesionální umělecké aktivity sborového zpěvu, které reprezentují město Ústí nad Labem v České republice i v zahraničí;
- Mezinárodní soutěž klavíristů Virtuosi per musica di pianoforte – od roku 1968 prezentuje klavíristy, hudební instituce i průmyslové podniky v oblasti hudby, které s festivalem spolupracují.

Malé pevnostní město **Terezín** se nachází cca 5 km od Litoměřic. Unikátní urbanistická struktura města byla plánovaně rozvíjena od 18. století, zejména během panování císaře Josefa II. Za druhé světové války se Terezín stal největším koncentračním táborem na území českých zemí. Dnes je toto město jedním velkým památkem. Památník Terezín zahrnuje několik pietních míst, expozic, staveb a pomníků, jež jsou udržovány tak, aby byly stálou připomínkou minulosti a odkazem pro budoucnost. Historii druhé světové války mapuje Muzeum ghetta, autentickou prohlídku s výkladem nabízí návštěva Malé pevnosti. Terezín je atraktivitou mezinárodního významu a prohlídky jsou proto poskytovány v několika cizích jazycích. Návštěvníci přicházejí většinou na jednodenní výlety, město nemá příliš širokou vybavenost kvalitními ubytovacími a stravovacími službami. V Terezíně se však nachází tříhvězdičkový hotel, golfové hřiště a paintballové hřiště. Město je jednoznačně nejnavštěvovanějším turistickým cílem v Ústeckém kraji (cca půl milionu návštěvníků ročně).

Město **Litoměřice** se nachází na soutoku řek Labe a Ohře. Historické jádro města je od roku 1950 městskou památkovou rezervací, v níž je celkem 44 ulic a 9 náměstí. Z kulturně-historických pamětihodností je nutno zmínit architektonické objekty na Mírovém náměstí (radnice, vlastivědné muzeum, dům Kalich, renesanční dům "Černý orek" ze 16. století, dům "U pěti panen" z 18. století a jiné). Historické památky doplňují např. královský hrad, jezuitská hvězdárna, městské hradby, kostel Sv. Jakuba s klášterem, kostel Sv. Ludmily s klášterem a řada kulturních zařízení. Vysoce navštěvovanou akcí je zahradnický veletrh Zahrada Čech.

Obec **Zubrnice** vzdálená cca 15 km od Ústí nad Labem láká návštěvníky svým skanzenem lidové architektury. V obci se nachází železniční muzeum a možnost přepravy do obce historickým muzeálním vlakem. Ten je možné využít několikrát do roka při speciálních akcích (masopust, jarmarky, stavění máje atd.), kdy se ve skanzenu tradičním způsobem zobrazují staročeské venkovské zvyky.

V obci **Ploskovice** je známý především zámek z první poloviny 18. století. Státní zámek Ploskovice je barokní zámeckou stavbou pod správou NPÚ. V hlavní sezóně jsou v nabídce četné prohlídky v netradičním stylu, za účasti historických postav, strašidel a hudebního doprovodu. Charakteristické

pro Ploskovice jsou také umělé vodní jeskyně, tzv. grotty, které po rekonstrukci každoročně obdivují tisíce turistů.

Obec **Doksany** je z hlediska kulturně-historických atraktivit známá svým klášterem. Klášter Doksany je rozsáhlý barokní areál s kostelem Narození Panny Marie. Turisté mohou navštívit i hřbitovní kostel sv. Petra a Pavla na samotě severně u Doksan z první poloviny 13. století. Z přírodních atraktivit je známá přírodní rezervace Loužek s lužními lesy a slepými říčními rameny. Návštěvníkům se nabízí také exkurze do klimatologické observatoře a meteorologické stanice ČHMÚ. Obec se nachází na dálnici D8, což zvyšuje potenciál v kontextu dostupnosti z okolních regionů.

Ve městě **Budyně nad Ohří** je zachované historické jádro, které je od roku 1992 městskou památkovou zónou. Ve městě se nachází původně vodní gotický hrad, z něhož se do dneška zachovala pouze západní a severní část. Z období židovského osídlení se zachovala synagoga (z první poloviny 18. stol.) a židovský hřbitov (čítá na 200 náhrobků).

Nejznámější památkou ve městě **Libochovice** je renesanční zámek Libochovice (ze 17. stol.), ve kterém se narodil významný český vědec Jan Evangelista Purkyně. Mezi další známé historické objekty patří Kostel všech svatých, Kaple sv. Vavřince, řada soch, sousoší či pomníků a také je zde zachovaný židovský hřbitov (čítá na 550 náhrobků).

U vsi Klapý 4 km od města Libochovice se na skalním návrší nachází zřícenina gotického hradu **Hazmburk**. Kulturní památka České republiky (také chráněná jako přírodní památka) pochází z první poloviny 13. století, která se nachází na vrcholové části stejnojmenné hory. Vrch je krajinnou dominantou oblasti Podřipska spolu s **Řípem**. Tato čedičová kupa je památným místem české mytologie a historie. Podle legendy se zde rozhodl usadit praotec Čech se svou družinou, která tak položila základ českého osídlení na území dnešního Česka. Na vrcholu kopce stojí cenná románská rotunda sv. Jiří z počátku 12. století.

Mohutnou dominantou města **Roudnice nad Labem** je raně barokní zámek nacházející se na místě skalnatého ostrohu. Na místě roudnického zámku kdysi stál velkolepý hrad, ze kterého se dochovalo obvodové zdivo a velký přízemní sál. Z dalších symbolů města je nově rekonstruovaná Kratochvílova rozhledna. Turisté mohou navštívit i gotický kostel Narození Panny Marie z roku 1333, který je součástí augustiniánského láštera. Ve městě je situován Starý židovský hřbitov z roku 1613 s cennými barokními renesančními a klasicistními náhrobky, který je kulturní památkou České republiky.

Nejhodnotnější částí města **Ústěk** je jeho centrum s mnoha zachovalými pozdně gotickými měšťanskými domy, prohlášené městskou památkovou rezervací. Známe jsou tzv. Ptačí domky – pitoreskní drobné domky na skále nad údolím. Z mnohých atraktivit je vhodné dále zmínit gotický hrad ze 14. století, později přestavěný na residenci a pivovar. V okolí města je krásná krajina s několika rezervacemi, severně od města se rozprostírá rybník Chmelař, východně od města pak zřícenina Helfenburk a poutní místo s kalvárií a atraktivní vyhlídkou – Ostré.

Vinařská turistika

Vinařská oblast v regionu Českého středohoří a Podřipska je lokalizována zejména na Roudnicku a Žernosecku. Po jižní Moravě se jedná o druhou největší koncentraci vinařských oblastí v Česku. V jednotlivých vinařských obcích se pravidelně konají vinobraní. Nejznámější vinobraní v regionu jsou v Litoměřicích, Roudnici nad Labem či Velkých Žernosekách.

Lázeňská turistika

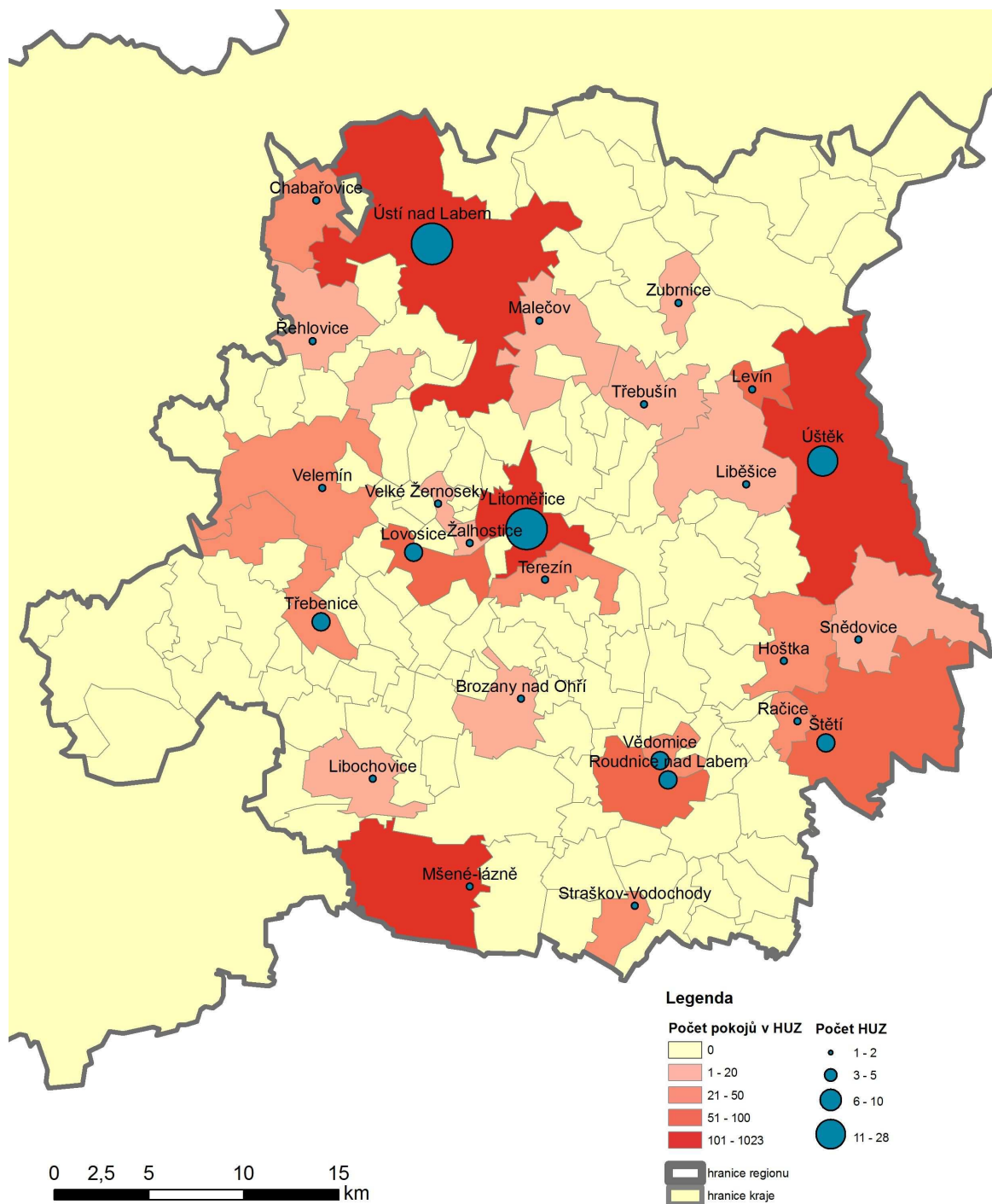
Lázně jsou v regionu Českého středohoří a Podřipska zastoupeny pouze obcí Mšené - Lázně. Zaměřují se na léčení nervových poruch a poruch trávicího ústrojí. Kromě klasických lázeňských pobytů s

procedurami je možné využít pobyty krátkodobé, např. víkendové či wellness pobyty. K dispozici jsou lázeňské domy Říp, Praděd, Blaník, Kyselka, Slovanka a Vítkov.

1.4.2 INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU

Hromadná ubytovací zařízení

Mapa 4: Hromadná ubytovací zařízení v regionu České Středoohoří a Podřipsko v roce 2014

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015), Databáze HUZ ČSÚ (2015)

V regionu České středohoří a Podřipsko je relativně uží nabídka hromadných ubytovacích zařízení. Jednotlivých HUZ je pouze 76, což představuje pouze 17 % z celkového počtu HUZ v Ústeckém kraji. Nejvyšší zastoupení mají penziony, kterých je v regionu 18, za kterými následují ostatní zařízení (14) hotely *** (13 zařízení) a turistické ubytovny (10 zařízení). Menší kapacita HUZ je ovlivněna relativně nižší hustotou významnějších turistických atraktivit v regionu a zejména dosavadním silně podvyžitým potenciálem Českého středohoří pro CR i polohou území v poměrně blízkém zázemí významných zdrojových oblastí – Prahy i Ústecko - Chomutovské aglomerace, odkud sem vyrážejí návštěvníci převážně na jednodenní výlety bez noclehu.

Tabulka 8: Počet HUZ v regionu České středohoří a Podřipsko dle kategorií v roce 2013

HUZ celkem	v tom kategorie										
	Hotel ****	Hotel ***	Hotel **	Hotel *	Hotel garni	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní HUZ	
ÚK	446	24	82	19	11	4	153	31	11	40	71
České Středohoří a Podřipsko	76	6	13	2	1	1	18	6	5	10	14
%	17,0	25	15,9	10,5	9,1	25	11,8	19,4	45,5	25,0	19,7

Zdroj: VDB ČSÚ (2015)

Hromadná ubytovací zařízení jsou v regionu soustředěna v největších městech a některých lokalitách s významnými atraktivitami či atrakcemi. Ty však nejsou rovnoměrně pokryty ubytovacími zařízeními, a HUZ tak zcela chybí v okolí některých významných atraktivit (Říp, Hazmburk, Milešovka a rozsáhlé části Českého Středohoří). Právě nedostatečné pokrytí území a jeho atraktivních lokalit (nejen) ubytovacími zařízeními je jednou z hlavních překážek pro vyšší využití potenciálu CR v regionu.

Ubytovací zařízní vyšší kategorie, tj. 4hvězdičkové hotely se nachází v Ústí nad Labem (Best Western hotel Vladimír, Clarion Congress hotel Ústí nad Labem, Hotel a restaurant Větruše), Litoměřicích (hotel Salva Guarda), v Roudnici nad Labem (Hotel Vavřinec) a Ústěku (Sporthotel Patriot).

Z hlediska certifikací HUZ je nejvíc rozšířená výše zmiňovaná značka Cyklisté vítáni, která je k dispozici v zařízeních především v sídlech podél Cyklostezky Labe. Zastoupení nejvíce rozšířené oficiální jednotné certifikace v České republice má v regionu České středohoří a Podřipsko Penzion Oáza ve Štetí, Penzion U Kašpara a Hotel Lev v Lovosicích, Best Western hotel Vladimír v Ústí nad Labem.

Stravovací zařízení

V Českém středohoří a na Podřipsku je koncentrace stravovacích zařízení v porovnání s Krušnohořím a Českým Švýcarskem a Šluknovskem nižší. Kvalitnější stravovací zařízení jsou spojena se čtyřhvězdičkovými hotely, samostatně jsou restaurace vyšší kategorie koncentrovány především do Ústí nad Labem, Litoměřic a Roudnice nad Labem. Ve venkovských oblastech dominují stravovací zařízení nižší cenové kategorie nabízející převážně českou kuchyni.

Certifikací turistických služeb Cyklisté vítáni disponuje více restaurací především ve městech na Labské cyklostezce či jejím blízkém okolí (Štetí, Roudnice nad Labem, Litoměřice, Lovosice, Ústí nad Labem). I tak je žádoucí rozšíření počtu stravovacích zařízení certifikovaných v rámci projektu Cyklisté vítáni.

Turistická informační centra

V regionu České středohoří a Podřipsko můžeme navštívit 8 TIC. Provoz jednotlivých TIC je převážně celoroční, v některých TIC je provoz o víkendech pouze v letní sezóně. Služby se liší v závislosti na velikosti města či obce, ve které se TIC nachází. TIC poskytují komplexní informace a služby související s cestovním ruchem, turistické informace o městech a obcích a jejich okolí, památkách i tipy pro volný čas. Nabízí informační materiály, suvenýry, je možné v nich zajistit ubytování, objednat prohlídku města či obce s průvodcem. V informačních centrech lze také často zapůjčit audio průvodce, GPS navigaci pro cyklisty, zámek na kolo a nejnětější nářadí pro opravu kola.

Tabulka 9: Turistická informační centra v regionu České středohoří a Podřipsko v roce 2015

Obec	Název	Provoz
Litoměřice	Centrum cestovního ruchu Litoměřice	květen - září (denně), říjen - duben (PO -SO)
Litoměřice	Destinační agentura České středohoří, o.p.s.	Celoroční provoz (PO - PÁ)
Lovosice	Informační centrum	květen - září (PO -So), říjen - duben (PO - PÁ)
Roudnice nad Labem	Informační středisko	květen - září (denně), říjen - duben (PO - PÁ)
Štětí	Informační centrum města Štětí	Celoroční provoz (PO - SO)
Terezín	Městské informační centrum Terezín	Celoroční provoz (PO - PÁ, NE)
Ústí nad Labem	Informační středisko	květen - září (denně), říjen - duben (PO - SO)
Úštěk	Turistické informační centrum	červenec - srpen (denně), září - červen (PO - PÁ)

Zdroj: Jednotlivé stránky obcí, resp. TIC, 2015

1.5 DOLNÍ POOHŘÍ

Dolní Poohří (geograficky ne zcela přesný název turistického regionu ÚK) je zemědělská oblast podél řeky Ohře, která je proslulá zejména pěstováním chmele, ale i vína. V regionu se mimoto nachází několik královských měst či jiných historicky zajímavých měst a obcí: Klášterec nad Ohří, Kadaň, Žatec a Louny, ale i Postoloprty, Podbořany, Panenský Týnec, Březno u Chomutova či Peruc. Nachází se zde také zajímavé starobylé zámky a zříceniny, muzea a galerie. Atraktivita regionu stojí především na kulturních, historických a industriálních zajímavostech (mj. vodní nádrž Nechanice – přehrada s nejdelší sypanou hrází ve střední Evropě), obecně na objektech spjatých s činností člověka. Doplnkově se na území regionu nacházejí přírodně zajímavé lokality. Tím hlavním je fenomén řeky Ohře významný pro vodáckou turistiku, potenciálně i pro cykloturistiku a některé geomorfologicky atraktivní útvary (vrcholy Raná, Oblík v tzv. Lounském Středohoří, Doupovské hory a další). Region je tedy atraktivní především pro autentický zážitkový cestovní ruch spojený s poznáváním zemědělské a potravinářské výroby (v čele s tradicí pěstování chmele a výroby piva), kultury a historie regionu.

1.5.1 ATRAKTIVITY CESTOVNÍHO RUCHU

Pěší turistika

V rámci Ústeckého kraje má region Dolního Poohří nejméně značených turistických tras. Je to zejména proto, že oblast má nejnižší koncentraci primárních atraktivit cestovního ruchu umístěných ve volné krajině. Nejvyšší koncentrace turistických tras je zejména podél řeky Ohře, v lokalitě Přírodního parku Dolní Poohří, směrem k městu Louny, s možnými odbočkami ve směru na Peruc,

Házmburk anebo vrch Raná. Na pomezí Lounska, Kladenska a Rakovnicka se nachází oblíbený Přírodní park Džbán, kde je rovněž vyšší intenzita turistických tras. V regionu můžeme najít i příklady naučných stezek, např. NS Údolí Hasiny u Lipence nebo NS Kounovské kamenné řady u obce Petrohrad. Naučná stezka vede také k národní přírodní rezervaci Úhošť u Kadaně. Úhošť se nachází v nadmořské výšce 592 m n. m. na hranici regionů Dolního Poohří a Krušnohoří a tvoří významnou krajinnou dominantu a přírodně i archeologicky velmi cennou lokalitu.

Přestože se jedná o převážně rovinatou oblast, díky solitérním kopcům zde můžeme najít řadu vyhlídkových míst a rozhleden. V regionu Dolního Poohří se nachází tyto rozhledny (sezařené sestupně dle nadmořské výšky):

- Sv. kopeček u Kadaně (402 m n. m.),
- Schillerova rozhledna Kryry u Pobořan (382 m n. m.),
- Krásný Dvůr u Podbořan (365 m n. m.),
- Na Valech u obce Stradonice, část městyse Peruc (291 m n. m.),
- Stříbrník u Loun (271 m m. m.).

Cykloturistika

Regionem Dolní Poohří vede jedna mezinárodní hlavní a několik dálkových, regionálních a místních cyklotras. Nejdůležitější z nich je mezinárodní Cyklostezka Ohře (č. 6), která vede podél Ohře z Karlovarského kraje až do Litoměřic. Trasa Cyklostezky Ohře vede přes nejvýznamnější města a atraktivitu regionu, tj. Klášterec nad Ohří, Kadaň, Nechranickou přehradu, Žatec, Louny, vodní hrad v Budyni nad Ohří či Terezín. Je zařazena do sítě dálkových cyklotras ČR, z pohledu Ústeckého kraje se jedná o jednu z páteřních cyklotras, k jejichž rozvoji vč. investiční výstavby se hlásí Ústecký kraj. Cyklostezka Ohře však zatím není dobudovaná a zpravidla vede po nevyhovujících úsecích krajských silnic (včetně frekventovaných úseků silnic II. třídy) a místních komunikací. Výjimkou je úsek v oblasti Klášterce nad Ohří a Kadaně, který byl zbudován na náklady obou měst a je jedním z mála úseků Cyklostezky Ohře, které jsou v optimálním stavu. Mezi další významné cyklotrasy v regionu patří:

- č. 35 dálková cyklotrasa Měděnec – Klášterec nad Ohří – Kadaň – Maštov – Žlutice – Manětín – Plzeň
- č. 202 Louny – Slavětín – Peruc
- č. 232 Louny – Nečichy – Měrunice
- č. 304 Louny – Ročov – Řevničov
- č. 3034 Postoloprty – Chomutov
- č. 3035 Úlovice – Panenský Týnec – Peruc
- č. 3080 Čejkovice – Podbořany – Krásný Dvůr – (přerušená) – Vikletice – Březno u Chomutova – Celná
- č. 3115 Kadaň – Výsluní

Region Dolního Poohří je navzdory poměrně příznivým terénním podmínkám pokryt jen velmi řídkou sítí cyklotras a pokrytí regionu je nerovnoměrné. Hustější síť cyklotras je na Lounsku, naopak na

Žatecku a Podbořansku je síť cyklotras velmi řídká. Navíc vede valná většina úseků cyklotras po silnicích II. a III. třídy, což snižuje komfort a bezpečí cykloturistů.

Po vzoru Moravských vinařských stezek jsou v regionu rozvíjeny „pivní“ trasy pro cyklisty pod názvem Chmelovelo. Jedná se o síť tras v chmelařském regionu Žatecko, Rakovnicko, Lounsko, Podbořansko a Postoloprtsko. Stezky jsou po vzoru Vinařských moravských stezek označeny jednotným tabulkovým značením s vlastním logem.

Vzhledem k četným kolizním souběhům cyklotras s frekventovanou silniční dopravou a technicky nevyhovujícím úsekům (především na klíčovém cykloturistickém produktu Cyklostezky Ohře) je cykloinfrastruktura v regionu nedostačující. To se týká i doplňkové cykloinfrastruktury.

Ostatní druhy aktivní dovolené

V regionu Poohří je kromě pěší turistiky a cykloturistiky rozšířeno **bezmotorové létání**. Klíčovým místem pro tento druh sportu je vrchol Raná v blízkosti Loun, která je patrně nejlepší lokalitou pro bezmotorové létání v rámci celého Česka. Holé a příkré svahy Rané lákají nejen přírodovědce a turisty za dalekým rozhledem, ale zejména právě příznivce všech druhů bezmotorového létání, pro něž je tato hora přímo kultovním místem. První bezmotorový let tu byl proveden již v roce 1932. Z obou stran holý vrcholový hřeben umožňuje využívat západních i východních větrů a Raná je díky tomu trvalou „mekkou“ českých rogalistů, paraglidistů a leteckých modelářů. Pro příznivce kluzáků je na úpatí hory u vsi Hrádek zřízeno speciální letiště.

Významnou a oblíbenou v regionu Poohří je rovněž **vodácká turistika**, především na řece Ohři. Ohře nabízí vodákům výborné vyžití. Je druhou nejlépe tekoucí řekou v Čechách a sjízdných je téměř celých 242 km. Ohře od svého pramene v Německu překonává různě náročné úseky. V Ústeckém kraji je Ohře klidnější a je zde mnoho jezů, které je nutno přenášet, proto je vodáky využívána poněkud méně. Nejvíce atraktivní úsek je v úseku Cheb/Tršnice – Klášterec nad Ohří. Řeka je v úseku od Nechranic regulována a jsou zde zpravidla nesjízdné jezy. Infrastruktura pro vodáky (tábořiště, kempy, půjčovny vodáckého vybavení atd.) je dostačující. V Poohří chybí možnost překonat po souši i s lodí bariéry přehrad v Kadani a Nechranicích.

Významným **letním turistickým areálem** (a vlastně doposud jediným skutečným centrem letní prázdninové dovolené u vody v Ústeckém kraji) je přehrada Nechranice, která je navštěvována především místními obyvateli z Kadaňska, Žatecka i Chomutovska, ale i návštěvníky odjinud. Samotná vodní plocha má cca 1300 ha a přehrada se vyznačuje nejdelší sypanou hrází ve střední Evropě dlouhou 3280 m. V současné době zvolna nastává po letech útlumu opětovný rozvoj v oblasti turistického ruchu u Nechranické přehrady. Okolí přehrad nabízí řadu kempingových zařízení, ubytování v soukromí, penzionů a velké množství letních restaurací. Vodní plocha leží v rovinaté části na úpatí Krušných hor. Je to optimální lokalita pro **rekreaci, rybolov i vodní sporty**. Vodní hladina je z důvodu mimořádně příznivých povětrnostních podmínek vyhledávaná zejména jachtaři, surfaři a také potapěči. V rámci areálu je možnost využít hřiště pro hraní velkého množství sportů (tenis, volejbal a jiné), k dispozici je i paintballový areál.

Poznávací turistika

Centry a zároveň jedněmi z hlavních atraktivit regionu Dolní Poohří jsou historická města na řece Ohři – královská města Kadaň, Žatec a Louny a kulturně-historicky významné město Klášterec nad Ohří.

Ve městě **Kadaň** se nachází rozsáhlá městská památková rezervace, která přináší velký potenciál cestovnímu ruchu v místním regionu. Ve městě se dochoval středověký gotický hrad, část gotického opevnění s mohutným barbakánem před Žateckou branou a gotická radnice ze 14.–15. století. Mezi další historické objekty patří unikátní pozdně gotický klášterní areál františkánů, který se nachází na

úpatí Svaté hory v lokalitě Strážiště. Historicky vzácné jsou především významné nástěnné malby, které ukrývá klášterní kostel a za jejich autora je považován významný malíř Lucas Cranach. Město Kadaň v rámci své marketingové činnosti připravuje řadu kulturních akcí, např. historické slavnosti Císařský den.

V **Klášteřci nad Ohří** se nachází zámek s muzeem porcelánu a se zámeckým parkem, Thunská hrobka, sala terrena - raně barokní letohrádek, kostel Nejsvětější Trojice a jiné. Revitalizací prošly jak centrum města, tak i lázeňská zóna (Lázně Evženie se třemi minerálními prameny a wellnessovými službami) a postupně dochází k jejich oživování. Známy je také místní akvapark s venkovními bazény a vodními atrakcemi zaměřený na vyžití v letním období.

Město **Žatec** je střediskem oblasti proslulé zemědělskou výrobou, zejména pěstováním chmele, výrobou sladu a vařením piva. Žatecký chmel proslavil královské město Žatec a využívají jej prestižní čeští i zahraniční výrobci piva. V souvislosti s dlouholetou chmelařskou a pivařskou tradicí byl před několika lety vytvořen turistický areál „Chrám chmele a piva“. Jeho součástí je velké množství tematických objektů v historických i nově postavených budovách (Chmelový maják, Labyrint s pokladem chmelařského regionu na jeho konci, Erbovní síň, Chmelový orloj, klášterní zahrada, výstava moderního umění v objektu renesanční sladovny s názvem Galerie Sladovna). Tato zóna technických památek v současnosti kandiduje na zařazení na seznam UNESCO. V historickém centru města Žatec se dále nachází na 500 historických staveb různých architektonických slohů. Mezi nejznámější objekty patří radnice (od roku 1559 přestavěná v renesančním stylu), 47 m vysoká věž (sloužící jako rozhledna) s infocentrem, Kněžská brána, Chmelařské muzeum (do roku 1995 sloužil jako sklad a balírna chmele), novorenesanční Křížova vila a městské Žatecké divadlo (starší než Národní divadlo v Praze). V rámci produktů cestovního ruchu nabízí turisticko-informační systém procházkové trasy doplněné o informační desky na významných žateckých objektech a z brožur, které poskytují informace o atraktivních objektech a zároveň usnadňují orientaci ve městě.

Město **Louny**, nazývané "jižní branou Českého středohoří" či "Perlou na řece Ohří", má zajímavé historické centrum protáhlé v západovýchodním směru a ze dvou třetin obehnané hradbami. Z kulturně-historického hlediska stojí za zmínku chrám sv. Mikuláše z 15. století, Žatecká brána, středověké domy Daliborka (v současnosti okresní archiv) a Sokolů z Mor (v současnosti muzeum). v centru lze nalézt také bývalou židovskou synagogu, židovský hřbitov (čítá na 250 náhrobků) a mnoho domů z přelomu 19. a 20. století. Zdroj termální kyselky Luna, který byl vytvořen hlubinným vrtem, je znám od 60. let 20. století. Termální pramen v Lounech je označován za alkalickou kyselku s největší mineralizací v České republice. Specifické sportovní vyžití umožňuje nedaleký kopec Raná (viz výše).

Městys **Peruc**, který leží cca 15 km od města Louny, je známý stejnojmenným zámekem, o kterém se zmiňují písemné prameny již z 12. století. Objekt byl přestavěn ve své historii jak v barokním (ve 20. letech 18. stol.), tak v rokokovém stylu (v 60. letech 18. stol.). V interiéru je možné nalézt pěkné oválné schodiště od I. F. Platzera. V roce 1999 se znovuotevření dočkala Pamětní síň Emila Filly, který žil na zámku v letech 1947 - 1952. Zámek je obklopen parkem, ve kterém se nachází Muzeum české vesnice. V Peruci se nachází turisticky vyhledávané památky z období knížete Oldřicha z rodu Přemyslovců (Boženina studánka, Oldřichův dub).

V **Březně u Loun** (od r. 1981 místní část města Postoloprty) se nachází archeologická lokalita, která je významná díky artefaktům kultur na území Čech z historického období od neolitu až po raný středověk (naleziště na terase řeky Ohře) a z období eneolitu, doby bronzové a doby halštatské (lokalita Na Šachtách). Výzkum zde probíhá od 50. let 20. století do dnešní doby.

V **Březně u Chomutova**, které se nachází v sousedství dolu Nástup, je možné shlédnout významnou technickou atrakci – velkorýpadlo KU 800 zvané Březenský drak. V návaznosti na tuto atrakci byla vytvořena tematická trasa pro děti zvaná Dračí cesta.

V obci **Krásný Dvůr**, stojí stejnojmenný barokní zámek, který je nejvýznamnější kulturně-historickou atraktivitou Podbořanska. Je obklopen rozsáhlým parkem pocházejícím z konce 18. století, který je jedním z nejkrásnějších v Čechách. V současnosti jsou zámek i zámecký park přístupné veřejnosti. V zámku je pro veřejnost otevřeno 18 místností s dobovým nábytkem a s cennými kolekcemi porcelánu a skla. V zámecké galerii jsou k nahlédnutí malby od českých i zahraničních mistrů malby. V nejvyšším bodě zámeckého parku v Krásném Dvoře se nachází unikátní gotický Templ. Je to výjimečná stavba zahradní architektury a zároveň je první novogotickou stavbou a také první romantickou vyhlídkovou věží v České republice. V roce 2014 správa zámku (Národní památkový ústav, územní odborná správa v Praze) získala grant z Norských fondů, díky kterému bude obnovena rozhledna gotického Templu a k dispozici bude centrum edukačních aktivit. Park i zámek jsou celoročně využívány pro pořádání koncertů, svateb, kulturních a společenských akcí, s možností projížďky kočárem s koňským povozem.

V okolí měst Kadaň a Klášterec nad Ohří se nachází **zříceniny hradů**, které jsou označovány, jako hrady středního Poohří (napr. Perštejn, Šumburk, Lestkov). Tyto památky jsou v rámci zpracovávaného projektu Hrady a zámky na Ohří připravovány k prezentaci spolu s dalšími památkami podél toku řeky Ohře včetně památek lokalizovaných v Karlovarském kraji.

Další formy turistiky

V Klášterci nad Ohří se podařilo oživit historický komplex lázní Evženie a postupem času se zde zvyšuje nabídka poskytovaných služeb v oblasti wellness a lázeňství.

Součástí litoměřické vinařské podoblasti jsou vinice v okolí města Kadaň, kde jsou rozlohou velmi malé vinice. V Kadani se koná tradičních Svatováclavské vinobraní.

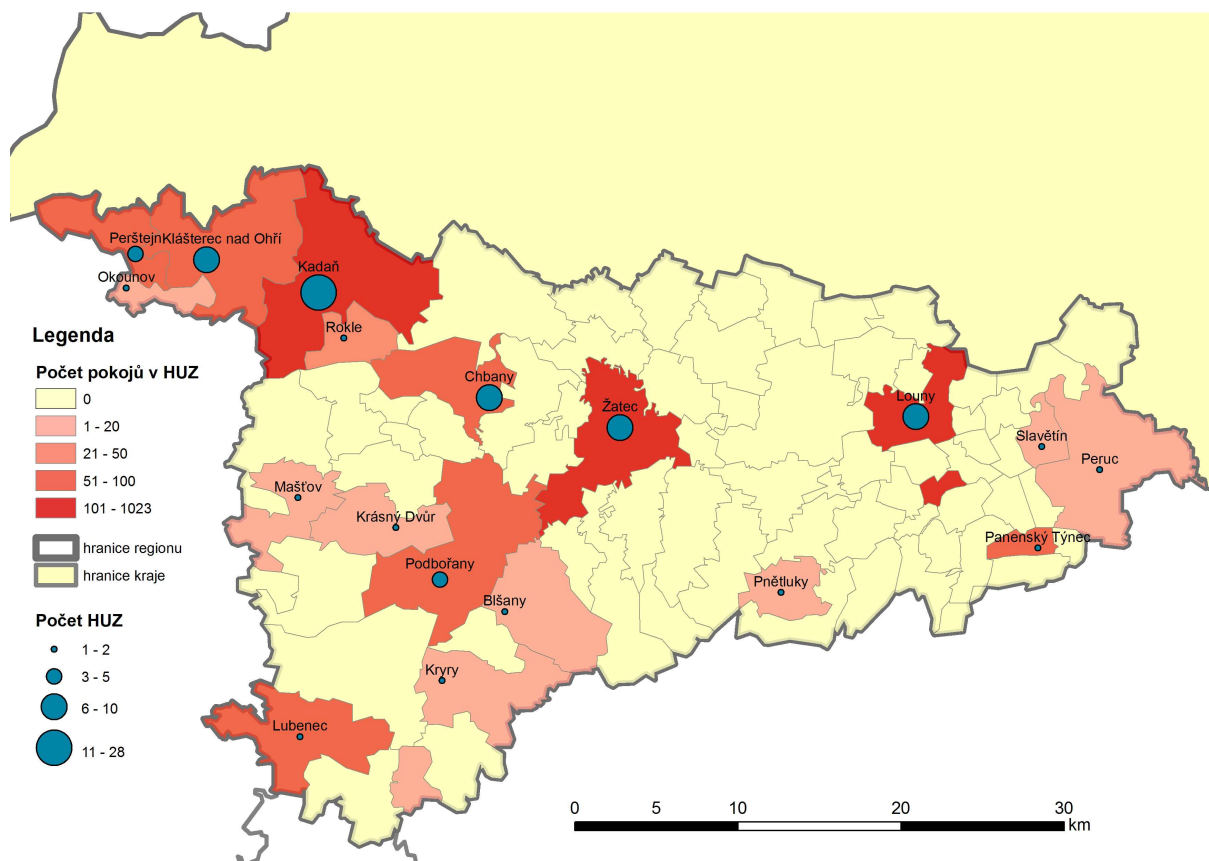
1.5.2 INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU

Hromadná ubytovací zařízení

Region Poohří je z hlediska nabídky ubytovacích zařízení v rámci ÚK vybaven nejméně. Z celkové počtu HUZ v Ústeckém kraji se jich v regionu Poohří nachází pouze 14,6 %, což v absolutních hodnotách činí 66 HUZ. Důvody pro poměrně malou vybavenost HUZ můžeme hledat v nízkém výskytu přírodních, resp. kulturně - historických atraktivit ve volné krajině a podobně jako v případě Českého Středoohoří i v poměrně malém zastoupení větších měst. Z hlediska zastoupení jednotlivých kategorií jsou v popředí penziony, za kterými následují hotely *** a turistické ubytovny.

Ubytovací zařízení jsou soustředěna do největších měst regionu, kromě těchto měst se pak soustředí v těch obcích, případně i městech, kde se nacházejí významnější atraktivity a atrakce (Chbany – v.n. Nechranice, Perštejn, Krásný Dvůr, Panenský Týnec, Peruc, Slavětín, apod.). Rozmístění HUZ je poměrně nerovnoměrné, významnější soustředění je především v západní polovině regionu, kde se nachází 4 z 5 největších měst a velká část atraktivit, naopak v Lounské části regionu je vybavenost HUZ minimální.

Mapa 5: Hromadná ubytovací zařízení v regionu Dolní Pooří v roce 2014

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015), Databáze HUZ ČSÚ (2015)

Tabulka 10: Počet HUZ v regionu Poohří dle kategorií v roce 2013

HUZ celkem	v tom kategorie										
	Hotel ****	Hotel ***	Hotel **	Hotel *	Hotel garni	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní HUZ	
ÚK	446	24	82	19	11	4	153	31	11	40	71
Dolní poohří	66	3	13	3	0	0	20	10	4	8	5
%	14,8	12,5	15,9	15,8	0	0	13,1	32,3	36,4	20	7

Zdroj: VDB ČSÚ (2015)

Certifikací jednotné klasifikace ubytovacích zařízení v České republice disponuje pouze jeden objekt, a sice Penzion u Karla IV. v Kadani. Ostatní certifikáty nejsou mezi HUZ v regionu Poohří zastoupeny vůbec. Velmi řídký výskyt certifikace Cyklisté vítání (pouze stravovací zařízení v Žatci, Postoloprtech a Březně u Chomutova a některé turistické cíle a TIC) naznačuje již zmíněný dosud nevyužitý potenciál pro rozvoj cykloturistiky na pátešní cyklotrase podél Ohře ve vazbě na ostatní části Ústeckého a Karlovarského kraje.

Stravovací zařízení

Obdobně jako v případě hromadných ubytovacích zařízení je počet stravovacích zařízení v Poohří minimální, přičemž naprostá většina zařízení je určena pro místní obyvatele, čemuž odpovídá i jazyková vybavenost obsluhujícího personálu či kvalita obsluhy jako takové. Výjimkou jsou největší města Žatec, Louny či Kadaň, kde lze nalézt kvalitnější stravovací zařízení a pestřejší nabídku jejich služeb, což případně platí i pro další větší města v regionu. Nabídku regionálních piv kromě Žatce obohacuje pivovar Louny.

Certifikaci místních stravovacích služeb pro cyklisty má v regionu Chrám chmele a piva v Žatci, restaurace U zrcadla v Březně u Chomutova a Vespa Ristorante v Postoloprtech, což je velmi málo vzhledem ke skutečnosti, že Poohří má výše zmíněné předpoklady pro cykloturistiku.

Turistická informační centra

V regionu Poohří se nachází několik TIC (viz tabulka). Informační centra jsou jak ve větších městech (Louny, Žatec), tak ve městech menších (Kláštepec n. O., Kadaň, Postoloprty) či ve venkovských obcích (Peruc).

Tabulka 11: Turistická informační centra v regionu Poohří v roce 2015

Obec	Název	Provoz
Louny	Městské informační středisko	Celoroční provoz (PO - NE)
Kadaň	Turistické informační centrum	duben - říjen (denně); listopad - březen (PO - PÁ)
Kláštepec nad Ohří	Turistické Informační Centrum	květen - září (PO - NE), říjen - duben (PO - PA)
Kláštepec nad Ohří	Informační centrum lázně Evženie	Celoroční provoz (PO - NE)
Peruc	Muzeum české vesnice a Informační středisko	květen - říjen (ÚT - NE)
Postoloprty	Kulturní zařízení města Postoloprty - Informační centrum	Celoroční provoz (PO - SO)
Žatec	Chrám chmele a Piva	červen - září (ÚT - NE)
Žatec	Galerie Sladovna	Celoroční provoz (ÚT - NE)
Žatec	Turistické informační centrum Žatec	červen - září (denně), říjen - květen (PO - PÁ)

Zdroj: Jednotlivé stránky obcí, resp. TIC, 2015

1.6 DALŠÍ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU V ÚSTECKÉM KRAJI

V této kapitole je analyzována nabídka pro ty formy cestovního ruchu, které nejsou v rámci Ústeckého kraje územně selektivní. Jedná se v první řadě o **kongresový a konferenční cestovní ruch**. Z hlediska náplně je tato forma cestovního ruchu zaměřena na organizování kongresů, konferencí, symposií, seminářů, výstav a veletrhů. Zároveň jsou ke kongresovému cestovnímu ruchu volně přičleňovány služební cesty. Tato forma cestovního ruchu zahrnuje soubor činností spojených s cestováním a pobytem v kongresovém místě, zaměřeným na výměnu vědeckých a odborných poznatků a zkušeností. Součástí kongresových akcí jsou i doprovodné, předkongresové a pokongresové programy spojené s účelným využitím volného času v kongresovém místě či navštíveném regionu.

Společným jmenovatelem kongresových a obdobných akcí je společný zájem a zároveň potřeba setkávat se, výměnou odborných a vědeckých informací rozšiřovat svůj intelektuální obzor a při tom

uspokojovat rekreační a společenské potřeby. Tyto akce se nenabízejí formou tiskovin a katalogů či na veletrzích, ale přímým oslovením odborné veřejnosti.

Podmínky pro kongresovou a konferenční turistiku nabízí především Ústí nad Labem a Teplice. Tato města jsou svým významem určena k lokálním (v rámci České republiky) kongresovým akcím. Nedá se očekávat získání prostoru pro pořádání významných mezinárodních kongresových akcí, které jsou v první řadě směřovány do Hlavního města Prahy či Brna, ale potenciál pro pořádání menších konferencí a kongresů tato města nepochybně mají. Důležitým negativním faktorem je image regionu – severočeská města nevytvářejí dobrý dojem (nejen) na potenciální zájemce o kongresový cestovní ruch. Na druhé straně disponují obě města (a spolu s nimi potenciálně i další – Most, Chomutov, Žatec, Litoměřice, Děčín aj., pro menší akce i města typu Krásné Lípy, Kadaně, Roudnice n. L.) alespoň základní potřebnou infrastrukturou (její rozšíření a zvalitnění je však vhodné). Výraznou konkurenční výhodu mají v dobrém, často velmi originálním zázemí (různorodé sportovní a adrenalinové aktivity, mimořádně atraktivní krajina, jedinečné zážitky spojené s industriální historií a současností...). Mimo uvedená města jsou podmínky pro kongresový a konferenční cestovní ruch velice omezené. V Ústeckém kraji je několik *** a **** hotelů, nemívají však tak velké kapacity, konferenční sály atd.

K rozvoji potenciálu konferenční turistiky v ÚK však přispěla implementace podpory ze SF EU v uplynulém období (2007-2013), kdy byla s dotační podporou vybudována některá ubytovací zařízení vyššího standardu s konferenčními kapacitami (především v Ústí nad Labem a Chomutově).

V rámci Ústeckého kraje se prezentuje regionální kancelář North West Bohemia Convention Bureau (NWBCB), která působí při Destinační agentuře České středohoří, o.p.s. za účelem zařazení Ústeckého kraje mezi významné destinace pro konání akcí MICE (Meetings, Incentives, Conferences, Events). NWBCB spolupracuje s agenturou CzechTourism a sídlí v Litoměřicích.

1.7 CESTOVNÍ KANCELÁŘE

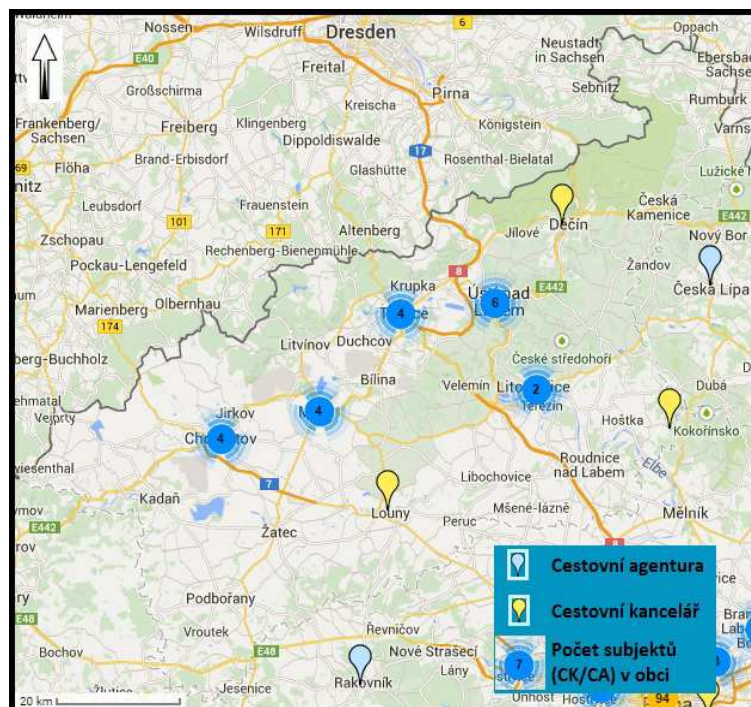
Turisté do Ústeckého kraje nejčastěji míří po vlastní ose a nevyužívají služeb CK, resp. cestovních agentur. Přesto je níže uveden stručný přehled působení cestovních kanceláří v jednotlivých regionech. Většina jejich aktivit je nicméně orientována na výjezdový CR, zatímco CR příjezdový a domácí, který představuje pro ÚK ekonomický přínos, je v úhrnu činností CK a cestovních agentur jako celku doplňkovou činností.

Z cestovních kanceláří působících v regionu **Českého Švýcarska a Šluknovska** se v databázi Asociace českých cestovních kanceláří a agentur (AČCKA) a v databázi Asociace cestovních kanceláří České republiky (ACKČR) nachází pouze jedna cestovní kancelář, a to EXIM Tours (děčínská pobočka). Cestovních kanceláří a agentur mimo zmíněné asociace je však několik. V Děčíně sídlí CK Dezka, jedna z největších CK v Ústeckém kraji, s pobočkou v Ústí nad Labem. Několik CK a cestovních agentur můžeme najít i v Rumburce, ve Varnsdorfu anebo v Benešově nad Ploučnicí. Většina subjektů působí jako cestovní agentury a nabízejí produkty v rámci příjezdového, výjezdového i domácího CR.

Cestovních kanceláří a agentur, které jsou členy AČCKA, anebo ACKČR, se v regionu **Krušných hor a Podkrušnohoří** nachází 18. V lázeňském městě Teplice působí 3 cestovní kanceláře (Čedok, EXIM Tours, FIRO-Tours) a 1 cestovní agentura. V Mostě jsou k dispozici 4 CK, a to Alexandria, FIRO-tour, Čedok a Blue Style. Chomutov disponuje 3 CK (EXIM tours, Sport-S, FIRO-tour) a 1 cestovní agenturou (INVIA.cz). Zmíněné CK nabízejí pobyty v lokalitách Krušných hor, případně v sousedních regionech Českého Švýcarska a Šluknovska, Českého středohoří i Poohří. Výlety pro pěší doplňují cyklovýlety a vodácké sjíždění Ohře.

V regionu **Českého středohoří a Podřipska** mimo Ústí nad Labem mají členství AČCKA a ACKČR pouze jedna cestovní kancelář (Invia.cz) a jedna cestovní agentura (Čedok). Obě sídlí ve městě Litoměřice. V Ústí nad Labem má svoji působnost 6 subjektů, z toho 5 CK (Alexandria, Čedok, FIRO-tour, Neckermann a Daen International) a 1 cestovní agentura (Invia.cz). Jedna cestovní kancelář se nachází i ve Štětí (JOHOHO, v.o.s). V rámci nabídky subjektů působících v cestovním ruchu je možné navštívit převážně region Krušnohoří. V regionu **Dolní Poohří** se nachází pouze jeden subjekt, který je možné najít v databázi ACKČR, resp. AČCKA. Cestovní kancelář se nachází ve městě Louny (Čedok), ale nabízí spíše zájezdy v zahraničí a nespécializuje se na lokální cestovní ruch.

Mapa 6: Cestovní kanceláře a cestovní agentury Ústeckého kraje v databázích AČCKA a ACKČR

Zdroj: <http://www.ackcr.cz/mapa-provozoven/>, upraveno, 2015

1.8 MÍSTA, KTERÁ SE LIDEM LÍBÍ

Níže uvádíme pro inspiraci výběr míst, která se během pobytu nejvíce líbila respondentům online dotazníkového šetření realizovaného pro ÚK agenturou Výzkumy Soukup v roce 2014. Tato místa je logicky možné přednostně využít pro propagaci mezi návštěvníky, protože představují „subjektivní atraktivitu a atrakce“ v myslích návštěvníků, nikoli „objektivní atraktivitu a atrakce“.

České Švýcarsko a Šluknovsko

Belvédér; Benešov nad Ploučnicí; Brtnický potok; Česká Kamenice; Děčín; Děčínský sněžník; Doubice; Hřensko; Jedlová hora; Jetřichovice; Jiřetín; Kaňon Labe; Krásná Lípa; Labské pískovce; Malá Skála; Mariina vyhlídka; Největší vodopád ČR; Nová Oleška; Panská skála; Pastýřská stěna; Pavlínino údolí; Pravčická brána; Rumburk; Soutěsky; Srbská Kamenice; Stará Oleška; Šaunštejn; Šluknovsko; Tisá; Tiské stěny; Tolštejn; Varnsdorf; Vilemínina stěna; Zoo Ústí nad Labem.

Krušné hory a Podkrušnohoří

Abertamy; Bezručovo údolí; Boží Dar; Bublava; Čertova díra, Červený Hrádek; Český Jiřetín; Duchcov; Fichtelberg; Fláje; Hora Sv. Kateřiny; Chomutov; Jáchymov; Jezero Barbora; Johangeorgenstadt; Klínovec; Komáří hůrka; Komáří vížka; Krupka; Krušnohorský zoopark; Loket; Mariánská; Národní park; Nové Město; Přebuz; Rotava - naučná stezka; Stříbrná; Scheibenberg Teplice; Tiské skály; Vlčí jámy; ZOO Chomutov.

České středohoří a Podřipsko

Milešovka; Benešov nad Ploučnicí; Boreč; Házemburk; Hora Říp; Kalich, Kamýk; Krušné hory; Lázně Mšenné; Lipská hora; Litoměřice; Máchovo jezero; Mariánská skála; Mělník; Oparenské údolí; Panská skála; Podřipský motoráček; Rašeliniště Březina; Skalka; Skály na Litoměřicku; Střekov; Terezín; Ústecko; Ústěk; Větruše; Zubrnická lokálka; Zubrnický skanzen.

Dolní Poohří

Cyklostezky; Doupovské vrchy; Kadaň; Klášterec nad Ohří; Krásný Dvůr; Louny; Lužná u Rakovníka-železniční muzeum; Městská knihovna Louny; Muzeum čarodějnic v Kadani; Nechranická přehrada; Oblík; Ohře; Peruc; Pivo a chmel; Postoloprty; Raná; Skanzen Březno; Vrbno nad Lesy; zámek Libochovice; Žatec.

1.9 KLÍČOVÉ ZÁVĚRY

- Nejvýznamnější atraktivní oblastí Ústeckého kraje je jednoznačně region Českého Švýcarska. Především NP České Švýcarsko v návaznosti na přeshraniční NP Saské Švýcarsko představuje atraktivitu nadnárodního významu. Hlavními atraktivními místy jsou zde lokality Pravčická brána, Soutěsky Kamenice, Jetřichovické stěny a Tiské stěny. Na české poměry kvalitní a široká je zdejší turistická infrastruktura a služby, a to nejen ubytovací kapacity a stravovací zařízení, ale i síť TIC, rozhleden, doplňkových atrakcí atd. I proto je region Českého Švýcarska a Šluknovska vyhledávaný především pro pěší, poznávací, rodinnou či venkovskou turistiku, pro horolezectví, doplňkově pak pro cykloturistiku a různé druhy adrenalinových sportů, a především v letní, méně pak v zimní sezóně. Region má potenciál také v oblasti MICE turistiky menších rozměrů (semináře, menší konference, firemní akce). Lokálně je významné také lyžařské vyžití (v oblasti Lužických hor).
- Pro cestovní ruch Ústeckého kraje je potenciálně významný také region Krušnohoří. Disponuje rozsáhlou vybaveností především základními službami (ubytování, stravování) a jedinečnými nebo neobvyklými atrakcemi a službami (typu autodrom, uhelné safari apod.). Na druhou stranu se však potýká s negativním obrazem v očích veřejnosti a s odlišností potřeb a forem CR v horské a pánevní oblasti. Např. zmíněná vybavenost ubytovacími zařízeními se týká především pánevních měst, kde jsou nosnými formami CR spíše pracovní cesty, semináře, městský či lázeňský CR, alternativní formy CR apod. Naopak horské obce v Krušných horách mají velmi různorodou vybavenost a jsou atraktivní pro cykloturistiku, pěší turistiku, lyžování, případně i pro poznávací CR a venkovský CR.
- Region Českého středohoří a Podřipska se jeví jako nedostatečně využitý z hlediska potenciálu pro CR. Hornatá část regionu, kterou reprezentuje České středohoří,

poskytuje všem skupinám turistů výborné podmínky pro pěší turistiku, cykloturistiku, horolezectví, poznávací turistiku či venkovskou turistiku. Oblast Podřipska je předurčena spíše k městské formě cestovního ruchu, vinařské turistice, sportovnímu cestovnímu ruchu nebo jeho alternativním formám, návštěvě neobvyklých atrakcí apod. Města na Podřipsku disponují kulturně historickými atraktivitami a jsou poměrně dobře vybavena infrastrukturou.

- Nejméně rozvinutým regionem Ústeckého kraje z hlediska vybavenosti pro cestovní ruch je Poohří. Nejatraktivnější oblasti v regionu jsou Žatecko, Kadaň, vodácká a cyklistická trasa Ohře a vodní nádrž Nechanice, dále pak ostatní velká města a vybrané krajinné fenomény. Ve srovnání s ostatními regiony ÚK je vybavenost regionu a ubytovací kapacity nejslabší, což souvisí s celkově nižší návštěvností regionu, resp. současnou koncentrací CR pouze do omezeného množství lokalit. Region má předpoklady pro městský, poznávací, gastronomický CR (vč. pivní a chmelařské turistiky), vodáckou turistiku, cykloturistiku či sportovní CR.
- Kongresový a konferenční cestovní ruch je v regionu dosud rozvinutý jen málo a v omezeném počtu lokalit. Kapacity pro organizování kongresů, konferencí či symposií, seminářů a výstav a kapacity pro firemní cestovní ruch jsou ve větších městech (Ústí nad Labem, Teplice, Most, Litoměřice, Kadaň, Děčín a Chomutov), pro menší akce i v některých menších městech. Využití je zatím jenom částečné. Potenciál je možné vidět v organizaci přeshraničních akcí, např. návazání partnerství se subjekty ze Saska a to na různých úrovních (euroregiony, partnerství měst a obcí, výměnné pobyty studentů a učitelů univerzit a středních škol, pracovní veletrhy).
- Síť cestovních kanceláří není příliš hustá. V Ústeckém kraji působí několik cestovních kanceláří, které mají svoje pobočky rozmístěné ve všech regionech. Umístění cestovních kanceláří je především ve větších městech, některé menší cestovní kanceláře, případně cestovní agentury můžeme najít i v menších městech. Cestovní kanceláře se většinou zaměřují hlavně na výjezdový, případně domácí CR, méně pak na příjezdový CR.

2 ANALÝZA POPTÁVKY V CESTOVNÍM RUCHU

Poptávku v cestovním ruchu je možné ověřit na základě studia časových řad údajů o návštěvnosti. Potřebnou kvalitu a dostupnost mají zejména statistiky návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení (dále HUZ) zveřejňované Českým statistickým úřadem, na jejichž vyhodnocení bude zaměřeno hodnocení počtu návštěvníků a jeho vývoje. To bude provedeno na 2 územních úrovních:

- na úrovni kraje, včetně srovnání s ostatními kraji ČR;
- na úrovni turistických regionů.

Součástí analýzy je dále vyhodnocení průzkumů realizovaných mezi návštěvníky Ústeckého kraje agenturou Czechtourism, která prováděla rozsáhlá dotazníková šetření mezi návštěvníky všech krajů ČR v zimních a letních sezónách v období 2010-2014, a zejména pak výstupy online šetření mezi českou a saskou populací, které nechal realizovat Ústecký kraj v roce 2014 a které se zaměřují na návštěvníky i „nenávštěvníky“ kraje.

2.1 VÝVOJ NÁVŠTĚVNOSTI ÚSTECKÉHO KRAJE

2.1.1 POČET PŘÍJEZDŮ HOSTŮ

Z hlediska statistik návštěvnosti patří Ústecký kraj dlouhodobě mezi nejméně navštěvované kraje ČR. Na chvostu statistik návštěvnosti se vedle Ústeckého kraje dlouhodobě pohybuje také Pardubický kraj a kraj Vysočina. Mezi těmito kraji má sice Ústecký kraj lepší pozici, i tak zde byly v počtu příjezdů hostů v letech 2007 a 2010 zaznamenány nejnižší hodnoty návštěvnosti HUZ mezi kraji ČR. V počtu přenocování jsou výsledky Ústeckého kraje zpravidla lepší než u krajů Pardubického a Vysočina, protože jsou zde vyšší vstupní hodnoty oproti těmto krajům (oproti pardubickému kraji je v ÚK vyšší počet příjezdů, oproti kraji Vysočina vyšší průměrný počet přenocování).

S výjimkou prvních let předchozí dekády, které je nutné z hlediska velkých meziročních výkyvů (zejména u počtu přenocování) hodnotit s rezervou, jsou výsledky návštěvnosti z hlediska počtu příjezdů i počtu přenocování ve všech ostatních krajích (kromě zmíněných krajů Pardubického a Vysočina) lepší, než v ÚK. Tyto statistiky celkem věrohodně odrážejí slabou pozici Ústeckého kraje jako destinace cestovního ruchu v České republice.

Tabulka 12: Vývoj počtu příjezdů hostů do HUZ v krajích ČR 2005 – 2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	12 362	12 725	12 961	12 836	11 986	12 212	12 899	13 647	15 408
Praha	4 109	4 143	4 485	4 587	4 347	4 743	5 051	5 394	5 900
Středočeský	771	767	714	665	645	631	695	717	820
Jihočeský	1 023	1 101	979	936	917	893	916	1 006	1 139
Plzeňský	469	488	514	487	479	484	496	539	559
Karlovarský	590	670	679	680	666	670	710	770	787

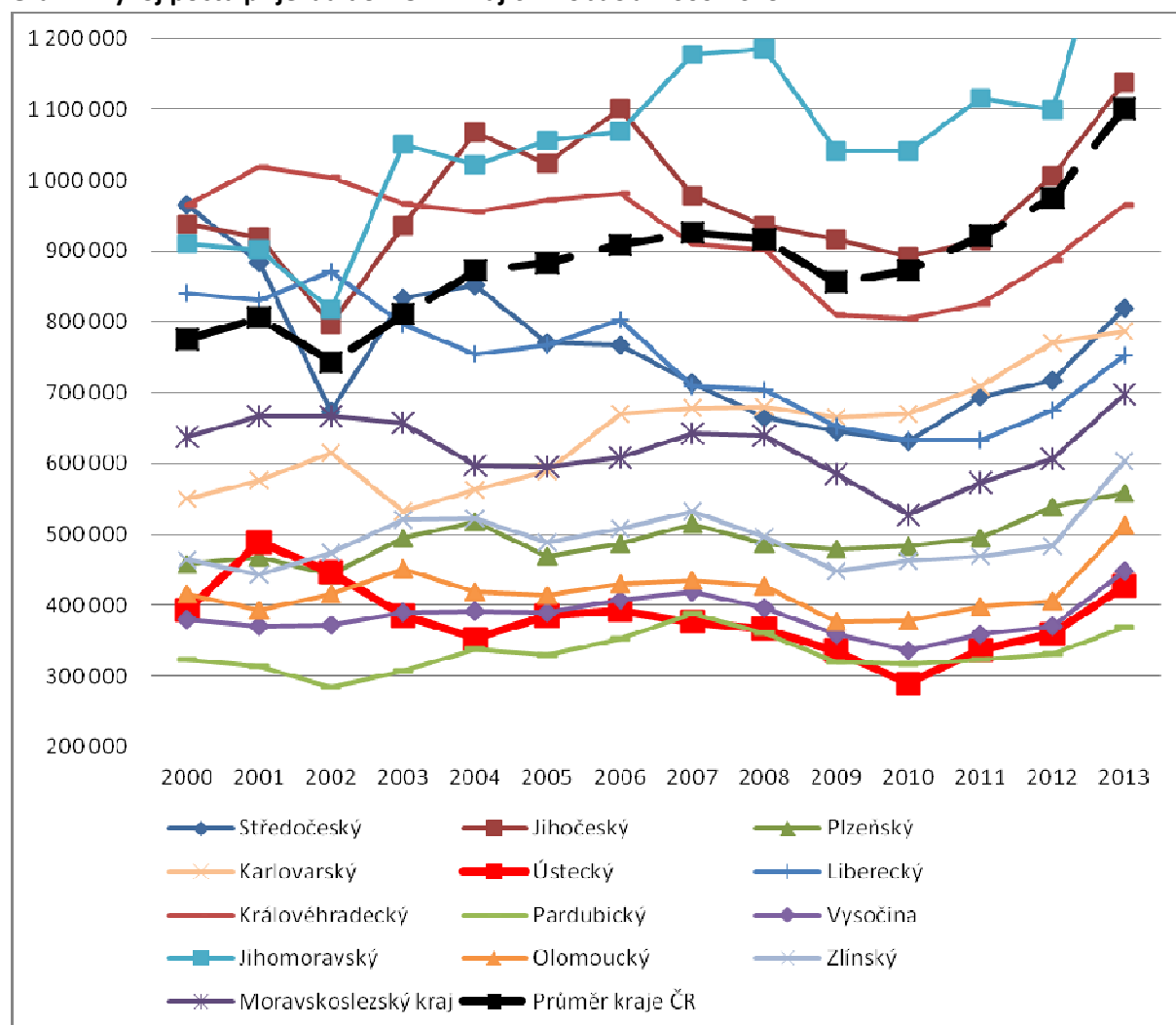
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ústecký	385	392	376	367	336	290	337	360	427
Liberecký	768	802	709	704	653	633	633	675	753
Královéhradecký	972	982	909	903	810	804	826	887	965
Pardubický	329	353	388	361	321	317	324	331	369
Vysočina	389	408	419	396	359	336	358	371	448
Jihomoravský	1 056	1 069	1 178	1 186	1 041	1 042	1 115	1 099	1 427
Olomoucký	415	431	435	427	377	378	397	405	512
Zlínský	489	509	532	497	448	463	469	484	603
Moravskoslezský	596	609	643	640	586	527	572	607	698

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: Údaje jsou uvedeny v tisících.

Z hlediska vývoje návštěvnosti HUZ je možné ve sledovaném období zaznamenat několik rozdílných trendů, a to jak na úrovni ČR, tak na úrovni samotného Ústeckého kraje.

Graf 1: Vývoj počtů příjezdů do HUZ v krajích v období 2000-2013

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: V grafu není znázorněno hl. m. Praha, kde byly zaznamenány výrazně vyšší Výsledky. Tyto výsledky přitom ovlivnily poměrně vysoké hodnoty návštěvnosti v průměru krajů ČR.

V republikovém měřítku návštěvnost HUZ z hlediska počtu příjezdů hostů ve většině sledovaného období průběžně rostla. Tento trend byl přerušen dvěma výkyvy. První přišel v r. 2002, kdy v souvislosti s katastrofálními povodněmi, které v srpnu 2002 zasáhly velkou část Čech a část Jižní Moravy, došlo k výraznému meziročnímu propadu návštěvnosti, který se týkal zejména krajů postižených povodněmi – Jihočeského, Středočeského, Jihomoravského a Prahy, jež zároveň patřily mezi nejvíce navštěvované kraje ČR. Další pokles nastal v letech 2008 a 2009 v souvislosti s globální hospodářskou recesí. Po tomto druhém výkyvu docházelo k dalšímu průběžnému zvyšování počtu příjezdů hostů až na nejvyšší úroveň za celé sledované období.

V samotném Ústeckém kraji po rekordním počtu příjezdů v r. 2001 docházelo k poklesu počtu příjezdů hostů až do r. 2004, který by přerušen růstem v letech 2005 a 2006 a následoval opětovný průběžný pokles až na minimální hodnotu v roce 2010. Po tomto nejméně příznivém roce zde docházelo stejně jako v celé ČR ke zvyšování návštěvnosti. Na rozdíl od ČR nelze vývoj návštěvnosti HUZ v Ústeckém kraji jednoznačně interpretovat v souvislosti s makroekonomickým vývojem či dalšími zjevnými příčinami změn⁷. K poklesu počtu příjezdů hostů zde docházelo navzdory republikovému růstovému trendu již po roce 2006, tedy v době vrcholící hospodářské konjunktury. Jistě lze konstatovat, že i zde se nástup globální hospodářské recese nepříznivě projevil na statistikách návštěvnosti, nicméně vzhledem k již dříve započatému trendu poklesu návštěvnosti byla nepříznivá ekonomická situace jen jedním z faktorů, které přispěly k prohlubování nepříznivého trendu, nikoliv však původní příčinou tohoto trendu. Zlepšení statistik návštěvnosti po r. 2010 může souviset nejen s mírným oživením ekonomiky zdrojových trhů, ale do určité míry i s realizací opatření na podporu rozvoje cestovního ruchu v Ústeckém kraji. Konec sledovaného období však představoval i pro Ústecký kraj velmi příznivý vývoj, přičemž zde byla v r. 2013 zaznamenána nejvyšší návštěvnost HUZ od r. 2002.

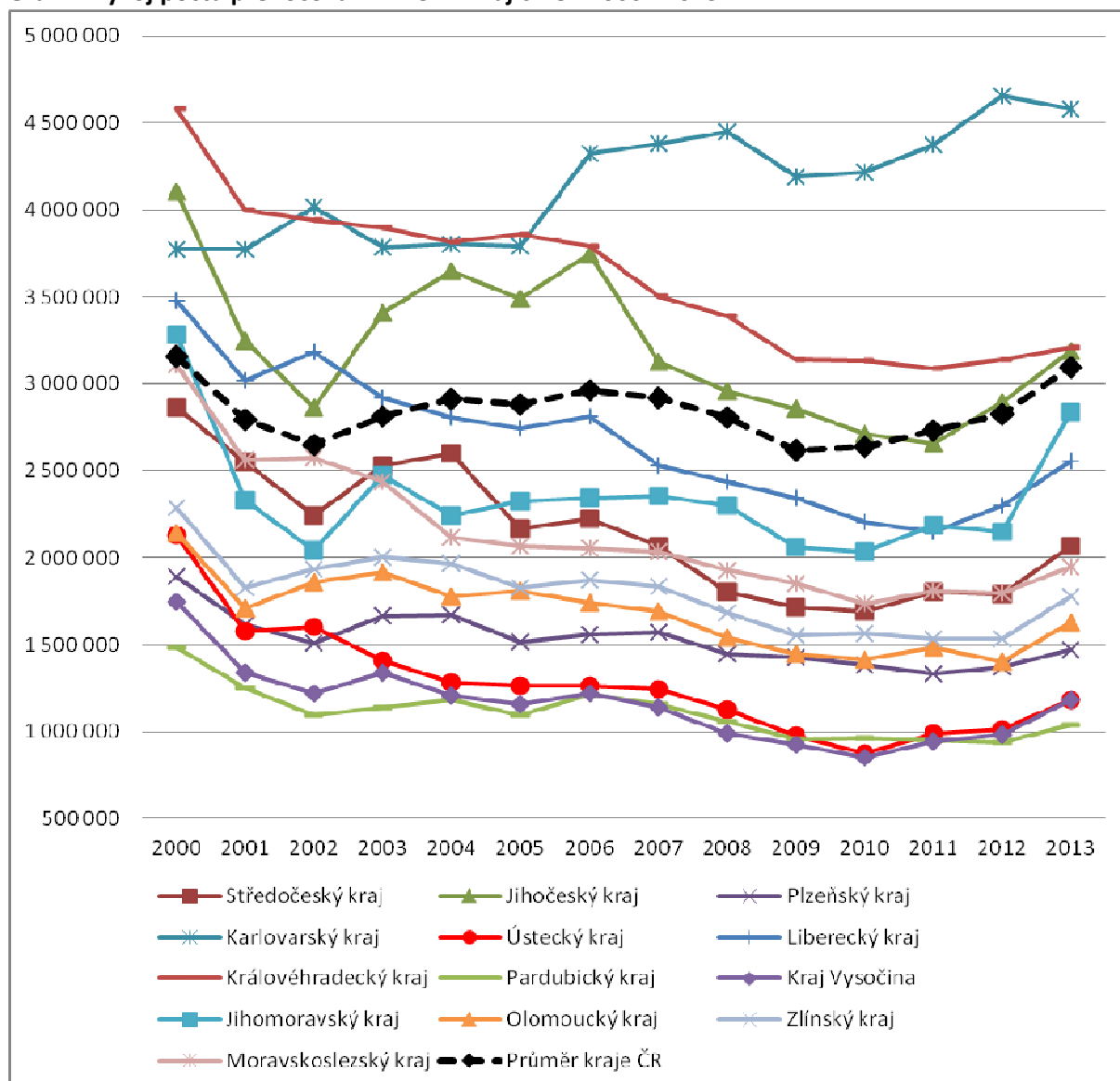
Počet přenocování

Trendy vývoje návštěvnosti z hlediska počtu přenocování vykazují určité rozdíly oproti výše komentovanému vývoji počtu příjezdů hostů. Z republikového hlediska (i u většiny krajů) byl vrchol počtu přenocování zaznamenán hned na počátku sledovaného období. Další vývoj však přibližně odráží trendy ve vývoji počtu příjezdů hostů (jen s relativně nižšími meziročními změnami) s oběma minimy v letech 2002 a 2009 i se zlepšováním výsledků po r. 2009. Pozoruhodné však je, že u počtu přenocování nastal v ČR (podobně jako u počtu příjezdů hostů v ÚK) pokles již po r. 2006, tedy v době vrcholící hospodářské konjunktury. V počtu přenocování se totiž projevuje další proměnná – průměrný počet přenocování, jejíž slabší výsledky mohou vést k meziročnímu poklesu celkového počtu přenocování i v období, kdy roste počet příjezdů hostů. Tato situace tedy nastala po r. 2006, kdy navzdory růstu počtu příjezdů hostů klesal celkový počet přenocování.

V samotném Ústeckém kraji bylo (s výjimkou r. 2003) prakticky celé sledované období charakteristické průběžným poklesem počtu přenocování v HUZ. Teprve od r. 2010 zde počet přenocování roste, roku 2013 se tak dostává na úroveň před nástupem globální hospodářské recese.

⁷ S výjimkou r. 2010 kdy návštěvnost HUZ v Ústeckém kraji dosáhla minima pravděpodobně i v důsledku povodní, které citelně zasáhly především České Švýcarsko jakožto klíčovou destinaci v kraji.

Graf 2: Vývoj počtu přenocování v HUZ v krajích ČR 2000 - 2013

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: V grafu nejsou zobrazeny údaje za Prahu, kde je návštěvnost HUZ o řád vyšší. Údaje o průměrné návštěvnosti HUZ v krajích ČR zahrnují data za Prahu.

Tabulka 13: Počet přenocování v HUZ v krajích ČR 2005 – 2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	40 320	41 448	40 831	39 283	36 662	36 909	38 235	39 568	43 308
Praha	11 205	11 278	12 200	12 175	11 218	12 121	12 948	13 602	14 654
Středočeský	2 167	2 223	2 065	1 806	1 714	1 689	1 801	1 788	2 066
Jihočeský	3 490	3 747	3 128	2 954	2 856	2 712	2 657	2 892	3 189
Plzeňský	1 514	1 561	1 573	1 449	1 428	1 385	1 330	1 373	1 469
Karlovarský	3 792	4 325	4 382	4 451	4 190	4 219	4 371	4 659	4 583
Ústecký	1 266	1 265	1 246	1 127	977	877	989	1 016	1 182
Liberecký	2 741	2 810	2 531	2 434	2 344	2 206	2 150	2 300	2 553
Královéhradecký	3 862	3 794	3 500	3 387	3 141	3 134	3 090	3 138	3 209
Pardubický	1 097	1 212	1 160	1 059	954	961	949	936	1 036

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vysočina	1 160	1 220	1 138	990	928	852	941	984	1 180
Jihomoravský	2 322	2 343	2 354	2 300	2 063	2 035	2 186	2 150	2 838
Olomoucký	1 811	1 744	1 688	1 541	1 443	1 416	1 482	1 404	1 625
Zlínský	1 828	1 872	1 833	1 682	1 555	1 568	1 532	1 532	1 776
Moravskoslezský	2 065	2 056	2 036	1 929	1 851	1 734	1 809	1 794	1 948

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: Údaje jsou uvedeny v tisících.

Zajímavé aspekty návštěvnosti ve vztahu k Ústeckému kraji odhaluje rozlišení na domácí a zahraniční návštěvníky. Při pohledu na počet přenocování domácích návštěvníků zaujme dlouhodobě nejhorší pozice Ústeckého kraje mezi všemi ostatními kraji ČR. Tento fakt může do značné míry souviset s negativní domácí image Ústeckého kraje, dále také např. s „příliš“ příznivou dopravní polohou vůči Praze jako důležitému zdrojovému trhu, která redukuje délku pobytu návštěvníků z Prahy a okolí v ÚK, nebo s limitovaným výskytem atrakcí, na které je vázána dlouhodobá rekreace (významná lyžařská střediska, významné areály vodní rekreace, lázně, apod.). V Ústeckém kraji byl podobně jako v celé ČR zaznamenán dlouhodobě spíše nepříznivý vývoj počtu přenocování domácích návštěvníků, mírné zlepšení přinesly opět až roky 2011-2013.

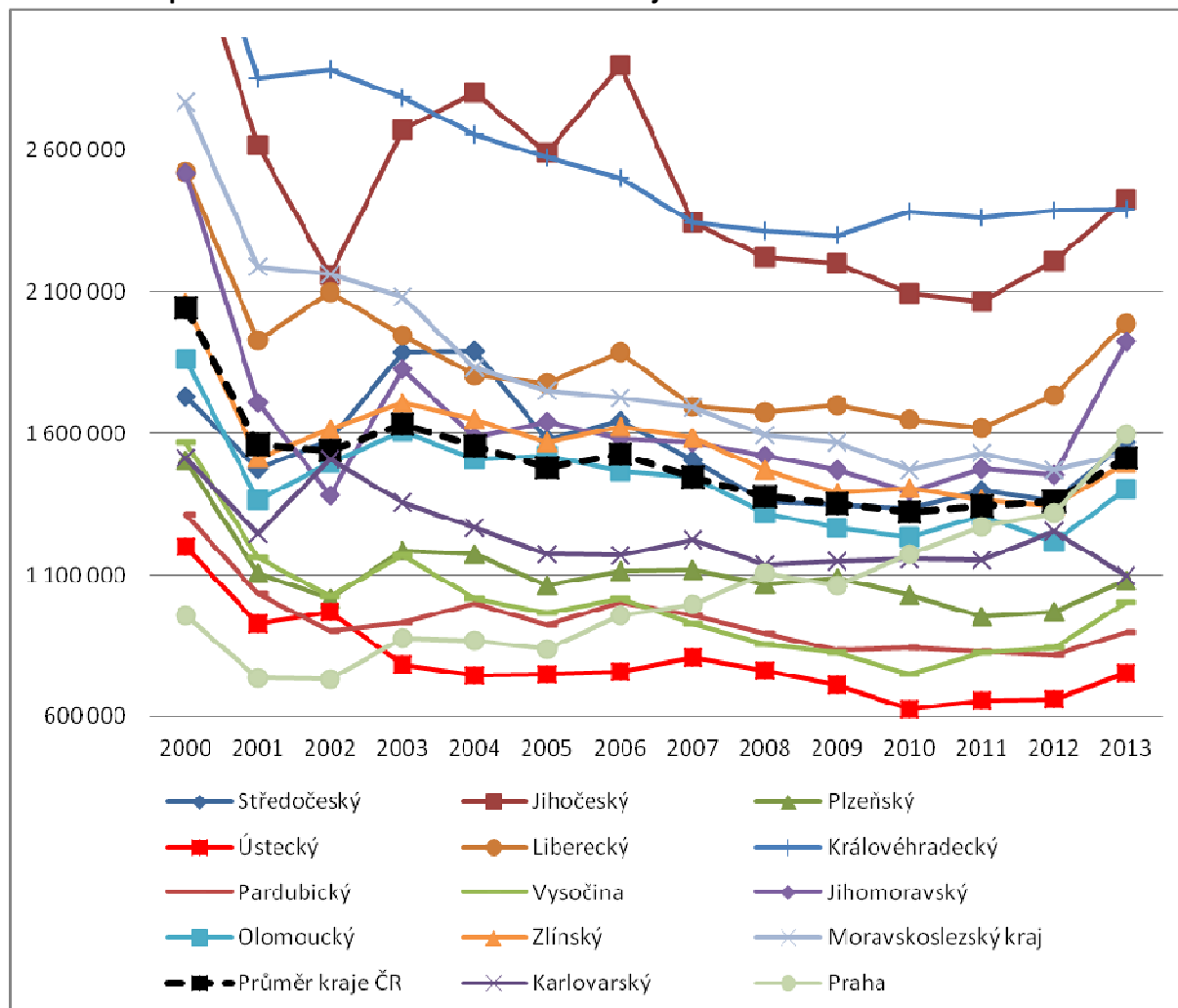
Tabulka 14: Počet přenocování domácích návštěvníků v HUZ v krajích 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	20 725	21 357	20 221	19 296	18 915	18 543	18 810	19 046	21 163
Praha	836	958	993	1 104	1 064	1 173	1 271	1 319	1 597
Středočeský	1 579	1 644	1 506	1 361	1 346	1 336	1 401	1 359	1 567
Jihočeský	2 594	2 902	2 348	2 224	2 204	2 094	2 064	2 212	2 429
Plzeňský	1 063	1 116	1 118	1 069	1 088	1 029	954	972	1 079
Karlovarský	1 173	1 171	1 223	1 134	1 149	1 155	1 151	1 253	1 099
Ústecký	748	755	810	760	710	625	657	660	752
Liberecký	1 779	1 887	1 697	1 674	1 701	1 651	1 619	1 736	1 989
Královéhradecký	2 577	2 503	2 348	2 317	2 300	2 386	2 362	2 390	2 393
Pardubický	924	1 002	957	892	832	842	829	815	897
Vysočina	966	1 018	928	854	824	749	824	843	1 005
Jihomoravský	1 641	1 583	1 570	1 521	1 471	1 393	1 474	1 456	1 926
Olomoucký	1 524	1 468	1 446	1 318	1 266	1 233	1 310	1 217	1 403
Zlínský	1 569	1 623	1 586	1 473	1 389	1 407	1 365	1 344	1 497
Moravskoslezský	1 752	1 727	1 691	1 595	1 571	1 470	1 531	1 470	1 531

Zdroj: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: Údaje jsou uvedeny v tisících.

Graf 3: Počet přenocování domácích návštěvníků v krajích ČR 2000 – 2013

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Naopak u počtu přenocování zahraničních návštěvníků je pozice Ústeckého kraje mezi ostatními kraji ČR příznivější. V této statistice je Ústecký kraj dlouhodobě na 8-9 pozici mezi kraji ČR. Při srovnání s ostatními kraji ČR je zjevná jedna z příčin zlepšené pozice ÚK – příznivá poloha vůči významným zdrojovým trhům, zejména pak Sasku, resp. SRN. Příznivá poloha vůči zdrojovým trhům v SRN je navíc násobena skutečností, že pohoří na hranicích Ústeckého kraje a Saska jsou pro velkou část významných zdrojových trhů nejbližšími horami, a stávají se tak přirozeným cílem krátkodobé i dlouhodobé rekreace. Svou roli může také hrát skutečnost, že za hranicemi ČR Ústecký kraj nejspíše nemá natolik nepříznivou image. I v případě počtu přenocování zahraničních návštěvníků však v ÚK docházelo ke dlouhodobému poklesu návštěvnosti a k pozitivnímu obratu došlo teprve po r. 2010. To je v kontrastu s republikovým vývojem, kde s výjimkou r. 2002 a období 2007-2009 docházelo naopak k růstu počtu přenocování zahraničních návštěvníků. To ve velké míře souviselo zejména s růstem nejvýznamnějších destinací pro zahraniční návštěvníky – Prahy a Karlovarského kraje.

Tabulka 15: Počet přenocování zahraničních návštěvníků v HUZ v krajích 2005-2013

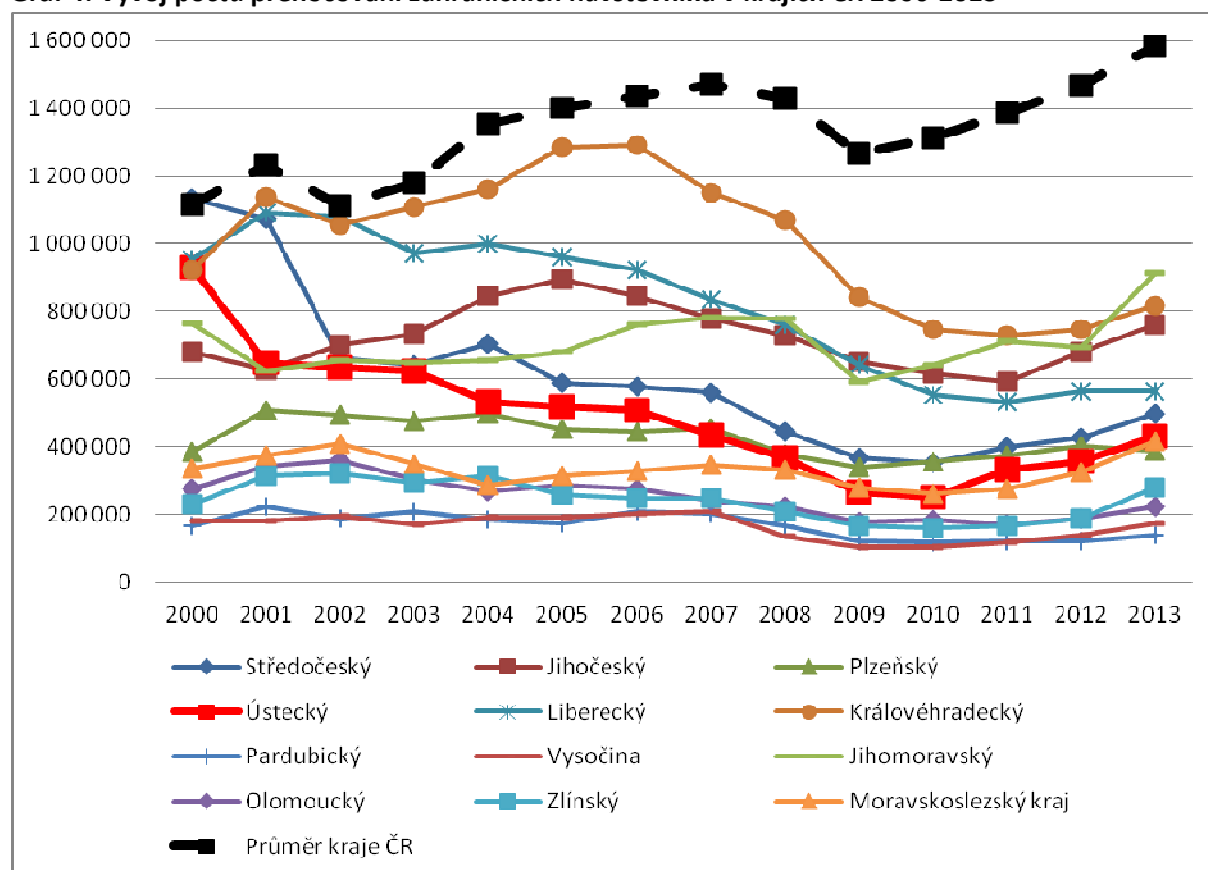
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	19 595	20 090	20 610	19 987	17 747	18 366	19 425	20 522	22 145
Praha	10 369	10 320	11 207	11 071	10 155	10 948	11 677	12 283	13 057
Středočeský	588	578	559	446	367	353	400	429	499

Jihočeský	896	845	779	730	652	618	593	680	760
Plzeňský	451	445	455	380	340	356	376	402	390
Karlovarský	2 619	3 155	3 158	3 317	3 040	3 064	3 220	3 406	3 485
Ústecký	518	509	436	367	267	252	332	356	430
Liberecký	963	923	834	760	643	556	531	564	564
Královéhradecký	1 285	1 291	1 152	1 070	841	748	728	748	816
Pardubický	173	210	202	167	122	119	120	121	139
Vysočina	194	202	210	136	104	104	117	140	175
Jihomoravský	681	760	784	779	592	641	712	694	912
Olomoucký	287	275	242	223	177	183	172	187	222
Zlínský	259	249	247	209	166	161	167	188	279
Moravskoslezský	314	329	345	333	281	264	278	324	417

Zdroj: VDB ČSÚ (2015)

I přes lepší pozici Ústeckého kraje z hlediska návštěvnosti zahraničních turistů v kraji dominují domácí návštěvníci, kterých se v HUZ v ÚK v posledních cca 6 letech ubytovává přibližně dvakrát tolik, co zahraničních návštěvníků.

Graf 4: Vývoj počtu přenocování zahraničních návštěvníků v krajích ČR 2000-2013

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: V grafu nejsou zobrazeny údaje za Prahu a Karlovarský kraj, kde je počet přenocování zahraničních návštěvníků v HUZ o řád, resp. dva řády vyšší. Údaje o průměrné návštěvnosti HUZ v krajích ČR však zahrnují i data za Prahu a Karlovarský kraj.

2.1.2 PRŮMĚRNÝ POČET PŘENOCOVÁNÍ

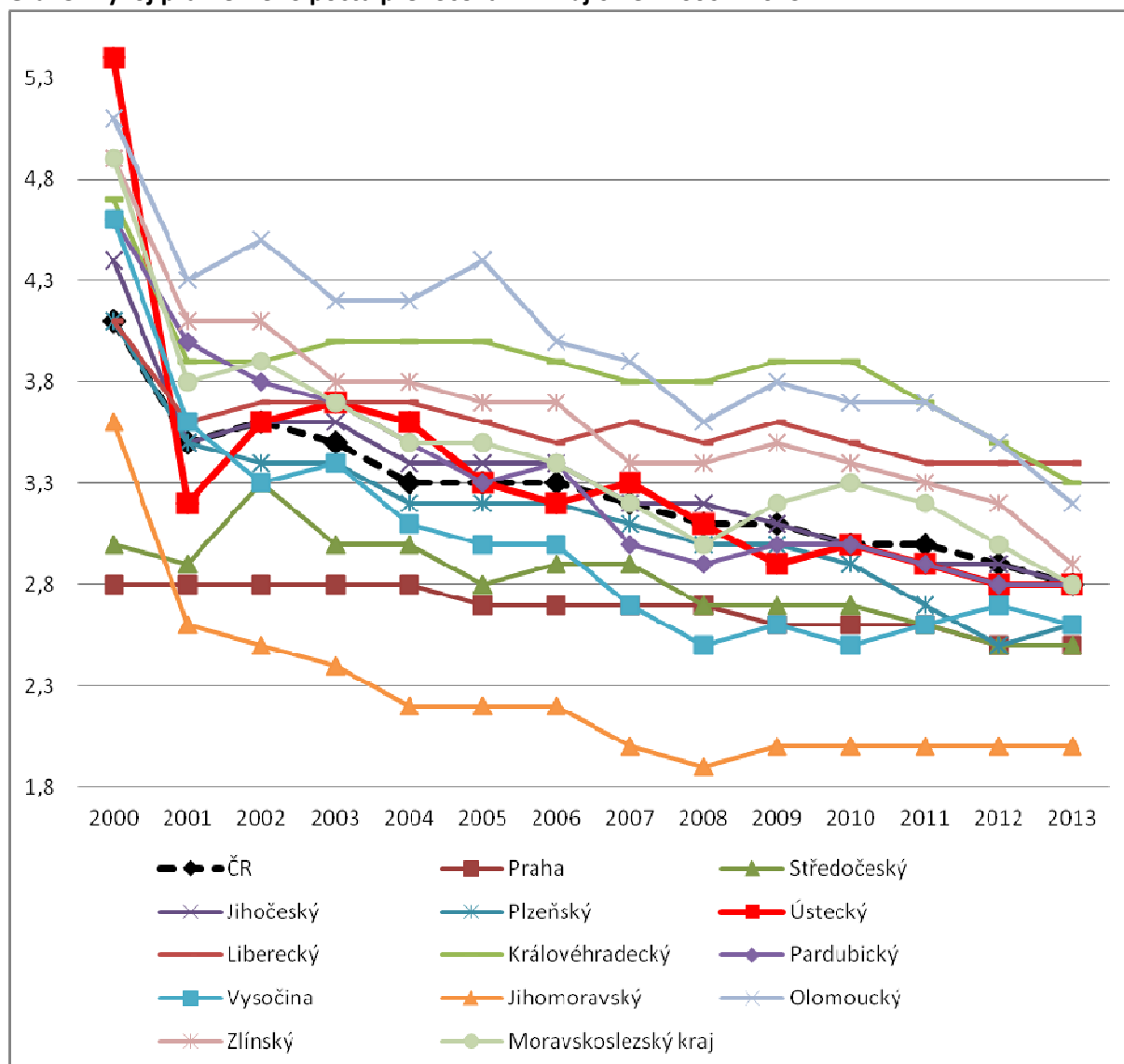
Jestliže Ústecký kraj patří ve většině charakteristik návštěvnosti HUZ mezi podprůměrné kraje ČR, v průměrném počtu přenocování patří ÚK mezi pomyslný průměr krajů ČR. S výjimkou anomálního roku 2000 se výsledky ÚK v tomto indikátoru velmi blížily republikovému průměru. To platilo i z hlediska vývojových tendencí, kde se průměrný počet přenocování dlouhodobě snižoval.

Tabulka 16: Vývoj průměrného počtu přenocování v krajích ČR 2001 – 2013

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	3,6	3,5	3,3	3,3	3,3	3,2	3,1	3,1	3,0	3,0	2,9	2,8
Praha	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5
Středočeský	3,3	3,0	3,0	2,8	2,9	2,9	2,7	2,7	2,7	2,6	2,5	2,5
Jihočeský	3,6	3,6	3,4	3,4	3,4	3,2	3,2	3,1	3,0	2,9	2,9	2,8
Plzeňský	3,4	3,4	3,2	3,2	3,2	3,1	3,0	3,0	2,9	2,7	2,5	2,6
Karlovarský	6,5	7,1	6,7	6,4	6,5	6,5	6,5	6,3	6,3	6,2	6,0	5,8
Ústecký	3,6	3,7	3,6	3,3	3,2	3,3	3,1	2,9	3,0	2,9	2,8	2,8
Liberecký	3,7	3,7	3,7	3,6	3,5	3,6	3,5	3,6	3,5	3,4	3,4	3,4
Královéhradecký	3,9	4,0	4,0	4,0	3,9	3,8	3,8	3,9	3,9	3,7	3,5	3,3
Pardubický	3,8	3,7	3,5	3,3	3,4	3,0	2,9	3,0	3,0	2,9	2,8	2,8
Vysočina	3,3	3,4	3,1	3,0	3,0	2,7	2,5	2,6	2,5	2,6	2,7	2,6
Jihomoravský	2,5	2,4	2,2	2,2	2,2	2,0	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Olomoucký	4,5	4,2	4,2	4,4	4,0	3,9	3,6	3,8	3,7	3,7	3,5	3,2
Zlínský	4,1	3,8	3,8	3,7	3,7	3,4	3,4	3,5	3,4	3,3	3,2	2,9
Moravskoslezský	3,9	3,7	3,5	3,5	3,4	3,2	3,0	3,2	3,3	3,2	3,0	2,8

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Graf 5: Vývoj průměrného počtu přenocování v krajích ČR 2000 – 2013

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: V grafu není zobrazen vývoj v Karlovarském kraji, kde je z důvodu lázeňské turistiky výrazně vyšší průměrný počet přenocování než ve zbytku ČR.

Tabulka 17: Vývoj návštěvnosti HUZ v Ústeckém kraji v letech 2000 - 2013

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	z toho zahraniční	Počet přenocování	z toho rezidenti	z toho zahraniční	Průměrný počet přenocování
2000	393 458	217 075	176 383	2 128 242	1 199 520	928 722	5,4
2001	488 994	304 039	184 955	1 576 140	929 054	647 086	3,2
2002	445 871	272 430	173 441	1 604 236	969 784	634 452	3,6
2003	385 204	229 176	156 028	1 408 274	784 700	623 574	3,7
2004	353 122	204 774	148 348	1 280 018	745 980	534 038	3,6
2005	385 056	218 408	166 648	1 265 912	748 143	517 769	3,3
2006	392 388	225 008	167 380	1 264 708	755 472	509 236	3,2
2007	376 140	228 574	147 566	1 245 705	810 045	435 660	3,3
2008	366 530	237 361	129 169	1 126 856	760 282	366 574	3,1
2009	335 939	231 033	104 906	977 086	709 894	267 192	2,9
2010	289 528	191 527	98 001	876 807	625 286	251 521	3,0
2011	336 909	214 788	122 121	988 779	656 935	331 844	2,9
2012	359 571	229 600	129 971	1 015 631	659 595	356 036	2,8
2013	426 592	279 367	147 225	1 181 845	751 987	429 858	2,8

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

2.2 VÝVOJ NÁVŠTĚVNOSTI TURISTICKÝCH REGIONŮ ÚSTECKÉHO KRAJE

Z minulé Strategie rozvoje CR v Ústeckém kraji 2010-2015 vyplývá záměr podpory rozvoje CR na celém území kraje s tím, že ve všech částech ÚK existují atraktivita či atrakce s návštěvnickým potenciálem, nebo je zde možné realizovat vybrané formy CR (např. konferenční a firemní CR v jinak nepříliš atraktivních městech). Jedním z klíčových cílů zmíněné Strategie bylo navíc zvyšování návštěvnosti méně navštěvovaných částí ÚK. Na nižší územní úrovni je možné sledovat vývoj statistik návštěvnosti CR v turistických oblastech. Na území Ústeckého kraje jsou ve statistikách vymezeny 3 turistické oblasti (podle VDB ČSÚ 2015):

- České středohoří a Žatecko (J a JV části kraje, přibližně se kryje s turistickými regiony České středohoří a Podřísko a Dolní Poohří dle minulé i této Strategie rozvoje CR v ÚK);
- Krušné hory a Podkrušnohoří (SZ části kraje, kryje se s regionem Krušnohoří dle minulé i této Strategie rozvoje CR v ÚK);
- Děčínsko a Lužické hory (SV části kraje, kdy se s regionem České Švýcarsko a Šluknovsko dle minulé i této Strategie rozvoje CR v ÚK)⁸.

Prostřednictvím VDB ČSÚ je možné sledovat dlouhodobý vývoj návštěvnosti HUZ v těchto turistických oblastech. Sledování na ještě nižších úrovních komplikuje skutečnost, že v obcích, resp. územích s nízkým počtem HUZ nejsou statistiky návštěvnosti zveřejňovány s ohledem na ochranu důvěrných údajů. Ochrana důvěrných údajů však z nepochopitelných důvodů zasáhla do zveřejňování statistik za turistické oblasti a proto bohužel nejsou k dispozici data z r. 2011 za turistické oblasti Krušné hory a Podkrušnohoří a Děčínsko a Lužické hory.

⁸ Czechtourism však tuto oblast nazývá jako České Švýcarsko. Název používaný ČSÚ je také poněkud zavádějící s přihlédnutím ke skutečnosti, že Lužické hory leží z větší části na území Libereckého kraje.

Tabulka 18: Návštěvnost HUZ v turistických oblastech Ústeckého kraje

	Počet příjezdů			Počet přenocování			Prům. poč. přenocování		
	Č.střed.+Žat.	Krušné hory	Děčínsko	Č.střed.+Žat.	Krušné hory	Děčínsko	Č.střed.+Žat.	Krušné hory	Děčínsko
2000	67 393	223 817	102 248	364 350	1 329 297	434 595	5,4	5,9	4,3
2001	87 261	272 535	129 198	338 323	899 283	338 534	3,9	3,3	2,6
2002	65 252	253 649	125 875	250 462	947 600	402 989	3,8	3,7	3,2
2003	64 363	221 475	99 366	250 086	839 827	318 361	3,9	3,8	3,2
2004	67 609	196 851	88 662	244 129	775 899	259 990	3,6	3,9	2,9
2005	62 566	223 079	99 411	232 310	765 699	267 903	3,7	3,4	2,7
2006	58 068	231 892	102 428	202 039	774 891	287 778	3,5	3,3	2,8
2007	57 889	220 195	98 056	190 872	794 867	259 966	3,3	3,6	2,7
2008	61 327	216 654	88 549	196 301	713 822	216 733	3,2	3,3	2,4
2009	66 279	186 021	83 639	194 756	581 954	200 376	2,9	3,1	2,4
2010	62 048	169 023	58 457	179 579	553 699	143 529	2,9	3,3	2,5
2011	69 408	i.d.	i.d.	190 003	i.d.	i.d.	2,7	i.d.	i.d.
2012	68 925	202 674	87 972	188 455	608 719	218 457	2,7	3,0	2,5
2013	82 351	238 042	106 199	230 689	689 755	261 401	2,8	2,9	2,5

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

Pozn.: i.d.= důvěrný údaj.

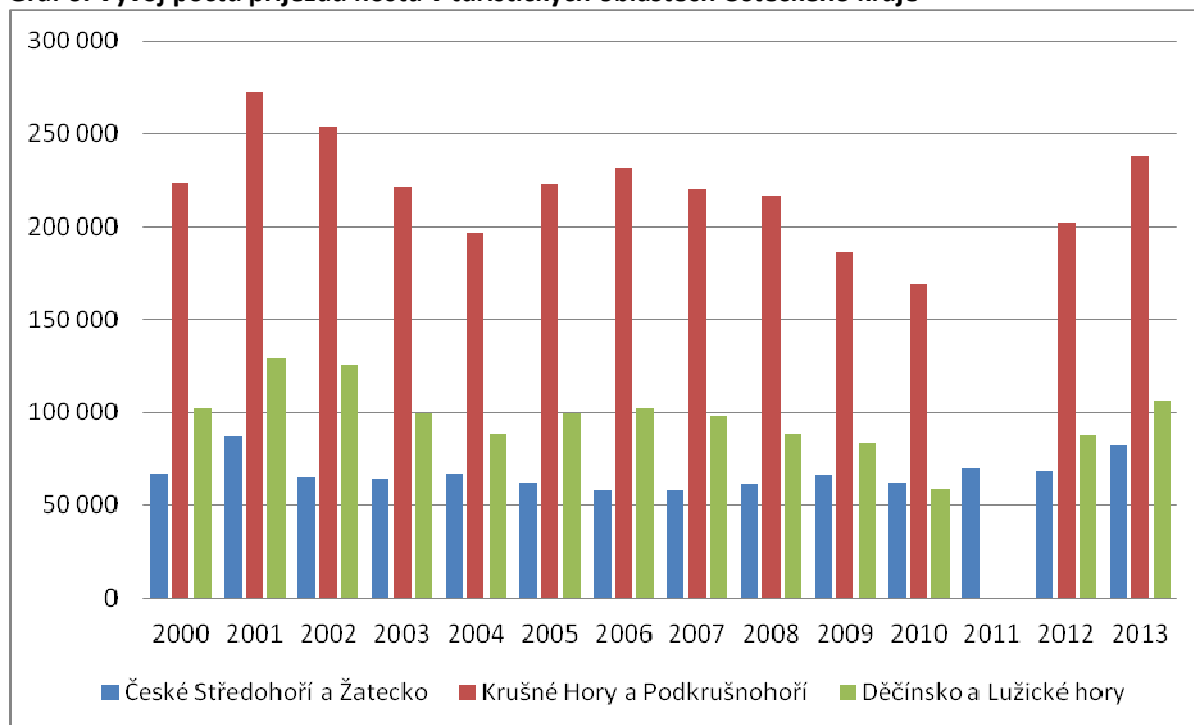
Dlouhodobě nejvíce navštěvovanou turistickou oblastí z hlediska návštěvnosti HUZ je oblast Krušné hory a Podkrušnohoří, která zahrnuje zimní, resp. horská střediska CR v Krušných horách i téměř celou Ústecko-Chomutovskou aglomeraci včetně lázeňského střediska Teplice⁹. Návštěvnost v této oblasti přitom byla jak z hlediska počtu příjezdů, tak z hlediska počtu přenocování více než dvojnásobná oproti zbylým dvěma oblastem. Naopak dlouhodobě nejnižší návštěvnost z hlediska počtu příjezdů i počtu přenocování byla s výjimkou r. 2010 v oblasti České Středohoří a Žatecko, jejíž turistický potenciál je dlouhodobě podvyužitý. V obou navštěvovanějších oblastech – tedy v Krušných horách a Podkrušnohoří a Děčínsku a Lužických horách vývoj návštěvnosti přibližně korespondoval s vývojovými trendy v návštěvnosti Ústeckého kraje – tedy s poklesem návštěvnosti do r. 2004, následujícím růstem a největším poklesem k minimu v r. 2010, jež následoval opětovný růst. Vývoj návštěvnosti v turistické oblasti České Středohoří a Žatecko se od trendů Ústeckého kraje odlišoval. To se projevilo meziročním kolísáním návštěvnosti spojeným v některých obdobích s opačnými trendy oproti zbytku Ústeckého kraje. Na konci sledovaného období však i zde došlo k výraznému nárůstu návštěvnosti, kdy zde byl např. z hlediska počtu příjezdů hostů zaznamenán druhý nejúspěšnější rok. Navzdory úspěšnému roku 2013 však lze konstatovat, že se z pohledu turistických oblastí zatím ne zcela daří naplňovat cíl zvyšování návštěvnosti méně navštěvovaných částí kraje.

Kvůli částečné absenci dat i nedostatečnému časovému odstupu bohužel není možné zhodnotit vývoj návštěvnosti turistických oblastí v souvislosti s implementací SRCR ÚK 2010-2015 a souvisejícími intervencemi. Ve všech turistických oblastech sice došlo po r. 2010 ke zvýšení návštěvnosti, v Českém Středohoří a Žatecku však s výkyvem v roce 2012, kdy došlo navzdory příznivému vývoji v celém kraji k meziročnímu poklesu návštěvnosti. Je také otázkou do jaké míry se na zvýšení návštěvnosti turistických oblastí podepsaly intervence Ústeckého kraje a dalších aktérů. Jisté je, že tento příznivý

⁹ Pro statistiky návštěvnosti oblasti Krušné hory a Podkrušnohoří je přitom návštěvnost Teplic velmi významná. Např. v roce 2012 tvořila návštěvnost HUZ Teplic přibližně 20 % počtu příjezdů hostů za celou turistickou oblast, podíl na celkovém počtu přenocování pak vzhledem ke dlouhodobým pobytům lázeňských hostů činil již celých 42 % (v r. 2013 to bylo 18, resp. 34 %).

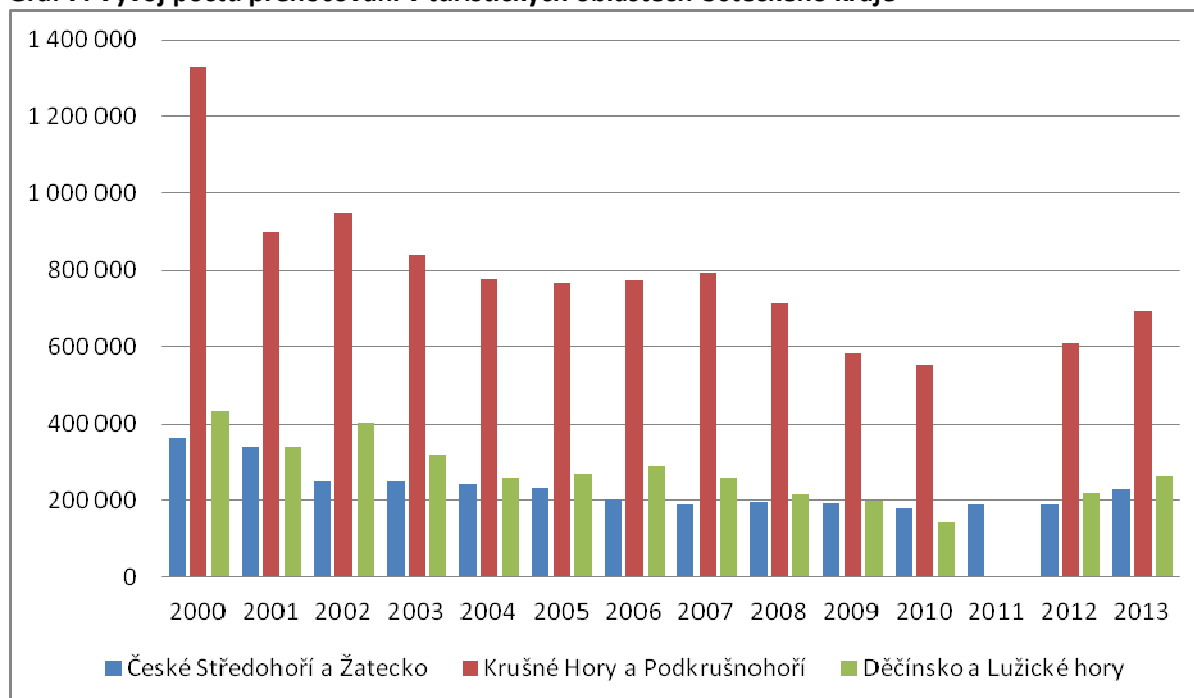
vývoj odrážel celorepublikový trend, v jehož rámci je možné považovat rok 2013 jako velmi úspěšný. Zvýšená návštěvnost turistických oblastí ÚK tak spíše než s rozvojem nabídky a turistických produktů v místních destinacích souvisí s celkovým oživením cestovního ruchu.

Graf 6: Vývoj počtu příjezdů hostů v turistických oblastech Ústeckého kraje

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

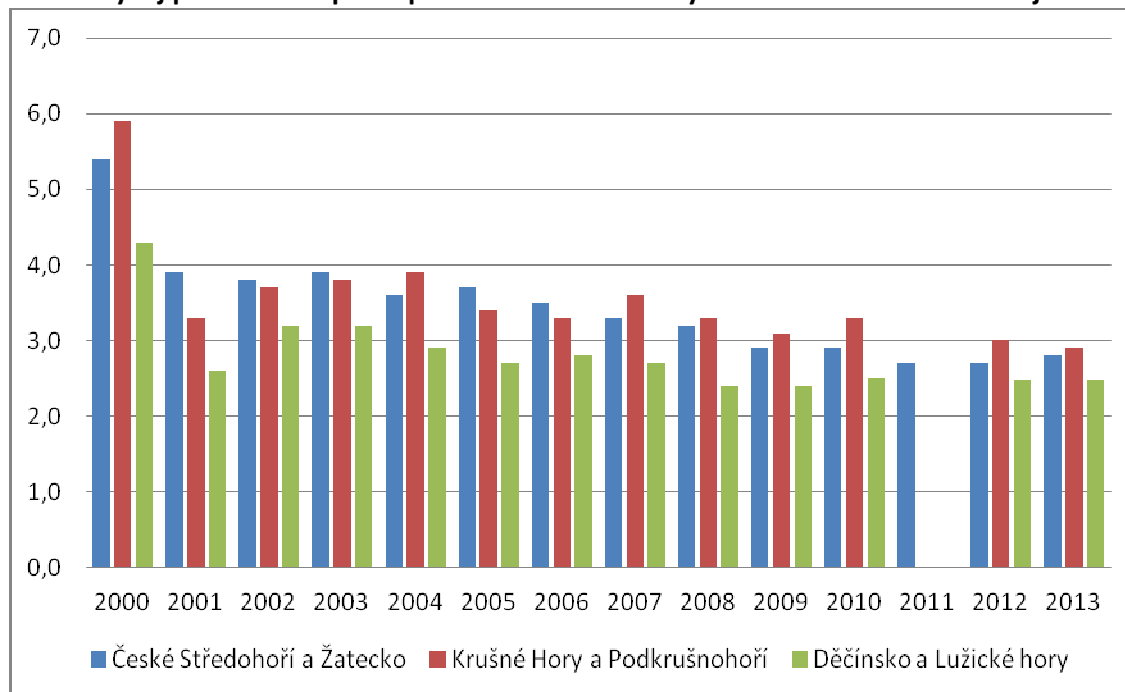
Graf 7: Vývoj počtu přenocování v turistických oblastech Ústeckého kraje

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

V průměrném počtu přenocování je zjevný dlouhodobý nepříznivý trend, který lze s určitými výkyvy zaznamenat ve všech turistických oblastech Ústeckého kraje. V průměrné délce pobytu přitom nejsou mezi turistickými oblastmi takové rozdíly jako v počtu příjezdů a počtu přenocování. Dlouhodobě vyšší průměrný počet přenocování je možné zaznamenat u oblastí Krušné hory a Podkrkonoší (kde je tento jev nejspíše spojený s delšími pobyty návštěvníků hor a lázeňských hostů) a v Českém Středohoří a Žatecku, nižší je v oblasti Děčínsko a Lužické hory, kde nejspíše souvisí s charakterem návštěvnosti místní dominantní destinace – Českého Švýcarska, kde převažují krátkodobé pobyty spojené s poznáváním místních hlavních atraktivit.

Graf 8: Vývoj průměrného počtu přenocování v turistických oblastech Ústeckého kraje

Zdroj dat: VDB ČSÚ (2015)

2.3 CHARAKTERISTIKY A POTŘEBY NÁVŠTĚVNÍKŮ

Agentura Czechtourism realizovala v zimních a letních sezónách období let 2010 – 2014 rozsáhlá dotazníková šetření mezi návštěvníky krajů ČR zaměřená na domácí cestovní ruch. Z výsledků šetření každé sezóny byly vytvořeny souhrnné zprávy pro celou ČR i pro jednotlivé turistické regiony. V rámci šetření byla sbírána široká paleta odpovědí na následující témata:

- vzdálenost navštívené destinace od místa bydliště
- způsob dopravy
- délka pobytu
- počet návštěv destinace
- s kým návštěvníci cestují
- způsob ubytování
- stravování
- důvod návštěvy
- nejlákavější atraktivity
- vůle k opakování návštěvy
- celková spokojenost

- denní útrata
- hodnocení služeb a infrastruktury
- zdroje informací o destinaci

Průzkumy agentury Czechtourism tak představují zdroje vyčerpávajících informací od návštěvníků krajů ČR v poměrně dlouhé časové řadě a mohou tak kromě mezikrajského srovnání sloužit i k hodnocení vývojových tendencí.

2.3.1 POZICE ÚSTECKÉHO KRAJE

Z průzkumů agentury Czechtourism je možné vysledovat pozici Ústeckého kraje mezi ostatními turistickými regiony ČR z hlediska odpovědí respondentů. Zde je potřeba upozornit, že průzkumy byly územně členěny podle turistických regionů, jejichž vymezení neodpovídá administrativním hranicím krajů. Ústecký kraj je však možné do značné míry identifikovat s turistickým regionem Severozápadní Čechy. Následující srovnání tak nebude jednoznačně poukazovat na pozici Ústeckého kraje ve srovnání s ostatními kraji jako takovými, ale ze zjištěných charakteristik bude možné tuto pozici odvodit. V rámci vyhodnocování průzkumů byly sledovány výsledky průzkumů z letních sezón 2010 a 2014 (dále LS 2010 a LS 2014)¹⁰. V letní sezóně 2010 bylo do výzkumu v Severozápadních Čechách zapojeno 1756 respondentů (v celé ČR to bylo 26 473 respondentů), v LS 2014 to bylo 1754 respondentů (v celé ČR 26 642 respondentů).

Ve srovnání s ostatními turistickými regiony byl v LS 2010 mezi návštěvníky Severozápadních Čech nadprůměrně vysoký podíl návštěvníků z blízkého okolí destinace, ve které byli dotazováni (16 %). Naopak zde byl zaznamenán podprůměrný podíl návštěvníků bydlících dále než 50 km od destinace. V LS 2014 se pozice destinací v Severozápadních Čechách z hlediska vzdálenosti bydliště návštěvníků změnila. Návštěvníci z nejbližšího okolí byli zastoupeni nižším podílem (13 %), než byl celorepublikový průměr, naopak výrazně vzrostl podíl návštěvníků bydlících 51 – 100 km od navštívené destinace (z 18 % na 27 %), na druhou stranu došlo k výraznému poklesu podílu návštěvníků z nejbližších zdrojových oblastí (z 38 % na 28 %). Největší zastoupení tak měli návštěvníci ze vzdálenosti 21-50 km (32%). Z vývojového hlediska tak došlo k zachování silného významu návštěvníků ze vzdáleností do 50 km. Na relativně nižším podílu návštěvníků z větších vzdáleností může mít vliv poloha regionu vůči Praze, která je významným zdrojovým trhem a od níž je velká část zkoumaných destinací Severozápadních Čech vzdálena méně než 100 km.

Z hlediska způsobu dopravy se Severozápadní Čechy v LS 2010 u většiny dopravních prostředků příliš nevymykaly z průměru ČR, výjimkou byl pouze zatměně nižší podíl návštěvníků, kteří přijeli organizovaným autobusovým zájezdem a naopak vyšší podíl návštěvníků, kteří přijeli na kole nebo přišli pěšky. To potvrzovalo jednak omezenou pozici území jako destinace masového CR (nízký podíl návštěvníků z organizovaných autobusových zájezdů), jednak výrazné zastoupení návštěvníků z blízkého okolí destinací (vysoký podíl cyklistů a pěších návštěvníků). Vysoký podíl cyklistů však také mohl poukazovat na cykloturistický potenciál destinace, spojený mj. s rozvíjející se cykloturistickou infrastrukturou (zejména s cyklostezkami Labe, Ohře, Ploučnice, a dalšími produkty). V LS 2014 byl podobně jako v celé ČR zaznamenán oproti LS 2010 značný nárůst podílu návštěvníků, kteří přijeli autem, což se projevilo poklesem významu všech ostatních druhů dopravy. V Severozápadních

¹⁰ Následující hodnocení bylo vytvořeno především na základě studia souhrnných Zpráv za LS 2010 a 2014 pro Českou republiku a turistický region Severozápadní Čechy. Ve Zprávách jsou všechny otázky vyhodnoceny graficky. V této kapitole nebyly grafy používány z důvodu obtížného zpracování dat z šetření Czechtourismu (která nejsou zveřejněna v uživatelsky přívětivém prostředí), úspor v rozsahu kapitoly i z důvodu ochrany autorských práv. Pro shlédnutí grafického vyhodnocení je možné stáhnout zmíněné Zprávy na adrese: <http://monitoring.czechtourism.cz/CzechTourism/zpravy.html>.

Čechách byl navíc zaznamenán značný pokles podílu návštěvníků využívajících linkovou autobusovou dopravu a pěších návštěvníků, zachován však zůstal vyšší podíl cyklistů. Přetrvává tak značný cykloturistický význam zkoumaných destinací.

Z hlediska délky pobytu v regionu Severozápadních Čech v LS 2010 mírně převažovali návštěvníci, kteří přijeli pouze na jednodenní pobyt bez noclehu. Ti zde měli z republikového hlediska mírně nadprůměrné zastoupení. Naopak mírně nižší zde byl podíl návštěvníků, kteří přijeli na delší pobyt (od 3 noclehů výše). V LS 2014 se pozice regionu výrazně zhoršila, přičemž podíl jednodenních návštěvníků činil již 72 % oproti republikovému průměru 53 %. Delší pobyt (3 až 7 noclehů) byl zaznamenán pouze u 11 % respondentů (oproti republikovému průměru 24 %). Na vysokém zastoupení krátkodobých pobytů má podíl poloha regionu vůči významným zdrojovým trhům (zejména vůči Praze, odkud se dá do regionu snadno dojíždět na jednodenní návštěvy) a částečně i absence kvalitních ubytovacích zařízení, která by lákala zejména návštěvníky přijíždějící na kratší pobyt. Na omezenou poptávku po delších pobytech však má vliv i charakter regionu a místních destinací, které jsou (s výjimkou lázeňských destinací) v letní sezóně vhodné spíše pro kratší pobyty (zatím omezené možnosti vodní rekreace, převaha spíše měkkých poznávacích forem turistiky). Vysoký podíl respondentů, kteří přijeli pouze na jednodenní pobyt, souvisí také s výše zmíněnou skutečností, že drtivá většina dotázaných návštěvníků bydlela do 100 km od navštívené destinace, tudíž pro ně byla destinace snadno dostupná i v případě jednodenního výletu.

V regionu byl v LS 2010 zaznamenán nadprůměrný podíl návštěvníků, kteří sem zavítali poprvé. Naopak podprůměrný zde byl podíl návštěvníků, kteří sem jezdí častěji (byli zde 4 a více krát). Z tohoto hlediska došlo v LS 2014 k mírnému zlepšení, když se na úkor návštěvníků, kteří do regionu zavítali poprvé, zvýšil podíl návštěvníků, kteří sem zavítali vícekrát. I tak zde přetrvával trend většího podílu prvních návštěv a naopak nižšího podílu opakovaných návštěv oproti průměru ČR. To poukazuje na poněkud nižší loajalitu návštěvníků regionu, kteří se sem ve srovnání s ostatními regiony tak často nevracejí.

Téměř dvě třetiny návštěvníků turistických cílů Severozápadních Čech sem v LS 2010 přicestovalo s partnerem/partnerkou nebo přáteli. To bylo o něco méně, než činil republikový průměr této cílové skupiny. Zajímavostí je, že zde byl nadprůměrný podíl návštěvníků se staršími dětmi (školáky), naopak podprůměrný podíl návštěvníků s malými dětmi (mezi sledovanými regiony zde byl dokonce nejnižší podíl návštěvníků s malými dětmi). Tento fakt může odrážet sníženou atraktivitu regionu pro rodiny s malými dětmi, které tak mohou být specifickou cílovou skupinou návštěvníků s růstovým potenciálem. V LS 2014 již byl zaznamenán výrazně vyšší podíl respondentů s malými dětmi, který dokonce překračoval republikový průměr. K růstu podílu návštěvníků s malými dětmi došlo i v celé ČR, což souviselo s demografickými trendy (zvýšená porodnost na konci minulého desetiletí). Naopak došlo oproti LS 2010 k výraznému poklesu respondentů, kteří navštívili Severozápadní Čechy sami bez doprovodu dalších osob.

Velmi podprůměrný byl v regionu v LS 2010 podíl návštěvníků, kteří se ubytovali v hotelech vyšší kategorie (***) a více), naopak nadprůměrný byl podíl návštěvníků, kteří se ubytovali u známých (nejspíše především na chalupách známých). Nízký podíl návštěvníků ubytovaných v hotelech vyšší kategorie nejspíše souvisel s velmi omezenou nabídkou kapacit těchto zařízení v zájmovém území, která v některých z místních hlavních destinací prakticky nejsou dostupná. I v LS 2014 byl podíl návštěvníků, kteří se ubytovali v hotelech vyšší kategorie z hlediska ČR nízký, oproti LS 2010 však byl zaznamenán nárůst. To mohlo souviset mj. se zprovozněním nových HUZ vyšší kategorie. Naopak došlo k poklesu podílu návštěvníků penzionů a známých, a to zřetelně pod republikový průměr. Přitom výrazně vzrostl podíl respondentů, kteří se v regionu neubytovali.

Téměř vždy se v Severozápadních Čechách v LS 2010 stravovalo v restauracích cca 30 % respondentů, což byla spíše podprůměrná hodnota, naopak v LS 2014 se téměř vždy stravovalo v restauracích nadprůměrných 46 % respondentů. Naopak příležitostně se zde v restauracích stravovalo 56 %

respondentů, což bylo mezi regiony nejvíce (v LS 2014 to bylo naopak s 34 % nejméně). Zbýlých 14 % respondentů se v restauracích nestravovalo téměř nikdy, což byl také jeden z nejnižších podílů mezi regiony (v LS 2014 byl naopak podíl této skupiny jeden z nejvyšších - 20 %). Z tohoto vývoje tedy nelze určit jednoznačné trendy.

Mezi převažujícími důvody návštěvy regionu v LS 2010 označili návštěvníci především poznání (30,6 %), turistiku a sport (18,2 %), relaxaci (17,8 %) a návštěvu známých (13,8 %). Zatímco podíl návštěvníků, kteří navštívili region z důvodu relaxace, byl podprůměrný, u turistiky a sportu a návštěvy známých to byly naopak nadprůměrné hodnoty. V LS 2014 byl u těchto nejdůležitějších faktorů zaznamenán mírný nárůst s výjimkou návštěv známých, které uvedlo jen 9,3 % respondentů. Výraznější pokles byl zaznamenán také u skupiny návštěvníků, kteří sem přijeli za nákupy.

Mezi nejlákavější aktivity v regionu v LS 2010 patřila podle návštěvníků pěší turistika (42,6 %, tedy průměr ČR), horská turistika a cykloturistika (26,3 %, tedy nadprůměr) a koupání a vodní sporty (19,2 %, tedy podprůměr). V LS 2014 to bylo podprůměrných 37 % u pěší turistiky, velmi podprůměrných 12,1 % u horské turistiky a cykloturistiky, a velmi podprůměrných 3,7 % u koupání a vodních sportů. To koreluje s již výše zmíněným potenciálem území pro pěší turistiku a outdoorové sporty a naopak prozatím omezeným potenciálem území pro koupání a vodní sporty. Z hlediska lákavých forem turistiky dominovala v LS 2010 i 2014 poznávací turistika (55,8 % v LS 2010 a 50,6 % v LS 2014), větší množství návštěvníků lákalo také společenský život a zábava (16,7 % v LS 2010 a 12,7 % v LS 2014), v LS 2010 také návštěvy kulturních akcí (11,3 % v LS 2010). Zajímavostí byl nadprůměrný podíl návštěvníků, které v Severozápadních Čechách v LS 2010 lákala venkovská turistika (7 %). To bylo možná spojené se zmíněnými návštěvami chalup známých. V LS 2014 pak byl podíl ostatních lákavých forem turistiky s výjimkou zmíněné poznávací turistiky a společenského života a zábavy zanedbatelný.

Severozápadní Čechy lákaly v LS 2010 k brzké opětovné návštěvě (z republikového hlediska) nadprůměrných 40 % respondentů, podíl respondentů, kteří region nechtěli opakovaně navštívit (4 %) a kteří nevěděli (10 %) se pohyboval v republikovém průměru. Tyto údaje se v kontrastu k ostatním výsledkům regionu jeví až překvapivě příznivě. V LS 2014 byl zaznamenán nižší – 32% podíl respondentů, kteří chtěli region v brzké době opětovně navštívit na úkor dominující skupiny, která by region opětovně navštívila v dlouhodobějším horizontu. Zajímavostí bylo, že zde byl mezi všemi regiony zaznamenán nejvyšší podíl těch, kteří region nechtěli opětovně navštívit – a to 5 %.

Oproti tomu se návštěvníci vyjádřili poměrně rezervovaně k Severozápadním Čechám jako preferovanému regionu pro výlety a dovolené, protože zde byl zaznamenán jeden z nejvyšších podílů (42 %) respondentů, kteří by region preferovali za určitých okolností a naopak nejnižší podíl respondentů vnímá region jako jeden z preferovaných regionů (49 %). V LS 2014 byl vztah návštěvníků k regionu ještě rezervovanější, přičemž 58 % jich uvedlo, že by region preferovali za určitých okolností a jen 36 %, že je jedním z regionů, kterému dávají přednost.

Průměrná denní útrata v regionu Severozápadních Čech patřila v LS 2010 podle respondentů k nejnižší mezi sledovanými regiony, přičemž zde byl nejvyšší podíl respondentů, kteří utratili do 200 Kč denně (21 %) a pouze 26 % respondentů zde utratilo více než 500 Kč za den. To mohlo nasvědčovat o statusu Severozápadních Čech jako nízkonákladové destinace, i když to bylo částečně dáno výše zmíněným vysokým zastoupením rezidentů a chalupářů mezi respondenty. V LS 2014 však měli návštěvníci Severozápadních Čech z republikového hlediska zcela průměrné útraty, což se projevovalo především zvýšením podílu respondentů utrácících více jak 500 Kč za den pobytu v regionu. V kontextu výše zmíněného mohl nárůst útrat respondentů souviset se snížením podílu návštěvníků z nejbližšího okolí destinace, i se snižováním podílu návštěvníků, kteří se ubytovali u známých. V tomto složení respondentů tak Severozápadní Čechy již nebudily dojem nízkonákladové destinace.

Z hlediska spokojenosti návštěvníků však Severozápadní Čechy patří k nejhůře hodnoceným regionům, a to prakticky ve všech parametrech. Ze všech sledovaných regionů zde byla v LS 2010 nejhůře hodnocena úroveň veřejného stravování, úroveň personálu ve službách, péče o čistotu a pořádek (hned po Praze), dopravní infrastruktura (po Západočeských lázních), dostupnost regionu hromadnou dopravou, vybavení regionu pro sportovní aktivity, nákupní možnosti (prodejní síť), příležitosti pro zábavu a společenské vyžití, vybavenost regionu atrakcemi pro děti, poskytování informací o regionu, místní orientační značení, péče o památky a turistické atraktivity, péče o životní prostředí (hned po Praze), péče o bezpečnost návštěvníků, nabídka programů pro volný čas, drobný prodej (občerstvení, stánky, apod.), i přátelskost místních lidí k návštěvníkům (hned po Praze). V kontextu těchto nepříznivých zjištění možná překvapí také horší hodnocení cenové úrovně služeb (ta byla v LS 2010 hodnocena hůře již jen v Praze a v regionu Západočeských lázní). Spokojenost návštěvníků byla oproti ostatním regionům nízká i v r. 2014, kdy však na nejnižších příčkách Severozápadní Čechy doplňovala Praha. Region Severozápadních Čech byl nejhůře hodnocen z hlediska ubytovacích služeb (po Praze), úrovně veřejného stravování (po Praze), služeb pro cykloturisty, úrovně personálu ve službách (po Praze), péče o čistotu a pořádek (po Praze), cenové úrovně služeb, rozsahu a dostupnosti ubytovacích a stravovacích kapacit, dopravní infrastruktury, dostupnosti regionu hromadnou dopravou, vybavení regionu pro sportovní aktivity (zde výrazně), nákupních možností, příležitostí pro zábavu a společenského vyžití (zde výrazně), vybavenosti regionu atrakcemi pro děti (zde nejvýrazněji), poskytování informací o regionu, péče o památky a turistické atraktivity, péče o životní prostředí, péče o bezpečnost návštěvníků, nabídky programů pro volný čas (zde výrazně), drobného prodeje a přátelskosti místních lidí k návštěvníkům (hned po Praze). Překvapením však byla v obou sledovaných sezónách spíše průměrná celková spokojenost respondentů s návštěvou regionu, která tedy neodpovídala poměrně kriticky vnímaným dílčím aspektům. Výše zmíněná zjištění sice na jedné straně odpovídala subjektivním dojmům návštěvníků¹¹, ale nelze je brát na lehkou váhu, protože naznačují, jak respondenti region vnímali a bez ohledu na objektivní stav tak toto nepříliš příznivé vnímání může omezovat návštěvnícký potenciál regionu. Je otázkou, do jaké míry jsou odpovědi ovlivněny charakteristikami lokalit, kde docházelo k dotazování návštěvníků. V regionu Severozápadních Čech totiž byli respondenti dotazováni jak ve velkých a nepříliš turisticky atraktivních městech (Most, Chomutov), tak v ryze venkovských lokalitách, kde je jen velmi omezená nabídka služeb a limitovaná dopravní dostupnost (Ploskovice, Zubrnice, Krásný Dvůr).

Návštěvníci Severozápadních Čech oslovení v rámci výzkumu v LS 2010 se oproti návštěvníkům ostatních regionů více spoléhali na informace od příbuzných či známých, od personálu ve službách a z propagačních materiálů (vč. prospektů, průvodců, apod.), naopak méně se spoléhali na informace z turistických informačních center. Vysoký význam informování návštěvníků prostřednictvím příbuzných a známých odpovídá výše popsanému trendu návštěv regionu spojených s návštěvou známých, u nichž se mnoho respondentů také ubytovalo. V LS 2014 byl jediným zdrojem informací, které návštěvníci používali v obdobném (resp. větším) rozsahu, jako v celé ČR, internet, u něhož návštěvníci využívali především informace z vyhledávačů (Seznamu, Google, apod.). Prakticky u všech ostatních zdrojů uvedli návštěvníci Severozápadních Čech nižší míru využití, než by odpovídala průměru ČR. To platilo i pro turistické informační portály, které dle vlastního vyjádření využíval k informování jen nepatrný zlomek respondentů¹².

¹¹ Typicky tak dochází ke kritice péče o životní prostředí, pod níž si návštěvníci představují spíše zhoršený stav životního prostředí v regionu, nebo péče o bezpečnost návštěvníků, což možná odpovídá subjektivnímu strachu návštěvníků ze sociálně vyloučených obyvatel, kteří jsou v regionu silně koncentrováni.

¹² Zde je otázkou, zdali respondenti nezaměňovali turistické informační portály za výše zmíněné vyhledávače. V souvislosti s dominantním významem internetu pro informování návštěvníků se však nabízí možnost větší propagace turistických portálů zapojených do projektu Brána do Čech, např. formou jejich prosazení mezi první odkazy, které vygenerují nejvýznamnější vyhledávače při použití klíčových slov spojených s návštěvou destinací Ústeckého kraje.

2.4 POZICE ÚSTECKÉHO KRAJE JAKO TURISTICKÉ DESTINACE MEZI OBYVATELI ČESKA A SASKA

Následující podkapitola je převzata (a pouze mírně upravena) ze stručné verze výsledků online šetření mezi českou a saskou populací na téma vnímání regionů v Ústeckém kraji jako destinací cestovního ruchu. Šetření zpracovala pro Ústecký kraj na podzim 2014 agentura Výzkumy Soukup s cílem rozšířit informační základu pro zpracování SCR ÚK 2015–20. Kompletní zpráva s podrobnými výsledky je k dispozici na webových stránkách kraje.

Šetření je unikátní v tom, že jeho respondenty nebyli jen návštěvníci kraje, ale i osoby, které kraj dosud nenavštívily nebo jsou potenciálními návštěvníky kraje. Analyzuje tedy vnímání silných stránek, problémů a potřeb kraje těmi, kteří kraj znají (a hodnotí tedy skutečnou úroveň infrastruktury, služeb atd. na základě své zkušenosti), i těmi, kteří jej osobně neznají (a hodnotí tedy spíše image, mediální obraz kraje nebo uvádějí preference svých budoucích turistických cest). Z šetření proto vyplývají velmi důležité závěry směrem k zaměření SCR ÚK 2015–20.

2.4.1 METODIKA PRŮZKUMU

Cíle a zjišťované otázky

Výzkum byl realizován jako podklad pro plánovanou tvorbu Strategie cestovního ruchu v Ústeckém kraji. Smyslem celého výzkumu je zvýšit návštěvnost turistických regionů Ústeckého kraje a zároveň zvýšit spokojenost turistů. Z konkrétních cílů průzkumu bylo zjistit:

- Do jaké míry vnímají obyvatelé ČR / Saska turistické regiony ÚSK za atraktivní pro letní či zimní dovolenou?
- Jak návštěvníci jednotlivých regionů hodnotí svůj pobyt? Co se jim líbilo, co by se mělo zlepšit a co by doporučili ostatním?
- Jak vnímají návštěvníci rozdíl mezi českou a německou stranou Krušných hor a Česko-saského Švýcarska?
- Jaké jsou důvody, proč lidé do jednotlivých regionů nejezdí?
- Jaké ubytování lidé preferují? (podklad pro analýzu kapacit stávajícího ubytování)
- Jaké aktivity na dovolené lidé preferují?

Metodika a sběr dat

Po diskuzi se zástupci Ústeckého kraje bylo rozhodnuto, že místo vnímání Ústeckého kraje jako celku budeme zkoumat postoj obyvatel Česka a Saska k jednotlivým turistickým regionům. Samostatně tak bylo zjišťováno vnímání a hodnocení pobytu pro následující regiony (s názvy upravenými pro marketingové účely tak, aby respondenti lépe rozuměli, co se daným regionem myslí):

- Krušné hory
- České Švýcarsko
- České středohoří
- Dolní Poohří

Parametry sběru dat:

- 1 000 respondentů v ČR a 500 respondentů v Sasku
- on-line sběr dat formou CAWI (Computer Assisted Web Interview)
- obyvatelé ČR / Saska ve věku 18-65 let

Vzhledem k použité metodě online sběru dat je nutné pamatovat, že výsledky lze zobecnit pouze na online populaci Česka a Saska. Podprůměrně jsou tudíž ve vzorku zastoupeni starší obyvatelé a obyvatelé s nižším vzděláním (na druhou stranu lze předpokládat, že výběrový vzorek online populace se z velké části překrývá s výběrovým vzorkem populace, která cestuje a tráví dovolenou mimo místo svého bydliště).

2.4.2 STÁVAJÍCÍ SITUACE

Vnímání atraktivity turistických regionů ÚSK

Na otázku, jaké tři turistické regiony v ČR považujete za nejatraktivnější pro letní dovolenou v ČR, uvedlo 7 % českých respondentů České Švýcarsko, 5 % Krušné hory a méně než 1 % České středohoří či Dolní Poohří. Pro srovnání, Šumavu uvedlo spontánně 37 % a Krkonoše 30 % dotázaných. Ukazuje se, že **spontánně naprostou většinu lidí v ČR vůbec nenapadne jet na dovolenou do Ústeckého kraje**. Bohužel to nenapadne ani obyvatele sousedních krajů (Plzeňský, Liberecký, Středočeský a Praha). Přitom zvláště obyvatelé Prahy a Středočeského kraje to mají do Ústeckého kraje velmi blízko, respektive stejně daleko jako do jiných hor v Česku. Přirozeně by tak měli tvořit největší turistickou základnu.

Tabulka 19: Atraktivita regionů pro letní dovolenou* podle vzdálenosti bydliště respondenta od ÚK

Atraktivní regiony	Respondenti z Ústeckého a Karlovarského kraje	z krajů Středočeský, Praha, Liberec	Respondenti z Plzeňský, Jihočeský, Královéhradecký, Pardubický	Respondenti z krajů Vysočina, Moravy	z ČR celkem
České Švýcarsko	10 %	6 %	5 %	7 %	7 %
Krušné hory	21 %	6 %	1 %	1 %	5 %
České středohoří	2 %	1 %	0 %	0 %	0,6 %
Dolní Poohří	4 %	0 %	0 %	0 %	0,4 %

* Letní dovolená je definována jako opak zimní dovolené, tedy jako dovolená mimo zimní období bez ohledu na motivaci, formu CR a délku pobytu. Uvedeno je % respondentů, kteří na otázku „Jaké tři turistické regiony v ČR považujete za nejatraktivnější pro letní dovolenou?“ uvedli spontánně některý z regionů, který se nachází v Ústeckém kraji.

Zdroj: Výzkumy Soukup (2014), n=1000

České Švýcarsko má mezi obyvateli Česka a Saska velmi dobrý zvuk. Když jsme respondentům předložili seznam 11 vybraných turistických regionů, 60 % respondentů zařadilo České Švýcarsko mezi tři nejatraktivnější. Pro porovnání, Adršpašsko-teplické skály označilo za atraktivní 48 % respondentů. České Švýcarsko je v očích dotázaných lidí **velmi atraktivní** pro letní dovolenou, ale lidé si na něj bohužel často spontánně **nevzpomenou**.

Atraktivita **Krušných hor** již tak zřejmá není. Z předloženého seznamu letních destinací označilo Krušné hory mezi třemi nejatraktivnějšími regiony pouze 10 % respondentů. Je to 3x méně než např. Jeseníky či Beskydy, případně polovina oproti Českomoravské vrchovině. Znamená to, že na Krušné hory si spontánně vzpomene minimum lidí, a i když jim dáme na výběr, Krušné hory příliš **nepreferují**. U zimní dovolené jsou Krušné hory vnímány o něco pozitivněji.

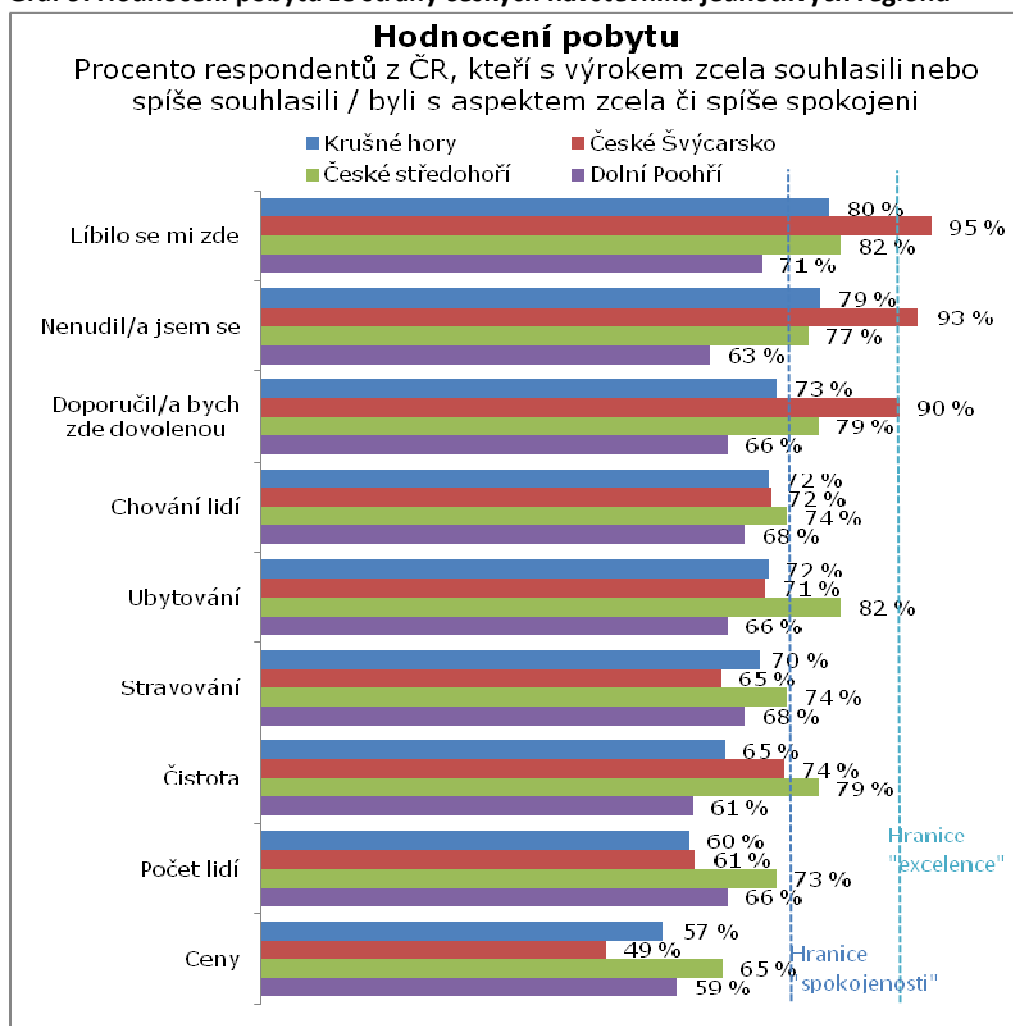
Vnímaná atraktivita **Českého středohoří** a **Dolního Poohří** je mezi obyvateli ČR velmi nízká. Do značné míry je to způsobeno **neznalostí** těchto regionů.

Saští turisté jednoznačně preferují německou stranu Krušných hor či Česko-saského Švýcarska před českou stranou. Dolní Poohří či České středohoří pak turisté ze Saska znají minimálně.

Hodnocení pobytu v turistických regionech ÚK

Respondenty, kteří navštívili některý z turistických regionů ÚK, jsme požádali o zhodnocení spokojenosti se svým pobytem. Analýza byla provedena na respondentech, kteří se ubytovali v placeném ubytování v daném regionu v posledních 5 letech. Vyřazeni tak byli návštěvníci ubytovaní ve svém vlastním objektu, či objektu rodiny. Za spokojené považujeme respondenty, kteří uvedli, že byli s daným aspektem dovolené zcela či spíše spokojeni. Vzhledem k jisté benevolenci (počítáme i se „spíše spokojenými“) jsme hranici spokojenosti stanovili mezi 75 - 90 %.

Graf 9: Hodnocení pobytu ze strany českých návštěvníků jednotlivých regionů

Zdroj: Výzkumy Soukup (2014), n=1000

České Švýcarsko spolu s Českým středohořím bylo návštěvníky hodnoceno ve většině aspektů pozitivně. Hodnocení pobytu v Krušných horách bylo na hraně spokojenosti, pobyt v Dolním Poohří pak byl hodnocen méně pozitivně.

S výjimkou Českého středohoří byly všechny regiony **kritizovány za ubytování, stravování a hlavně za špínu a nepořádek**. Návštěvníci Krušných hor a Českého Švýcarska si také stěžovali na příliš velké množství turistů.

Turisté ze Saska jednoznačně preferují ubytování na německé straně. **V případě Krušných hor spalo na české straně pouze 11 % saských návštěvníků** a v Českém Švýcarsku cca 38 %. Výlety do Čech přitom dělá většina Sasů, kteří jsou ubytováni na německé straně.

Z dalších analýz vyplývá, že návštěvníci ze Saska nejsou spokojeni s kvalitou ubytování na české straně a pravděpodobně ani se strukturou ubytovacích kapacit (preferují 3- či 4-hvězdičkové hotely, kterých je na české straně málo).

Tabulka 20: Ubytování turistů ze Saska

	Krušné hory	České Švýcarsko
Na německé straně	88,9 %	62,1 %
Na české straně	5,6 %	31,0 %
Na české i německé	5,6 %	6,9 %
Celkem	100 %	100 %

Zdroj: Výzkumy Soukup (2014), n=500

Pozn: Uvedeni jsou pouze respondenti, kteří v daném regionu strávili dovolenou.

Tabulka 21: Srovnání české a německé strany Českého Švýcarska a Krušných hor

Aspekt dovolené:	1 lepší v ČR	2 stejně	3 lepší v DE	Průměr České Švýc.	Průměr Krušné h.
Příroda				1,85	1,91
Čistota				2,52	2,53
Možnosti aktivního trávení volného času				2,14	2,18
Nakupování				2,02	1,98
Ubytování				2,48	2,48
Stravování				2,02	2,00
Přístup lidí ve službách				1,68	1,85
Ceny				1,10	1,25
Množství turistů				1,90	2,21
Celkový dojem				2,19	2,23

Pozn.: Průměr na stupnici 1-3 (1 = v ČR lepší než v Německu, 2 = v ČR srovnatelné s Německem, 3 = v ČR horší než v Německu)

Zdroj: Výzkumy Soukup (2014), n=500

Česko-saské Švýcarsko Krušné hory

U návštěvníků ze Saska jsme zjišťovali, jak vnímají českou versus německou stranu Krušných hor a Česko-saského Švýcarska. Vyjma ceny považují turisté ze Saska německou stranu buď za srovnatelnou s českou stranou či za lepší. **Jednoznačně nejhůře hodnotí české ubytování a čistotu.** Z dalších analýz vyplývá, že Němci by přivítali lepší dopravní značení, popisky a turistické značení v němčině (či angličtině), více turistických informací a především větší čistotu. Spokojenost s pobytem v Dolním Poohří a Českém středohoří bohužel z důvodu malého množství návštěvníků z řad německých respondentů nebylo možné vyhodnotit.

2.4.3 DŮVODY, PROČ LIDÉ DO TURISTICKÝCH REGIONŮ ÚK NEJEZDÍ

U respondentů, kteří daný turistický region nenavštívili, nás zajímalo, z jakého důvodu tak neučinili. Většina respondentů souhlasila s výrokem „Do Krušných hor / Českého Švýcarska / Dolního Poohří / Českého středohoří to mám daleko“. Přesto z dalších analýz vyplývá, že vzdálenost není tím rozhodujícím aspektem. Mnohem důležitější je to, co se odehrává v hlavách lidí, zda ví či **neví, proč jet na dovolenou zrovna sem.** Tyto výsledky jdou ruku v ruce se zjištěním, že lidé nevnímají regiony Ústeckého kraje za atraktivní (či si na ně nevzpomenou).

Tabulka 22: Důvody, proč lidé z ČR do turistických regionů ÚK nejezdí

Výrok	Krušné hory	České Švýcarsko	České středohoří	Dolní Poohří
Nevím, proč jet zrovna do* ... na dovolenou	49 %	27 %	54 %	66 %
V ČR mám oblíbené jiné regiony než ...*	81 %	67 %	81 %	90 %
Už jsem plánoval/a jet do ...*, ale nedošlo k tomu	29 %	44 %	26 %	18 %
...* se mi nelíbí	20 %	9 %	20 %	25 %
Do ...* to mám daleko	76 %	77 %	65 %	64 %

Zdroj: Výzkumy Soukup (2014), n=1000

Pozn.: Souhlas s výroky – součet odpovědí zcela souhlasím + spíše souhlasím. Pouze respondenti, kteří v regionu v posledních 5 letech nebyli na dovolené s přespáním. * V každém výroku byla uvedena jména hodnocených regionů (Např. Krušné hory se mi nelíbí / České Švýcarsko se mi nelíbí...)

U saských turistů jsme získali obdobné výsledky. Respondenti, kteří v jednotlivých regionech nebyli, velmi často uvádí, že region vůbec neznají, případně že neví, proč by sem měli jet.

Tabulka 23: Důvody, proč lidé ze Saska do turistických regionů ÚK nejezdí

Výrok	Krušné hory	České Švýcarsko	České středohoří	Dolní Poohří
Nevím, proč jet zrovna do ...*	31 %	35 %	41 %	60 %
Už jsem plánoval/a jet do ...*, ale nedošlo k tomu	43 %	31 %	29 %	28 %
...* se mi nelíbí	10 %	12 %	15 %	19 %
Do ...* to mám daleko	17 %	21 %	24 %	33 %
Neznám ...*	44 %	53 %	63 %	77 %
Mám špatnou zkušenost s návštěvou ...*	6 %	6 %	6 %	5 %

Zdroj: Výzkumy Soukup (2014), n=500

Pozn.: Souhlas s výroky – součet odpovědí zcela souhlasím + spíše souhlasím. Pouze respondenti, kteří v regionu v posledních 5 letech nebyli na dovolené s přespáním. * V každém výroku byla uvedena jména hodnocených regionů (Např. Krušné hory se mi nelíbí / České Švýcarsko se mi nelíbí...)

2.5 SHRNUÍ

- V hlavních ukazatelích návštvěvnosti HUZ – počtu příjezdů hostů i počtu přenocování zastává Ústecký kraj dlouhodobě jedny z posledních příček mezi kraji ČR.
- Ve srovnání s ostatními kraji ČR zastává Ústecký kraj průměrnou pozici pouze u návštvěvnosti zahraničních turistů a u průměrné délky pobytu. Naopak jednoznačně nejhorší pozici má Ústecký kraj u návštvěvnosti domácích turistů.
- Prakticky u všech ukazatelů bylo u Ústeckého kraje zaznamenáváno dlouhodobé zhoršování výsledků. To bylo v protikladu s republikovým vývojem, který byl u většiny ukazatelů příznivější. S výjimkou dále se propadajícího průměrného počtu přenocování nastalo oživení návštvěvnosti po r. 2010, kdy všechny ostatní ukazatele rostly tři roky v řadě, čímž dokonce Ústecký kraj vykázal příznivější vývoj, než celá ČR.
- Z vývojového hlediska lze konstatovat, že dlouhodobě zhoršující se výsledky spíše prohlubovaly nepříznivou pozici Ústeckého kraje z hlediska návštvěvnosti ve srovnání s ostatními kraji ČR. Oživení návštvěvnosti po r. 2010 však bylo v kontrastu vývojem v mnoha jiných krajích, kde docházelo ke stagnaci, poklesu či dalším výkyvům v návštvěvnosti.
- Oživení návštvěvnosti HUZ Ústeckého kraje po r. 2010 lze dát do souvislosti zejména s celkovým oživením sektoru CR v České republice, do určité míry však může být spojené i s veřejnými intervencemi v oblasti CR (investice do infrastruktury CR, destinační management, apod.).
- Dlouhodobě nejvyšší návštvěvnost z hlediska počtu příjezdů hostů i počtu přenocování je v turistické oblasti Krušné hory a Podkrušnohoří, naopak nejnižší je v oblasti České Středohoří a Žatecko.
- Zatímco vývoj návštvěvnosti v Krušných horách a Podkrušnohoří a na Děčínsku je podbný a určuje celokrajské trendy, trendy vývoje návštvěvnosti v Českém Středohoří a Žatecku jsou odlišné, což je mj. dáno odlišným charakterem tohoto území.
- Ve všech turistických oblastech se dlouhodobě s určitými výkyvy zkracuje průměrný počet přenocování. Nejvyšší je v Krušných horách a Podkrušnohoří, naopak nejnižší na Děčínsku, kde je determinován poznávací turistikou spojenou s krátkodobými pobytů.

Výzkumy mezi návštvěvníky turistických destinací v Ústeckém kraji v letních sezónách 2010 a 2014 i mezi online populací Česka a Saska v roce 2014 nedopadly z hlediska srovnání s ostatními kraji, resp. turistickými regiony ČR příznivě. Z hodnocení výzkumů vyplývají následující závěry:

- Regiony Ústeckého kraje jsou mezi českou populací málo známé jako místa, kam je možné jet v době volna či dovolené. Relativně nejznámější je České Švýcarsko (vnímáno jako atraktivní, spontánně si na něj ale jako na místo pro dovolenou vzpomene rovněž málo lidí). Naopak turisticky v podstatě zcela neznámé jsou pro obyvatele Česka České středohoří a Dolní Poohří. Spontánně naprostou většinu lidí v Česku vůbec nenapadne jet na dovolenou do Ústeckého kraje.
- Saští turisté jednoznačně pro pobyt a návštvěvu turistických cílů preferují německou stranu Krušných hor či Česko-saského Švýcarska před českou stranou. V případě Krušných hor spalo na české straně pouze 11 % saských návštvěvníků a v Českém Švýcarsku cca 38 %. Výlety do Čech přitom dělá většina Sasů, kteří jsou ubytovaní na německé straně. Dolní Poohří či České středohoří pak turisté ze Saska znají minimálně.
- Mezi domácími návštvěvníky destinací Ústeckého kraje jsou v menší míře zastoupeni obyvatelé vzdálenějších regionů, což je mj. ovlivněno blízkostí Prahy jako důležitého

zdrojového trhu. To se mj. projevuje vyšším zastoupením jednodenních návštěv bez nocování v kraji. Naopak je zde podprůměrný podíl návštěvníků, kteří zde pobývají déle, než 3 noci, což může souviset s charakterem regionu i formami turistiky.

- Dominantním dopravním prostředkem návštěvníků je osobní automobil. Zajímavý je (z hlediska ČR) nadprůměrný podíl cykloturistů.
- V regionu je oproti ČR naprůměrný podíl návštěvníků, kteří sem zavítali poprvé a naopak nižší podíl /celkově dominujících) návštěvníků, kteří do regionu jezdí opakovaně.
- V souvislosti s obecnými (a demografickými) trendy zde roste podíl návštěvníků s malými dětmi.
- Jen nepatrný zlomek (a výrazně podprůměrná část z hlediska ČR) domácích návštěvníků se ubytuje v HUZ vyšší kategorie (***) a více), což může souviset i s omezenou nabídkou a dostupností těchto zařízení.
- Mezi převažujícími důvody návštěvy označili návštěvníci především poznání, turistiku a sport, relaxaci a návštěvu známých. Nejlákanější formou turistiky je zde podle respondentů bezkonkurenčně poznávací turistika spojená především s pěší turistikou, horskou turistikou a cykloturistikou.
- Návštěvníci mají k regionu v kontextu průměru ČR poměrně rezervovaný vztah, což se projevuje jednak relativně nižší ochotou k brzké opětovné návštěvě regionu, jednak tím, že pro relativně velkou část návštěvníků není návštěva regionu přirozenou volbou (region by navštívili jen za určitých podmínek).
- Z hlediska spokojenosti návštěvníků s nabídkou a kvalitou služeb a infrastruktury a prostředím regionu však Severozápadní Čechy patří k nejhůře hodnoceným regionům, a to prakticky ve všech parametrech. Překvapením však byla spíše průměrná celková spokojenost respondentů s návštěvou regionu, která tedy neodpovídala poměrně kriticky vnímaným dílčím aspektům.
- České Švýcarsko spolu s Českým středohořím bylo českými návštěvníky hodnoceno ve většině aspektů pozitivně. Hodnocení pobytu v Krušných horách bylo na hraně spokojenosti, pobyt v Dolním Poohří pak byl hodnocen méně pozitivně. Regiony v ÚK jsou českými respondenty kritizovány hlavně za ubytování, stravování a hlavně za špínu a nepořádek.
- Vyjma ceny považují turisté ze Saska německou stranu buď za srovnatelnou s českou stranou či za lepší. Jednoznačně nejhůře hodnotí české ubytování a čistotu.
- Dominantním zdrojem informací o regionu je internet. Z hlediska marketingu Ústeckého kraje se však jako problematická jeví preference získávání informací podle vyhledávačů, v nichž není snadné na první pokus narazit na portály spojené s projektem Brána do Čech.

3 INSTITUCIONÁLNÍ ANALÝZA

3.1 ANALÝZA POTŘEB A NÁZORŮ VYBRANÝCH MÍSTNÍCH AKTÉRŮ

Analýza názorů významných aktérů v Ústeckém kraji, kteří se zabývají cestovním ruchem, vychází z uskutečněného kvalitativního průzkumu pomocí metody řízených rozhovorů se zástupci těchto subjektů. Smyslem analýzy je identifikovat a vyhodnotit názory na rozvoj CR v Ústeckém kraji „zevnitř“ a verifikovat či naopak konfrontovat tento pohled s výsledky jiných analytických částí, které jsou naopak zpracovány expertním způsobem, tedy „zvně“ a převážně kvantitativně.

3.1.1 RESPONDENTI

Podkladem pro analýzu je kvalitativní výzkum provedený metodou individuálních řízených rozhovorů se zástupci 13 organizací na území Ústeckého kraje. Tyto organizace byly vybrány zadavatelem (Ústecký kraj) s přihlédnutím k doporučení zpracovatele (SPF Group) a řídicí skupiny pro přípravu SCR ÚK. Vybráno bylo takto celkem asi 20 organizací. Z nich bylo osloveno 15 organizací tak, aby vyváženě reprezentovaly jednotlivé regiony, právní formy a obory činnosti. Rozhovory byly uskutečněny v dubnu-červnu 2015. Rozhovoru se účastnil zpravidla 1 zástupce dané organizace, obvykle vedoucí pracovník (ředitel, vedoucí, předseda) a 1 zástupce zpracovatele. V několika případech se rozhovoru účastnili i další zástupci dané organizace. Řízené rozhovory byly provedeny s 13 organizacemi uvedenými v tabulce. Zbývající 2 organizace se nepodařilo zkontaktovat.

Tabulka 24: Organizace zapojené do řízených rozhovorů

Název organizace	Obor činnosti
České Švýcarsko, o.p.s., DA České Švýcarsko	řízení a marketing cestovního ruchu
DA České středohoří	řízení a marketing cestovního ruchu
DA Krušhé hory.	řízení a marketing cestovního ruchu
DA Dolní Poohří	řízení a marketing cestovního ruchu
Národní park České Švýcarsko	ochrana přírody a krajiny
Památník Terezín	ochrana památky, provoz turistického cíle
Státní zámek Libochovice	ochrana památky, provoz turistického cíle
Národní olympijské centrum vodních sportů	sportovní infrastruktura pro veřejnost, vrcholový sport
Město Benešov nad Ploučnicí	místní samospráva
Podkrušnohorský zoopark Chomutov	provoz turistického cíle (přísp. organizace města)
Lázně Teplice	podnikání v oboru lázeňství
Autodrom Most	provoz turistického cíle, pořádání motoristických akcí
Restaurace na Rychtě, Ústí nad Labem	podnikání v oboru pohostinství a ubytování

3.1.2 PRŮBĚH ŠETŘENÍ, TÉMATA A OTÁZKY

Řízené rozhovory probíhaly na předem smluvené schůzce vždy v sídle respondenta. Délka rozhovoru se pohybovala v závislosti na rozsahu diskutovaných témat a časových možnostech respondenta mezi 45 a 90 minutami. Rozhovor byl veden zástupcem zpracovatelské společnosti SPF Group na základě předem připravené struktury témat, výpovědi byly zapisovány a následně zpracovávány.

Návrh témat, tj. osnovy rozhovoru byl připraven ze strany SPF Group a kontrolován zástupcem zadavatele. Témata k rozhovoru byla připravena poměrně široce s tím, že respondenti se v případě hodnocení současné situace města vyjadřovali především k tématům, která spadají do okruhu jejich činnosti. Řízené rozhovory měly tuto strukturu témat a otázek:

1. Organizace cestovního ruchu v území:
 - a. hodnocení role kraje v oblasti cestovního ruchu (organizace činností, marketingová činnost, investiční činnost)
 - b. projekt Brána do Čech a vhodné směry jeho dalšího rozvoje
 - c. hodnocení role destinačních organizací v oblasti cestovního ruchu (organizace činností, marketingová činnost)
 - d. hodnocení role provozovatelů turistických cílů, podnikatelských subjektů a místních samospráv v oblasti cestovního ruchu
 - e. spolupráce mezi jednotlivými subjekty - na jaké bázi funguje a má fungovat
2. Hlavní produkty cestovního ruchu, jimiž by se kraj měl profilovat:
 - a. atraktivita a jedinečnost produktů
 - b. slabá místa produktů
 - c. směry rozvoje těchto produktů
 - d. marketing produktů - komu a jak mají být nabízeny
3. Významné silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby pro Ústecký kraj v oblasti cestovního ruchu
 - a. atraktivita území
 - b. vybavenost a infrastruktura
 - c. marketing
 - d. organizační zajištění
 - e. návštěvnost a poptávka

V níže uvedením vyhodnocení je uvedena analýza výpovědí respondentů na první dva okruhy otázek. Výpovědi k třetímu okruhu se staly jedním z podkladů pro tvorbu SWOT analýzy.

3.1.3 INTERPRETACE ODPOVĚDÍ

Analýza vyhodnocující získané názory a postoje respondentů představuje souhrn subjektivních výpovědí respondentů. Zakládá se na hodnocení současného stavu i na formulaci žádoucích směrů dalšího rozvoje. Výsledky mají následující omezení, přičemž se nemusí jednat o negativa, ale spíše o nevyhnutelné skutečnosti:

- Každý z oslovených respondentů má určité oborové zaměření a působí v určité části kraje, z čehož může vyplývat případná nevyváženost priorit a rozdílná kompetence pro hodnocení jednotlivých tematických oblastí a/nebo turistických regionů. Výrazný je rozdílný úhel pohledu mezi těmi, kteří pracují ve veřejném sektoru (vč. příspěvkových organizací), a těmi,

kteří pracují v privátním, případně neziskovém sektoru. Důležitá je role destinačních organizací, u nichž lze předpokládat relativně vyvážené hodnocení a integraci zájmů jednotlivých aktérů v území.

- Síla jednotlivých subjektů a jejich vliv na rozvoj cestovního ruchu se výrazně liší.
- Jedná se o názor relativně malého počtu subjektů, avšak vybraných vyváženě z hlediska jejich právní formy, územní působnosti a oborového zaměření, díky čemuž poskytují získané odpovědi po vyhodnocení věrohodné výstupy.
- Jednotliví respondenti nevypovídali vždy jen jako zástupci oslovené organizace, ale promítali do svých výpovědí nepochybně také osobní pohled obyvatele kraje.
- Rozhovoru se účastnil vedle respondenta také tazatel. Přestože jeho snahou bylo respondenta v názorech neovlivňovat, některé informace z rozhovoru jsou bezpochyby „společným dílem“ respondenta a tazatele.
- Jednotliví respondenti žijí v Ústeckém kraji a působí v dané organizaci různě dlouhou dobu. V důsledku toho mají někteří detailní vhled do vývoje kraje jako celku, jiní naopak disponují schopností porovnat kraj s jinými městy, případně mohou díky předchozím pracovním pozicím nabídnout jiné znalosti a zkušenosti.
- Ne všechna navrhovaná opatření a priority je vhodné bez výhrad přijmout, neboť:
 - některé náměty mohou jít proti sobě (např. dilema mezi autonomií destinačních organizací a naopak jejich silnější finanční podporou ze strany kraje nebo mezi hospodářským rozvojem, sociální soudržností a životním prostředím),
 - některé uváděné informace jsou nepřesné až nepravdivé, jednotliví respondenti si v dílčích záležitostech někdy protiřečí nebo uvádějí informace v rozporu s doložitelnými fakty (např. statistickými údaji), díky čemuž dokládají některé výpovědi spíše vnímání dané záležitosti než záležitost samotnou.

Protože se analýza opírá o kvalitativní průzkum, nejsou výpovědi respondentů až na výjimky hodnoceny statisticky. Jedná se o souhrnný, strukturovaný, generalizovaný popis současné situace cestovního ruchu v Ústeckém kraji a priorit jeho rozvoje na základě interpretace výpovědí jednotlivých respondentů. Na případné rozpory v názorech respondentů nebo komentáře zpracovatele je v textu výslovně upozorněno. Interpretace výpovědí je anonymní, nejsou tedy uváděna jména respondentů, kteří danou výpověď uvedli.

3.1.4 VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

Hodnocení role kraje v oblasti cestovního ruchu

Spolupráce při rozvoji CR

Všechny oslovené subjekty se nějakým způsobem **zapojují do řízení rozvoje cestovního ruchu** v území. Míra jejich zapojení se však výrazně liší. Kromě samozřejmého většího zapojení destinačních organizací, které mají řízení rozvoje CR za hlavní náplň své činnosti, se relativně nejméně zapojují státní organizace (provozovatelé kulturních památek apod.). U nich se pravděpodobně nejvíc projevuje „**vlastnická selekce**“ managementu cestovního ruchu; státní organizace mají mnohem bližší vazby na svou centrálu (Ministerstvo kultury, Národní památkový ústav) a řídí se především jejich pokyny a metodikami, naproti tomu vazby na regionální aktéry jsou dobrovolné a mnohem slabší. Selektivně se do rozvoje CR v kraji zapojují podnikatelé a místní samosprávy – zde záleží na přístupu a potřebách konkrétního podnikatele. Často z rozhovorů vyplynulo, že jednotlivé subjekty toho o své činnosti, problémech a potřebách vlastně moc nevědí. Zjevně tedy chybí nebo nejsou účinné kontakty v podobě společných jednání, workshopů, školení či seminářů, a pokud se již nějaké konají, pak je účast regionálních aktérů zpravidla nízká.

Některé subjekty regionální spolupráci při rozvoji CR dle svého vyjádření dokonce vlastně příliš nepotřebují (resp. není pro ně klíčovou podmínkou jejich existence), protože jsou buď samy dostatečně velké, anebo obsluhují specifický tržní segment. Tato skutečnost je společná například Lázním Teplice (a pravděpodobně obecně segmentu lázeňství, který nestojí jen na komerčních návštěvách, ale je sycen také léčebnými pobyty placenými z prostředků zdravotních pojišťoven), nebo Památníku Tereziín (který sám o sobě pracuje s objemem návštěvníků, který vyžaduje především vlastní řízení a marketingovou činnost). Pokud již jsou tyto typy subjektů do regionální spolupráce v CR zapojeny, pak je to přímý kontakt s Ústeckým krajem nebo v případě Teplic s městem (resp. TIC), nikoli s příslušnou DA. Autonomii těchto subjektů podporuje také jejich finanční nezávislost, ta se však týká i jiných subjektů, které přitom spolupráci s krajem i s DA vidí jako potřebnou. Zmíněné subjekty jsou však také příkladem organizací, které vzhledem k objemům svých návštěvníků mohou být pro regionální spolupráci v CR přínosné například jako marketingový distribuční kanál (a samy tuto svou roli nabízejí a lze ji interpretovat tak, že „my kraj nepotřebujeme, ale kraj nás potřebovat může“).

Spolupráce mezi subjekty v kraji zahrnuje jak kooperaci „systémovou“, tak „provozní“. **Systémová spolupráce** je formována zvláště na bázi destinačních agentur, resp. jimi spravovaných destinačních fondů, které sdružují prostředky především na marketing. Dále probíhají některé koordinační akce odborného a metodického charakteru (semináře, školení, workshopy). Podle některých respondentů je poptávka po takových akcích vyšší, než odpovídá četnosti jejich pořádání (uvítaly by tyto akce, ale nevědí o nich). Podle jiných je naopak účast na těchto akcích nízká a není o ně zájem. Z toho lze usoudit na možné rezervy v propagaci přínosů takových akcí, případně v jejich věcném zaměření. Několik respondentů uvádělo v této věci jako pozitivní příklad destinační agenturu Dolní Poohří.

Provozní spolupráce zahrnuje zejména distribuci propagačních materiálů a informací k umístění na webové portály apod. Zde spolupráce funguje podle všeho velmi různě a záleží spíše na vazbách a dohodách mezi subjekty než na systémovém nastavení v rámci celé destinace nebo kraje. Kladně je (nejen) v tomto směru respondenty hodnocena zejména spolupráce města Litoměřice s řadou partnerů v regionu Českého středohoří a Podřipska, spolupráce měst Klášterec nad Ohří, Kadaň, Žatec a Louny v rámci Dolního Poohří nebo řídicí role o.p.s. České Švýcarsko (DA České Švýcarsko) na území celého tohoto turistického regionu.

Velmi zásadním problémem, který (nejen) brzdí spolupráci při rozvoji CR v kraji, je podle většiny oslovených subjektů častá nízká **kvalifikovanost pracovníků CR** ve městech (uváděno nejčastěji), na Ústeckém kraji (uváděno méně často) a v destinačních agenturách (uváděno ojediněle). I z tohoto důvodu se proto jeví jako účelné pořádání menších schůzek, studijních cest s návštěvou jednotlivých turistických cílů, informačních center atd., která by zvýšila obeznámenost aktérů (zejména pak pracovníků TIC a podnikatelů) s jinými místy v destinaci i v celém kraji. Problém je však širší a týká se i pracovníků ve službách CR (ubytování, pohostinství), kde se podnikatelé potýkají s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků sil.

Dalším často diskutovaným tématem během rozhovorů byl projekt **Brána do Čech**. Respondenti vnímají tento projekt povětšinou kladně, avšak jeho cíle a přínosy chápou velmi odlišně. Otázkou je pro ně, zda má být Brána do Čech „vlajkovou lodí“ pro odbornou veřejnost s malým nákladem, nebo propagačním materiálem s výrazně větším nákladem. Podle řady respondentů není zřejmé, zda je Brána do Čech značkou, široce pojatým produktem, jednorázovým projektem či „pouze“ webovým a tištěným portálem či rozcestníkem. Také současná funkčnost portálu je podle části respondentů matoucí, portál není ani dobře vyhledatelný a nezobrazuje se ve vyhledávacích při zadání názvů turistických regionů.

Za velmi zásadní a rovněž překvapivý problém lze považovat často uváděnou slabou, až nulovou **spolupráci se Saskem** jako zdrojovou oblastí návštěvníků. Zatímco spolupráce například při společných investičních a marketingových akcích (cílicích povětšinou na návštěvníky odjinud než z ÚK

a Saska) probíhá přinejmenším v případě Českého Švýcarska uspokojivě, se saským trhem se prakticky nepracuje jako s obrovským zdrojovým trhem. Ze strany ÚK i DA jsou cílovými skupinami marketingových kampaní překvapivě obyvatelé jiných regionů než právě Saska. Respondentu uvádějí, že směrem k Sasku nejsou realizované prakticky žádné marketingové kampaně, PR kampaně a nefunguje ani spolupráce se saskými novináři. Problém se týká především Krušných hor (kde je přeshraniční spolupráce při rozvoji CR obecně slabší a kde by přitom měla být základním principem rozvoje CR), dále Českého středohoří a Dolního Poohří (kde sice vzhledem k poloze dál od hranic nelze předpokládat velké množství společných projektů, ale Sasko jako zdrojová oblast návštěvníků bezesporu značným potenciálem je), méně pak Českého Švýcarska (fungující spolupráce přinejmenším v příhraničním území národních parků, méně fungující s jinými částmi Saska).

Role kraje v rozvoji CR

Roli kraje při rozvoji cestovního ruchu spatřují jednotliví aktéři v první řadě ve finanční, koordinační a metodické podpoře. **Finanční podpora** zahrnuje jednak mezi aktéry všeobecně oceňované a nezpochybňované investice do infrastruktury (cyklostezky apod.), a jednak podporu činnosti destinačních agentur. Ta rovněž není oslovenými aktéry zpochybňována, nicméně představy většiny respondentů míří k výraznému navýšení podpory destinačních agentur z prostředků kraje, doprovázené třeba i snížením jejich autonomie a účelovým vázáním velké části finanční podpory. Ústecký kraj je cca polovinou respondentů hodnocen jako subjekt, který „málo dává, ale také málo požaduje“, což je nutné chápat jako neutrální hodnocení. Nicméně polovina respondentů uvedla, že by preferovala naopak model navýšení finanční spoluúčasti kraje, doprovázené silnějším metodickým vedením a řízením DA a faktickým snížením jejich autonomie.

Metodická a koordinační podpora zahrnuje především pořádání workshopů a seminářů, kontaktování na subjekty na krajské a národní úrovni (hospodářské komory, CzechTourism, ministerstva atd.), koordinaci větších marketingových akcí (imagový marketing, účast na veletrzích CR...) a často zmiňovanou pomoc při přípravě projektů a předkládání žádostí o dotace.

Investiční podpora ze strany kraje je respondenty beze zbytku vítána a je tedy možné ji považovat za nejlépe hodnocenou činnost kraje v oblasti CR. Kvitována je především realizace strategických investičních projektů typu páteřních cyklostezek/cyklotras a některých dalších projektů, často spolufinancovaných z evropských fondů.

Je nutné upozornit, že někteří oslovení aktéři (cca polovina) uvádějí, že kraj některé potřebné funkce a činnosti neplní nebo je plní nedostatečně. Ze „**systemových**“ **nedostatků** se často objevovalo nejasné zadání směrem k činnosti DA, k jejich poslání, koncepci a dlouhodobé činnosti. Dílčím, ale pro chod DA podstatným nedostatkem je často uváděné pozdní zasílání finančních příspěvků (na což upozorňovaly nejen samotné DA) a nestabilní výše těchto příspěvků v jednotlivých letech, což komplikuje koncepční finanční plánování a řízení činnosti DA, znemožňuje realizovat předfinancování projektů atd.. Zvláště negativně je vnímána skutečnost, že podstatnou část peněz dostávají DA až v době, kdy je již rozběhnutá nebo se blíží letní turistická sezóna a kdy je na realizaci většiny marketingových aktivit již pozdě. Dalším „systemovým“ problémem je podle řady respondentů stereotypní, málo cílený a málo odůvodněný marketing ze strany kraje (podobnou výhradu, ale u menšího počtu respondentů, bylo možné zaznamenat také směrem k destinačním agenturám). Marketingová činnost kraje podle části respondentů má někdy dobré zacílení a/nebo zasahuje velkou část okruhu potenciálních návštěvníků (deníky typu MF Dnes, Ústecký deník, panely a billboardy v Praze nebo Drážďanech), jindy naopak ne (často zmiňovány některé veletrhy nebo úzce profilovaná tematická média typu časopisu Golf). Z dílčích problémů respondenti v několika případech upozorňovali na nedostatky a „výpadky“ v dodávání tištěných propagačních materiálů kraje do informačních center. Jako spíše náměty než upozornění na nedostatky ze strany respondentů lze hodnotit pokračování investiční činnosti kraje, tedy budování cyklostezek, ale také informačního a

navigačního systému vč. optimalizace a doplnění „hnědých tabulí“, např. na základě společných workshopů nebo průzkumu mezi aktéry CR v území.

Druhá polovina respondentů naproti tomu zastává názor, že činnost Ústeckého kraje je **prospěšná a téměř bez nedostatků**. Tento názor se často překrývá s názorem nadbytečnosti destinačních organizací, tedy nastiňuje model řízení CR v kraji včetně marketingových aktivit pouze z úrovně Ústeckého kraje. Naproti tomu podle většiny respondentů by kraj měl spíše přispívat na levnější společnou propagaci v rámci DA, než realizovat vlastní marketingovou činnost, resp. tuto činnost vykonávat pouze v „nezbytných“ případech (imagové kampaně celého území kraje, veletrhy CR) a naopak se soustředit na činnost koordinační a metodickou. Obě skupiny respondentů se v každém případě shodují, že činnosti Ústeckého kraje a destinačních organizací se překrývají a dokonce si občas konkurují a subjekty v území pak neví, s kým mají v které situaci spolupracovat.

Role destinačních agentur v rozvoji CR

Destinační agentury byly založeny na základě předchozí verze Strategie rozvoje cestovního ruchu v Ústeckém kraji 2010–15 (o.p.s. České Švýcarsko již dříve) jako **nástroje pro koordinaci rozvoje CR** ve čtyřech vymezených turistických regionech, které pokrývají území Ústeckého kraje. Všemi respondenty beze zbytku je tato skutečnost vnímána jako pozitivní krok, výjimečně jako krok neutrální v případě 2 subjektů, které s DA necítí potřebu spolupracovat, nicméně vnímají je jako nástroj, jenž může být užitečný jiným subjektům. Stejně tak je však téměř všemi oslovenými respondenty pocíťována **potřeba dalšího rozvoje ustavených struktur** z hlediska jejich personální a finanční kapacity i z hlediska množství a intenzity vazeb se subjekty CR, které v daném území působí.

Model financování DA je dosud nastaven tak, že dostávají každoroční finanční příspěvek od Ústeckého kraje (v posledních letech ve výši cca 750 tis.–1 mil. Kč ročně na každou DA), zpravidla také od měst, obcí či svazků obcí v regionu (jak je uvedeno níže, bohužel zatím víceméně bez participace největších měst) a od soukromých subjektů (zvláště podnikatelé). Zejména v případě o.p.s. České Švýcarsko tvoří DA pouze část portfolia její činnosti a také rozpočtu (v o.p.s. ČŠ je to asi 60 %, v jiných DA v podstatě 100%). Model financování však současně předpokládá, že DA si musí na svou činnost z velké části vydělat, a to prostřednictvím zmíněného sdružování finančních prostředků v destinačních fondech či jinou činností (poradenství apod.). Poměr mezi „paušálním“ příspěvkem od Ústeckého kraje, příspěvky od jiných subjektů v rámci destinačního fondu a ostatními příjmy je u každé DA různý. Stejně tak různé je hodnocení tohoto modelu financování ze strany oslovených respondentů. Převažuje názor, že DA by měly mít k dispozici větší finanční objem paušálně „shora“ v souladu s jejich zakladatelskou strukturou tak, aby nemusely vykonávat činnost „reklamních agentur“, resp. aby tato činnost byla doplňková a aby nemusela pokrývat nezbytné mzdové a režijní výdaje na několik pracovníků, které by každá DA měla zaměstnávat. DA podle názoru této části respondentů fungují příliš jako „inzertní noviny“, zatímco by měly fungovat především jako platforma pro spolupráci, neměly by nebýt postaveny na komerční bázi, měly by spíš pořádat workshopy a odborná školení, s podnikateli rozvíjet produkty na bázi osobního kontaktu (výměna zkušeností, rozvoj produktů) atd. V této souvislosti většina respondentů připouští určité snížení autonomie DA, které by se tak staly „servisními organizacemi kraje“ především pro marketingovou činnost, zatímco kraj by si udržel činnost metodickou a organizační, doplněnou imagovým marketingem kraje jako celku.

Výrazně menšinový názor v rámci šetření naopak předpokládá posílení principu „zásluhovosti“, tedy převahu financování ze strany místních subjektů (podnikatelé, města, obce), a posun DA směrem k rakouskému modelu, kde takové agentury jsou (i díky legislativě) především sdružením podnikatelů a municipalit „zdola“.

Jednotlivé subjekty jsou při hodnocení destinačních agentur a jejich činnosti nepochybně determinovány tím, do jaké míry s nimi spolupracují. V kraji existuje hodně subjektů, které jsou

zapojené do destinačních fondů a spolupracují s DA nebo s Ústeckým krajem i jinak (veletrhy, semináře, workshopy). Na druhé straně ale existuje velké množství subjektů, které s DA nespolečně spolupracují, a podle vyjádření těch, které byly osloveny prostřednictvím řízených rozhovorů, tuto spolupráci nepovažují za potřebnou či nutnou. Existuje tudíž nepochybně značný **prostor pro rozšíření spolupráce v rámci turistických regionů prostřednictvím DA a pro prezentaci dobrých příkladů takové spolupráce** (např. vybrané úspěšné penziony či restaurace, jejichž úspěch je však jistě založen na dobrém podnikatelském plánu, kdy je zapojení do destinačního fondu jen jednou z mnoha příčin úspěchu).

V každém případě lze konstatovat, že **zapojené subjekty** (ať již prostřednictvím destinačního fondu, nebo jinak) nereprezentují svým počtem ani strukturou danou destinací, ale že se jedná vždy spíše o soubor náhodně vzniklých vazeb (což není nutně negativum). Vzhledem k tomu, že v Česku je zapojení do takových organizací (DA, hospodářské komory) dobrovolné, nelze očekávat, že tomu bude bez změny příslušné legislativy jinak. Na druhou stranu by mělo být ambicí Ústeckého kraje i jednotlivých DA sdružovat partnery a motivovat je ke spolupráci tak, jak se dosud děje. Nejlépe jsou v tomto směru hodnoceny aktivity DA České Švýcarsko (v rámci stejnojmenné o.p.s.), která funguje nejdéle a rozvíjí regionální spolupráci i v jiných oblastech než v cestovním ruchu. Jako „úspěšně se rozvíjející“ jsou respondenty vnímány DA Dolní Poohří a DA České středohoří, kde se daří spolupráci navázat jak s městy (především Klášterec n.O., Kadaň, Žatec a Louny v prvním případě, Litoměřice v případě druhém), tak s podnikateli, a to i v případě turisticky relativně méně vybavených a méně exponovaných částech obou regionů. Jako dosud málo rozvinutá je vnímána DA Krušné hory, která sdružuje spíše menší hráče v území a je dosud finančně a personálně málo stabilizovaná. Navíc několik respondentů uvádí přílišnou orientaci této DA na samotné Krušné hory (dáno i zakladací strukturou DA) a opomíjení Podkrušnohoří, které i v důsledku toho z organizačního hlediska funguje buď roztržštěně (velká města), případně dokonce inklinuje k aktivitám DA Dolní Poohří.

Tím se dostáváme k jednomu z hlavních problémů spolupráce při rozvoji CR v Ústeckém kraji, jímž je **slabé zapojení velkých měst**. Tento problém se s výjimkou Dolního Poohří týká všech zbývajících destinací, jimž se dosud nepodařilo navázat účinnou, intenzivní a dlouhodobou spolupráci s největšími městy Děčín (České Švýcarsko), Ústí nad Labem (České středohoří), Teplice, Most ani Chomutov (Krušné hory), které se se založenými DA neidentifikují. Totéž se týká i některých měst menších, s nimiž je spolupráce navázána, ale funguje spíše ad hoc (Roudnice nad Labem, Lovosice, Terezín, Bílina, Duchcov...). Ať již jsou příčiny tohoto stavu jakékoli, představují významnou bariéru rozvoje CR v kraji, tříštění finančních i lidských zdrojů a v konečném důsledku přispívají i k menší „čitelnosti“ těchto destinací z pohledu návštěvníka.

Výše uvedené výhrady k pojetí marketingu ze strany Ústeckého kraje platí pro DA pouze zčásti. Většina respondentů považuje **marketingovou činnost DA** za adekvátní, a pokud se vyskytují výhrady, míří spíše k samotné existenci DA. Náměty pro zlepšení se týkají především většího využití médií, PR, product placementu, inzerce na webových portálech, tedy obecně distribučních kanálů zasahujících velkou část populace.

V několika případech respondenti upozorňují na **nejasné hranice působnosti jednotlivých DA**. Příkladem „sporných“ území jsou např. Libochovice, které mohou být podle své činnosti součástí Dolního Poohří i Českého středohoří a Podřipska, nebo Benešov nad Ploučnicí mezi Českým Švýcarskem a Českým středohořím a Podřipskem. Tento „problém“ však lze vnímat spíše jako nevyhnutelnou skutečnost, protože spolupráce při rozvoji CR často funguje napříč územím (nabízené produkty se územně překrývají) a hranice mezi jednotlivými regiony proto nejsou „ostré“, ale naopak „pohyblivé“ dle konkrétního produktu nebo situace.

Role místních subjektů v rozvoji CR

Často uváděným názorem je, že stále přetrvává **autonomní pozice místních subjektů** při rozvoji CR. Řada atraktivit a atrakcí CR se tedy propaguje izolovaně, podle několika respondentů dokonce silná nespolečenská spolupráce dosahuje až rivalit mezi jednotlivými městy, obcemi a podnikateli, kdy každý má své materiály a prezentaci. Nejvíce je tento problém pocíťován v regionu Krušných hor. Cca polovina oslovených osob však naopak vidí řadu pozitivních příkladů spolupráce a zapojení subjektů z místní úrovně a považuje míru spolupráce a zejména její vývoj za vyhovující.

Jak je uvedeno výše, **místní samosprávy**, tedy města a obce jsou v řídicí struktuře rozvoje CR v Ústeckém kraji zapojena zcela různě. Lze konstatovat, že velká část měst a obcí v území vyvíjí činnost směrem k rozvoji CR, tato činnost je však často individuální, bez vazby na obce okolní, na podnikatele apod. Ve venkovských oblastech jsou důležitými hráči MAS, které se do rozvoje CR zapojují především v regionech Dolní Poohří a České středohoří a Podřipsko, což je dáno také zemědělským charakterem těchto oblastí.

Všechny oslovené subjekty z řad **provozovatelů turistických cílů** (obce, města, podnikatelé, státní organizace) samozřejmě vykonávají činnost směřující k rozvoji CR, přičemž hlavním okruhem činnosti v této oblasti je povětšinou marketing. S výjimkou destinačních organizací je patrné, že většinu marketingových činností (měřeno například náklady) vykonávají oslovené subjekty samy za sebe a pouze menšinu aktivit v koordinaci s jinými subjekty (např. prostřednictvím destinačního fondu). Obtížná je spolupráce mezi veřejným sektorem a podnikateli a hlavně mezi podnikateli navzájem (dosud pouze ojedinělé dobré příklady spolupráce). Zjevně existuje značný prostor pro rozšíření společného marketingu v rámci jednotlivých destinací Ústeckého kraje. Na druhou stranu část marketingových aktivit vždy zůstane úlohou jednotlivých provozovatelů. V tomto světle se jeví náměty některých respondentů na širší zapojení DA nebo dokonce Ústeckého kraje do marketingu na slevových portálech apod. nejvíce jako potřebná ani vhodná, protože právě takové marketingové aktivity je účelné realizovat individuálně. Některé subjekty upozorňují, že pokud je jejich spolupráce s krajem velmi úzká, zakládá u jiných organizací a u veřejnosti podezření z nedostandardních vazeb na veřejné subjekty a nedovolené veřejné podpory.

Provozovatelé turistických cílů ve většině případů nezískávají většinu svých návštěvníků zvně regionu, ale zevnitř, často především z místa, kde daná provozovna působí. Výjimkou jsou nejvýznamnější turistické atraktivity a atrakce typu jádrových částí Českého Švýcarska, krušnohorských lyžařských center nebo Terezína. To samozřejmě determinuje vztah těchto subjektů ke koordinaci rozvoje cestovního ruchu. Velká část subjektů proto realizuje vlastní marketingovou činnost primárně směrem k místní komunitě a pouze sekundárně směrem k návštěvníkům odjinud.

Několik respondentů uvedlo jako nedostatek malé využití **společenské odpovědnosti firem**. To se netýká pouze místních malých a středních podniků, ale především pak podniků velkých, zabývajících se těžbou hnědého uhlí, energetikou nebo průmyslovou výrobou. Tyto podniky se sice z titulu své pozice významného zaměstnavatele a také „znečišťovatele“ podílejí na financování některých projektů v oblasti CR v ÚK, ale ve srovnání s rolí obdobných firem například v Německu se jedná spíše o symbolickou participaci.

Hlavní produkty cestovního ruchu a marketing produktů

Z rozhovorů s respondenty celkově vyplývá, že hlavní **předností Ústeckého kraje** z hlediska produktové nabídky je její mimořádná pestrost. Ta je dána také různorodostí krajinných typů, historie hospodářských aktivit v území a v důsledku toho také různými možnostmi a předpoklady pro přilákání návštěvníků. Ústecký kraj disponuje jak „tradičními“ turistickými regiony vhodnými pro pěší, poznávací turistiku, cykloturistiku apod., tak i regiony a lokalitami nabízejícími neotřelé zážitky (industriální a montánní turistika, adrenalinová turistika, gastronomická turistika...). Z hlediska

marketingu jsou důležitými přednostmi kraje jeho geografická poloha a dopravní dostupnost, ustavená struktura destinačního řízení a řada realizovaných infrastrukturních i marketingových projektů v posledních letech ze strany Ústeckého kraje i destinačních organizací. Ústecký kraj, DA a z velké části i subjekty na místní úrovni podle všeho umí pracovat s návštěvníky, kteří již do regionu přijedou, o čemž svědčí informační centra vybavená kvalitními a nápaditými tištěnými materiály, webové prezentace atd.

Mezi hlavní **negativa Ústeckého kraje** z hlediska produktové nabídky a marketingu patří podle mínění oslovených subjektů především jistá stereotypnost marketingových nástrojů (přetrvávající převaha „tradičních“ nástrojů typu letáků, brožur či webové prezentace), neodůvodněnost volby konkrétních propagačních nástrojů při jednotlivých kampaních, nejasné směřování marketingové činnosti vůči cílovým skupinám. Tyto skutečnosti nejvíce platí v případě místní úrovně, kde zvláště města a obce podle mínění často nevědí, proč a pro koho vlastně danou propagační kampaň dělají, ale kritika části respondentů směřovala v tomto smyslu i směrem k samotnému Ústeckému kraji (relativně nejméně pak směrem k destinačním organizacím a k podnikatelům). Problém zjevně souvisí i s výše uvedenou měrou (ne)spolupráce mezi subjekty, která v současné podobě často přispívá k tříštění zdrojů finančních i personálních (jednotlivé malé subjekty nedisponují ani dostatkem peněz, ani profesionálním marketingovým týmem). Ústecký kraj, subjekty na místní úrovni a částečně ani DA se v minulosti příliš nevěnovaly či neuměly věnovat prvotnímu zaujetí potenciálního návštěvníka, jeho motivaci do regionu přicestovat, budování image jednotlivých turistických regionů a míst. Realizace některých marketingových projektů v posledních letech míří právě tímto směrem, přesto lze považovat právě „marketing před cestou“ za slabinu řízení rozvoje CR v Ústeckém kraji (na rozdíl od výše uvedeného „marketingu na cestě“).

Z rozhovorů kromě obecného hodnocení produktové nabídky a marketingu dále vyplynula řada doporučení směrem k dalšímu rozvoji produktové nabídky a k využití marketingových nástrojů. Následuje tedy utříděný přehled hlavních námětů (výpovědi respondentů jsou zobecněny a tematicky uspořádány nejprve podle produktů, pak podle možných distribučních kanálů a propagačních nástrojů).

Produkty:

- Zásadně produktovou nabídku stavět na názvech turistických regionů a jednotlivých míst či geografických prvků (Labe, Ohře, Sněžník...), nikoli na názvu Ústecký kraj, jehož mediální obraz je a v příštích letech nepochybně bude převážně negativní
- Prezentace unikátů a „nej“, kterých je v kraji poměrně hodně (vysílač na Bukové hoře s mimořádnou vyhlídkou, bájný vrch Říp, mostecký autodrom jako jeden ze dvou největších v Česku, Raná jako nejvýznamnější centrum bezmotorového létání v Česku, revitalizované a rekultivované výsypky a doly, Žatecko jako největší chmelařská oblast v Česku, Litoměřicko a Žatecko jako oblast zemědělství a ovocnictví, hustá síť starých rozhleden zejména v Českém Švýcarsku, krajinné fenomény typu Pravčické brány nebo bývalých vulkánů Českého středohoří...), snaha o maximální zpřístupnění těchto unikátů, které často nemají primární funkci turistické atraktivity, ale jsou autenticky používány ke svému hlavnímu účelu
- Labská stezka – nosný produkt strategického, celokrajského významu, navázaný na úspěšnou Labskou stezku (Elberadweg) v Německu, potřebné dokončit komunikace jako takové (dokončuje kraj) a vybudování zázemí (odbočky, informační tabule, parkoviště pro auta, odpočívadla), snaha směřovat lidi ze stezky i do okolí (vlak, města, příroda)
- Další páteční cyklotrasy a další infrastruktura pro sport (trasy pro běžecké lyžování, vodní sporty na Štětsku i v Podkrušnohoří, bezmotorové létání na Rané, motosporty v Mostě, bikerské trasy, vodácká turistika... - často i s využitím rekultivovaných ploch) – pozice kraje

jako regionu pro aktivní návštěvníky a rekreační sportovce, nabídka i pro začátečníky v daných sportech

- Gastronomický cestovní ruch, tradice výroby piva a vína, chmelařství, ovocnictví („zahrad Čech“), výroby místních speciálních potravin a jídel, ojedinělé zážitky vázané na tuto tradici a příslušná místa
- Představení regionálních produktů (pivo, víno, potraviny) na krajských prezentacích, které se třeba ani primárně netýkají cestovního ruchu, pořádání tematických akcí spojených s místními produkty (gastrofestivaly, pivní festivaly...), prezentace těchto produktů ve všech marketingových kampaních
- Akce a trasy pro handicapované (např. bezbariérové turistické trasy, „offroad safari“, provoz lanovky pro vozíčkáře, návštěva zámku s překladatelem do znakové řeči...) – podchycují poměrně širokou cílovou skupinu (nejen zdravotně handicapovaní, ale i rodiče s kočárky, senioři atd.), jedná se i o imagové akce, které patří to k dobrému jménu destinace a medializují se proto v seriózních médiích
- Ucelená nabídka kulturních produktů typu poznávání lidové architektury, kalendář venkovských slavností apod.
- Labe jako dopravní koridor (lodní doprava musí být zprvu několik let systematicky dotovaná i jinak podporovaná veřejnými subjekty) vázající na sebe velké množství zajímavých míst, nevyužitý (např. na dlouhých úsecích není břeh Labe běžnému návštěvníkovi ani přístupný – vhodné zpřístupňování Labe „z břehu i z vody“)
- Romantické lokální, zejména horské železnice, které jsou v kraji poměrně hustě koncentrovány, využití železnice jako dopravního prostředku při významných akcích i jako turistického cíle
- Rozvoj turistické infrastruktury v Krušných horách, využití jejich statutu nejvyšších hor bez velkoplošné ochrany přírody v Česku (při zohlednění obecných principů udržitelného rozvoje)
- Produkty vázané na krajinu a její historii, „objevování současného a zaniklého“, „jak krajina fungovala a funguje“

Distribuční kanály a propagační nástroje:

- Zážitkové balíčky na týden, na prodloužený víkend, pro seniory, pro aktivní sportovce, pro rodiny s dětmi... - jednoduché brožury a webová prezentace se základním návrhem programu, propagace prostřednictvím bannerů, médií apod.
- Cílení marketingových a mediálních kampaní na Česko (zčásti již dnes funguje) a na Sasko (dosud prakticky nefunguje) jako dva hlavní zdrojové trhy návštěvníků kraje
- Prezentace TOP atraktivit v masmédiích, na sociálních sítích, v dopravních prostředcích, obchodních centrech v Praze a Drážďanech...
- Prezentace příběhů skutečných současných nebo historických osobností vázaných na příslušná místa (Duchcov-Casanova apod.)
- Významné turistické cíle v kraji s roční návštěvností ve statisících osob nejen jako objekty marketingu (tedy např. propagace těchto cílů), ale i jako distribuční kanály pro propagaci cílů jiných – příkladem jsou například Památník Terezie, ZOO v Chomutově, Ústí n. L. a Děčíně, Lázně Teplice, Pravčická brána nebo (potenciálně) Labská stezka, možná nejnavštěvovanější

zámky s návštěvností v desítkách tisíc osob ročně; totéž se týká velkých událostí s návštěvami v tisících až desítkách tisíc osob (motoristické akce v Mostě, vodní sporty na Štětsku, veletrh Zahrada Čech...)

- Promyšlenější využití reklamních prostor, které má kraj zdarma (autobusy, vlaky, krajské webové portály) nebo které lze zaplatit hromadně a levně (regionální média, destinační webové portály...)
- Přeceňování role veletrhů cestovního ruchu, zvláště těch ve vzdálenějších částech světa, chybějící odůvodnění a zacílení účasti kraje na veletrzích CR
- Širší zapojení do národních certifikací ubytovacích zařízení a certifikací typu „Cyklisté vítání“
- Navázání či rozšíření spolupráce s incomingovými CK
- Širší využití product placementu, např. zapojení do seriálů a pořadů v televizi a rozhlasu, do pořadů typu Toulavá kamera
- Širší využití distribučních kanálů typu projektu Štáva (ČEZ), distribuce reklamy na fakturách, systémů typu Tesco ClubCard, na druhou stranu opatrné nakládání se slevovými portály, které v konečném důsledku mohou destinace degradovat, mohou lákat převážně povrchní návštěvníky bez hlubšího vztahu k navštíveným místům atd.
- Využití amatérských filmů o destinaci (legendy, neobvyklá místa, tajemná místa), virtuálních prohlídek, využití youtube.com, sociálních sítí k šíření těchto filmů
- Využití odborných seminářů, profesních setkání, presstripů atd. k dílčím tématům, která se týkají jednotlivých turistických cílů, pořádaných v daném místě i jinde (témata typu geologie-České Švýcarsko a České středohoří, zemědělství-Dolní Poohří a Podřipsko, historie těžby uhlí-Krušné hory, holocaust-Terezín)
- Systematická koordinace akcí pořádaných v jednotlivých městech a regionech tak, aby se nepřekrývaly, ale navazovaly na sebe a doplňovaly se, společný kalendář akcí pro každý region se zapojením všech klíčových hráčů
- Přesah do místního a regionálního rozvoje obecně – důraz na úpravu veřejných prostranství, čistotu turisticky exponovaných míst (pozn. tento „požadavek“ podporují také názory návštěvníků získané v rámci online šetření – viz kapitola 2.4)

3.2 ZMAPOVÁNÍ STRATEGIÍ

Cílem zmapování strategií je vyhotovení souhrnného přehledu strategických dokumentů, které jsou svým významem a zaměřením relevantním vstupem pro krajskou strategii rozvoje cestovního ruchu. Jedná se především o sektorové strategie zaměřené na rozvoj cestovního ruchu konkrétního území v rámci Ústeckého kraje a o komplexní strategické plány významných měst, které obsahují cíle a opatření zaměřené na podporu rozvoje cestovního ruchu. Vedle toho jsou v této části představeny také závěry Hodnocení Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje na roky 2015-2020.

V rámci této části analýzy byly zmapovány následující dokumenty:

- Koncepce rozvoje cestovního ruchu v regionu České Švýcarsko do r. 2020
- Koncepce destinační agentury Dolní Poohří na období 2015-2018 (návrh)

- Strategický plán rozvoje města Děčín 2014-2020
- Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015-2020
- Strategický plán rozvoje města Mostu do r. 2020
- Rámcová strategie rozvoje města Chomutova do r. 2020
- Inovovaná strategie marketingu a cestovního ruchu města Litoměřice
- Strategický plán rozvoje města Žatec 2008
- Integrovaná strategie území MAS České středohoří 2014 – 2020
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Místní akční skupiny Labské skály
- Plán péče o CHKO České Středohoří na období 2015-2024
- Plán péče o Národní park České Švýcarsko 2009-2016
- Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Labské Pískovce na období 2011-2020
- Plán péče o CHKO Lužické hory na období 2015 – 2024
- Koncepce cykloturistiky v Ústeckém kraji 2012
- Koncepce turistické dopravy na území Ústeckého kraje v letech 2011 - 2015
- Hodnocení Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje na roky 2015-2020

3.2.1 STRATEGICKÉ PLÁNY MĚST A TURISTICKÝCH REGIONŮ

Koncepce rozvoje cestovního ruchu v regionu České Švýcarsko do r. 2020

Díky dlouhodobě rozvinuté destinační agentuře o.p.s. České Švýcarsko, která již mnoho let organizuje řízení a marketing CR v turistické oblasti České Švýcarsko, bylo pro tuto oblast zpracováno již velké množství studií a koncepcí týkajících se rozvoje CR a jeho dílčích segmentů. Aktuální Koncepce rozvoje cestovního ruchu v regionu České Švýcarsko byla zpracována v roce 2011. Strom cílů a strukturu strategické části Koncepce ilustruje **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**

Níže je přehled jednotlivých opatření a aktivit, které blíže specifikují zaměření těchto opatření.

Opatření 1.1: Spolupráce klíčových aktérů CR

- Podpora lokálních a regionálních partnerství na rozvoj cestovního ruchu
- Podpora společnosti České Švýcarsko o.p.s. v souladu s její rozvojovou vizí
- Podpora rozvoje destinační agentury a destinačního fondu
- Rozvoj partnerství s NP ČŠ

Opatření 1.2: Financování CR

- Nastavení systému sdružování finančních prostředků v rámci destinační agentury a systému financování aktivit z těchto zdrojů
- Podpora sdružování finančních prostředků na podporu cestovního ruchu na lokální úrovni
- Podpora rozvoje kompetencí klíčových aktérů v projektovém řízení a fundraisingu ve vztahu k dostupným externím zdrojům financování
- Podpora připravenosti turistického regionu na nové programové období Kohezní politiky EU 2014+

Opatření 1.3: Monitoring návštěvnosti

- Podpora při návrhu systému:
 - Vyhodnocení stávajícího stavu monitoringu cestovního ruchu v regionu
 - Návrh vybraných ukazatelů a možností jejich vzájemného propojení a porovnání (tj. které ukazatele je možné a žádoucí ze získaných dat sledovat)

- Návrh metod, zdrojů a jejich potřebných parametrů (tedy co je potřeba zjišťovat, jakým způsobem, jak často atd.)
- Podpora fungování systému:
 - Každoroční monitoring jednotlivých ukazatelů dle předem stanoveného způsobu, rozsahu a frekvence zjišťování
 - Každoroční vyhodnocování dat a návrh implikací pro řízení rozvoje cestovního ruchu v regionu

Opatření 1.4: Přeshraniční integrace turistického regionu

- Podpora vzájemné informovanosti
- Podpora společné platformy pro spolupráci (pravidelná setkání pracovní skupiny pro integraci obou regionů)
- Podpora společných přeshraničních projektů

Opatření 2.1: Pěší turistika

- Zpracování Koncepce rozvoje pěších a cyklotras do r. 2020
- Přeložky nevhodně vedených turistických tras
- Budování páteřních turistických tras: Malerweg – protažení existující trasy v Německu na českou stranu, Hřebenovka (zpracována studie)
- Budování vycházkových okruhů kolem obcí
- Rozšíření nabídky tematických tras
- Eliminace kolizních míst na trasách pro pěší turistiku (kolize s cyklistickou a automobilovou dopravou)
- Údržba a rozvoj infrastruktury pro pěší turistiku (údržba cestní sítě, budování odpočívadel a informačních systémů v terénu)
- Zavedení systému „Zaparkuj a jdi“
- Vybudování nouzových nocovišť na páteřních turistických trasách

Opatření 2.2: Cykloturistika a doplňkové sportovně-rekreační formy CR

- Zpracování Koncepce rozvoje pěších tras a cyklotras do r. 2020
- Vytipování a vyznačení koridorů pro páteřní trasy Křinice, Kamenice, Mandava a Sebnice s minimalizací převýšení a odbočkami do hlavních turistických center
- Vyznačení nových terénních cyklistických tras na lesních cestách bez automobilové dopravy, které nejsou určeny pro pěší turistiku (případně i budování single-treků)
- Propojení cyklotras na české a německé straně (Křinice, Sebnice, Mandava) a propojení cyklotras Labe a Odra-Nisa přes turistický region České Švýcarsko (Křinice-Mandava)
- Podpora zřizování úschoven kol a zavazadel u všech hlavních turistických cílů a turistických služeb
- Podpora dalších sportovních forem cestovního ruchu – horolezectví, hipoturistika, vodní turistika (Labe – přístav/Marina Hřensko)

Opatření 2.3: Atrakce CR

- Zpracování seznamu potenciálních nových atrakcí a záměrů včetně databáze nevyužitých objektů (areálů) s uvedením jejich vhodného využití, zveřejnění seznamu na stránkách regionu
 - Tvorba dotačních programů nebo jiných pobídek na podporu budování nových atrakcí CR

Opatření 3.1: Ubytovací a stravovací služby

- Tvorba dotačních programů nebo jiných pobídek na podporu projektů zaměřených na rekonstrukci, revitalizaci a příp. novou výstavbu zařízení cestovního ruchu za účelem zvýšení kvality a standardu nabízených služeb v oblasti ubytování a stravování
- Zavádění standardů kvality zaměřené na měkké atributy (chování obsluhy, kultura stolování, čerstvost potravin, čistota a upravenost, vzhled sociálních zařízení apod.)
- Podpora regionálních producentů a využívání jejich produktů v místních gastronomických zařízeních
- Podpora pořádání gastronomických festivalů a farmářských trhů

Opatření 3.2: Lidské zdroje v CR

- Pořádání odborných kurzů zaměřených na pracovníky v ubytovacích a stravovacích zařízeních s tématy jako pravidla komunikace a chování k hostům, kultura stolování, regionální speciality, zavádění systémů řízení kvality, marketing stravovacích a ubytovacích služeb, zásady hospodské činnosti apod.
- Pořádání populárních přednášek pro pracovníky IS, průvodce a další zájemce z řad pracovníků v CR s cílem budovat znalosti o přírodě, historii, kultuře a cestovním ruchu regionu
- Organizování studijních cest do úspěšných regionů za příklady dobré praxe
- Pořádání jazykových kurzů němčiny a angličtiny pro pracovníky v CR

Opatření 4.1: Turistická doprava

- Revitalizace železniční dopravy na území regionu - klíčové jsou:
 - propojení tratí v úseku Dolní Poustevna – Sebnitz
 - zachování vlakového spojení Krásná Lípa – Panský – Mikulášovice
 - nasazení moderních a výkonných vozidel a modernizace železničních zastávek
- Převod nevyužívaných budov na železničních zastávkách do vlastnictví obcí (sdružení) a jejich transformace pro turistické účely
- Modernizace sítě autobusových zastávek a linek, lepší provázanost autobusové a železniční dopravy v uzlech Děčín, Česká Kamenice, Rybníště, Krásná Lípa, Varnsdorf, Rumburk, Šluknov, Dolní Poustevna a Sebnitz
- Obnovení spojů historickými parníky z Pirny do Hřenska a Děčína

Opatření 4.2: Individuální automobilová doprava

- Zpracování koncepce parkování na území regionu
- Podpora výstavby parkovišť v exponovaných lokalitách, prioritou jsou parkoviště v Jetřichovicích, Kyjově a u významných železničních stanic (nepřímá podpora využití veřejné dopravy)
- Zřízení „přírodních“ turistických parkovišť ve výchozích bodech nebo na odbočkách turistických cest pro malé množství vozidel
- Zřízení „Městské policie České Švýcarsko,“ která bude na základě veřejnoprávních smluv mezi obcemi zajišťovat dodržování dopravních předpisů na území celého turistického regionu

Opatření 5.1: Nový marketing CR

- Zpracování marketingových průzkumů a návazných koncepcí marketingu turistického regionu pro definované cílové skupiny
- Realizace komplexních marketingových akcí s přesným zacílením a návazným vyhodnocováním
- Inovace a aktualizace turistických balíčků a programů pro cílové skupiny návštěvníků

Tabulka 25: Struktura cílů Koncepce rozvoje CR v regionu České Švýcarsko do r. 2020

Globální cíle - úroveň vize	Priority a strategické cíle	Opatření a dílčí cíle
1. Zvýšit počet návštěvníků	Priorita č.1: Řízení a financování CR SC: Zefektivnit řízení a podporu rozvoje turistické destinace a posílit financování rozvojových aktivit	Opatření 1.1: Spolupráce klíčových aktérů CR DC: Vytvořit strategická partnerství klíčových subjektů CR
2. Prodloužit délku pobytu návštěvníků		Opatření 1.2: Financování CR DC: Posílit interní zdroje financování CR a zvýšit AbCap turistického regionu ve vztahu k externím zdrojům (kraj, stát, EU)
3. Prodloužit délku turistické sezóny		Opatření 1.3: Monitoring návštěvnosti Vytvořit systém pravidelného monitoringu návštěvníků
4. Zvýšit místní příjmy z CR		Opatření 1.4: Přeshraniční integrace turistického regionu DC: Vytvořit podmínky pro přeshraniční integraci turistického regionu ČSŠ
	Priorita č. 2: Potenciál rozvoje CR SC: Rozvinout potenciál pro rozvoj klíčových forem CR	Opatření 2.1: Pěší turistika DC: Vytvořit excelentní destinaci pro pěší turistiku
		Opatření 2.2: Cykloturistika a doplňkové sportovně-rekreační formy CR DC: Zlepšit podmínky pro cykloturistiku a další doplňkové sportovní formy CR
		Opatření 2.3: Atrakce CR DC: Vybudovat nové atrakce CR a rozšířit nabídku v oblasti poznávací turistiky
	Priorita č. 3: Kvalita služeb SC: Zlepšit kvalitu základních služeb CR	Opatření 3.1: Ubytovací a stravovací služby DC Zvýšit kvalitu ubytovacích a stravovacích služeb
		Opatření 3.2: Lidské zdroje v CR DC: Zvýšit kvalifikaci a profesionalitu pracovníků v CR
	Priorita 4: Turistická doprava SC: Vytvořit systém udržitelné a atraktivní turistické dopravy	Opatření 4.1: Turistická doprava DC: Zatraktivnit veřejnou turistickou dopravu
		Opatření 4.2: Individuální automobilová doprava DC: Usměrnit individuální automobilovou dopravu
	Priorita 5: Marketing CR a image regionu SC: Zvýšit účinnost marketingu CR ve vazbě na cílové skupiny a hlavní formy CR a posílit image regionu	Opatření 5.1: Nový marketing CR DC: Vytvořit marketing turistického regionu pro vybrané cílové skupiny
		Opatření 5.2: Přeshraniční prezentace turistických atraktivit DC: Zlepšit přeshraniční prezentaci nabídky atraktivit na české i německé straně
		Opatření 5.3: Marketing veřejné turistické dopravy DC: Vytvořit kvalitní marketing veřejné turistické dopravy
		Opatření 5.4: UNESCO DC: Posílit image regionu ČSŠ jeho zápisem mezi památky UNESCO
Indikátory	Indikátory	
Počet přenocování v HUZ	SC1 Příjem destinačního fondu	
Délka pobytu návštěvníka	SC2 Počet turistů na turistických trasách	
	SC3 Spokojenost návštěvníků se základními službami CR	
	SC4 Vytíženost turistických linek veřejné dopravy	

Zdroj: Převzato z Koncepce rozvoje CR v regionu ČŠ do r. 2020

Opatření 5.2: Přeshraniční prezentace turistických atraktivit

- Prezentace nabídky Českého i Saského Švýcarska na obou stranách hranice, příp. jejich širšího okolí (Lužické hory, Žitavské hory, Horní Lužice)
- Sdílení a šíření informací na české a německé straně o aktuálních kulturních a společenských akcích na druhé straně hranice
- Tvorba modelových programů pro jednodenní, víkendové a týdenní pobyty zaměřené na vybrané cílové skupiny návštěvníků s využitím atraktivit na obou stranách hranice a s využitím služeb místních podnikatelů v CR (varianty letní, zimní, při špatném počasí)

Opatření 5.3: Marketing veřejné turistické dopravy

- Propagace regionálních spojů využitelných pro turistickou dopravu
- Tvorba turistických produktů zahrnujících veřejnou dopravu (Nationalparkbahn, balíček tipů na výlety s využitím veřejné dopravy, kvalitní turistická mapa s linkami veřejné dopravy a jízdním řádem)
- Rozvíjení systému zvýhodněných jízdenek ČD
- Zavedení systému turistických slev pro uživatele veřejné dopravy
- Budování partnerství s ČD a dopravními podniky a vytváření nových turistických produktů přinášející výhody cestujícím (půjčovny kol, slevy, ubytování, výlety a cenově zvýhodněné návštěvy atraktivit)

Opatření 5.4: UNESCO

- Podpora zápisu Českosaského Švýcarska na Seznam přírodního dědictví UNESCO

Koncepce destinační agentury Dolní Poohří na období 2015-2018

Destinační agentura Dolní Poohří, o.p.s. opětovně připravila střednědobou koncepci rozvoje destinace i destinačního managementu, která je momentálně ve fázi návrhu. Koncepce vychází mj. z vyhodnocení předchozí koncepce pro období 2012-2014.

Koncepce stanovuje tyto rozvojové priority (většinou shodné s prioritami do r. 2014):

- Řeka Ohře a s tím spojené vodní sporty a rybaření
- Cykloturistika nejen podél Ohře
- Historické památky na Ohři - města, hrady, zámky a církevní stavby
- Regionální železnice – Doupovská dráha
- Gastro zážitky zaměřené na pivo a víno a další regionální produkty
- Lázeňství a minerální prameny
- Magická místa a počátky historie Čech

Koncepce sice detailněji nerozpracovává zmíněné priority, nicméně v rámci marketingového plánu stanovuje aktivity pro marketing, tvorbu produktů a realizaci akcí souvisejících se zmíněnými prioritami.

Strategický plán rozvoje města Děčín 2014-2020

Jedno z 9 hlavních rozvojových témat Strategického plánu rozvoje města Děčín 2014-2020 (dále SPRMD) je přímo zaměřené na rozvoj cestovního ruchu (Rozvojové téma D: Město příznivé k návštěvníkům).

Rozvojové téma je řešeno následujícími rozvojovými cíli:

- D1: Podpořit marketing a kooperaci mezi provozovateli služeb v cestovním ruchu a městem
- D2: Rozvíjet infrastrukturu cestovního ruchu
- D3: Využít kulturu a sport pro cestovní ruch

D1: Podpořit marketing a kooperaci mezi provozovateli služeb v cestovním ruchu a městem

Cílem je navázání úzké spolupráce města a podnikatelů v oblasti cestovního ruchu. Rozšíření a přesnější vymezení nabídky návštěvníkům (nabídkový katalog, turistický portál), vytváření společné nabídky města a firem k lákání návštěvníků (společné nabídky a balíčky služeb městských organizací a firem). Rozvojový cíl mají naplňovat především následující opatření:

- úzká spolupráce města a podnikatelů v CR
- rozšíření a přesnější vymezení nabídky návštěvníkům (nabídkový katalog, turistický portál)
- vytváření společných nabídek města a firem k lákání návštěvníků (společné nabídky a balíčky služeb městských organizací a firem)
- přesné cílení marketingu Děčína směrem k návštěvníkům pomocí jasného informačního monitoringu o návštěvnících
- zaměření marketingových kampaní na konkrétní cílové skupiny
- město otevře možnost využití původně kulturní „vstupenky“ a městské karty i pro služby v cestovním ruchu

D2: Rozvíjet infrastrukturu cestovního ruchu

Cílem města je rozvíjet a revitalizovat místní infrastrukturu cestovního ruchu včetně služeb a zatraktivnit tak město Děčín pro návštěvníky. Rozvojový cíl mají naplňovat především následující opatření:

- rozšířit nabídku o atrakce využitelné různými skupinami návštěvníků
- dořešit systém veřejných parkovišť pro turisty
- rozvinout infrastrukturu při řece Labe
- bezbariérově zpřístupnit hlavní turistické cíle
- Město podpoří rozvoj areálu hotelu na Maxičkách
- Město bude rozvíjet služby a atraktivitu areálu zámku se zámeckým parkem, v rekreačním areálu na Pastýřské stěně (ZOO) a na Kvádrberku
- Město se zaměří i na rozvoj prezentace technických památek (Východní nádraží, staré vodárny, mosty, historické dopravní prostředky, atp.)

D3: Využití kulturu a sport pro cestovní ruch

Cílem je zvýšit atraktivitu Děčína jako cíle pro návštěvníky vyhledávající aktivní dovolenou a nové zážitky v oblasti kultury a sportu. Rozvojový cíl mají naplňovat především následující opatření:

- posílení spolupráce a koordinace všech aktérů v oblasti volnočasových aktivit a podpora propagace
 - zdůrazňovat výjimečné kulturní a sportovní zajímavosti v Děčíně, měl by vzniknout samostatný systém prezentačních materiálů pro různé skupiny klientů (cestovního ruchu)
 - preferovány budou aktivity vznikající ze součinnosti zástupců veřejného, soukromého a občanského sektoru (sladění programové nabídky, využívání různých zdrojů, atd.)
- důraz bude kladen na návštěvníky vyhledávající aktivní dovolenou a zážitky (kulturní a sportovní akce, přírodní zajímavosti ve městě a okolí, kulturní památky atd.)
- bude rozšířena a zkvalitněna doprovodná infrastruktura a to zejména pro určité skupiny turistů (cykloturisté, horolezci apod.)
- bude využito místních tradic, kreativity obyvatel města a dalších specifík (např. technických památek) zlepšujících vnímání Děčína turisty, kteří mohou ocenit atmosféru města, inovativní využívání veřejného prostoru atd. Kulturní plánování bude důležitým nástrojem pro naplnění cíle

Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015-2020

Rozvoj cestovního ruchu v Ústí nad Labem je řešen v rámci jednoho z pěti prioritních cílů města (Kultura, sport a cestovní ruch). S cestovním ruchem přitom přímo či nepřímo souvisí čtyři dílčí cíle (5.1 – 5.4) zmíněného prioritního cíle.

Prioritní cíl 5. Kultura, sport a cestovní ruch je tvořen následujícími dílčími cíli:

- 5.1 Zlepšit podmínky pro kulturní život ve městě
- 5.2 Zlepšit podmínky pro sport a volnočasové aktivity
- 5.3 Zvýšit atraktivitu města a jeho přírodních a industriálních hodnot
- 5.4 Oživení řeky Labe
- 5.5 Podporovat sounáležitost občanů s městem a jeho tradicemi

5.1 Zlepšit podmínky pro kulturní život ve městě

Dílčí cíl 5.1 sice řeší především kulturní nabídku ve městě, ta však může kromě vyžití místních občanů oslovovat také potenciální návštěvníky a stimulovat rozvoj cestovního ruchu. Ústřední myšlenka dílčího cíle „základní nabídku v podobě kvalitních kulturních „kamenných institucí“ by měly doprovázet a rozvíjet festivaly a akce co nejširšího tematického obsahu“ poukazuje nejen na podporu kulturních institucí, které jsou tradičním cílem kulturně-poznávacího cestovního ruchu, ale i na realizaci různých tematických akcí, které mohou do města přivést nárazově větší množství návštěvníků. Mezi dalšími tématy relevantními pro CR tento dílčí cíl řeší:

- kromě klasických forem podporovat i soubory orientované na představení pro náročnější publikum
- kvalitní galerii do centra města
- umění nejen do vnitřních výstavních sál a expozic, ale i do veřejného prostoru
- Pro různě zaměřené workshopy, přednášky, koncerty a další menší akce je žádoucí využít prostory stávající klubové scény, ale i např. knihoven, pro které je zásadní zachovat si svou komunitní funkci.

5.2 Zlepšit podmínky pro sport a volnočasové aktivity

Také dílčí cíl 5.2 není prioritně zaměřen na oblast CR, nicméně řeší problematiku sportovního a volnočasového vyžití ve městě, což jsou též aktivity s přesahem do oblasti CR. Z témat relevantních pro CR tento dílčí cíl zmiňuje:

- S potřebou volného pohybu souvisí odstraňování fyzických i administrativních bariér v rámci kultivace veřejných prostranství k dosažení propustnosti území.
- Volnočasové aktivity je dále žádoucí bezpečně navázat na dopravní infrastrukturu, především měrem k budování tras pro cyklisty a in-line bruslaře či rozvoji pěší turistiky v blízkém okolí města.
- Nadále budou rozvíjeny stávající regionálně významné volnočasové zóny, jako např. Zoologická zahrada města Ústí nad Labem, jezero Milada, oblast Větruše-Vrkoč, oblast krajinné památkové zóny bitvy u Chlumce.
- Město bude podporovat zlepšení dostupnosti veřejnou dopravou např. oblasti zimního areálu Telnice, oblastí východních Krušných hor, Labských pískovců a Českého středohoří.

5.3 Zvýšit atraktivitu města a jeho přírodních a industriálních hodnot

Dílčí cíl 5.3 je přímo zaměřen na realizaci aktivit posilujících potenciál města jako destinace CR. V rámci dílčího cíle jsou navrhovány následující aktivity:

- Město Ústí nad Labem bude usilovat podporou sportovních a kulturních nadregionálních akcí a dalších navazujících aktivit (např. podpora certifikace kvality služeb, podpora turistické

infrastruktury) o déle trvající pobyty jeho návštěvníků a o pozici výchozího místa pro výlety do okolní přírody.

- Zároveň nabídne dostatečně kvalitní volnočasový program v samotném městě.
- Pro zvýšení atraktivity Ústí nad Labem je zásadní propagovat, chránit a rozvíjet přírodní, kulturně-historické a industriální hodnoty města.
- Při propagaci města by měl být kladen důraz na představování města a okolí jako celku prostřednictvím různých forem marketingu, a to i na celorepublikové úrovni, aby se podařilo změnit dlouhotrvající negativní image Ústí nad Labem.
- Silná propagace by měla směřovat také do vybraných zemí – např. do Německa.

5.4 Oživení řeky Labe

Dílčí cíl směřuje k většímu využití potenciálu řeky Labe jako rekreační osy města a atraktivity v CR, a to jak z hlediska využití řeky k turistické lodní dopravě, tak využití říčních břehů ke krátkodobé rekreaci. Dílčí cíl obsahuje následující aktivity:

- Podpora osobní lodní dopravy (vč. přívozů) ve vazbě na turistické cíle.
- Zajištění kvalitní infrastruktury pro turistickou lodní dopravu, tzn. především dostatku přístavů a mol v odpovídajícím technickém stavu, ale také navazujících služeb pro turisty nabízejících různorodé volnočasové aktivity.
- Vedle samotné řeky nejsou kromě Labské cyklostezky dostatečně využity ani břehové oblasti, které jsou často obsazeny brownfieldy a jsou ve velmi špatném stavu. Revitalizace břehů Labe a jejich následné oživení pro trávení volného času je pro město velkou příležitostí.

Strategický plán rozvoje města Mostu do r. 2020

Strategický plán rozvoje města Mostu do r. 2020 řeší oblast CR v rámci Pilíře rozvoje 5: Rozvoj cestovního ruchu a životního prostředí (jeden ze 6 rozvojových pilířů). Na problematiku CR je přímo zaměřen jeden ze dvou cílů Pilíře rozvoje 5 – P5.C1 Zvýšení příjmů plynoucích z cestovního ruchu prostřednictvím zvýšení atraktivity a návštěvnosti města. Ten se skládá z následujících dílčích cílů:

- Sestavení a realizace účinné strategie propagace města ve vztahu k cestovnímu ruchu a pozitivní image města s důrazem na moderní komunikační kanály
- Podpora rozvoje okolí jezera Most jako atraktivní lokality cestovního ruchu i volnočasových aktivit obyvatel města
- Průběžné vyhledávání dalších možností financování propagace cestovního ruchu z nejrůznějších zdrojů financování ruchu a jejich realizace
- Rozvíjení nových projektů a produktů pro cestovní ruch a trávení volného času

P5.C1.1 Sestavení a realizace účinné strategie propagace města ve vztahu k cestovnímu ruchu a pozitivní image města s důrazem na moderní komunikační kanály

V oblasti **marketingu CR** je záměrem města sestavit a realizovat účinnou strategii propagace města ve vztahu k pozitivní image města a cestovnímu ruchu a propagovat také oblast cestovního ruchu zaměřenou na technické a průmyslové památky a průmyslovou turistiku. Jak samotná propagace města, tak i CR mají přispět ke zlepšení image města nejen jako destinace CR, ale i pro podporu přílivu investic.

P5.C1.2 Podpora rozvoje okolí jezera Most jako atraktivní lokality cestovního ruchu i volnočasových aktivit obyvatel města

Významný potenciál v oblasti CR skýtá využití rekultivovaných lokalit zasažených těžbou pro volnočasové aktivity obyvatel a CR. Záměrem je rozvinout potenciál uměle vytvořené posttěžební

krajiny podle vzoru ze zahraniční (zejména SRN) pro přilákání turistů z celé ČR. Město bude nadále podporovat rozvoj lokality jezera Most (případně i dalších rekultivovaných ploch) z pohledu technické a turistické infrastruktury, budování komunikací, cyklistických a turistických tras, rozšíření městského mobiliáře (odpočinková místa, informační cedule) a vyhledávat a využívat možnosti financování investičních projektů v oblasti jezera Most z různých fondů (kraj, fondy EU apod.).

P5.C1.4 Rozvíjení nových projektů a produktů pro cestovní ruch a trávení volného času

Na specifika lokalit zasažených těžbou mohou navazovat i rozvíjené produkty v ČR. Příkladem je trend znovuoživení tradic vinařství v regionu, nebo tzv. průmyslová turistika. Specifickým produktem je UHELNÉ SAFARI nabízející atraktivní zážitek z exkurze do lomů a návštěvy unikátních technických děl v těžebních lokalitách Československá armáda a Vršany na Mostecku a prohlídku úspěšně rekultivované krajiny. Již tradičními produkty je Podkrušnohorské technické muzeum, Autodrom a Hipodrom.

Pro využití místního potenciálu i výše zmíněných produktů je však velmi důležitá vazba na kvalitní gastronomii a moderní ubytovací služby. Pokud tyto služby nebudou poskytovány na vysoké úrovni, turisté se nebudou do města vracet. Proto je nutné podporovat rozvoj turistické infrastruktury – ubytování, restaurace a zapojit jejich propagaci do strategie propagace cestovního ruchu.

Rámcová strategie rozvoje města Chomutova do r. 2020

Oblast cestovního ruchu je jednou ze sedmi klíčových oblastí rozvoje města Chomutova do r. 2020. Globálním cílem oblasti je: *Zvýšit návštěvnost města a současně změnit strukturu návštěvníků ve prospěch cizinců a hromadných zájezdů, zvýšit počet dní strávených návštěvníkem v regionu. Využít potenciálu cestovního ruchu k ekonomickému oživení města.* V rámci oblasti cestovního ruchu jsou definována následující opatření:

- 7.1 Infrastruktura pro turistický ruch
 - 7.1.1 Zlepšit navigační systém ve městě a doplnit jej v regionu (KP)
 - 7.1.2 Zvýšit počet a zlepšit kvalitu informačních center ve městě (KP)
 - 7.1.3 Zvýšit počet lůžek případně ubytovacích zařízení s vyšší kvalitou ubytování/vícehvězdičkové hotely/ (SP)
 - 7.1.4 Modernizovat současnou infrastrukturu cestovního ruchu (SP)
 - 7.1.5 Rozšiřovat infrastrukturu v návaznosti na nové trendy a požadavky návštěvníků (SP)
 - 7.1.6 Udržet rozsah a celistvost příměstských rekreačních zón (DP)
- 7.2 Propagace a řízení
 - 7.2.1 Orientovat propagaci na zahraniční turisty a hromadné zájezdy (KP)
 - 7.2.2 Zlepšit propagaci prostřednictvím internetu (KP)
 - 7.2.3 Zlepšit image města (SP)
 - 7.2.4 Prohloubit spolupráci s ostatními subjekty operujícími v oblasti cestovního ruchu v regionu (KP)
 - 7.2.5 Zpracovat strategii rozvoje cestovního ruchu (KP)
- 7.3 Služby
 - 7.3.1 Rozšířit a zkvalitnit nabídku služeb, především ve směru k aktivnímu odpočinku a vzdělávání (SP)

Inovovaná strategie marketingu a cestovního ruchu města Litoměřice

Mezi okresními městy Ústeckého kraje jsou Litoměřice jediným městem, které má ucelenou strategii zaměřenou pouze na cestovní ruch. Strategie vznikla aktualizací oborové Marketingové studie Litoměřicko z r. 2009 a byly do ní zapracovány změny pro oblast cestovního ruchu vyplývající z nového Strategického plánu rozvoje města z r. 2012. Strategie má následující cíle:

- Marketing a propagace města
- Marketing vůči investorům, zaměstnavatelům a podnikatelům
- Tvorba a podpora produktů cestovního ruchu a pořádání akcí
- Rozvoj sakrální turistiky
- Infrastruktura pro volný čas a cestovní ruch
- Podpora obnovy památek a posilování „genius loci“ města
- Partnerství a spolupráce

1. Marketing a propagace města

- Zpracování a zkvalitňování propagačních materiálů, tvorba cizojazyčných – anglicky a německy
- Úpravy webu a zajištění vzájemné provázanosti informačních zdrojů města
- Zacielení propagační grafiky
- Cílená propagace v médiích
- Sledování nových trendů v oblasti marketingu a propagace
- Využívání sociálních sítí k propagaci a zapojení do aplikací a her pro chytré telefony

2. Marketing vůči investorům, zaměstnavatelům a podnikatelům

- město bude i nadále připravovat rozvojové projekty – investiční i neinvestiční – které přispějí k zatraktivnění města pro potenciální investory i drobné podnikatele a živnostníky s ohledem na limity rozpočtu a zajištění oprav a obnovy stávajícího majetku města
- spolupráce mezi městem a podnikateli – metodická podpora, společná propagace, společné projekty
- podpora živnostníků v centru města, např. sníženou sazbou za zábor veřejných prostranství u předzahrádek, menší nájemné za provozovny v centru města než je komerční
- město i nadále bude dbát o kulturní dědictví a podílet se na opravách historických budov v centru města

3. Tvorba a podpora produktů cestovního ruchu a pořádání akcí

- Vytváření balíčků služeb.
- Pokračování podpory výstavnictví a areálu výstaviště.
- Rozšíření (doplnění)nabídky prohlídkových tras města.
- Udržení počtu a rozsahu oblíbených a hojně navštěvovaných kulturních akcí a akcí kulturně společenské povahy a jejich podpora. Využití dostupných informačních prostředků pro propagaci.
- Zabezpečení provozu sportovišť a zařízení pro aktivní trávení volného času včetně informování návštěvníků o aktuálních akcích a provozní době prostřednictvím vhodných informačních kanálů.

4. Rozvoj sakrální turistiky

- Zintenzivnění komunikace za účelem prohloubení spolupráce s Litoměřickým biskupstvím, Kapitulní katedrálou, atd., s cílem zpřístupnit veřejnosti další památky.
- Tvorba produktů sakrální turistiky.
- Marketing a propagace sakrálních památek.
- Využití stávajících produktů sakrální turistiky přístupných veřejnosti (Věž sv. Štěpána)
- Naplňování schválení Dohody o partnerství s Litoměřickým biskupstvím

5. Infrastruktura pro volný čas a cestovní ruch

- zprovoznění BikePointu na náměstí,
- revitalizace pivovaru,
- ekofarma na Zahradě Čech – výchovně vzdělávací centrum,
- další rozvoj Střeleckého ostrova
- ověření potenciálu z hlediska cestovního ruchu v následujících tématech: Mostná hora (vyhlídková věž a socha K. H. Máchy), plavba na Labi, Litoměřice - ukázkové město z hlediska udržitelné energetiky (specifický druh cestovního ruchu na způsob kongresové turistiky- tj. organizace odborných seminářů apod. pro cílovou skupinu odborníků, studentů a politiků z jiných měst)

6. Podpora obnovy památek a posilování „genius loci“ města

- Zachování finanční podpory z rozpočtu města v rámci programu Regenerace vyhlášeného MK ČR
- Zpracování nové koncepce Regenerace MPR na období 2015 – 2020 s akcentem na revitalizaci nemovitých kulturních památek, významných historických objektů a veřejného prostranství, které bude maximálně zpřístupněno veřejnosti

7. Partnerství a spolupráce

- Efektivní spolupráce se státními organizacemi (např. Czech Tourism).
- Udržení spolupráce s poskytovateli infrastruktury v oblasti cestovního ruchu (doprava – loď, cyklobus, vláček atp.).
- Vytváření a udržování mediálních partnerství.
- Zintenzivnění komunikace s Litoměřickým biskupstvím.
- Prohlubování spolupráce s Památníkem Terezín.
- Spolupráce s neziskovými organizacemi.
- Spolupráce s destinačními agenturami Ústeckého kraje, zejména s Destinační agenturou České středohoří.

Strategický plán rozvoje města Žatec 2008

Ve strategickém plánu rozvoje města Žatec je oblast CR řešena v rámci Kritické oblasti č. 2 Kultura a cestovní ruch. Ta je tvořena následujícími specifickými cíli:

- Regenerace kulturně-historického potenciálu města
 - KCR 1.1 Dokončení regenerace historického jádra města a kandidatura města na seznam kulturně-historických památek UNESCO
 - KCR 1.2 Systematická archivace a shromažďování informačních materiálů a dokumentů zachycujících vývoj města Žatec, jeho proměny a osudy občanů
 - KCR 1.3 Začlenění bohatého kulturně-historického dědictví židovské komunity do programů Židovské obce Teplice

- Zvýšení nabídky a kvality doprovodných služeb CR
 - KCR 2.1 Důsledný marketing města Žatec
 - KCR 2.2 Zvýšení standardu kvality doprovodných služeb CR
 - KCR 2.3 Vytvoření značky kvality doprovodných služeb CR a dalších nástrojů
- Navazování lokálních partnerství a posílení spolupráce města Žatec se strategickými subjekty
 - KCR 3.1 Spolupráce s investory a podniky a dalšími strategickými partnery na krytí investic a tradičních akcí města
 - KCR 3.2 Rozšíření spolupráce se zahraničními partnery města Žatec v souladu s podporou místních tradic a specifik
 - KCR 3.3 Rozšíření nabídky turistických atraktivit na Žatecku ve spolupráci s regionálními subjekty – svazky obcí či mikroregiony
- Posílení spádovosti města Žatec jako přirozeného centra regionu s přesahem na národní a mezinárodní úroveň
 - KCR 4.1 Spolupráce s okolními městy (Louny, Kadaň, Klášterec n. O.) na propagaci
 - KCR 4.2 Profesionalizace významných projektových záměrů
 - KCR 4.3 Založení otevřeného diskusního fóra občanů města
 - KCR 4.4 Oživení městské památkové rezervace nekonvenčními prvky
 - KCR 4.5 Vyšší bezpečnost a prevence při „Dočesné“
- Podpora a propagace místních produktů a značek jako nástroje lokálního patriotismu
 - KCR 5.1 Zařazení tématu „Žatec“ do učebních plánů základních škol
 - KCR 5.2 Moderní logo města Žatec
 - KCR 5.3 Podpora vytvoření sítě atraktivit CR tematicky zaměřených na místní produkty, značky a zvláštnosti a jejich jednotná propagace
- Integrovaný přístup k podpoře kulturně-vzdělávacích a volnočasových organizací města Žatec
 - KCR 6.1 Koordinace a integrace aktivit
 - KCR 6.2 Systémová podpora kulturně-vzdělávacích a volnočasových organizací – grantový systém
 - KCR 6.3 Nominace zástupců příspěvkových či neziskových organizací do Komise pro kulturu a cestovní ruch

Integrovaná strategie území MAS České středohoří 2014 – 2020

V rámci strategie CLLD MAS České Středohoří je problematika CR řešena ve Strategickém cíli P3: Podpora aktivit cestovního ruchu a rozvoj doprovodné infrastruktury. Podpora je určena pro vybudování malokapacitních stravovacích a ubytovacích zařízení a zřízení dalšího vybavení, zejména sportovního. Podporovány budou také další doplňkové služby s turistikou a rekreací související. V rámci Strategického cíle P3 jsou navrhována následující opatření:

- Voda – zdroj odpočinku a rekreace - podpora vodní turistiky a doprovodné infrastruktury
- Odpočinková infrastruktura a služby
- Výstavba a značení tras
- Infrastruktura pěší, cyklo a hipoturistiky
- Budování gastronomických a ubytovacích kapacit
- Zvyšování jakosti služeb současných provozoven
- Budování marketingových nástrojů, kampaní incomingové turistiky

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Místní akční skupiny Labské skály

Problematice CR se v rámci Strategie CLLD MAS Labské Skály věnuje Specifický cíl A.3. Rozvoj v oblasti cestovního ruchu. Ten obsahuje následující opatření:

- A.3.1 Zřízení, modernizace a rozšíření ubytovacích, stravovacích služeb a dalších služeb pro cestovní ruch (půjčovny sportovního náčiní apod)

- A.3.2 Podpora zřizování místních atraktivit a turistických cílů (rozhledny, muzea, expozice apod.)
- A.3.3 Zřizování a značení turistických a naučných tras
- A.3.4 Podpora agroturistiky a zážitkových programů
- A.3.5 Marketing pro cestovní ruch
- A.3.6 Nastavení systémové spolupráce partnerů v území, produktové balíčky, kooperace

Souhrnný přehled rozvojových témat v jednotlivých strategiích

Následující tabulkový přehled shrnuje hlavní rozvojová témata týkající se cestovního ruchu v jednotlivých strategických dokumentech.

Tabulka 26: Přehled rozvojových cílů rozvojových dokumentů měst a turistických regionů

Rozvojový dokument	Rozvojové cíle / Opatření
Koncepce rozvoje cestovního ruchu v regionu České Švýcarsko do r. 2020	Řízení a financování CR
	Potenciál rozvoje CR
	Kvalita služeb
	Turistická doprava
	Marketing CR a image regionu
Koncepce destinační agentury Dolní Poohří na období 2015-2018	Řeka Ohře a s tím spojené vodní sporty a rybaření
	Cykloturistika nejen podél Ohře
	Historické památky na Ohři - města, hrady, zámky a církevní stavby
	Regionální železnice – Doupovská dráha
	Gastro zážitky zaměřené na pivo a víno a další regionální produkty
	Lázeňství a minerální prameny
Strategický plán rozvoje města Děčín 2014-2020	Magická místa a počátky historie Čech
	Podpořit marketing a kooperaci mezi provozovateli služeb v cestovním ruchu a městem
	Rozvíjet infrastrukturu cestovního ruchu
Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015-2020	Využít kulturu a sport pro cestovní ruch
	Zlepšit podmínky pro kulturní život ve městě
	Zlepšit podmínky pro sport a volnočasové aktivity
	Zvýšit atraktivitu města a jeho přírodních a industriálních hodnot
Strategický plán rozvoje města Mostu do r. 2020	Oživení řeky Labe
	Sestavení a realizace účinné strategie propagace města ve vztahu k cestovnímu ruchu a pozitivní image města s důrazem na moderní komunikační kanály
	Podpora rozvoje okolí jezera Most jako atraktivní lokality cestovního ruchu i volnočasových aktivit obyvatel města
	Průběžné vyhledávání dalších možností financování propagace cestovního ruchu z nejrůznějších zdrojů financování ruchu a jejich realizace
	Rozvíjení nových projektů a produktů pro cestovní ruch a trávení volného času
Rámcová strategie rozvoje města Chomutova do r. 2020	Infrastruktura pro turistický ruch
	Propagace a řízení

Rozvojový dokument	Rozvojové cíle / Opatření
	Služby
Inovovaná strategie marketingu a cestovního ruchu města Litoměřice	Marketing a propagace města Marketing vůči investorům, zaměstnavatelům a podnikatelům Tvorba a podpora produktů cestovního ruchu a pořádání akcí Rozvoj sakrální turistiky Infrastruktura pro volný čas a cestovní ruch Podpora obnovy památek a posilování „genius loci“ města Partnerství a spolupráce
Strategický plán rozvoje města Žatec 2008	Regenerace kulturně-historického potenciálu města Zvýšení nabídky a kvality doprovodných služeb CR Navazování lokálních partnerství a posílení spolupráce města Žatec se strategickými subjekty Posílení spádovosti města Žatec jako přirozeného centra regionu s přesahem na národní a mezinárodní úroveň Podpora a propagace místních produktů a značek jako nástroje lokálního patriotismu Integrovaný přístup k podpoře kulturně-vzdělávacích a volnočasových organizací města Žatec
Integrovaná strategie území MAS České středohoří 2014 – 2020	Podpora vodní turistiky a doprovodné infrastruktury Odpočinková infrastruktura a služby Výstavba a značení tras Infrastruktura pěší, cyklo a hipoturistiky Budování gastronomických a ubytovacích kapacit Zvyšování jakosti služeb současných provozoven Budování marketingových nástrojů, kampaní incomingové turistiky
Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Místní akční skupiny Labské skály	Zřízení, modernizace a rozšíření ubytovacích, stravovacích služeb a dalších služeb pro cestovní ruch Podpora zřizování místních atraktivit a turistických cílů Zřizování a značení turistických a naučných tras Podpora agroturistiky a zážitkových programů Marketing pro cestovní ruch Nastavení systémové spolupráce partnerů v území, produktové balíčky, kooperace

3.2.2 PLÁNY PÉČE O VELKOPLOŠNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

V této kapitole jsou představeny aktuální plány péče o NP České Švýcarsko, CHKO Labské Pískovce, CHKO České Středohoří a CHKO Lužické hory z hlediska cílů a zásad relevantních pro oblast cestovního ruchu. Plán péče dalšího velkoplošně chráněného území zasahujícího do Ústeckého kraje – CHKO Kokořínsko zde není zmíněn, protože se CHKO nachází na území Ústeckého kraje jen okrajově

a příslušné zásady z plánu péče nejspíše nebudou mít na podobu nové Strategie CR Ústeckého kraje vliv.

Plán péče o CHKO České Středohoří na období 2015-2024

Dlouhodobý cíl

- umožnění rekreačního rozvoje území a provozování sportovních aktivit bez negativních dopadů na přírodu a krajinu a využití turistického zájmu o území pro podporu ochrany přírody a krajiny

Navrhované zásady a opatření

- podporovat udržení současné sítě značených turistických tras a jejich údržbu (včetně schodů, poválek a vyhlídek) v lokalitách, kde pohybem návštěvníků mimo stezky dochází k narušování přírodních hodnot
- turistické cesty v atraktivních místech (např. NPR Milešovka, NPR Lovoš, NPR Sedlo) přiměřeně vybavit v rámci terénního informačního systému (např. informační tabule) viz kap 2.4
- budování nových turistických zařízení (např. vyhlídek a rozhleden) směřovat mimo přírodně a krajinářsky citlivé lokality
- zachovat stávající rozsah provozování horolezectví, pravidelně monitorovat nejnavštěvovanější lokality, z důvodu výskytu ZCHD živočichů (hnízdění ptáků) horolezectví přiměřeně regulovat (časově omezená uzávěra konkrétní oblasti)
- spolupracovat s horolezeckými organizacemi při usměrňování horolezeckých aktivit na území CHKO (např. označení a protierozní zabezpečení přístupových pěšin)
- významně nerozšiřovat stávající síť značených cyklotras s výjimkou případných místních okruhů v těsné vazbě na obce, dobudovat páteřní cyklostezky podél hlavních toků; nové cyklostezky budovat nejen jako rekreační, ale také s významem pro lokální dopravu obyvatel obcí, pokud možno preferovat sdílený režim s inline bruslaři
- orientační běhy směřovat mimo citlivá území a mimo dobu hnízdění a vyvádění mláďat, zázemí situovat mimo přírodní lokality do zastavěných území obcí
- monitorovat distribuci cílových bodů geocachingu („keší“) v CHKO, případně regulovat jejich umístění v MZCHÚ
- využít geocachingu jako prostředku ekologické osvěty a výchovy, podporovat zřizování tematických keší zaměřených na ochranu přírody a krajiny
- budování nových golfových hřišť umožnit pouze v okrajových částech CHKO v kontaktu se souvisle zastavěným územím měst, při přípravě záměrů vymezit přírodně cenné části a stabilizovat je při stavbě hřiště i následném provozu
- zajistit zachování migračních tras živočichů v případě oplocování areálů, podporovat zachování veřejného průchodu osob
- umožnit po dohodě s vlastníkem pozemků (v rámci stávající cestní sítě a mimo MZCHÚ a citlivé lokality) vedení hiposteze
- podporovat zřizování nových ubytovacích kapacit pouze rekonstrukcí stávajících objektů nenarušující krajinný ráz či adaptací stávajících nevyužitých objektů v zastavěných územích se zachováním jejich případné historické a architektonické hodnoty
- rozvíjet turistické využití vrcholu Milešovky a Lovoše ve spolupráci s o.p.s. Milešovka a KČT v duchu nouzového jednoduchého přenocování s omezenou kapacitou se zachováním stávajícího rozsahu dopravní obslužnosti, dořešit problematiku odpadních vod z objektu na Lovoši

- vyhradit místa pro parkování mimo MZCHÚ na východiscích turisticky značených cest, příp. podporovat vznik malých parkovišť pro auta návštěvníků v obcích (např. v Milešově, pod úpatím Lovoše)
- využít členy stráže ve spolupráci s ostatními neziskovými organizacemi pro provádění průvodcovské služby v turisticky atraktivních místech – Milešovka, Lovoš, Boreč, Radobýl, Panská skála, Sedlo, Raná, Oblík
- monitorovat návštěvnost vybraných míst v CHKO a její dopady na chráněné části přírody
- vytvářet podmínky pro rozvoj agroturistiky ve stávajících či rekonstruovaných zemědělských objektech (s vazbou na rodinné farmy a místní produkci)
- motoristické sportovní aktivity směřovat do vyhrazených míst především ve IV. zóně CHKO a v rozsahu, který nenaruší stav přírodního prostředí; pro jednorázové akce a soutěže využít i plochy, kde jsou plánována dle plánu péče managementová opatření jako narušování drnu či disturbance v ekosystémech v sukcesních stadiích (bývalé vojenské cvičiště Babiny)
- ve spolupráci s vlastníky pozemků a organizacemi zabývajícími se motosportem omezovat nelegální jízdy motorových vozidel v terénu

Plán péče o Národní park České Švýcarsko 2009-2016

Turistické a rekreační využití (s. 189)

Hlavním cílem správy NP v oblasti turistického a rekreačního využití bude zajistit takové využití území národního parku, které nebude v rozporu se zájmy ochrany přírody a umožní naplňování současných potřeb tak, aby tím nebyly ohroženy potřeby budoucích generací. K tomu bude správa NP usilovat o uzavření dohody všech hlavních aktérů (obecní samosprávy, Ústecký kraj, podnikatelé, nevládní organizace, správy velkoplošných chráněných území apod.) v regionu podle Evropské charty pro trvale udržitelný turistický ruch v chráněných územích (s. 189).

Pěší turistika

- nejrozšířenější forma turistiky, která bude i nadále preferována
- v oblasti hromadné pěší turistiky bude Správa NP usilovat o vytvoření systému certifikovaných průvodcovských služeb na území NP a bude se aktivně podílet na školení průvodců a udělování certifikátu úspěšným absolventům školících kurzů
- Současný rozsah sítě značených cest nebude významně měněn. V případě nutnosti přicházejí v úvahu pouze krátké dílčí přeložky, popř. v odůvodněných případech, respektujících v první řadě zájmy ochrany přírody NP, také kratší doplňkové cesty
- Důležitým úkolem Správy NP je zajistit, aby po vstupu České republiky do Schengenského prostoru byla respektována i nadále platná omezení vstupu do I. zóny NP. Správa NP se domluvily na provedení (a následné trvalé údržbě) některých úprav v terénu, které by měly omezit nelegální přecházení státní hranice a I. zóny, např. v okolí Pravčické brány, Černé brány a jinde.

Cykloturistika

Změny v síti cyklotras jsou v budoucnu možné, avšak za předpokladu, že nebudou ohroženy zájmy ochrany přírody a pouze při respektování uvedených zásad:

- aby byla síť tras reprezentativní vzhledem k přírodním i krajinným hodnotám území NP,
- trasy pokud možno minimálně kolidovaly se značenými turistickými trasami,
- trasy vedly po zpevněných komunikacích a nedocházelo tak k erozi půdy,
- a dále i s ohledem na provoz lesnické techniky tak, aby nedocházelo ke kolizím

Horolezectví

Z důvodů regulativních je výčet povolených lezeckých objektů stanoven návštěvním řádem a nebude nadále zvyšován. Pro vytyčení nových cest na stávající lezecké objekty bude nadále zapotřebí souhlasného stanoviska správy. Nadále bude probíhat monitoring návštěvnosti skalních objektů horolezci.

Hippoturistika

Na území NP byly vyhrazeny zvláštní cesty, tzv. hipotrasy. Bude průběžně prováděn monitoring návštěvnosti a technického stavu hipotras a jejich příslušenství a na základě získaných podkladů budou přijímána adekvátní opatření (např. časové omezení používání, úpravy sítě hipotras, instalace doplňkových zařízení apod.).

Plán péče o Chráněnou krajinnou oblast Labské Pískovce na období 2011-2020

Z volnočasových aktivit, které se v Labských pískovcích provozují, patří k nejrozšířenějším **pěší turistika**, která zde má hlubokou tradici a bude i nadále preferována. Dnešní hustota značených turistických cest a jejich vybavenost (schůdky, vyhlídky, zábradlí, odpočívadla) dosáhla zhruba úrovně před druhou světovou válkou, která je z hlediska návštěvnosti dostatečná a z hlediska ochrany přírody vyhovující.

Dlouhodobý cíl

- zachování současného rozsahu turisticky značených cest s kvalitní vybaveností včetně informačního systému
- síť značených cyklostezek nekolidující se zájmy ochrany přírody ani se zájmy pěší turistiky či provozu na veřejných komunikacích.
- zlepšená celková úroveň veřejných tábořišť vedoucí k minimalizaci možného negativního dopadu jejich provozu na životní prostředí
- provozování horolezectví v CHKO bez poškozování předmětu ochrany ZCHÚ

Navrhovaná opatření

- v opodstatněných případech (např. z důvodu zklidnění některých míst) souhlasit s dílčími změnami ve vedení tras značených cest
- ve spolupráci s KČT zajistit vedení případných nově vznikajících turistických tras tak, aby se vyhýbaly známým hnízdištím výra velkého a sokola stěhovavého
- při vyznačování nových naučných stezek, vycházkových okruhů kolem obcí či hipposteze rozvíjet spolupráci s Klubem českých turistů (značkařskou komisí) a dosáhnout vzájemné informovanosti
- podporovat údržbu a zkvalitňování terénního informačního systému, ve spolupráci s KČT dbát o dobrou vybavenost značených tras umožňující poznávání bez poškozování přírodních hodnot
- umožnit rozšíření značených cyklotras, zejména pak v obcích, nové trasy schvalovat s ohledem na oblasti, kde je nutno zachovat klidový režim
- problém jízdy motorkářů mimo silnice a místní komunikace řešit spoluprací strážce ochrany přírody s policií a dalšími subjekty (zejména Lesy ČR).
- zvážit přípustnost rozšíření areálu pro minibikový a minimotokářový sport u Dolní Kamenice (Rabštejnské údolí)
- provádět kontrolu míst vyhrazených pro letní tábory z hlediska dodržování podmínek ochrany přírody
- do nového nařízení o vyhlášení přírodní památky Tiské stěny zapracovat požadavky ochrany přírody ve vztahu k horolezecké činnosti (bližší ochranné podmínky regulující horolezectví),

- z důvodu hnízdění významných chráněných druhů ptáků u vybraných lokalit horolezectví omezit či dočasně zakázat, dle potřeby a možností zajistit ostrahu hnízd, ve spolupráci s horolezci zajistit mimo hnízdní období vyřezání nežádoucích dřevin ve skalních stěnách se známými hnízdy sokola stěhovavého a výra velkého
- prohloubit spolupráci s orgány Českého horolezeckého svazu a dále zlepšovat informovanost horolezecké veřejnosti o podmínkách horolezectví v CHKO
- častěji provádět strážní službu v lezeckých oblastech
- na internetových stránkách informovat horolezeckou veřejnost o oblastech dočasně uzavřených pro lezení z důvodu hnízdění chráněných druhů ptactva
- pro lepší informovanost a k usměrnění sportovních aktivit i nadále iniciovat a vydávat naučné a propagační materiály a pečovat o informační systém
- vyhradit v NPR Kaňon Labe místa pro horolezectví v částech, kde nebude mít negativní dopad na předměty ochrany této NPR

Plán péče o CHKO Lužické hory na období 2015 – 2024

Dlouhodobý cíl

- umožnění rekreačního rozvoje území a provozování sportovních aktivit bez negativních dopadů na přírodu a krajinu a využití turistického zájmu o území pro podporu ochrany přírody a krajiny

Navrhovaná opatření a zásady

Pěší turistika

- podporovat udržení současné sítě značených turistických tras
- umožnit případné vyznačení nových pěších tras v případech, kdy se tím vyřeší nevhodný souběh s trasou intenzivně využívanou cykloturisty
- podporovat údržbu turisticky využívaných cest, pěšin, poválek a vyhlídek v lokalitách, kde pohybem návštěvníků mimo stezky dochází k narušování přírodních hodnot
- turistické cesty v atraktivních místech (např. NPR Jezevčí vrch) přiměřeně vybavit v rámci terénního informačního systému (např. informační tabule) včetně budování a údržby naučných stezek
- služby pro pěší turisty podporovat ve stávajících objektech, pouze výjimečně doplňovat odpočinková místa a přístřešky
- budování nových turistických zařízení (např. vyhlídek a rozhleden) směřovat mimo MZCHÚ a přírodně a krajinářsky citlivé lokality
- konání hromadných akcí (např. pochody) směřovat na značené trasy nebo zpevněné cesty mimo přírodně citlivé lokality

Horolezectví

- umožnit provozování horolezectví v dosavadním rozsahu (Horní skály a Vraní skály u Horního Sedla, severní stěna Břidličného vrchu u České Kamenice); pravidelně monitorovat nejnavštěvovanější lokality (např. Horní skály na Horním sedle mezi Rynolticemi a Hrádkem nad Nisou) a v případě negativních vlivů na přírodní prostředí ho regulovat
- regulovat provozování horolezectví, počet hromadných akcí a komerčních aktivit cestovních a sportovních agentur z důvodu hnízdění ptáků, výskytu jiných ZCHD živočichů a rostlin, aby nedocházelo k rušení hnízdicích ptáků či poškozování skalních biotopů (lišejníků a mechorostů)
- spolupracovat s horolezeckými organizacemi při regulaci horolezeckých aktivit na území CHKO Lužické hory (např. označení a protierozní zabezpečení přístupových pěšin)

Cyklistika

- významně nerozšiřovat stávající síť značených cyklotras s výjimkou případných místních okruhů v těsné vazbě na obce, zrevidovat a změnit některé nevhodně vedené cyklotrasy
- v rámci vlastní činnosti vybudovat nebo iniciovat v území cyklistické naučné okruhy, převážně po stávajících cyklotrasách
- budování nových cyklostezek směřovat do okrajových částí CHKO, nikoli jako čistě rekreační, ale s významným podílem pro lokální dopravu obyvatel obcí, preferovat sdílený režim s in-line bruslaři
- při povolování cyklistických závodů zohledňovat termín pořádání a preferovat dobu mimo hnízdění a vyvádění mláďat
- adrenalinovou terénní cyklistiku směřovat do sportovních areálů (např. sjezdovka na Jedlové) za podmínek bránících poškození přírodního prostředí (např. vzniku eroze)

Lyžování

- rozvoj sjezdového lyžování (rozšiřování kapacit, budování nových skiareálů) řešit koordinovaně v rámci koncepcí rozvoje regionu, přitom důsledně využívat nástrojů územního plánování a dbát, aby veškerá nová sportovní zařízení byla umísťována mimo prvky ÚSES a přírodovědně významné lokality, a pokud možno i mimo lesní porosty
- úpravy stávajících skiareálů směřující k obnově technologií a úpravě standardu služeb musí být prováděny tak, aby neměly negativní dopady na přírodní prostředí a krajinný ráz
- při stanovování podmínek pro technické zasněžování zohlednit jeho vliv na vodní režim a fenologii botanicky cenných stanovišť
- osvětlení sjezdovek a areálů omezit na nejnižší přípustnou míru, podporovat opatření, která sníží negativní vliv světelného znečištění
- omezit sjezdové lyžování ve volné krajině - freeride, skialpinismus
- zajistit vhodný letní management sjezdových tratí mimo les (kosení, pastva, nikoli mulčování), omezit jejich terénní úpravy
- „nelyžařské“ aktivity (snowparks, bobové a sánkařské dráhy, snowtubing atd.) umísťovat jen v rámci stávajících skiareálů nebo ve vazbě na ně, mimo prvky ÚSES, botanicky a krajinářsky významné lokality, a mimo lesní porosty
- podporovat strojní úpravu běžeckých tratí v rámci schválené sítě tras a nepodporovat paralelní zahuštění sítě tras

Ostatní aktivity

- trati pro in-line bruslaře řešit úpravou místních komunikací zejména v zastavěných územích nebo v rámci sportovně-rekreačních areálů nebo v rámci vytváření cyklostezek
- orientační běhy směřovat mimo citlivá území a mimo dobu hnízdění a vyvádění mláďat, zázemí závodů situovat mimo přírodní lokality do zastavěných území obcí
- monitorovat distribuci cílových bodů geocachingu („keší“) v CHKO, regulovat jejich umístění v citlivých lokalitách a MZCHÚ
- využít geocachingu jako prostředku ekologické osvěty a výchovy, podporovat zřizování tematických keší zaměřených na ochranu přírody a krajiny
- budování nových golfových hřišť směřovat pouze do okrajových částí CHKO v kontaktu se souvisle zastavěným územím, při přípravě záměru vymezení přírodně cenné lokality v území (remízky, mokřady apod.) a stabilizovat je při stavbě hřiště i následném provozu, omezit výstavbu obslužných objektů ve volných plochách hřišť
- zajistit zachování migračních tras živočichů v případě oplocování areálů, podporovat zachování veřejného průchodu osob
- po dohodě s vlastníkem pozemků podporovat v rámci stávající cestní sítě mimo MZCHÚ a citlivé lokality vedení hiposteze
- hromadné akce (typu open-air koncertů, setkání, komerčních a předváděcích akcí) směřovat do souvisle zastavěných území a sportovních areálů

- ve spolupráci s krajem, obcemi a ostatními subjekty zajistit funkční systém informací pro návštěvníky o limitech území a pravidlech jeho využívání pro rekreaci a sport

Pobytová rekreace:

- podporovat zřizování nových hromadných ubytovacích kapacit (penziony, hotely, turistické ubytovny) rekonstrukcí stávajících objektů nenarušující krajinný ráz
- podporovat adaptace stávajících nevyužitých objektů v zastavěných územích k rekreaci, včetně průmyslových a zemědělských „brownfields“ se zachováním jejich případné historické a architektonické hodnoty
- budování individuálních rekreačních objektů obnovou zaniklých staveb trvalého bydlení realizovat v podobě nenarušující krajinný ráz a respektující místní stavební tradice
- místa k táboření, včetně letních dětských táborů, vyhražovat v přírodně méně citlivých částech CHKO
- vytvářet podmínky pro rozvoj agroturistiky ve stávajících či rekonstruovaných zemědělských objektech (s vazbou na rodinné farmy a místní produkci)
- objekty lehkého opevnění rekreačně využívat jen vyjíměčně, a to mimo les a mimo přírodně citlivé a hodnotné lokality

Shrnutí kapitoly 3.1.2

- Plány péče sledovaných velkoplošných chráněných území v Ústeckém kraji stanovují podmínky pro turistické a rekreační využití těchto území se záměrem tyto činnosti umožnit při eliminaci potenciálních negativních vlivů na předměty ochrany v dotčených ZCHÚ.
- Mezi formami CR v území je zpravidla preferována pěší turistika. Je však předpokládán jen omezený rozvoj turistických značených tras, což platí i pro cyklotrasy a cyklostezky.
- U horolezectví je především zmiňováno časově omezené uzavírání lezeckých oblastí pro lezení z důvodu hnízdění chráněného ptactva.
- Ve sledovaných územích se počítá s rozvojem tzv. hipotras.
- V CHKO Lužické hory jsou zároveň stanovovány podmínky pro rozvoj lyžování a to zejména s ohledem minimalizace negativních vlivů na předmět ochrany ZCHÚ.
- Rozvoj ubytovacích a stravovacích kapacit a další „tvrdé“ infrastruktury CR je zpravidla připouštěn pouze na plochách sídel.

3.2.3 STRATEGIE CR ZAMĚŘENÉ NA ÚZEMÍ ÚSTECKÉHO KRAJE

Koncepce cykloturistiky v Ústeckém kraji 2012

Opatření 1.1: Dokončení výstavby sítě páteřních cyklistických tras

Dokončit páteřní síť cyklotras v Ústeckém kraji a vytvořit infrastrukturní předpoklady pro rozvoj cykloturistiky, tj. vybudovat bezpečné a komfortní cyklistické komunikace na trasách:

- Labská stezka (jako součást trasy Eurovelo 7)
- Krušnohorská magistrála
- Cyklostezka Ohře

Opatření 1.2: Cykloturistické značení

Optimalizovat cykloturistické značení tak, aby odpovídalo současnému významu cyklotras a umožnilo turistům bezproblémovou orientaci při pohybu po stezkách a k turistickým cílům.

Opatření 1.3: Doplnková infrastruktura/vybavení cyklotras

Vybavit páteřní cyklistické trasy doplnkovou infrastrukturou a zvýšit tak komfort a kvalitu tras. Věcným obsahem opatření je umístění nebo vybudování doplnkové infrastruktury na vybraných trasách. Jedná se o:

1. kryté odpočívky,
2. informační tabule,
3. stojany na kola,
4. úschovny (železniční stanice, TIC apod.)
5. infrastruktura pro e-kola.

Opatření 2.1: Marketingová příprava cykloturistických produktů

Připravit cykloturistické produkty jasně vymezené nabídkou (územní vymezení, infrastruktura, služby, atraktivita atd.), poptávkou (cílové skupiny) a marketingovými nástroji (distribuční kanály, propagace)

Smyslem opatření je tvorba a rozpracování produktů do konkrétního marketingového plánu. Navrženými produkty pro rozvoj cykloturistiky v Ústeckém kraji jsou tyto trasy nebo sítě tras:

- Labská cyklotrasa, resp. Eurovelo 7 pro dálkové cyklisty (s návazností na okolní úseky Labe – Sasko a další části Německa – a na Středočeský kraj a další kraje v Česku),
- Cyklotrasa Ohře pro dálkové cyklisty (s návazností do Karlovarského kraje a Německa – pramenná oblast Ohře),
- Cyklotrasa Krušné hory pro dálkové i sportovní cyklisty (s návazností do Karlovarského kraje a do německé části Krušných hor),
- Cykloturistika v Českém/Českosaském Švýcarsku pro rekreační a příležitostné cyklisty (s návazností na Saské Švýcarsko),
- Cykloturistika v oblasti Džbánů pro rekreační, příležitostní a mírně sportovní cykloturisty (s návazností na Plzeňský, Středočeský a Karlovarský kraj),
- „Industriální cyklosafari“, tedy sportovní cykloturistika v oblasti dolů a výsypek,
- Přírodní cykloturistika v oblasti Lužických hor vč. Šluknovska pro sportovní cyklisty (s vazbou na Liberecký kraj),
- Přírodní cykloturistika v oblasti Českého středohoří pro sportovní cyklisty.

Opatření 2.2: Realizace cykloturistických produktů

- Realizací marketingových aktivit v rámci cykloturistických produktů oslovit cílové skupiny
- Smyslem opatření je realizace jednotlivých produktů (jejich návrh viz předchozí opatření 2.1) dle zpracovaného marketingového plánu a jím navržených marketingových nástrojů (možnými nástroji jsou např. webové portály a microsite, aplikace pro mobilní telefony, značení v terénu vč. tagových cedulí a QR kódů, slevové balíčky, zájezdy distribuované prostřednictvím cestovních kanceláří, články a reportáže v médiích, mapy, brožury, cyklistické akce, tematické hry a soutěže apod.).
- Důležitou součástí opatření je průběžná aktualizace produktů. Pro každý produkt bude např. 1x za rok připraven upravený plán marketingových aktivit, bude provedeno nové oslovení zapojených subjektů a současně vyhodnoceny výsledky aktivit realizovaných v roce předchozím.

Opatření 3.1: Konceptní činnost

Zabezpečit koncepční a koordinovaný přístup Ústeckého kraje k rozvoji cykloturistiky. Optimalizovat celkovou síť cyklistických tras v Ústeckém kraji tak, aby odpovídala současnému významu cyklotras a umožnila přístup k turistickým cílům.

Opatření obsahuje tyto základní komponenty:

1. Monitoring záměrů jednotlivých aktérů uvnitř i vně kraje
2. Přepřpracování sítě cyklistických tras v Ústeckém kraji ve smyslu závěrů formulovaných v této koncepci
3. Vyhodnocení a aktualizace koncepce rozvoje cykloturistiky
4. Projektční činnost (zpracování technických studií, studií vybavenosti apod.)

Opatření 3.2: Organizace a koordinace

Zajistit efektivní a koordinovanou realizaci infrastrukturních a marketingových opatření jednotlivých subjektů. Zapojit cyklistickou dopravu do integrovaného dopravního systému

Opatření bude zaměřeno na identifikaci relevantních subjektů a vytvoření kooperující sítě partnerů. V rámci této sítě dojde prioritně k přípravě a realizaci opatření 1.2: Cykloturistické značení a 1.3: Doplňková infrastruktura/vybavení cyklotras.

Dále bude prováděn průběžný monitoring záměrů s vazbou na cyklistickou infrastrukturu (projektové záměry, územní plány obcí, ZÚR, komplexní pozemkové úpravy, rušení tratí, rekonstrukce krajských silnic. apod.).

Koncepce turistické dopravy na území Ústeckého kraje v letech 2011 - 2015

Vize turistické dopravy v Ústeckém kraji spočívá v několika hlavních bodech:

- změny zahrnující spíše méně nákladné neinvestiční a organizační úpravy než rozsáhlé infrastrukturní projekty,
- maximální efektivita vynaložených prostředků (příznivý poměr mezi náklady a přínosy),
- jasné zaměření zvolených forem dopravy na cílové skupiny návštěvníků,
- rozvoj veřejné dopravy cílený také na zlepšení stavu životního prostředí (například snížení zátěže individuální automobilovou dopravou),
- provázanost jednotlivých druhů veřejné dopravy, odstranění jejich časové či prostorové nepochybnosti či dokonce konkurenční pozice,
- koordinace a spolupráce různých subjektů v čele s Ústeckým krajem koordinujícím jednotlivé aktivity,
- vícezdrojové financování ze strany měst, obcí, soukromých subjektů a kraje, přičemž kraj má roli spolufinancujícího subjektu.

Opatření k rozvoji infrastruktury pro turistickou dopravu

Opatření je rozděleno do následujících skupin aktivit:

- Výstavba či úprava parkovišť pro turistické účely
- Zřízení nových autobusových zastávek
- Zřízení nových železničních stanic
- Transformace železničních stanic pro potřeby cestovního ruchu
- Rekonstrukce a obnova železničních tratí pro turistické účely
- Výstavba nových železničních propojení
- Výstavba a obnova lanovek a výtahů
- Výstavba a úprava přístavišť
- Obnova přeshraničních silnic a železnic

Opatření v oblasti technologie a provozu veřejné dopravy

Opatření je rozděleno do následujících skupin aktivit:

- Změna a doplnění linkového vedení spojů základní dopravní obslužnosti
- Doplnění víkendových či prázdninových spojů základní dopravní obslužnosti
- Změna časování stávajících spojů základní dopravní obslužnosti
- Zlepšení návaznosti mezi jednotlivými druhy dopravy
- Úprava vozidel základní dopravní obslužnosti pro turistické účely
- Zavedení či rozšíření turistických autobusových linek (vč. cyklobusů, skibusů a loďobusů)
- Zavedení a rozšíření lodní dopravy
- Tarifní úpravy a slevy
- Zavedení nových dopravních spojů z jiných krajů Česka
- Zavedení, rozšíření a obnova příhraničních spojů vč. jejich tarifního řešení

Hodnocení Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje na roky 2010-2015

Hodnocení poslední Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje, která byla vyhotovena pro období 2010-2015, bylo provedeno v průběhu roku 2014. Hodnocení se zaměřilo na 4 hlavní oblasti:

- Hodnocení základních ukazatelů CR pro Ústecký kraj
- Formálně-metodologické hodnocení Strategie
- Naplňování a relevance cílů Strategie
- Implementace dokumentu

Pro vznikající Strategii rozvoje CR Ústeckého kraje 2015-2020 je však z tohoto dokumentu zásadní především formulace doporučení, která mají posloužit k přípravě této Strategie. Doporučení jsou představena níže.

Doporučení

Formálně – metodologická doporučení pro aktualizaci Strategie:

1. Aktualizaci Strategie provázat po obsahové i procesní stránce s aktuálním Programem rozvoje obvodu Ústeckého kraje (2013),
2. Aktualizaci Strategie provázat se stávající a připravovanou ÚPD,
3. Při zadávání aktualizace jasně definovat **zaměření** (kraj jako subjekt, nebo jako objekt strategie) a **účel** nové Strategie (nástroj čerpání veřejných podpor ze SF EU, či podklad pro realizaci komplexní politiky rozvoje cestovního ruchu v kraji),
4. V analýze aktualizovaného dokumentu klást důraz na hodnocení globálních trendů a konkurence v cestovním ruchu – včetně identifikace dopadů této vnější analýzy na cestovní ruch v ÚK a na rozbor ekonomiky cestovního ruchu (náklady a výnosy),
5. Ve struktuře návrhové části strategie aktualizovaného dokumentu zachovat pouze jednu úroveň cílů (Priority, resp. Strategické cíle) a v programové části doplnit Opatření výčtem klíčových Projektů,
6. Do akčního plánu zařadit pouze záměry, které mají politickou podporu a další předpoklady k realizaci v časovém horizontu akčního plánu;
7. Vybavit nově definované Priority a Opatření závaznými **monitorovacími ukazateli** (ve vazbě na bod 1),
8. Aktualizovaný dokument vybavit závazným **plánem implementace**,

Obsahová doporučení pro aktualizaci Strategie:

1. V aktualizovaném dokumentu posílit význam a podrobněji rozpracovat do podoby konkrétních projektů téma **rozvoje lidských zdrojů** v cestovním ruchu,
2. Zajistit další rozvoj **Destinačních agentur a značky jednotlivých turistických regionů kraje** a v té souvislosti jasně definovat úlohu jednotlivých článků veřejné správy při rozvoji, monitoringu a propagaci cestovního ruchu v kraji,
3. Nastavit pevná, jasná a vyargumentovaná **pravidla poskytování podpor** v cestovním ruchu,
4. Promítnout cíle aktualizované Strategie do zaměření intervencí na podporu cestovního ruchu z fondů EU;
5. Při rozvoji infrastruktury cestovního ruchu klást důraz na malé projekty s vysokou účinností a provázet zde podporu cestovního ruchu s podporou **malého podnikání**.

3.2.4 SHRNUÍ

- Organizace CR v území z pohledu respondentů dotazovaných prostřednictvím řízených rozhovorů:
 - Správně ustavené DA, problémem je jejich různá velikost, struktura a zejména míra fungování a stabilita
 - DA možná až příliš v pozici „inzertních novin“, nízká finanční stabilita, příliš velká „motivační“ složka zdrojů ve srovnání se složkou „paušální“
 - V DA až na výjimky málo zastoupena města vč. těch největších (týká se zejména, ale nejen Krušnohoří)
 - Duplicita role kraje a DA (zejména v oblasti marketingu)
 - Většinově vnímaná pasivita kraje ve vztahu k DA, na druhou stranu mají DA velkou autonomii z hlediska volby svých aktivit
 - Přetrvávající vlastnická selekce (stát – kraj – města – podnikatelé) představující bariéru při tvorbě nabídky CR
 - Zásadně chybí, příp. jsou málo prezentovaná (a tím i málo navštěvovaná) odborná setkání, workshopy, konference, diskusní fóra... (nejméně platí pro Poohří)
 - Dosud spíše slabá spolupráce se Saskem (výjimkou České Švýcarsko)
 - Některé obory si vystačí bez opory destinačního řízení (zejména lázeňství) a mají zcela specifické potřeby, zdrojové trhy atd.
- Produkty a marketing CR v území z pohledu respondentů dotazovaných prostřednictvím řízených rozhovorů:
 - Víceméně kvitován rozvoj řízení CR v posledních letech, kdy se realizovala řada projektů, byly založeny DA atd.
 - Nejasná pozice portálu/produktu/projektu (?) Brána do Čech, nezobrazuje se na prvních místech ve vyhledávacích

- Ne zcela optimální využití propagačních nástrojů, jimiž disponuje kraj (např. inzertní plochy na autobusech a ve vlacích)
 - Zcela nedostatečné cílení na návštěvníky ze Saska, se Saskem se málo pracuje jako s významnou zdrojovou oblastí návštěvníků
 - Chybí nosné i dílčí produkty CR, jejich jasné ukotvení, vazba na služby a propagace vůči stanoveným cílovým skupinám
 - Málo se pracuje s imagovým marketingem (spektakulární přírodní i průmyslová krajina, rarity, nej..., ojedinělé zážitky), který by měl být doménou činnosti Ústeckého kraje
 - Převaha konzervativních marketingových nástrojů (brožury, veletrhy, panely), stereotypní, „univerzální“ marketing
 - Malé využití medializovaných událostí a akcí, sociálních sítí, virtuálních prohlídek, portálů typu youtube.com, alternativních forem marketingu (geocaching, guerillový marketing...)
 - Málo se pracuje s příběhy a zážitky vázanými na jednotlivá místa
 - Na jedné straně chybí imagové kampaně s účinným celoplošným zásahem (médiá, PR), na straně druhé úzce zacílené kampaně vůči specifickým cílovým skupinám (sportovci, školy, mladé dvojice...)
 - Požadováno širší využití gastronomie (pivo, víno, jídlo, potraviny), dopravních atrakcí (lodě, vlaky), fenoménů Labe a Ohře
 - Neefektivní (poměr cena/výkon) marketingová činnost agentury CzechTourism
- Strategické dokumenty cestovního ruchu v území:
- Koncepce rozvoje CR v regionu České Švýcarsko do r. 2020 se zaměřuje na řízení a financování rozvoje CR, potenciál rozvoje CR prostřednictvím hlavních forem a atrakcí CR, kvalitu služeb, turistickou dopravu a Marketing CR a image regionu.
 - Strategické plány měst se v oblasti rozvoje CR zaměřují především na rozvoj místních atraktivit a atrakcí (historických, přírodních, kulturních, sportovních, apod.), rozvoj infrastruktury a služeb v CR a posilování marketingu (především s důrazem na tvorbu nových produktů CR). S podporou rozvoje CR souvisejí také aktivity zaměřené primárně na možnosti volnočasového vyžití obyvatelstva sledovaných měst, zejména pak v oblasti podpory kulturních a sportovních akcí a volnočasové infrastruktury ve městech, což jsou faktory, které mohou také přispět k rozvoji CR.
 - Strategie CLLD se zaměřují zejména na využívání atraktivit a rozvoj atrakcí, podporu rozvoje infrastruktury CR a podporu marketingu. Specifickým tématem strategií CLLD je podpora agroturistiky.
 - Plány péče o velkoplošná chráněná území v Ústeckém kraji stanovují podmínky pro turistické a rekreační využití v souladu s požadavky ochrany ZCHÚ, přičemž kladou důraz zejména na pěší turistiku, cykloturistiku, horolezectví a některé další formy (např. hipoturistiku), které nejsou náročné na infrastrukturu a výrazněji něžatěžují prostředí ZCHÚ. U dalších forem rekreačního využití (např. golfové, motosportové a jiné areály) je požadována striktní regulace.

- Koncepce cykloturistiky ÚK se zaměřuje na rozvoj cykloinfrastruktury (trasy, značení, doplňková infrastruktura), tvorbu a implementaci nových marketingových produktů a koncepční a koordinované řízení rozvoje cykloturistiky v ÚK.
- Koncepce turistické dopravy ÚK mimo jiná témata řeší rozvoj infrastruktury pro turistickou dopravu a opatření v oblasti provozu veřejné dopravy (např. organizace dopravní obslužnosti, vybavení spojů veřejné dopravy, tarifní úpravy, apod.).
- Hodnocení poslední Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje kromě jiných výstupů formuluje doporučení pro pořízovanou aktualizovanou Strategii. V oblasti formálních doporučení je doporučeno provázání Strategie s Programem rozvoje ÚK (2013), aktuálními a připravovanými ÚPD, přesnější stanovení zaměření Strategie, zpracování analýzy vnějších podmínek CR v ÚK, změny struktury návrhové části, zvýšení reálnosti záměrů v akčním plánu, zavedení indikátorové soustavy a vypracování závazného plánu implementace. Z obsahového hlediska se doporučení týkají důrazu na téma rozvoje lidských zdrojů v CR, rozvoje destinačních agentur a značky turistických regionů v ÚK, nastavení pravidel poskytování podpor v CR, konzistence strategické části s nastavením podpory CR z fondů EU a preference malých projektů v oblasti infrastruktury.

4 ANALÝZA SWOT

SWOT je klasifikační metodou tradičně používanou při strategickém plánování. Rozvojové faktory jsou metodou SWOT standardně tříděny do 4 kategorií:

- silné stránky (S = strengths),
- slabé stránky (W = weaknesses),
- příležitosti (O = opportunities),
- hrozby (T = threats).

Tyto kategorie sledují logiku uvedenou v tabulce:

Tabulka 27: Logika tvorby analýzy SWOT

	pozitiva	negativa
vnitřní faktory, přítomnost, výchozí stav	silné stránky (S)	slabé stránky (W)
vnější faktory, budoucnost, potřeba intervencí	příležitosti (O)	hrozby (T)

SWOT analýza je pro větší přehlednost zpracována pro následující dílčí témata:

- nabídka v cestovním ruchu - atraktivita a atrakce;
- nabídka v cestovním ruchu - infrastruktura a vybavenost;
- poptávka v cestovním ruchu;
- marketing;
- organizace CR a lidské zdroje.

4.1 NABÍDKA V CESTOVNÍM RUCHU – ATRAKTIVITY A ATRAKCE

Silné stránky

- Pestrá nabídka turistických atraktivit a atrakcí v kraji, podmínky k celoroční návštěvnosti kraje (letní i zimní destinace)
- Pestrost krajinných typů (oblasti rovinaté, horské, vulkanické, pískovcové, zemědělské, průmyslové...)
- Vysoký potenciál různých forem cykloturistiky (dálková, lokální, sportovní, pro fyzicky zdatné i méně zdatné...), masivní rozvoj infrastruktury pro cykloturistiku v posledních letech
- Silná tradice pivovarnictví a vinařství
- Přítomnost velkého množství hmotných (ale i nehmotných) památek moderní historie mající autentickou vazbu i na současnost
- Kulturně cenné objekty v kraji mají relativně hodně původního mobiliáře
- Tradice lázeňství v několika městech v čele s Teplicemi
- Zlepšování životního prostředí a čistoty přírodních atraktivit

- Přítomnost hor umožňující aktivity v rámci CR alespoň v části kraje po většinu roku
- Fenomén řeky Labe skýtající obrovský potenciál pro různé formy CR
- Turistické cíle jsou různorodé a umožňují poskládat zážitkový pobyt (např. kombinace turistiky, památek, technických památek, lázní, adrenalinových sportů...)

Slabé stránky

- Konkrétní nevzhledná místa dle návštěvníků (zejména příhraniční obce)
- Výrazná sezónnost cestovního ruchu v drtivé části kraje (daná i marketingově podvyužitým potenciálem mimo hlavní sezónu)
- Přetrvávající devastace části území a životního prostředí průmyslovou, zejména těžební činností a těžkým průmyslem (přes řadu významných pozitivních změn)
- Izolovanost řeky Labe od možnosti využití v CR (pouze dopravní význam, k řece se dá málokde jít, koupat se, posedět v restauraci)
- Až na drobné výjimky (např. Louny) málo využitá centra měst, často mrtvá centra a hlavní náměstí (celý den, ale zejména večer)
- Neatraktivní vstupy do měst (hlavní křižovatky a kruhové objezdy, železniční nádraží)

Příležitosti

- Zpřístupnění a oživení jezer Milada a Most včetně vybudování doprovodné infrastruktury
- Obnova, zpřístupňování a oživování památek (včetně technických památek)
- Zpřístupňování zvláště chráněných území a zkvalitňování jejich návštěvnické infrastruktury
- Trend obliby menších pivovarů, menších vinařství, místních produktů
- Trend nárůstu obliby dálkových cyklotras podél řek (zejm. Elberadweg)

Hrozby

- Útlum zimní sezóny v důsledku nepříznivých klimatických podmínek
- Opětovný rozvoj těžkého průmyslu a těžební činnosti v kraji
- Vyliďňování venkovského prostoru (zůstávají pouze starší lidé a chalupáři)

4.2 NABÍDKA V CESTOVNÍM RUCHU – INFRASTRUKTURA A VYBAVENOST

Silné stránky

- Dostačující kapacita ubytovacích a stravovacích služeb na většině území kraje
- Rozvoj infrastruktury CR v Ústeckém kraji v souvislosti s intervencemi z ESIF v období 2007-2013
- Solidní úroveň turistické dopravní obslužnosti v území, včetně dopravních tras, které jsou současně atrakcemi cestovního ruchu (muzejní železnice, lanovky, lodní doprava)
- Místně velmi pestrá nabídka doplňkových atrakcí a infrastruktury pro různé formy cestovního ruchu (některé části Českého Švýcarska, Mostecko, Litoměřicko a Roudnicko, Žatecko)
- Několik míst s potenciálem pro MICE turistiku
- Husté pokrytí území kraje železniční sítí
- Krušné hory bez velkoplošné ochrany – možnost rozvoje infrastruktury

- Blízkost a časová dostupnost turistických regionů od velkých měst (např. Praha, Drážďany, Ústí nad Labem, Kladno, Chemnitz, aglomerace Chomutov, Most, Teplice...), výhodná geografická poloha mezi Prahou a Saskem
- Blízkost velkých letišť Praha a Drážďany

Slabé stránky

- Omezená nabídka a dostupnost HUZ vyšší kategorie, obecně nižší úroveň ubytovacích i dalších služeb
- Nedostačující kapacita ubytovacích a stravovacích zařízení v některých částech kraje, zejména v Českém středohoří, chybějící kapacitní ubytovací zařízení (pro větší počet lidí) ve velké části kraje
- Zastaralost značné části infrastruktury a služeb, zejména v oblasti Krušnohoří
- Na většině území kraje nedostatečná kapacita a širší doplňkových atrakcí, služeb a infrastruktury (pro menší města a venkovské obce platí téměř bez výjimky)
- Velká část území málo využitelná a málo vybavená pro MICE turistiku a pro pobyty movitější klientely
- Časté stížnosti návštěvníků na špínu a nepořádek v turistických lokalitách (platí i pro top atraktivitu)
- Nedotažený projekt „hnědých cedulí“ označujících příjezd k turistickým cílům

Příležitosti

- Dokončování páteční sítě dálkových cyklotras
- Využití potenciálu podvyužité dopravní infrastruktury (zejména regionálních železničních tratí a související infrastruktury) pro rozvoj turistické dopravy a nových produktů CR

Hrozby

- Stagnace kvality služeb v CR v důsledku uspokojení ze zvýšené návštěvnosti
- Útlum turistické dopravní obslužnosti v důsledku omezených fiskálních zdrojů Ústeckého kraje a neochoty dalších aktérů (měst a obcí, podnikatelů) ke spolufinancování
- Nedokončená dálnice D8 přes České středohoří
- Rušení lokálních železnic bez budoucího využití těchto tratí alespoň příležitostně pro turistické účely
- Nízké marže v pohostinství a ubytování v Česku (např. ve srovnání s Německem), což snižuje schopnost podnikatelů investovat, prosperovat atd.

4.3 POPTÁVKA V CESTOVNÍM RUCHU

Silné stránky

- Průběžně se zvyšující návštěvnost HUZ v Ústeckém kraji po r. 2010 a to i navzdory výkyvům návštěvnosti v některých krajích ČR
- Oživení poptávky v CR v posledních letech v souvislosti s odezníváním dopadů globální hospodářské recese

- Blížkost významných zdrojových trhů s relativně velkou kupní silou (zejména hl. m. Prahy a saských aglomerací, ale také dalších částí Německa, Nizozemska atd.)
- Vyšší zastoupení cykloturistů mezi návštěvníky některých krajských destinací oproti destinacím ostatních krajů ČR
- Vysoká spokojenost návštěvníků s pobytem v Českém Švýcarsku a Českém středohoří, průměrná spokojenost návštěvníků s pobytem v Krušných horách

Slabé stránky

- Přetrvávající negativní image většiny měst a regionů v kraji i Ústeckého kraje jako celku
- Dlouhodobě nízká návštěvnost HUZ, a to jak u počtu příjezdů hostů, tak i počtu přenocování ve srovnání s ostatními kraji ČR
- Jednoznačně nejhorší pozice Ústeckého kraje z hlediska návštěvnosti domácími návštěvníky mezi kraji ČR
- Nízká kupní síla místních obyvatel
- Sousedství německého regionu, který však v Německu patří mezi nejchudší v celé zemi
- Slabé využití blízkosti Německa – nedostatečné zacílení marketingových aktivit, fyzické bariéry (zdlouhavé otvírání míst pro přechod hranice)
- Dlouhodobé zkracování délky pobytu (průměrného počtu přenocování) návštěvníků kraje
- Podvyužitý návštěvnícký potenciál turistické oblasti České Středohoří a Žatecko
- Nepříznivé hodnocení destinací Ústeckého kraje návštěvníky ve srovnání s destinacemi ostatních krajů
- Vysoké zastoupení jednodenních návštěv bez přenocování v důsledku blízkosti významných zdrojových trhů v čele s hl. m. Prahou
- Podprůměrný podíl návštěvníků, kteří kraj navštěvují opakovaně (oproti zbytku ČR)
- Výrazně podprůměrný podíl návštěvníků, kteří se ubytují v HUZ vyšší kategorie
- Poměrně rezervovaný vztah návštěvníků vůči Ústeckému kraji a jeho destinacím (nižší ochota k brzké opětovné návštěvě regionu, záměr opětovné návštěvy jen za určitých podmínek)
- Nízká spokojenost návštěvníků s nabídkou a kvalitou služeb a infrastruktury a prostředím regionu
- Velmi nízké povědomí obyvatel Česka i Saska o turistických cílech na území Ústeckého kraje
- Obyvatele Česka nenapadne jet na dovolenou či na krátkodobý výlet do Ústeckého kraje
- Podprůměrná spokojenost návštěvníků s pobytem v Dolním Poohří

Příležitosti

- Zvýšení poptávky v ČR v souvislosti s oživením ekonomiky klíčových zdrojových trhů a zvýšení kupní síly jejich obyvatel (zejména ČR a SRN)
- Zaměření se na cílovou skupinu rodin s dětmi, která nabyla na významu v souladu s demografickým vývojem (výhledově se však bude zmenšovat)
- Zaměření se na cílovou skupinu seniorů, která průběžně nabývá na významu v souladu s demografickým vývojem
- Trend většího počtu kratších dovolených během roku u řady potenciálních návštěvníků
- Zvyšování turistické atraktivity Ústeckého kraje v souvislosti s obnovou krajiny zasažené těžbou hnědého uhlí a zvyšováním kvality životního prostředí kraje

- Využití určité „přesycenosti“ některých okolních center ČR (Praha, Drážďany, částečně ale třeba i centrální části NP České Švýcarsko) k podchycení návštěvníků
- Růst obliby dovolené v Česku v rámci domácího CR

Hrozby

- Negativní image Ústeckého kraje v ČR v souvislosti se zhoršeným životním prostředím, sociálními problémy a politickými aférami
- Negativní image Ústeckého kraje v zahraničí (zejména v Sasku) v souvislosti se sociálními problémy a kriminalitou
- Trend zkracování doby pobytu návštěvníků v destinaci
- Snížení poptávky v ČR v důsledku nepříznivého makroekonomického vývoje klíčových zdrojových trhů
- Pokles návštěvnosti v důsledku rostoucí kupní síly a změny spotřebního chování návštěvníků, preference vzdálenějších a zajímavějších destinací mezi stávajícími cílovými skupinami návštěvníků
- Snížení návštěvnické atraktivity destinací Ústeckého kraje v důsledku pokračující koncentrace sociálně vyloučených obyvatel v regionu
- Úbytek dětských táborů, škol v přírodě, lyžařských kurzů, úbytek sportovních dovedností v populaci (resp. selekce v populaci – sportu se věnují bohatší, vzdělanější a aktivnější)

4.4 MARKETING

Silné stránky

- Formování některých nosných turistických cílů a produktů CR nadnárodního významu (NP České Švýcarsko, Labská stezka, Památník Tereziín, Chrám chmele a piva v Žatci, uhelné safari, zážitková, alternativní a adrenalinová turistika zejména v oblasti Podkrušnohoří)
- Lokalizace několika místních značek, produktů a rarit, které lze využít v marketingu (Zahrada Čech, Porta Bohemica, Českosaské Švýcarsko, žatecké pivo apod.)

Slabé stránky

- Pozice portálů destinačního managementu Ústeckého kraje (Brány do Čech) v rámci internetových vyhledávačů neodpovídá významu internetových vyhledávačů jako klíčového zdroje informací pro návštěvníky¹³
- Slabá propagace turistických cílů v rámci kraje napříč jednotlivými regiony
- Slabá propagace pozitivních změn v kraji (zejména v oblasti péče o krajinu a životní prostředí)
- Velký význam si udržují tradiční formy marketingu bez konkrétního zacílení na vybrané cílové skupiny, bez jasného sdělení, co, jak a komu chci propagovat
- Nedostatečný (úzký) zásah populace obecnými marketingovými kampaněmi, které mají za cíl upozornit na existenci jednotlivých destinací a zaujmout potenciálního návštěvníka
- Slabá rozpracovanost většiny produktů CR (neobsahují konkrétní služby, infrastrukturu atd.)

¹³ Portál Brána do Čech prakticky nelze nalézt při použití běžných vyhledávacích hesel, a to ani v německém a anglickém jazyce, což kromě Českého Švýcarska platí i o portálech destinací ÚK.

- Chybějící atraktivní slevové nabídky motivující návštěvníky k delšímu pobytu, návštěvě většího počtu míst a vyšší útratě
- Slabé PR většiny částí kraje i ÚK jako celku

Příležitosti

- Lepší využití marketingových kampaní na národní úrovni (CzechTourism), prosazení potřebných sdělení a produktové nabídky vůči konkrétním cílovým skupinám do těchto kampaní
- Přeshraniční přenos marketingových zkušeností ze Saska (zejména v rámci Česko-saského Švýcarska a Krušných hor)

Hrozby

- Negativní působení masmédií, šíření negativních informací nebo stereotypů o kraji (znečištěné životní prostředí, sociální problémy, korupce)
- Růst atraktivity, vybavenosti a schopnosti prezentace v konkurenčních regionech v Česku i v blízkém zahraničí
- Nekoncepční a až na výjimky stereotypní (přitom velmi nákladný) marketing Česka ze strany agentury CzechTourism (dotýká se i jednotlivých regionů, které nejsou prezentovány s ohledem na jejich specifika, cílové skupiny a potřebné formy komunikace s potenciálními návštěvníky)

4.5 ORGANIZACE CESTOVNÍHO RUCHU A LIDSKÉ ZDROJE

Silné stránky

- Vytvoření základní struktury destinačního managementu v Ústeckém kraji, etablování nových destinačních agentur v organizační struktuře rozvoje CR v ÚK (zejména DA České středohoří a DA Dolní Poohří)
- Solidně fungující destinační management a koncepční plánování rozvoje CR v Českém Švýcarsku a Šluknovsku včetně existence a naplňování řady koncepčních dokumentů vážících se k této destinaci
- Pokročilý destinační management v regionech České středohoří a Podřipsko a Dolní Poohří
- Nízké personální náklady (pracovní síly) v cestovním ruchu
- Dostatek volné pracovní síly pro potřeby cestovního ruchu (ne vždy ale s odpovídající kvalifikací a kvalitou)

Slabé stránky

- Nedostatečně rozvinutý destinační management u destinací Ústeckého kraje s výjimkou Českého Švýcarska a Šluknovska, dosud slabě fungující destinační management zejména v regionu Krušnohoří (dané i slabým zapojením podkrušnohorských měst atd.)
- Nekoncepční podpora rozvoje CR v minulosti, preference podpory velkých soukromých a infrastrukturních projektů s rozporupnými výsledky
- Nedostačující kvalita a kvalifikace lidských zdrojů v oblasti CR, špatná odborná a jazyková vybavenost

- Deficity v koncepčním plánování rozvoje CR v některých regionech
- Chybějící sdružování finančních prostředků na větší záměry
- Slabá koordinace přípravy a načasování jednotlivých akcí pro návštěvníky

Příležitosti

- Nalezení (vnitřních i vnějších) zdrojů k posílení destinačního managementu
- Využití dotačních příležitostí z ESIF na rozvoj dílčích podporovaných oblastí CR (tvorba koncepcí, marketing, podpora kulturního a přírodního CR, rozvoj veřejné návštěvnické infrastruktury, přeshraniční spolupráce apod.)
- Zvyšování kvality služeb v CR prostřednictvím zkvalitňování profesní přípravy, zvyšování jazykové gramotnosti obyvatel, většího důrazu na certifikaci služeb v CR či využívání informačních technologií ke zpětné vazbě pro poskytovatele služeb
- Profesionalizace pracovníků v CR prostřednictvím výměny pracovních sil mezi letními a zimními destinacemi CR

Hrozby

- Velmi omezená nabídka dotačních příležitostí pro rozvoj CR z ESIF v období 2014-2020 s dopady na stagnaci rozvoje nabídky v CR
- Nedostatek kvalifikovaných, motivovaných a dostupných pracovních sil v sektoru CR v důsledku zlepšující se situace na trhu práce
- Nízká úroveň odborného vzdělávání na hotelových školách a vzdělávání pro potřeby CR vůbec
- Minimalizace podpory CR ze strany měst a obcí v důsledku omezených fiskálních a lidských kapacit a nastavení podpory z ESIF
- Konflikt zájmů rozvoje CR a dílčích forem CR s ostatními funkcemi v území, zejména pak se zájmy ochrany přírody
- Časté změny ve vedení obcí, kraje i státu, nekoncepčnost řízení veřejného sektoru, slabá horizontální spolupráce aktérů („resortismus“) i vertikální spolupráce (obce-kraj-stát)
- Složitá pravidla hry při hospodaření příspěvkových organizací státu, ale i měst a krajů (málo autonomie, složitost)
- Slabá, resp. málo využitá společenská odpovědnost firem (v regionu přitom působí hodně velkých firem – těžba, průmysl, energetika, lesnictví...)

5 POUŽITÉ ZDROJE

Cyklisté vítání (2015): Certifikace kvality služeb ubytovacích a stravovacích zařízení, kempů a turistických cílů, poskytujících perfektní zázemí pro vás i vaše kola. Dostupné z: <http://www.cyklistevitani.cz/uvod.aspx>

CzechTourism (2015): Zprávy z monitoringu návštěvníků. Dostupné z: <http://monitoring.czechtourism.cz/CzechTourism/zpravy.html>

České sjezdovky (2015):

Databáze HUZ ČSÚ (2015): Hromadná ubytovací zařízení České republiky. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/huz/>

Hodnocení Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje na roky 2015-2020

Hotelstars (2015): Certifikovaná zařízení. Dostupné z: <http://www.hotelstars.cz/certifikat-zarizeni>

Image Ústeckého kraje jako turistického regionu. Ústecký kraj a Výzkumy Soukup, 2014

Inovovaná strategie marketingu a cestovního ruchu města Litoměřice

Integrovaná strategie území MAS České středohoří 2014 – 2020

Koncepce cykloturistiky v Ústeckém kraji 2012

Koncepce destinační agentury Dolní Poohří na období 2015-2018 (návrh)

Koncepce rozvoje cestovního ruchu v regionu České Švýcarsko do r. 2020

Koncepce turistické dopravy na území Ústeckého kraje v letech 2011 - 2015

Plán péče o CHKO České Středohoří na období 2015-2024

Plán péče o CHKO Labské Pískovce na období 2011-2020

Plán péče o CHKO Lužické hory na období 2015 – 2024

Plán péče o Národní park České Švýcarsko 2009-2016

Rámcová strategie rozvoje města Chomutova do r. 2020

Strategický plán rozvoje města Děčín 2014-2020

Strategický plán rozvoje města Mostu do r. 2020

Strategický plán rozvoje města Žatec 2008

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Místní akční skupiny Labské skály

Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje na roky 2010-2015

Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015-2020

Studie přeshraniční cyklosítě (2014). Výstup z projektu Bez auta do Českosaského Švýcarska. Vlakem a autobusem k cílům mezi Labem a Horní Lužicí.

VDB ČSÚ (2015): Veřejná databáze. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>

vlastní šetření realizovaná v rámci zpracování Strategie rozvoje cestovního ruchu Ústeckého kraje 2015–20

www.mapy.cz